

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

1(283)

Ärendenr:
NV-08122-18

Naturvårdsverkets förslag på jakttider

BESÖK: STOCKHOLM – VIRKESVÄGEN 2
ÖSTERSUND – FORSKARENS VÄG 5, HUS UB
POST: 106 48 STOCKHOLM
TEL: 010-698 10 00
FAX: 010-698 16 00
E-POST: REGISTRATOR@NATURVARDSVERKET.SE
INTERNET: WWW.NATURVARDSVERKET.SE

Innehåll

NATURVÅRDSVERKETS FÖRSLAG PÅ JAKTTIDER	13
1. FÖRFATTNINGSFÖRSLAG	14
1.1. Författningsförslag Jaktförordning (1987:905)	14
1.2. Författningsförslag Jaktförordning (1987:905) bilaga 1	19
1.3. Författningsförslag Jaktförordning (1987:905) bilaga 2	33
1.4. Författningsförslag Jaktförordning (1987:905) bilaga 3	35
1.5. Författningsförslag Jaktförordning (1987:905) bilaga 4	36
2. FÖRKORTNINGAR OCH LÄSANVISNING	43
3. INLEDNING	44
3.1. Bakgrund	44
3.2. Jakttidsöversynens syfte, målbild för jakttider	45
3.3. Riktlinjer	45
3.4. Omfattning	45
3.5. Avgränsning	45
3.6. Beredningsgrupp	46
3.7. Tillvägagångssätt/metod	46
3.8. Övergripande tids- och leveransplan	47
4. ÖVERGRIPANDE KONSEKVENSBESKRIVNING	49
4.1. Alternativa lösningar och effekt vid nollalternativ	49
4.2. Kostnadsmässiga och andra konsekvenser	49
4.3. Hänsyn vid ikraftträdande, behov av speciella informationsinsatser	50
5. LÄNSSTYRELSEN FÅR MEDDELA FÖRESKRIFTER ELLER BESLUT OM BEGRÄNSNING	51
5.1. Gällande bestämmelse	51
5.2. Naturvårdsverkets förslag	51
5.3. Motivering	51
5.4. Konsekvens	51
6. ALLMÄN JAKT	52
6.1. Förutsättning för allmän jakt enligt Art- och habitatdirektivet och Fågeldirektivet	52
6.2. Utgångspunkt allmän jakt baserat på populationsstatus	52
6.3. Utgångspunkt allmän jakt - strategi för svensk viltförvaltning	55
6.4. Utgångspunkt allmänna jakttider utifrån biologisk/djuretisk hänsyn	55
6.5. Utgångspunkt jakten ska anpassas efter tillgången på vilt	56
6.6. Utgångspunkt regionaliserade beslut	57
6.7. Utgångspunkt harmonisering och flerartsförvaltning	58
6.8. Utgångspunkt nyttjande och bruka viltet som resurs	58
6.9. Utgångspunkt område för jakt	59
6.10. Utgångspunkt för jaktstart i gränsälvsområdet i Norrbottens län	59
7. ALLMÄN JAKTTID, HARE	60

7.1.	Gällande bestämmelse	60
7.2.	Naturvårdsverkets förslag	60
7.3.	Motivering	60
7.4.	Konsekvens	62
8.	ALLMÄN JAKTTID, BÄVER	63
8.1.	Gällande bestämmelse	63
8.2.	Naturvårdsverkets förslag	63
8.3.	Motivering	63
8.4.	Konsekvens	64
9.	ALLMÄN JAKTTID, RÖDRÄV	65
9.1.	Gällande bestämmelse	65
9.2.	Naturvårdsverkets förslag	65
9.3.	Motivering	65
9.4.	Konsekvens	66
10.	ALLMÄN JAKTTID, ILLER	67
10.1.	Gällande bestämmelse	67
10.2.	Naturvårdsverkets förslag	67
10.3.	Motivering	67
11.	ALLMÄN JAKTTID, SKOGSMÅRD	68
11.1.	Gällande bestämmelse	68
11.2.	Naturvårdsverkets förslag	68
11.3.	Motivering	68
11.4.	Konsekvens	69
12.	ALLMÄN JAKTTID, GRÄVLING	70
12.1.	Gällande bestämmelse	70
12.2.	Naturvårdsverkets förslag	70
12.3.	Motivering	70
12.4.	Konsekvens	70
13.	ALLMÄN JAKTTID, VILDSVIN	71
13.1.	Gällande bestämmelse	71
13.2.	Naturvårdsverkets förslag	71
13.3.	Motivering	71
13.4.	Konsekvens	73
14.	ALLMÄN JAKTTID, DOVHJORT	74
14.1.	Gällande bestämmelse	74
14.2.	Naturvårdsverkets förslag	74
14.3.	Motivering	74
14.4.	Konsekvens	76
15.	ALLMÄN OCH SÄRSKILD JAKTTID, KRONHJORT	77
15.1.	Gällande bestämmelse	77
15.2.	Naturvårdsverkets förslag	78

15.3.	Motivering	78
15.4.	Konsekvens	83
16.	ALLMÄN JAKTTID, RÅDJUR	85
16.1.	Gällande bestämmelse	85
16.2.	Naturvårdsverkets förslag	85
16.3.	Motivering	86
16.4.	Konsekvens	89
17.	ALLMÄN JAKTTID, SÄDGÅS	90
17.1.	Gällande bestämmelse	90
17.2.	Naturvårdsverkets förslag	90
17.3.	Motivering	91
17.4.	Konsekvens	91
18.	ALLMÄN JAKTTID, BLÄSGÅS	92
18.1.	Gällande bestämmelse	92
18.2.	Naturvårdsverkets förslag	92
18.3.	Motivering	92
18.4.	Konsekvens	93
19.	ALLMÄN JAKTTID, GRÅGÅS	94
19.1.	Gällande bestämmelse	94
19.2.	Naturvårdsverkets förslag	94
19.3.	Motivering	95
19.4.	Konsekvens	95
20.	ALLMÄN JAKTTID, KANADAGÅS	96
20.1.	Gällande bestämmelse	96
20.2.	Naturvårdsverkets förslag	96
20.3.	Motivering	97
20.4.	Konsekvens	97
21.	ALLMÄN JAKTTID, GRÄSAND, KRICKA OCH BLÄSAND	98
21.1.	Gällande bestämmelse	99
21.2.	Naturvårdsverkets förslag	100
21.3.	Motivering	100
21.4.	Konsekvens	101
22.	ALLMÄN JAKTTID, KNIPA OCH STORSKRAKE	102
22.1.	Gällande bestämmelse	103
22.2.	Naturvårdsverkets förslag	103
22.3.	Motivering	103
22.4.	Konsekvens	104
23.	ALLMÄN JAKTTID, ALFÅGEL OCH SJÖORRE	105
23.1.	Gällande bestämmelse	106
23.2.	Naturvårdsverkets förslag	106
23.3.	Motivering	107

23.4.	Konsekvens	108
24.	ALLMÄN JAKTTID, VIGG	109
24.1.	Gällande bestämmelse	109
24.2.	Naturvårdsverkets förslag	109
24.3.	Motivering	110
24.4.	Konsekvens	110
25.	ALLMÄN JAKTTID, EJDER OCH SMÅSKRAKE	111
25.1.	Gällande bestämmelse	112
25.2.	Naturvårdsverkets förslag	112
25.3.	Motivering	112
25.4.	Konsekvens	113
26.	ALLMÄN JAKTTID, DALRIPA OCH FJÄLLRIPA	114
26.1.	Gällande bestämmelse	114
26.2.	Naturvårdsverkets förslag	115
26.3.	Motivering	115
26.4.	Konsekvens	117
27.	ALLMÄN JAKTTID, JÄRPE, ORRE, TJÄDER	118
27.1.	Gällande bestämmelse	119
27.2.	Naturvårdsverkets förslag	119
27.3.	Motivering	119
27.4.	Konsekvens	120
28.	ALLMÄN JAKTTID, ORRTUPP OCH TJÄDERTUPP	121
28.1.	Gällande bestämmelse	121
28.2.	Naturvårdsverkets förslag	121
28.3.	Motivering	121
28.4.	Konsekvens	121
29.	ALLMÄN JAKTTID, RAPPHÖNA	122
29.1.	Gällande bestämmelse	122
29.2.	Naturvårdsverkets förslag	122
29.3.	Motivering	122
29.4.	Konsekvens	124
30.	ALLMÄN JAKTTID, FASAN	124
30.1.	Gällande bestämmelse	124
30.2.	Naturvårdsverkets förslag	124
30.3.	Motivering	125
30.4.	Konsekvens	125
31.	ALLMÄN JAKTTID, MORKULLA	126
31.1.	Gällande bestämmelse	126
31.2.	Naturvårdsverkets förslag	126
31.3.	Motivering	126
31.4.	Konsekvens	127

32.	ALLMÄN JAKTTID, HAVSTRUT, GRÅTRUT OCH FISKMÅS	128
32.1.	Gällande bestämmelse	129
32.2.	Naturvårdsverkets förslag	129
32.3.	Motivering	129
32.4.	Konsekvens	130
33.	ALLMÄN JAKTTID, RINGDUVA	131
33.1.	Gällande bestämmelse	131
33.2.	Naturvårdsverkets förslag	131
33.3.	Motivering	131
33.4.	Konsekvens	133
34.	ALLMÄN JAKTTID, BJÖRKTRAST	133
34.1.	Gällande bestämmelse	133
34.2.	Naturvårdsverkets förslag	133
34.3.	Motivering	134
34.4.	Konsekvens	134
35.	ALLMÄN JAKTTID, NÖTSKRIKA	135
35.1.	Gällande bestämmelse	135
35.2.	Naturvårdsverkets förslag	135
35.3.	Motivering	135
35.4.	Konsekvens	136
36.	ALLMÄN JAKTTID, KRÅKA, KAJA SKATA	136
36.1.	Gällande bestämmelse	137
36.2.	Naturvårdsverkets förslag	137
36.3.	Motivering	137
36.4.	Konsekvens	138
37.	ALLMÄN JAKTTID, RÅKA	139
37.1.	Gällande bestämmelse	139
37.2.	Naturvårdsverkets förslag	139
37.3.	Motivering	139
37.4.	Konsekvens	140
38.	ALLMÄN JAKTTID, NY PUNKT, SNATTERAND	140
38.1.	Gällande bestämmelse	140
38.2.	Naturvårdsverkets förslag	140
38.3.	Motivering	141
38.4.	Konsekvens	141
39.	ALLMÄN JAKTTID, INLÄMNADE FÖRSLAG SOM INTE TAS VIDARE	142
39.1.	Ekorre	142
39.2.	Enkelbeckasin	143
39.3.	Hermelin	144
39.4.	Korp	144
39.5.	Mufflonfår	144
39.6.	Skarv	145

39.7.	Skedand	145
39.8.	Svärta	145
39.9.	Säl	145
39.10.	Tamduva	146
39.11.	Vitkindad gås	146
39.12.	Årta	146
40.	SÄRSKILD JAKTTID, ÄLG	147
40.1.	Naturvårdsverkets författningsförslag, bilaga 2 älg	148
40.2.	Gällande bestämmelse, bilaga 2 älg	148
40.3.	Gällande bestämmelse, första stycket	148
40.4.	Naturvårdsverkets förslag	148
40.5.	Motivering och konsekvensbeskrivning	148
40.6.	Gällande bestämmelse, andra stycket	151
40.7.	Naturvårdsverkets förslag	151
40.8.	Motivering och konsekvensbeskrivning	151
40.9.	Gällande bestämmelse, tredje stycket	152
40.10.	Naturvårdsverkets förslag	152
40.11.	Motivering och konsekvensbeskrivning	152
40.12.	Gällande bestämmelse, fjärde stycket	155
40.13.	Naturvårdsverkets förslag	155
40.14.	Motivering och konsekvensbeskrivning	155
40.15.	Gällande bestämmelse, sista stycket	156
40.16.	Naturvårdsverkets förslag	156
41.	LICENSJAKT PÅ SÄL	157
41.1.	Gällande bestämmelse	158
41.2.	Naturvårdsverkets förslag	158
41.3.	Motivering	158
41.4.	Konsekvens	161
42.	INSKRÄNKNINGAR I JAKTEN, TID PÅ DYGNET	162
42.1.	Utgångspunkt vid översyn av inskränkningar i jakten, tid på dygnet	162
42.2.	Gällande bestämmelse	162
42.3.	Naturvårdsverkets förslag	163
42.4.	Motivering och konsekvensbeskrivning	163
43.	TIDER FÖR JAKT OCH JAKTTRÄNING MED HUND	167
43.1.	Utgångspunkt vid översyn av tid för jakt och jaktträning med hund	167
43.2.	Indelning av jakthundar efter jaktens ändamål	168
43.3.	Utgångspunkt vid översyn av tid för jakt och jaktträning med hund på klövvilt	169
43.4.	Utgångspunkt vid översyn av tid för jakt och jaktträning med hund på björn, varg, järv och lo	170
43.5.	Gällande bestämmelse – hund som förföljer älg	173
43.6.	Naturvårdsverkets förslag	173
43.7.	Motivering	173
43.8.	Konsekvens	174
43.9.	Gällande bestämmelse – hund som förföljer björn	174

43.10. Naturvårdsverkets förslag	174
43.11. Motivering	174
43.12. Konsekvens	175
43.13. Gällande bestämmelse – hund som förföljer hjort och rådjur	175
43.14. Naturvårdsverkets förslag	175
43.15. Motivering	175
43.16. Konsekvens	176
43.17. Gällande bestämmelse – hund som förföljer vildsvin	177
43.18. Naturvårdsverkets förslag	177
43.19. Motivering	177
43.20. Konsekvens	178
43.21. Gällande bestämmelse – hund som förföljer rödräv	179
43.22. Naturvårdsverkets förslag	179
43.23. Motivering	179
43.24. Konsekvens	179
43.25. Gällande bestämmelse – hund som förföljer lo	179
43.26. Naturvårdsverkets förslag	179
43.27. Motivering	179
43.28. Konsekvens	181
43.29. Gällande bestämmelse – hund som förföljer grävling mårdhund, tvättbjörn	182
43.30. Naturvårdsverkets förslag	182
43.31. Motivering	182
43.32. Konsekvens	183
43.33. Gällande bestämmelse – hund som förföljer annat vilt	183
43.34. Naturvårdsverkets förslag	183
43.35. Motivering	184
43.36. Konsekvens	184
43.37. Gällande bestämmelse – hund som inte förföljer vilt efter fågel	185
43.38. Naturvårdsverkets förslag	185
43.39. Motivering	185
43.40. Konsekvens	186
43.41. Gällande bestämmelse – hund som inte förföljer vilt efter annat vilt	186
43.42. Naturvårdsverkets förslag	186
43.43. Motivering	186
43.44. Konsekvens	186
43.45. Gällande bestämmelse – hund som används vid jakt under jord	187
43.46. Naturvårdsverkets förslag	187
43.47. Motivering	187
43.48. Konsekvens	187
43.49. Gällande bestämmelse – hund som jagar på olämpligt sätt	188
43.50. Naturvårdsverkets förslag	188
43.51. Motivering	188
43.52. Konsekvens	188
44. SKYDDSJAKT PÅ ENSKILDS INITIATIV	189
44.1. Utgångspunkt för utformning av jakttider för skyddsjakt på enskilda initiativ	189
44.2. Undantagsregler i AHD och FD	190
44.3. Rapportering vid skyddsjakt på enskilda initiativ	190

44.4.	Begrepp och definitioner i JF bilaga 4	191
44.5.	Fåglar som uppträder i flock	192
44.6.	Sanitär olägenhet / olägenhet för människas hälsa	193
44.7.	Eventuell påverkan på ersättning och bidrag för skador på gröda	194
44.8.	Skydds jakt på enskilda initiativ utan krav på jakträtt	195
45.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 1, FRÄMMANDE VILT	196
45.1.	Gällande bestämmelse	196
45.2.	Naturvårdsverkets förslag	196
45.3.	Motivering	196
45.4.	Konsekvens	199
46.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 2, GÅRD ELLER TRÄDGÅRD MM	200
46.1.	Gällande bestämmelse	200
46.2.	Naturvårdsverkets förslag	200
46.3.	Motivering	200
46.4.	Konsekvens	202
47.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 3 OCH 4, HARE OCH VILDKANIN	203
47.1.	Gällande bestämmelse	203
47.2.	Naturvårdsverkets förslag	203
47.3.	Motivering	203
47.4.	Konsekvens	204
48.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 5, GRÅSPARV OCH PILFINK	205
48.1.	Gällande bestämmelse	205
48.2.	Naturvårdsverkets förslag	205
48.3.	Motivering	205
48.4.	Konsekvens	205
49.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 6, VID FLYGPLATSER	206
49.1.	Gällande bestämmelse	206
49.2.	Naturvårdsverkets förslag	206
49.3.	Motivering	206
49.4.	Konsekvens	206
50.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 7, ÅRSUNGE AV RÅKA	207
50.1.	Gällande bestämmelse	207
50.2.	Naturvårdsverkets förslag	207
50.3.	Motivering	207
50.4.	Konsekvens	207
51.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 8, VILTVÅRD	208
51.1.	Gällande bestämmelse	208
51.2.	Naturvårdsverkets förslag	208
51.3.	Motivering	208
51.4.	Konsekvens	208
52.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 9, SKYDDA UNGAR AV TAMDJUR	209

52.1.	Gällande bestämmelse	209
52.2.	Naturvårdsverkets förslag	209
52.3.	Motivering	209
52.4.	Konsekvens	209
53.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 10, VILTVÅRD	210
53.1.	Gällande bestämmelse	210
53.2.	Naturvårdsverkets förslag	210
53.3.	Motivering	210
53.4.	Konsekvens	210
54.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 11, LANTBRUK ELLER VILTVÅRD	211
54.1.	Gällande bestämmelse	211
54.2.	Naturvårdsverkets förslag	211
54.3.	Motivering	211
54.4.	Konsekvens	211
55.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 12, ÄLG	212
55.1.	Gällande bestämmelse	212
55.2.	Naturvårdsverkets förslag	212
55.3.	Motivering	212
55.4.	Konsekvens	213
56.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 13 OCH 14, SÄDGÅS	214
56.1.	Gällande bestämmelse	214
56.2.	Naturvårdsverkets förslag	214
56.3.	Motivering	214
56.4.	Konsekvens	216
57.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 15, GRÅGÅS	217
57.1.	Gällande bestämmelse	217
57.2.	Naturvårdsverkets förslag	217
57.3.	Motivering	217
57.4.	Konsekvens	218
58.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 16, VITKINDAD GÅS	219
58.1.	Gällande bestämmelse	219
58.2.	Naturvårdsverkets förslag	219
58.3.	Motivering	220
58.4.	Konsekvens	221
59.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 17, KANADAGÅS	222
59.1.	Gällande bestämmelse	222
59.2.	Naturvårdsverkets förslag	222
59.3.	Motivering	222
59.4.	Konsekvens	222
60.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 18, VILTUPPFÖDNING MM	223
60.1.	Gällande bestämmelse	223

60.2.	Naturvårdsverkets förslag	223
60.3.	Motivering	223
60.4.	Konsekvens	223
61.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 19, KOLTRAST OCH STARE	224
61.1.	Gällande bestämmelse	224
61.2.	Naturvårdsverkets förslag	224
61.3.	Motivering	224
61.4.	Konsekvens	224
62.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 20, RINGDUVA	225
62.1.	Gällande bestämmelse	225
62.2.	Naturvårdsverkets förslag	225
62.3.	Motivering	225
62.4.	Konsekvens	226
63.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 21, FLYTT AV FÅGELBO	227
63.1.	Gällande bestämmelse	227
63.2.	Naturvårdsverkets förslag	227
63.3.	Motivering	227
63.4.	Konsekvens	228
64.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 22, ÅRSKALV AV DOV- OCH KRONHJORT	229
64.1.	Gällande bestämmelse	229
64.2.	Naturvårdsverkets förslag	229
64.3.	Motivering	229
64.4.	Konsekvens	230
65.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 23, ÅRSKALV AV KRONHJORT	231
65.1.	Gällande bestämmelse	231
65.2.	Naturvårdsverkets förslag	231
65.3.	Motivering	231
65.4.	Konsekvens	231
66.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, FÖRSLAG NY PUNKT: STORSKARV	232
66.1.	Gällande bestämmelse	233
66.2.	Naturvårdsverkets förslag	233
66.3.	Motivering	233
66.4.	Konsekvens	235
67.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, FÖRSLAG NY PUNKT: TRANA OCH SÅNGSVAN	237
67.1.	Gällande bestämmelse	238
67.2.	Naturvårdsverkets förslag	238
67.3.	Motivering	238
67.4.	Konsekvens	239
68.	SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, FÖRSLAG SOM INTE TAS VIDARE	241

68.1.	Bläsgås	241
68.2.	Duvhök	241
68.3.	Gråhäger	242
68.4.	Korp	242
68.5.	Kråkfåglar	243
68.6.	Sparvhök	244
68.7.	Utter	244
68.8.	Vildsvin	245
69.	FÖRSTÖRELSE AV BÄVRARS DAMMBYGGNAD	247
69.1.	Gällande bestämmelse	247
69.2.	Naturvårdsverkets förslag	247
69.3.	Motivering	247
69.4.	Konsekvens	248
70.	KÄLLFÖRTECKNING / REFERENSER	249
71.	BILAGA: NATURVÅRDSVERKETS RIKTLINJER FÖR UTFORMNING AV JAKTTIDER	263
72.	BILAGA: JAKTTIDER I JAKTFÖRORDNING	269
74.	BILAGA: VILTFORSKARE SOM KONSULTERATS	273
75.	BILAGA: FAKTAUNDERLAG FÖR RESPEKTIVE ART	274
76.	BILAGA: HÄCKNINGS- OCH UPPFÖDNINGSPERIODER SAMT VÅRFLYTT INFÖR HÄCKNING (ENL KCD)	275
77.	BILAGA: AEWA-LISTNING	276
78.	BILAGA: JAKT PÅ ARTER VARS LIVSMILJÖ SKA SKYDDAS	277
79.	BILAGA: SVERIGES BIOGEOGRAFISKA REGIONER	278
80.	BILAGA: OM KRONHJORTSFÖRVALTNING	279
81.	BILAGA: STÖRNINGSFÖRBUDET OCH JAKTTRÄNING MED HUND	281
82.	BILAGA: RISKKLASSADE FRÄMMANDE VILTARTER	282

Naturvårdsverkets förslag på jakttider

Naturvårdsverkets förslag till regeringen avseende jakttidsändringar framgår i detta dokument.

Jakttider är ett centralt verktyg för viltförvaltningen och en regelbunden översyn av dessa är en förutsättning för en adaptiv viltförvaltning.

Regeringen har genom ändring i 2 § jaktförordningen (1987:905) gett Naturvårdsverket ansvaret att minst vart sjätte år se över de jakttider som regleras i denna förordning. Vid behov ska Naturvårdsverket föreslå ändringar. Under året 2019/2020 har den första översynen gjorts inom ramen för detta ansvar.

Naturvårdsverkets målbild har varit att säkerställa att jakttiderna:

- uppfyller nationell lag, Art- och habitatdirektivet, Fågeldirektivet och de internationella överenskommelser som Sverige förbundit sig att följa.
- i möjligaste mån inte tillåter att vilt jagas under parnings- och uppfödningstiderna. Detta kan behöva åsidosättas när det är motiverat utifrån ett samhällsligt perspektiv.
- ligger i linje med *Strategi för svensk viltförvaltning*.

Denna översyn omfattar samtliga jakttider som regleras i jaktförordningen. Översynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut. Utgångspunkten för uppdraget har varit den befintliga regleringen av jakt och det har därmed inte ingått i översynen att se över hela regleringen av jakt från grunden.

Den process och tidsplan som föreslogs i regeringsuppdraget *Beredning av jakttidsändringar NV-08970-16* har i stora delar följts.

Arbetet inleddes med en inledande förslagsperiod där samtliga berörda aktörer gavs möjlighet att lämna förslag. Därefter arbetades preliminära förslag fram i samverkan med en beredningsgrupp. Samtliga berörda aktörer gavs därpå möjlighet att lämna synpunkter på förslagen under en remissperiod inför Naturvårdsverkets slutliga beredning.

På kommande sidor framgår Naturvårdsverkets förslag till ändringar av jakttider i form av författningsförslag.

1. Författningsförslag

1.1. Författningsförslag Jaktförordning (1987:905)

Nuvarande lydelse

2 §

Föreslagen lydelse

Jakt efter vilt av olika slag är tillåten under de tider av jaktåret (den 1 juli–den 30 juni) som anges i bilaga 1 till denna förordning (allmänna jakttider). Ingrepp får dock inte göras i fåglarnas bon. Deras ägg får inte heller tas eller förstöras.

Länsstyrelsen får meddela föreskrifter om en begränsning av den allmänna eller särskilda jakttiden för viss viltart om det behövs med hänsyn till snö-, is- eller temperaturförhållandena.

Länsstyrelsen får meddela föreskrifter *eller beslut* om en begränsning av den allmänna eller särskilda jakttiden för viss viltart om det behövs med hänsyn till snö-, is- eller temperaturförhållandena.

Naturvårdsverket ska minst en gång vart sjätte år se över de jakttider som regleras i denna förordning och vid behov föreslå ändringar till regeringen.

Nuvarande lydelse

9 §

Föreslagen lydelse

För jakt med skjutvapen efter älg, björn, varg, järv, lo, *hjort*, rådjur och *mufflonfår* gäller följande begränsningar.

För jakt med skjutvapen på *änder, gäss*, björn, varg, järv, lo, älg, *dovhjort, kronhjort* och rådjur gäller följande begränsningar:

1. Älg får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till solens nedgång.

1. *Gräsand, knipa, sjöorre, snatterand, storskrake, vigg, bläsgås, grågås, kanadagås, sädgås* och vitkindad gås får jagas bara fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång.

2. Björn får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.

3. Varg, järv, lo, *hjort*, rådjur och *mufflonfår* får jagas bara fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som *vaktjakt eller smygjakt*.

3. Varg, järv, lo, *älg, dovhjort, kronhjort* och rådjur får jagas bara fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som *smyg- och vaktjakt*.

Länsstyrelsen får *i det enskilda fallet medge* undantag från första stycket. Om flera län är berörda, prövas frågan av länsstyrelsen i det län där huvuddelen av marken är belägen.

Länsstyrelsen får *meddela föreskrifter eller beslut om* undantag från första stycket. *Vid beslut om undantag prövas frågan, om flera län är berörda, av* länsstyrelsen i det län där huvuddelen av marken är belägen.

Om tillstånd till jakt ges enligt 23 b §, 24 § eller 31 § första stycket, prövas dock frågan om undantag från första stycket av den myndighet som beslutar om jakten.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

Hund som förföljer vilt efter	älg	den 21 aug.–den 31 dec. eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Hund som ställer älg	där älgjakten börjar den 8 okt.	den 21 aug.–den 30 sept.
	björn	den 21 aug.–den 30 sep. eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Hund som förföljer älg	där älgjakten börjar den 8 okt.	den 1 okt.–den 31 jan.
	björn	den 21 aug.–den 30 sep. eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Hund som förföljer älg	där älgjakten börjar den 1 sept.	den 21 aug.–den 31 jan.
	hjort och rådjur	den 1 okt.–den 31 jan. eller den tidigare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Hund som förföljer hjort eller rådjur	i hela landet	den 1 okt.–den 31 jan.
	hjort och rådjur	den 1 okt.–den 31 jan. eller den tidigare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Hund som ställer vildsvin	i hela landet	den 1 aug.–den 30 sept.
	vildsvin	den 1 aug.–den 31 jan.	Hund som förföljer vildsvin	i hela landet	den 1 okt.–den 31 jan.
	rödräv	den 21 aug.–den 15 mars	Hund som förföljer björn	i hela landet utom Norrbottens län väster om odlingsgränsen	den 21 aug.–den 15 okt.
	lo	den 1 feb.–den 31 mars eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Hund som förföljer björn	i Norrbottens län väster om odlingsgränsen	den 21 aug.–den 30 sep.
	lo	den 1 feb.–den 31 mars eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Hund som förföljer lo	i hela landet	den 1 feb.–den 15 mars eller den senare tidpunkt då jakten har avlysts genom beslut.
	grävling mårdhund tvättbjörn	den 1 aug.–den 31 jan.	Hund som förföljer varg	i hela landet	den 1 dec.–den 15 jan. eller den senare tidpunkt då jakten har avlysts genom beslut.
annat vilt	den 21 aug.–den 28 (29) feb. eller den tidigare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Hund som förföljer järv	i hela landet	den 1 sept.–den 30 nov. eller den senare tidpunkt då jakten har avlysts genom beslut.	
		Hund som förföljer rödräv	i hela landet	den 21 aug.–den 28 (29) feb.	

Hund som inte förföljer vilt efter	fågel	den 16 aug.–den 15 apr., i Värmlands, Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock t.o.m. den 30 apr.	Hund som förföljer mink, mårddhund eller tvättbjörn	i hela landet	den 1 aug.–den 15 april.
	annat vilt	den 21 aug.–den 28 (29) feb. eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Hund som förföljer övriga däggdjur	i hela landet	den 21 aug.–den 28 (29) feb. eller den tidigare tidpunkt då jakten ska vara avslutad.
Hund som används vid jakt under jord efter	vildkanin mårddhund	den 1 juli–den 30 juni	Hund som jagar fågel utan att förfölja vilt	Värmlands, Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	den 16 aug.–den 30 apr.
	rödräv mink mård grävling	allmän jakttid samt jakt enligt bil. 4 till denna förordning	Hund som jagar fågel utan att förfölja vilt	Övriga delar av landet	den 16 aug.–den 15 apr.
			Hund som stöter hare, vildkanin eller rödräv	i hela landet	den 21 aug.–den 28 (29) feb.
			Hund som används vid jakt under jord på vildkanin, mårddhund, mink, stenmård eller tvättbjörn	i hela landet	den 1 juli–den 30 juni
			Hund som används vid jakt under jord på rödräv, skogsmård eller grävling	i hela landet	allmän jakt enligt bilaga 1 samt skydds jakt enligt bilaga 4 till denna förordning

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

18 §

En hund som vid jakt eller jaktträning *under tiden den 21 augusti–30 september driver eller förföljer hjort eller rådjur eller annars jagar* på ett olämpligt sätt ska snarast kopplas.

En hund som vid jakt eller jaktträning jagar på ett olämpligt sätt ska snarast kopplas.

Jakt eller jaktträning med hund ska bedrivas på ett sådant sätt att viltet med hänsyn till hundens egenskaper eller snö-, is- och temperaturförhållandena inte utsätts för onödiga påfrestningar.

Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om ytterligare undantag från 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter. Naturvårdsverket får även besluta om sådana undantag i beslut om delegering enligt 24 a §. Om Naturvårdsverket inte har meddelat föreskrifter eller beslut om sådana undantag, får länsstyrelsen i det enskilda fallet besluta om undantag om detta inte strider mot Naturvårdsverkets föreskrifter eller beslut.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

23 g §

/Upphör att gälla U:2022-01-01 genom förordning (2019:565). Om de förutsättningar som anges i 23 c § är uppfyllda får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter gråsäl.

Om de förutsättningar som anges i 23 c § är uppfyllda får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter gråsäl och knubbsäl.

Innan Naturvårdsverket fattar ett beslut enligt första stycket ska verket höra Havs- och vattenmyndigheten. När Naturvårdsverket fattar ett beslut enligt första stycket gäller 23 d § andra stycket.

När Naturvårdsverket fattar ett beslut enligt första stycket gäller 23 d § andra stycket.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

26 §

För att förebygga skador av vilt får jakträttshavare bedriva jakt under de tider och övriga villkor som anges i bilaga 4 till denna förordning. Vidare får sådan jakt bedrivas av personer som avses i 23 § första stycket jaktlagen (1987:259) under de tider som anges i punkterna 2–4 samt, när det gäller vildkanin, punkten 1 i bilaga 4.

För att förebygga skador av vilt får jakträttshavare bedriva jakt under de tider och övriga villkor som anges i bilaga 4 till denna förordning. Vidare får sådan jakt bedrivas av personer som avses i 23 § första stycket jaktlagen (1987:259) under de tider som anges i punkterna 2–3 samt, när det gäller vildkanin, punkten 1 i bilaga 4.

Vid jakt som avses i första stycket får ingrepp även göras i fåglars bon och fåglars ägg förstöras.

Den som jagar med stöd av första eller andra stycket är skyldig att till länsstyrelsen lämna de uppgifter om jakten som Naturvårdsverket föreskriver. Länsstyrelsen är skyldig att årligen till Naturvårdsverket överlämna dessa uppgifter.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

29 §

Om förutsättningarna enligt 23 a § är uppfyllda för andra djur än björn, varg, järv, lo, säl eller örn, får länsstyrelsen ge tillstånd till skyddsjakt.

Länsstyrelsen ska i beslutet om tillstånd bestämma hur man ska förfara med fångat eller dödat djur av art som avses i 33 § första stycket.

Länsstyrelsen får med stöd av första stycket ge tillstånd till att bävrars boplats och dammbyggnad förstörs. Tillstånd till sådan förstörelse under tiden den 1 september–den 30 april får dock bara lämnas om det är absolut nödvändigt för att förhindra allvarliga skador.

Utan sådant tillstånd som avses i tredje stycket första meningen och trots att jakt med andra medel inte är tillåten får bävrars dammbyggnad, *men däremot inte boplats*, förstöras under tiden den 1 maj–den 31 augusti inom områden med *allmän jakttid för bäver*.

Utan sådant tillstånd som avses i tredje stycket första meningen och trots att jakt med andra medel inte är tillåten får bävrars dammbyggnad, *med undantag av boplats och dammbyggnad som har betydelse för boplatsen*, förstöras under tiden den 1 maj–den 30 september.

Tillstånd till jakt på duvhök i syfte att skydda fåglar som är uppfödda för att sättas ut för jakt får endast avse fångst av duvhök för förflyttning till en annan plats för att åter släppas fri.

Om beslutet rör arter som annars är fredade, är länsstyrelsen skyldig att årligen till Naturvårdsverket lämna de uppgifter om jakten som verket begär.

1.2. Författningsförslag Jaktförordning (1987:905) bilaga 1

Jaktförordning bilaga 1, definitioner

Nuvarande lydelse

I denna bilaga förstås med
gränsälvsområdet: Torne, Muonio och Könkämä älvar, där dessa utgör gräns mot Finland samt längs dessa älvsträckor ett område på 200 meters bredd räknat från älv- respektive sjöstrand,
inlandsområde: allt område på större avstånd från salt eller bräckt vatten än 500 meter,
kustområde: allt salt eller bräckt vatten samt allt område inom 500 meter från sådant vatten.

Föreslagen lydelse

I denna bilaga förstås med
gränsälvsområden: Torne, Muonio och Könkämä älvar, där dessa utgör gräns mot Finland samt längs dessa älvsträckor ett område på 200 meters bredd räknat från älv- respektive sjöstrand,

Jaktförordning bilaga 1, punkt 1

Nuvarande lydelse

Hare	Gotlands län	den 1 sept.–den 15 feb.
	Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län: länet utom Öland Västra Götalands län	den 1 sept.–den 15 feb. (fälthare), den 1 sept.–den 28 (29) feb. (skogshare)
	Kalmar län: Öland	den 1 sept.–den 31 jan.
	Blekinge län, Skåne län, Hallands län	den 1 sept.–den 15 feb.
	Övriga delar av landet	den 1 sept.–den 28 (29) feb.

Skydds jakt se bilaga 4, punkterna 3 och 4

Föreslagen lydelse

Hare	Hela landet	den 1 sept.–den 28 (29) feb.
------	-------------	------------------------------

Skydds jakt se bilaga 4, punkterna 2 och 3

Jaktförordning bilaga 1, punkt 2

Nuvarande lydelse

Bäver	Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län	den 1 okt.–den 15 maj
	Övriga delar av landet	den 1 okt.–den 10 maj

Föreslagen lydelse

Bäver	Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län	den 1 okt.–den 15 maj
	Övriga delar av landet	den 1 okt.–den 10 maj

Jaktförordning bilaga 1, punkt 3*Nuvarande lydelse*

Rödräv	Blekinge län, Skåne län, Hallands län	den 1 aug.–den 28 (29) feb.
	Värmlands län, Örebro län, Dalarnas län utom Älvdalens kommun, Gävleborgs län	den 1 aug.–den 31 mars
	Dalarnas län: Älvdalens kommun	den 1 aug.–den 15 april
	Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län	den 1 aug.–den 15 april
	Övriga delar av landet	den 1 aug.–den 15 mars

Skydds jakt se bilaga 4, punkterna 2, 8, 9, 10 och 18

Föreslagen lydelse

Rödräv	Blekinge län, Skåne län, Hallands län	den 1 aug.–den 28 (29) feb.
	Värmlands län, Örebro län, Dalarnas län utom Älvdalens kommun, Gävleborgs län	den 1 aug.–den 31 mars
	Dalarnas län: Älvdalens kommun	den 1 aug.–den 15 april
	Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län	den 1 aug.–den 15 april
	Övriga delar av landet	den 1 aug.–den 15 mars

Skydds jakt se bilaga 4, punkterna 2, 8, 9, 10 och 18

Jaktförordning bilaga 1, punkt 4*Nuvarande lydelse*

Iller	Hela landet	den 1 sept.–den 28 (29) feb.
-------	-------------	------------------------------

Skydds jakt se bilaga 4, punkterna 2 och 18

Föreslagen lydelse

Iller	Hela landet	den 1 sept.–den 28 (29) feb.
-------	-------------	------------------------------

Skydds jakt se bilaga 4, punkterna 2 och 18

Jaktförordning bilaga 1, punkt 5*Nuvarande lydelse*

Mård	Värmlands län, Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län Västerbottens län, Norrbottens län	den 1 sept.–den 31 mars
	Övriga delar av landet utom Gotlands län	den 1 nov.–den 28 (29) feb.

Skydds jakt se bilaga 4, punkterna 2 och 18

Föreslagen lydelse

Skogsmård	Värmlands län, Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län	den 1 sept.–den 31 mars
	Övriga delar av landet	den 1 sept.–den 28 (29) feb.

Skyddsjakt se bilaga 4, punkterna 2, 8 och 18

Jaktförordning bilaga 1, punkt 6*Nuvarande lydelse*

Grävling	Hela landet	den 1 aug.–den 15 feb.
----------	-------------	------------------------

Skyddsjakt se bilaga 4, punkterna 2, 8, 11 och 18

Föreslagen lydelse

Grävling	Hela landet	den 1 aug.–den 31 jan.
----------	-------------	------------------------

Skyddsjakt se bilaga 4, punkterna 2, 8, 11 och 18

Jaktförordning bilaga 1, punkt 7*Nuvarande lydelse*

Vildsvin utom sugga som åtföljs av smågrisar	Hela landet	den 16 april–den 15 feb.
Vildsvin – årsunge	Hela landet	den 1 juli–den 30 juni

Skyddsjakt se bilaga 4, punkt 2

Föreslagen lydelse

Vildsvin, utom sugga som följs av randiga eller bruna små kultingar	Hela landet	den 1 april–den 31 jan.
Vildsvin, årsunge	Hela landet	den 1 juli–den 30 juni

Skyddsjakt se bilaga 4, punkt 2

Jaktförordning bilaga 1, punkt 8*Nuvarande lydelse*

Dovhjort	Hela landet	den 1 okt.–den 20 okt. och den 16 nov.–den 28 (29) feb. (alla djur)
Dovhjort – hornbärande djur, endast smyg- och vaktjakt	Hela landet	den 1 sept.–den 30 sept.
Dovhjort – hind och kalv	Södermanlands län, Östergötlands län, Kalmar län, Skåne län, Västra Götalands län, Örebro län	den 21 okt.–den 15 nov.

*Skydds jakt se bilaga 4, punkt 22**Föreslagen lydelse*

Dovhjort – alla djur	Hela landet	den 1 okt.–den 20 okt. och den 16 nov.–den 28 (29) feb.
Dovhjort - hornbärande djur och kalv	Hela landet	den 1 sept.–den 30 sept. endast smyg- och vaktjakt
Dovhjort - hind och kalv	Hela landet	den 21 okt.–den 15 nov.
Dovhjort - hind och kalv	Hela landet	den 1 mars–den 31 mars. endast smyg- och vaktjakt

*Skydds jakt se bilaga 4, punkt 22***Jaktförordning bilaga 1, punkt 9***Nuvarande lydelse*

Kronhjort, årskalv	Hela landet utom Skåne län	den 16 aug.–den 30 sept. (enbart smyg- eller vaktjakt), den 1 okt.– fram till den andra måndagen i okt. och den 1 jan.–den 31 jan.
Kronhjort	Skåne län	andra måndagen i okt.–den 31 jan.
Kronhjort, årskalv	Hela landet utom Skåne län	den 16 aug.–den 30 sept. (enbart smyg- eller vaktjakt), den 1 okt.– fram till den andra måndagen i okt. och den 1 jan.–den 31 jan.

Skydds jakt se bilaga 4, punkterna 22 och 23

Föreslagen lydelse

Kronhjort	Skåne län (utanför kronhjortsområden)	den 8 okt.–den 31 jan.
Kronhjort årskalv	Hela landet utom Skåne län (utanför kronhjortsskötselområden)	den 16 aug.–den 7 okt. Under perioden 16 aug.–30 sept. enbart smyg- och vaktjakt.
Kronhjort, hind och årskalv	Hela landet utom Skåne län (utanför kronhjortsskötselområden)	den 8 okt.–den 28 (29) feb. Under perioden 1–28 (29) feb. enbart smyg- och vaktjakt.

Skydds jakt se bilaga 4, punkterna 22 och 23

Jaktförordning bilaga 1, punkt 10*Nuvarande lydelse*

Rådjur	Hela landet utom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	den 1 okt.–den 31 jan.
	Övriga delar av landet	den 1 okt.–den 31 dec.
Rådjur – hornbärande djur, endast smyg- och vaktjakt	Uppsala län, Västmanlands län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Västerbottens län	den 1 maj–den 15 juni
	Hela landet	den 16 aug.–den 30 sept.
Rådjur - kid endast smyg- och vaktjakt	Hela landet utom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	den 1 sept.–den 30 sept.

Föreslagen lydelse

Rådjur - hornbärande	Hela landet	den 16 aug.–den 30 sept. endast smyg- och vaktjakt
Rådjur - kid	Hela landet	den 1 sept.–den 30 sept. endast smyg- och vaktjakt
Rådjur	Hela landet	den 1 okt.–den 31 jan.
Rådjur – get och kid	Hela landet	den 1 feb.–den 28 (29) feb. endast smyg- och vaktjakt
Rådjur - hornbärande	Hela landet utom Norrbottens län och Jämtlands län	den 1 maj–den 15 juni endast smyg- och vaktjakt

Jaktförordning bilaga 1, punkt 11*Nuvarande lydelse*

Sädgås	Blekinge län, Skåne län	dagligen före kl. 11.00 under tiden den 1 okt.–den 31 dec.
--------	-------------------------	---

Skydds jakt se bilaga 4, punkterna 13 och 14

Föreslagen lydelse

Jaktförordning bilaga 1, punkt 12*Nuvarande lydelse*

Bläsgås	Skåne län	dagligen före kl. 11.00 under tiden den 1 okt.–den 31 dec.
---------	-----------	--

Föreslagen lydelse

Bläsgås	Skåne län	den 1 okt.–den 31 jan.
---------	-----------	------------------------

Skydds jakt se bilaga 4, punkt 6

Jaktförordning bilaga 1, punkt 13*Nuvarande lydelse*

Grågås	Gotlands län: huvudön och Fårö	den 20 juli–den 31 dec.
	Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län	den 21 aug.–den 31 dec.
	Norrbottnens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00–den 30 sept.
	Norrbottnens länet utom Gränsälvsområdet	den 21 aug.–den 30 sept.
	Övriga delar av landet	den 11 aug.–den 31 dec.

Skydds jakt se bilaga 4, punkt 15

Föreslagen lydelse

Grågås och kanadagås	Hela landet utom gränsälvsområdet i Norrbottens län.	den 11 aug.–den 31 jan.
	Norrbottnens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00 – den 31 jan.

Skydds jakt se bilaga 4, punkterna 6 och 15

Jaktförordning bilaga 1, punkt 14*Nuvarande lydelse*

Kanadagås	Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län: länet utom Gränsälvsområdet	den 21 aug.–den 31 dec.
	Norrbottnens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00–den 31 dec.
	Övriga delar av landet	den 11 aug.–den 31 dec.

Skydds jakt se bilaga 4, punkt 17

Föreslagen lydelse

Jaktförordning bilaga 1, punkt 15*Nuvarande lydelse*

Gräsand, kricka och bläsand	Gotlands län, Blekinge län, Skåne län	den 21 aug.–den 31 dec.
	Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län: länet utom Gräsälvsområdet	den 25 aug.–den 30 nov.
	Norrbottens län: gräsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00–den 30 nov.
Kricka och bläsand	Övriga delar av landet	den 21 aug.–den 30 nov.
Gräsand	Övriga delar av landet	den 21 aug.–den 31 dec.

Föreslagen lydelse

Gräsand	Hela landet utom gräsälvsområdet i Norrbottens län.	den 21 aug.–den 31 jan.
Gräsand	Norrbottens län: gräsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00 – den 31 jan.

Jaktförordning bilaga 1, punkt 16*Nuvarande lydelse*

Knipa och storskrake	Gävleborgs län och Västernorrlands län: inlandsområdena Västerbottens län: inlandsområdet nedanför odlingsgränsen Dalarnas län Jämtlands län: utanför renbetesfjällen Norrbottens län: inlandsområdet nedanför odlingsgränsen utom gräsälvsområdet	den 25 aug.–den 31 jan.
	Norrbottens län: gräsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00–den 31 jan.
	Gävleborgs, Västernorrlands och Västerbottens län samt Norrbottens län utom gräsälvsområdet: kustområdena	den 25 aug.–den 31 jan.
	Övriga län: inlandsområdena	den 21 aug.–den 31 jan.

Föreslagen lydelse

Knipa, storskrake	Hela landet utom gräsälvsområdet i Norrbottens län	den 21 aug.–den 31 jan
	Norrbottens län: gräsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00–den 31 jan.

Jaktförordning bilaga 1, punkt 17*Nuvarande lydelse*

Alfågel och sjöorre	Gävleborgs län och Västernorrlands län: inlandsområdena Västerbottens län: inlandsområdet nedanför odlingsgränsen Dalarnas län Jämtlands län: utanför renbetesfjällen Norrbottens län: inlandsområdet nedanför odlingsgränsen utom gränsälvsområdet	den 25 aug.–den 30 nov.
	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00–den 30 nov.
	Gävleborgs, Västernorrlands och Västerbottens län samt Norrbottens län utom gränsälvsområdet: kustområdena	den 25 aug.–den 31 jan.
	Övriga län: inlandsområdena	den 21 aug.–den 30 nov.
	Övriga delar av landet: Kustområdena	den 21 aug.–den 31 jan.

Föreslagen lydelse

Sjöorre	Hela landet	den 21 sept.–den 31 jan.
---------	-------------	--------------------------

Jaktförordning bilaga 1, punkt 18*Nuvarande lydelse*

Vigg	Gävleborgs, Västernorrlands och Västerbottens län: inlandsområdena Dalarnas län Jämtlands län Norrbottens län: inlandsområdet utom gränsälvsområdet	den 25 aug.–den 31 jan.
	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00–den 31 jan.
	Övriga delar av landet: Inlandsområdena	den 21 aug.–den 31 jan.
	Hela landet: kustområdena utom Gränsälvsområdet	den 1 sept.–den 31 jan.

Föreslagen lydelse

Vigg	Hela landet utom gränsälvsområdet i Norrbottens län	den 21 aug.–den 31 jan.
	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00–den 31 jan.

Jaktförordning bilaga 1, punkt 19*Nuvarande lydelse*

Ejder	Gävleborgs, Västernorrlands och Västerbottens län: inlandsområdena Dalarnas län Jämtlands län Norrbottnens län: inlandsområdet utom gränsälvsområdet	den 25 aug.–den 31 jan.
	Norrbottnens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00–den 31 jan.
	Övriga delar av landet: Inlandsområdena	den 21 aug.–den 31 jan.
	Hela landet: kustområdena utom gränsälvsområdet	den 1 sept.–den 31 jan.

*Föreslagen lydelse***Jaktförordning bilaga 1, punkt 20***Nuvarande lydelse*

Småskrake	Gävleborgs, Västernorrlands och Västerbottens län: inlandsområdena Dalarnas län Jämtlands län Norrbottnens län: inlandsområdet utom gränsälvsområdet	den 25 aug.–den 30 nov.
	Norrbottnens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00–den 30 nov.
	Övriga delar av landet: Inlandsområdena	den 21 aug.–den 30 nov.
	Hela landet: kustområdena utom Gränsälvsområdet	den 1 okt.–den 31 dec.

Föreslagen lydelse

Jaktförordning bilaga 1, punkt 21*Nuvarande lydelse*

Dalripa och Fjällripa	Dalarnas län: Älvdalens kommun Jämtlands län	den 25 aug.–den 28 (29) feb.
	Dalarnas län: övriga delar av länet Värmlands län Gävleborgs län Västernorrlands län	den 25 aug.–den 15 nov.
	Västerbottens och Norrbottens län: ovanför lappmarksgränsen	den 25 aug.–den 15 mars
	Västerbottens och Norrbottens län: nedanför lappmarksgränsen	den 25 aug.–den 31 jan.

Föreslagen lydelse

Dalripa och fjällripa	Dalarnas län, Jämtlands län, Värmlands län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Västerbottens och Norrbottens län	den 25 aug.–den 15 mars
-----------------------	--	-------------------------

Jaktförordning bilaga 1, punkt 22*Nuvarande lydelse*

Järpe, orre och tjäder	Östergötlands län Jönköpings län Kronobergs län Kalmar län Blekinge län Hallands län Västra Götalands län	den 25 aug.–den 30 sept.
	Övriga delar av landet utom Gotlands och Skåne län	den 25 aug.–den 15 nov.

Föreslagen lydelse

Orre och tjäder	Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Blekinge län, Hallands län, Västra Götalands län	den 25 aug.–den 30 sept.
	Övriga delar av landet utom Gotlands och Skåne län	den 25 aug.–den 15 nov.
Järpe	Norrbottens län, Västerbottens län, Jämtlands län, Västernorrlands län, Gävleborgs län, Dalarnas län, Värmlands län, Uppsala län, Stockholms län, Örebro län, Västmanlands län och Södermanlands län.	den 25 aug.–den 15 nov.

Jaktförordning bilaga 1, punkt 23*Nuvarande lydelse*

Orrtupp och tjädertupp	Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Blekinge län, Hallands län, Västra Götalands län	den 1 jan.–den 31 jan.
	Skåne län	den 1 sept.—den 15 sept. och den 1 jan.–den 31 jan.
	Övriga delar av landet utom Gotlands län	den 16 nov.–den 31 jan.

Föreslagen lydelse

Orrtupp och tjädertupp	Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Blekinge län, Hallands län, Västra Götalands län	den 1 jan.–den 31 jan.
	Skåne län	den 1 sept.–den 15 sept. och den 1 jan.–den 31 jan.
	Övriga delar av landet utom Gotlands län	den 16 nov.–den 15 feb.

Jaktförordning bilaga 1, punkt 24*Nuvarande lydelse*

Rapphöna	Hela landet utom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	den 16 sept.–den 31 okt.
----------	--	--------------------------

Föreslagen lydelse

Rapphöna	Hela landet	den 16 sept.–den 30 nov.
----------	-------------	--------------------------

Jaktförordning bilaga 1, punkt 25*Nuvarande lydelse*

Fasan	Hela landet	den 1 okt.–den 31 jan.
-------	-------------	------------------------

Föreslagen lydelse

Fasan	Hela landet	den 1 okt.–den 31 jan.
-------	-------------	------------------------

Jaktförordning bilaga 1, punkt 26*Nuvarande lydelse*

Morkulla	Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län	den 21 aug.–den 31 okt.
	Övriga delar av landet	den 21 aug.–den 30 nov.

Föreslagen lydelse

Morkulla	Hela landet	den 11 sept.–den 31 dec.
----------	-------------	--------------------------

Jaktförordning bilaga 1, punkt 27*Nuvarande lydelse*

Havstrut, gråtrut och fiskmåås	Hela landet	den 1 aug.–den 31 mars
--------------------------------	-------------	------------------------

*Skydds jakt se bilaga 4, punkt 6**Föreslagen lydelse*

Fiskmåås	Hela landet	den 11 aug.–den 28 (29) feb.
----------	-------------	------------------------------

*Skydds jakt se bilaga 4, punkterna 2 och 6***Jaktförordning bilaga 1, punkt 28***Nuvarande lydelse*

Ringduva	Värmlands län, Örebro län, Västmanlands län, Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län Västerbottens län, Norrbottens län	den 1 aug.–den 31 okt.
	Blekinge län, Skåne län, Hallands län	den 16 aug.–den 28 (29) feb.
	Övriga delar av landet	den 16 aug.–den 31 dec.

*Skydds jakt se bilaga 4, punkt 20**Föreslagen lydelse*

Ringduva	Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län och Norrbottens län	den 1 aug.–den 31 dec.
	Övriga delar av landet	den 16 aug.–den 31 dec.

Skydds jakt se bilaga 4, punkterna 6 och 20

Jaktförordning bilaga 1, punkt 29*Nuvarande lydelse*

Björktrast (snöskata)	Hela landet	den 1 aug.–den 31 mars
-----------------------	-------------	------------------------

*Skydds jakt se bilaga 4, punkt 2**Föreslagen lydelse*

Björktrast	Hela landet	den 1 aug.–den 10 mars
------------	-------------	------------------------

*Skydds jakt se bilaga 4, punkt 2***Jaktförordning bilaga 1, punkt 30***Nuvarande lydelse*

Nötskrika	Hela landet	den 16 juli–den 31 mars
-----------	-------------	-------------------------

Föreslagen lydelse

Nötskrika	Hela landet	den 21 aug.–den 10 mars
-----------	-------------	-------------------------

Jaktförordning bilaga 1, punkt 31*Nuvarande lydelse*

Kråka, kaja och skata	Västernorrlands län, Jämtlands län Västerbottens län, Norrbottens län	den 16 juli–den 30 april
	Övriga delar av landet	den 1 juli–den 15 april

*Skydds jakt se bilaga 4, punkt 2**Föreslagen lydelse*

Kråka, kaja	Hela landet	den 1 aug.–den 20 feb.
Skata	Hela landet	den 11 aug.–den 10 jan.

*Skydds jakt se bilaga 4, punkterna 2 och 6***Jaktförordning bilaga 1, punkt 32***Nuvarande lydelse*

Råka	Skåne län, Hallands län	den 1 aug.–den 28 (29) feb.
------	-------------------------	-----------------------------

*Skydds jakt se bilaga 4, punkt 7**Föreslagen lydelse*

Råka	Skåne län, Hallands län	den 21 juli–den 31 jan.
------	-------------------------	-------------------------

Skydds jakt se bilaga 4, punkt 2

Jaktförordning bilaga 1, ny punkt*Föreslagen lydelse*

Snatterand	Värmlands län, Örebro län, Västmanlands län, Uppsala län, Stockholms län, Västra Götalands län, Södermanlands län, Östergötlands län, Hallands län, Jönköpings län, Kalmar län, Gotlands län, Kronobergs län, Blekinge län, Skåne län	den 21 aug.–den 31 dec.
------------	---	-------------------------

1.3. Författningsförslag Jaktförordning (1987:905) bilaga 2

Tider för jakt efter älg

Nuvarande lydelse

Licensjakt efter älg och jakt efter älg inom älgskötselområde: Den särskilda jakttiden ska, i fråga om licensområden och älgskötselområden som avses i 33 § första stycket jaktlagen (1987:259), av länsstyrelsen bestämmas till en eller flera perioder som tillsammans omfattar minst 70 dagar. Om ett älgförvaltningsområde är beläget inom flera län ska jakttiden vara gemensam för hela området. I ett älgförvaltningsområde i ett län där skilda tider gäller för jakttidens början enligt vad som sägs i tredje stycket ska länsstyrelsen besluta att jakttiden ska ta sin början samma dag i hela området. Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen inom licensområden besluta att under viss del av jakttiden jakt endast får bedrivas efter vuxen älg av visst kön eller efter kalv.

För områden som är belägna i Jämtlands län på renbetesfjällen, i Västerbottens län ovanför odlingsgränsen och i Malå sameby samt i Norrbottens län ovanför lappmarksgränsen får länsstyrelsen i respektive län besluta om en jakttid som understiger 70 dagar om det behövs med hänsyn till renskötseln eller snöförhållandena. Områden som allmänheten brukar använda för friluftssändamål kan undantas från jakt under sön- och helgdag samt före sön- och helgdag.

Jakttiden ska ta sin början i:

Värmlands län: Torsby kommun	första måndagen i september
Dalarnas län: Malung-Sälens kommun, Orsa kommun, Rättviks kommun, Älvdalens kommun och de delar av Mora kommun som ligger norr om sjön Siljan och de delar av kommunen som ligger norr om väg 45 väster om tätorten Mora	
Gävleborgs län: Ljusdals kommun, Ovanåkers kommun, Hudiksvalls kommun och Nordanstigs kommun	
Västernorrlands län	
Jämtlands län	
Västerbottens län	
Norrbottens län	
Övriga delar av landet	andra måndagen i oktober

Jakten efter älg får inte pågå efter den 28 (29) februari.

Jakten efter älgkalv: För jakt som sker utan licens och som endast avser älgkalv ska jakttiden vara 5 dagar eller den kortare tid som länsstyrelsen bestämmer. Jakttidens början ska vara densamma som den som gäller i det älgförvaltningsområde i vilket jakten ska ske.

Skydds jakt se bilaga 4 punkt 11.

Föreslagen lydelse

Län	Kommun	Jakttid
Värmlands län	Torsby kommun	den 1 sept.–den 28 (29) feb.
Dalarnas län	Malung-Sälens kommun, Orsa kommun, Rättviks kommun, Älvdalens kommun och de delar av Mora kommun som ligger norr om sjön Siljan och de delar av kommunen som ligger norr om väg 45 väster om tätorten Mora	under perioden 1–28 (29) feb. enbart smyg- och vaktjakt
Gävleborgs län	Ljusdals kommun, Ovanåkers kommun, Hudiksvalls kommun och Nordanstigs kommun	
Västernorrlands län		
Jämtlands län		
Västerbottens län		
Norrbottnens län		
Övriga delar av landet		den 8 okt.–den 28 (29) feb. under perioden 1–28 (29) feb. enbart smyg- och vaktjakt

Jaktens starttid

I ett älgförvaltningsområde där skilda tider gäller för jakttidens början ska den länsstyrelse som har inrättat älgförvaltningsområdet besluta vilken dag jakten ska börja så att jaktstarten blir densamma i hela älgförvaltningsområdet.

Länsstyrelserna i Värmlands, Dalarnas och Gävleborgs län får besluta att jakten ska börja den 1 september i fler delar av länet än vad som anges i första stycket om det kan öka möjligheterna att nå beslutade mål inom länet avseende skadenivåer på skog och trafik orsakade av älg.

Uppehåll i jakttiden

Om möjligheterna att uppnå beslutade mål inom länet avseende skadenivåer på skog och trafik orsakade av älg inte försvåras, får länsstyrelsen i län där jakten ska börja den 1 september besluta om uppehåll i jakten om en period om högst tio dagar under älgens parningstid.

För områden som är belägna i Jämtlands län på renbetesfjällen, i Västerbottens län ovanför odlingsgränsen och i Malå sameby samt i Norrbottens län ovanför lappmarksgränsen får länsstyrelsen i respektive län besluta om uppehåll i jakten om det behövs med hänsyn till renskötseln.

Jakten på älgkalv

För jakt som sker utanför licens- och älgskötselområden och som endast avser älgkalv ska jakttiden vara fem dagar. Jakttidens början ska vara densamma som den som gäller i det älgförvaltningsområde i vilket jakten ska ske.

Skydds jakt se bilaga 4 punkt 12.

1.4. Författningsförslag Jaktförordning (1987:905) bilaga 3

Tider för jakt efter kronhjort

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Jaktförordning bilaga 3

Skåne län

Inom kronhjortsområden ska länsstyrelsen *bestämma* jakttiden till en eller flera perioder under tiden *den andra måndagen i oktober*–den 31 januari.

Övriga delar av landet

Inom kronhjortsskötselområden får jakten bedrivas under tiden den 16 augusti–*den 31 januari*. Under tiden *den 16 augusti fram till den andra måndagen i oktober* får jakten *enbart avse hind och kalv*. Till och med den 30 september ska jakten efter hind och kalv ske som smyg- eller vaktjakt.

Skåne län, inom kronhjortsområden

Inom kronhjortsområden ska länsstyrelsen *besluta* jakttiden till en eller flera perioder under tiden *den 8 oktober*–den 31 januari.

Övriga delar av landet, inom kronhjortsskötselområden

Kronhjort, hjort *den 8 okt.*–den 31 jan.

Kronhjort, hind och årskalv *den 16 aug.–den 28 (29) feb.*
Under perioden den 16 aug.–den 30 sept. *och 1–28 (29) feb. enbart smyg- och vaktjakt.*

Skyddsjakt se bilaga 4, punkt 22 och 23.

1.5. Författningsförslag Jaktförordning (1987:905) bilaga 4

Jakt för att förebygga skador av vilt

Jaktförordning bilaga 4, punkt 1*Nuvarande lydelse*

Sumpbäver, mårddhund, tvättbjörn, wapitihjort, sikahjort, vitsvanshjort, mufflonfår, frett, vildkanin, mink, mullvad, sorkar (även bisam), lämlar, råttor, skogsmöss, näbbmöss, husmus och amerikansk kopparand får jagas	den 1 juli–den 30 juni.
---	-------------------------

Föreslagen lydelse

Axishjort, bisam, bison, frett, guldfleckig mangust, mink, mufflonfår, mårddhund, röd muntjak, sikahjort, stenmård, strimmig skunk, sumpbäver, svartsvansad präriehund, tvättbjörn, vildkanin, vitsvanshjort och wapitihjort	får jagas för att förhindra skador orsakade av främmande viltarter	den 1 juli–den 30 juni.
--	--	-------------------------

Jaktförordning bilaga 4, punkt 2*Nuvarande lydelse*

Vildsvin, räv, mårddhund, grävling, mård, iller, mink, hermelin, vessla, ekorre, vildkanin, mullvad, sorkar (även bisam), lämlar, råttor, skogsmöss, husmus, kråka, råka, kaja, skata, tamduva (stadsduva), björktrast (snöskata), gråsparv och pilfink som kommer in på gård eller i en trädgård och där kan orsaka skada eller annan olägenhet får jagas. Jakträttshavare får under samma tid bedriva jakt efter sådana djur samt korp, havstrut, gråtrut, fiskmås och skratmås 1. i en anläggning för att där förhindra skada eller annan olägenhet 2. på mark med jordbruksgrödor eller som används till yrkesmässig trädgårdsodling om djuren där orsakar skada på grödor och odling 3. om jakten sker på särskilt uppdrag av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö och hälsoskyddsområdet.	den 1 juli–den 30 juni.
--	-------------------------

Föreslagen lydelse

Ekorre, grävling, hermelin, husmus, iller, lämlar, mink, mullvad, mård, mårddhund, råttor, räv, skogsmöss, sorkar, vessla, vildkanin och vildsvin	som kommer in på gården eller i trädgården och där kan orsaka skada eller annan olägenhet får jagas	den 1 juli–den 30 juni.
Jakträttshavare får under samma tid bedriva jakt efter sådana djur samt björktrast, fiskmås, fälthare, gråsparv, gråtrut, havstrut, kaja, korp, kråka, näbbmus, pilfink, råka, skata, skratmås, och tamduva	1. i en anläggning för att där förhindra skada eller annan olägenhet 2. på mark med jordbruksgrödor eller som används till yrkesmässig trädgårdsodling om djuren där orsakar skada på grödor och odling 3. om jakten sker på särskilt uppdrag av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet	den 1 juli–den 30 juni.

Jaktförordning bilaga 4, punkt 3*Nuvarande lydelse*

Hare och vildkanin får jagas i handelsträdgård, anläggning för yrkesmässig fruktodling eller plantskola, om det behövs för att förhindra skador på träd eller trädplantor	den 1 jan.–den 15 april (hare) den 1 juli–den 30 juni (vildkanin).
---	---

Föreslagen lydelse

Hare	får jagas i handelsträdgård, anläggning för yrkesmässig fruktodling eller plantskola, om det behövs för att förhindra skador på träd eller trädplantor	den 1 jan.–den 15 april.
Hare	får jagas i handelsträdgård, anläggning för yrkesmässig fruktodling eller plantskola om anläggningen är inhägnad med stängsel och grindar på sådant sätt att hare hindras att komma in eller ut.	den 1 juli–den 30 juni.
Vildkanin	får jagas i handelsträdgård, anläggning för yrkesmässig fruktodling eller plantskola, om det behövs för att förhindra skador på träd eller trädplantor	den 1 juli–den 30 juni.

Jaktförordning bilaga 4, punkt 4*Nuvarande lydelse*

Är anläggningen inhägnad i enlighet med de föreskrifter som Naturvårdsverket meddelar är jakt efter hare tillåten	den 1 juli–den 30 juni.
---	-------------------------

*Föreslagen lydelse***Jaktförordning bilaga 4, punkt 5***Nuvarande lydelse*

Gråsparv och pilfink som orsakar sanitär olägenhet i ladugårdar, livsmedelslager eller andra motsvarande anläggningar får jagas	den 1 juli–den 30 juni.
---	-------------------------

Föreslagen lydelse

Gråsparv och pilfink	som orsakar olägenhet för människors hälsa eller boskaps hälsa i ladugårdar, livsmedelslager eller andra motsvarande anläggningar får jagas	den 1 juli–den 30 juni.
----------------------	---	-------------------------

Jaktförordning bilaga 4, punkt 6*Nuvarande lydelse*

Korp, havstrut, gråtrut, fiskmås och skrattmås som uppträder vid flygplatser får jagas	den 1 juli–den 30 juni.
--	-------------------------

Föreslagen lydelse

Bläsgås, fiskmås, grågås, gråtrut, havstrut, kaja, kanadagås, korp, kråka, ringduva, skrattmås, skata, storskarv, tamduva och vitkindad gås	som uppträder vid flygplatser får jagas med hänsyn till flygsäkerheten	den 1 juli–den 30 juni.
---	--	-------------------------

Jaktförordning bilaga 4, punkt 7*Nuvarande lydelse*

Årsunge av råka får jagas i Skåne län om det behövs för att förhindra sanitär olägenhet	den 10 maj–den 10 juni.
---	-------------------------

*Föreslagen lydelse***Jaktförordning bilaga 4, punkt 8***Nuvarande lydelse*

Grävling som förekommer i vilthägn samt rödräv och grävling som förekommer tillfälligt på ö, holme eller skär, får jagas, om det behövs med hänsyn till viltvården	den 1 juli–den 30 juni.
--	-------------------------

Föreslagen lydelse

Grävling	som förekommer i vilthägn, får jagas om det behövs med hänsyn till viltvården	den 1 juli–den 30 juni.
Grävling, rödräv och skogsmård	som förekommer tillfälligt på ö, holme eller skär, får jagas om det behövs med hänsyn till viltvården	den 1 juli–den 30 juni.

Jaktförordning bilaga 4, punkt 9*Nuvarande lydelse*

Rödräv och korp får jagas, om det behövs för att skydda ungar av tamdjur inom område för uppfödning av tamdjur och i renkötselområdets kalvningsland	den 1 juli–den 30 juni.
--	-------------------------

Föreslagen lydelse

Rödräv och korp	får jagas, om det behövs för att skydda ungar av tamdjur inom område för uppfödning av tamdjur och för att skydda renkalvar i renkötselområdets kalvningsland	den 1 juli–den 30 juni.
-----------------	---	-------------------------

Jaktförordning bilaga 4, punkt 10*Nuvarande lydelse*

Årsunge av rödräv får jagas, om det behövs för att tillgodose viltvården	den 1 juli–den 30 juni.
--	-------------------------

Föreslagen lydelse

Årsunge av rödräv	får jagas om det behövs för att tillgodose viltvården	den 1 juli–den 30 juni.
-------------------	---	-------------------------

Jaktförordning bilaga 4, punkt 11*Nuvarande lydelse*

Årsunge av grävling får jagas, om det behövs för att tillgodose lantbruket eller viltvården	den 1 juni–den 31 juli.
---	-------------------------

Föreslagen lydelse

Årsunge av grävling	får jagas om det behövs för att tillgodose lantbruket eller viltvården	den 1 juni–den 31 juli.
---------------------	--	-------------------------

Jaktförordning bilaga 4, punkt 12*Nuvarande lydelse*

Om länsstyrelsen inte föreskrivit annat får älg som uppträder vid fält med oskördad gröda inom registrerat älgskötselområde jagas, om det behövs för att förebygga skada	den 16 aug.–den särskilda älgjaktstidens början.
--	--

Föreslagen lydelse

Årskalv av älg	som uppträder vid fält med oskördad gröda får jagas om det behövs för att förebygga skada, om länsstyrelsen inte föreskrivit annat	den 1 aug.–den särskilda älgjaktstidens början enligt JF bilaga 2.
----------------	--	--

Jaktförordning bilaga 4, punkt 13*Nuvarande lydelse*

Sädgås som uppträder vid fält med oskördad gröda i Östergötlands och Örebro län samt i Falköpings, Grästorps, Lidköpings, Mariestads, Skara, Skövde och Töreboda kommuner i Västra Götalands län får jagas, om det behövs för att förebygga skada	den 1 sept.–den 31 okt.
---	-------------------------

Föreslagen lydelse

Sädgås	som uppträder i flock om minst fem individer vid fält med oskördad gröda får jagas i Blekinge och Skåne län	den 21 april–den 20 feb.
--------	---	--------------------------

Jaktförordning bilaga 4, punkt 14*Nuvarande lydelse*

Sädgås som uppträder vid fält besådda med höstgrödor i Blekinge och Skåne län får jagas om det behövs för att förebygga skada	den 1 jan.–den 15 mars.
---	-------------------------

*Föreslagen lydelse***Jaktförordning bilaga 4, punkt 15***Nuvarande lydelse*

Om det behövs för att förebygga skada, får grågås som uppträder vid fält med oskördad gröda eller som orsakar sanitär olägenhet jagas	den 1 juli–den 30 juni.
---	-------------------------

Föreslagen lydelse

Grågås, kanadagås och vitkindad gås	som uppträder i flock om minst fem individer vid fält med oskördad gröda eller kan medföra olägenhet för människors hälsa får jagas	den 1 juli–den 30 juni.
-------------------------------------	---	-------------------------

Jaktförordning bilaga 4, punkt 16*Nuvarande lydelse*

Vitkindad gås som uppträder vid fält med oskördad gröda får jagas om det behövs för att förebygga skada i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Gotlands, Blekinge och Skåne län	den 21 aug.–den 15 nov.
---	-------------------------

*Föreslagen lydelse***Jaktförordning bilaga 4, punkt 17***Nuvarande lydelse*

Om det behövs för att förebygga skada, får kanadagås som uppträder vid fält med oskördad gröda eller som orsakar sanitär olägenhet jagas	den 1 juli–den 30 juni.
--	-------------------------

*Föreslagen lydelse***Jaktförordning bilaga 4, punkt 18***Nuvarande lydelse*

Rödräv, grävling, hermelin, vessla, iller, mård och korp får jagas inom område för viltuppfödning, hönsgård eller liknande anläggning samt inom ett avstånd av 200 meter från sådana anläggningar, om det behövs för att förhindra skada inom anläggningarna	den 1 juli–den 30 juni.
--	-------------------------

Föreslagen lydelse

Grävling, hermelin, iller, korp, mård, rödräv och vessla	får jagas inom område för viltuppfödning, hönsgård eller liknande anläggning samt inom ett avstånd av 200 meter från sådana anläggningar, om det behövs för att förhindra skada inom anläggningarna	den 1 juli–den 30 juni.
--	---	-------------------------

Jaktförordning bilaga 4, punkt 19*Nuvarande lydelse*

Koltrast och stare får jagas inom trädgård eller annan anläggning för yrkesmässig bär- eller fruktodling samt inom ett avstånd av 200 meter från sådana anläggningar, om det behövs för att förhindra skada inom anläggningarna	den 1 juli–den 30 sept.
---	-------------------------

Föreslagen lydelse

Koltrast och stare	Får jagas inom trädgård eller annan anläggning för yrkesmässig bär- eller fruktodling samt inom ett avstånd av 200 meter från sådana anläggningar, om det behövs för att förhindra skada inom anläggningarna	den 1 juli–den 30 juni.
--------------------	--	-------------------------

Jaktförordning bilaga 4, punkt 20*Nuvarande lydelse*

Ringduva som uppträder i flock och som orsakar skada i yrkesmässiga odlingar får jagas i sådana odlingar i: Blekinge, Skåne och Hallands län	den 1 mars–den 31 aug.
Värmlands, Örebro, Västmanlands, Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	den 1 maj–den 31 juli.
Övriga delar av landet	den 1 maj–den 15 aug.

Föreslagen lydelse

Ringduva som uppträder i flock om minst fem individer	och som orsakar skada i yrkesmässiga odlingar får jagas i sådana odlingar i: Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län och Norrbottens län	den 1 jan.–den 31 juli.
	och som orsakar skada i yrkesmässiga odlingar får jagas i sådana odlingar i övriga delar av landet	den 1 jan.–den 15 aug.

Jaktförordning bilaga 4, punkt 21*Nuvarande lydelse*

Orsakas allvarlig skada eller olägenhet av att en fågel byggt bo i hus eller gård, får boet samt ägg eller ungar avlägsnas trots bestämmelserna om fredning.	
--	--

Föreslagen lydelse

Fågelbo samt ägg eller ungar	får flyttas om allvarlig skada eller olägenhet orsakas av att fågel byggt bo i ett hus eller en gård	den 1 juli–den 30 juni.
------------------------------	--	-------------------------

Jaktförordning bilaga 4, punkt 22*Nuvarande lydelse*

Om det behövs för att förebygga skada, får årskalv av dov- och kronhjort som uppträder vid fält med oskördad gröda jagas i hela landet utom Skåne och Gotlands län	den 1 juli–den 15 april.
--	--------------------------

Föreslagen lydelse

Årskalv av dov- och kronhjort	som uppträder vid fält med oskördad gröda får jagas om det behövs för att förebygga skada	den 1 juli–den 15 april.
-------------------------------	---	--------------------------

Jaktförordning bilaga 4, punkt 23*Nuvarande lydelse*

Årskalv av kronhjort som orsakar stamskada på barrträd får jagas i hela landet utom Skåne och Gotlands län	den 1 juli–den 15 april.
--	--------------------------

Föreslagen lydelse

Årskalv av kronhjort	får jagas om kronhjort orsakar stamskada på barrträd	den 1 juli–den 15 april.
----------------------	--	--------------------------

Jaktförordning bilaga 4, punkt 24*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Storskarv får jagas för att förebygga skada, dock ej närmare än 300 m från boplats för skarv, havsörn eller fiskgjuse.	vid fasta och rörliga fiskeredskap (ej handredskap) samt inom ett avstånd av 300 meter från sådana redskap.	den 1 aug.–den 28 (29) feb.
	vid fiskodling och utsättningsplatser (inom sju dygn innan och sju dygn efter utsättningstillfälle) samt inom ett avstånd av 300 meter från sådana områden.	den 1 juli–den 30 juni
	i fredningsområden för fisk.	den 1 aug.–den 28 (29) feb.

Jaktförordning bilaga 4, punkt 25*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Trana	som uppträder i flock om minst fem individer får jagas vid fält med oskördad gröda om det behövs för att förebygga skada	den 1 aug.–den 30 sept. och den 1 april–den 30 maj
Sångsvan	som uppträder i flock om minst fem individer får jagas vid fält med oskördad gröda om det behövs för att förebygga skada	den 1 okt.–den 31 mars

2. Förkortningar och läsanvisning

Följande förkortningar har använts i detta dokument:

Författningar	Förkortning
Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter Art- och Habitatdirektivet	AHD
Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar Fågeldirektivet	FD
Jaktlag (1987:259)	JL
Jaktförordning (1987:905)	JF
Miljöbalken	MB
Artskyddsförordning (2007:845)	AF
Internationella överenskommelser	
Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds	AEWA
Beteckningar	
Artdatabanken	Adb
Bovin tuberkulos	TB
Gynnsam bevarandestatus	GYBS
Invasiva främmande arter	IAS
Kronhjortskötselområde	KSO
Kronobservation, inventeringsmetod för kronvilt	kronobs
Älgförvaltningsområde	ÄFO
Älgobservation, inventeringsmetod för älg	älgobs
Älgskötselområde	ÄSO
Övrigt	
Habitats and Birds Directive Derogation System	HABIDES
EU-kommissionen	KOM

För samtliga arter som föreslås vara föremål för allmän jakt och de arter som föreslås som nya för skyddsjakt på enskilda initiativ finns inledningsvis en faktaruta. I bilaga *Faktaunderlag för respektive art* framgår varifrån uppgifterna är hämtade.

3. Inledning

Regeringen har genom ändring i 2 § jaktförordningen (1987:905) gett Naturvårdsverket ansvaret att minst vart sjätte år se över de jakttider som regleras i denna förordning. Vid behov ska Naturvårdsverket föreslå ändringar.

Detta dokument innehåller Naturvårdsverkets förslag till regeringen om jaktidsändringar från den första översynen inom ramen för detta ansvar.

3.1. Bakgrund

En systematisk och regelbunden översyn av de svenska jakttiderna har inte gjorts sedan år 2000. Sedan dess har flera viltpopulationer ökat medan andra har minskat. Under perioden har vissa arter ändrat bland annat flyttningsmönster, tider för brunst och migration mellan sommar- och övervintringsområden. Förändringarna beror på bland annat klimatförändringar och ändrad markanvändning. Kunskapen om arters biologi har förbättrats och nya viltsjukdomar och främmande arter har kommit till Sverige.

I regleringsbrevet för år 2017 gav regeringen Naturvårdsverket i uppdrag att utreda hur ändringar av de jakttider som regleras i jaktförordning (1987:905), härnäst JF, bör beredas inför regeringens beslut. Naturvårdsverket redovisade uppdraget *Beredning av jaktidsändringar*¹ i juni 2017. Enligt Naturvårdsverkets förslag bör översyn och ändring av jakttider göras systematiskt, regelbundet, transparent och med hög delaktighet av viltförvaltningens intressenter. Enligt förslaget bör översynen synkroniseras med den rapportering till EU-kommissionen som görs vart sjätte år i enlighet med Art- och habitatdirektivet (AHD) och Fågeldirektivet (FD) avseende arternas populationsstatus och utveckling.

Regeringen beslutade i maj 2018 att införa följande i 2 § tredje stycket JF: ”Naturvårdsverket ska minst en gång vart sjätte år se över de jakttider som regleras i denna förordning och vid behov föreslå ändringar till regeringen.”

Under 2019 genomfördes ovan nämnda rapportering, för AHD i april och för FD i juli. Den första jaktidsöversynen påbörjades under 2019 som en naturlig följd av detta.

¹ Naturvårdsverket 2020. NV-08970-16

3.2. Jaktidsöversynens syfte, målbild för jakttider

Jakttider är ett centralt verktyg för viltförvaltningen och en regelbunden översyn av dessa är en förutsättning för en adaptiv viltförvaltning. Naturvårdsverkets målbild har varit att säkerställa att jakttiderna:

- uppfyller nationell lag, Art- och habitatdirektivet, Fågeldirektivet och de internationella överenskommelser som Sverige förbundit sig att följa.
- i möjligaste mån inte tillåter att vilt jagas under parnings- och uppfödningstiderna. Detta kan behöva åsidosättas när det är motiverat utifrån ett samhällsligt perspektiv.
- ligger i linje med *Strategi för svensk viltförvaltning*². Strategin sträcker sig fram till år 2020 och arbetet med att uppdatera den ska påbörjas inom kort. Jaktidsöversynen har genomförts utifrån utgångspunkten att även om strategin kommer att justeras i vissa delar kommer de övergripande vägvalen i huvudsak vara relevanta även framöver.

3.3. Riktlinjer

Baserat på ovan nämnda målbild för jakttider togs *Riktlinjer för utformning av jakttider*, se bilaga *Naturvårdsverkets Riktlinjer för utformning av jakttider*, fram och beslutades av Naturvårdsverket i början av översynen som ett stöd för kommande arbete. Beredningsgruppens medlemmar gavs möjlighet att lämna synpunkter på riktlinjernas utformning.

3.4. Omfattning

Denna översyn omfattar samtliga jakttider som regleras i JF. I bilaga *Jakttider i jaktförordningen* listas samtliga identifierade jakttider i JF, med en hänvisning till var reglering sker och en kommentar om hur de har hanterats i översynen.

De mest omfattande delarna av översynen är:

- allmänna jakttider (bilaga 1 JF).
- tider för jakt efter älg (bilaga 2 JF).
- tider för jakt efter kronhjort (bilaga 3 JF).
- jakttid för skydds jakt på enskilda initiativ (bilaga 4 JF).
- begränsning under dygnet (9 § JF, samt bilaga 1 JF).
- tider för jakt och jaktränning med hund (16 § JF).

3.5. Avgränsning

Översynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut. Därmed omfattas exempelvis inte jakttider vid licensjakt på de stora rovdjuren, eftersom de regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter.

Utgångspunkten för översynen har varit den befintliga regleringen av jakt. Jaktidsöversynen har haft som uppgift att föreslå lämpliga justeringar av regleringen av jakttider utifrån juridiska och biologiska överväganden samt utifrån perspektivet om jakttiderna ligger i linje med *Strategi för svensk viltförvaltning*. Avgränsningen innebär att frågor kring den grundläggande regleringen av jakt inte har hanterats vidare.

² Naturvårdsverket 2015 Strategi för svensk viltförvaltning.

Jakttidernas placering och struktur i JF har inte ingått som primär leverans inom ramen för översynen.

Arternas framtida påverkan av klimatförändringar är en viktig fråga för viltförvaltningen som inte setts över inom denna översyn. Arternas reproduktionstid kan komma att ändras och deras utbredning förskjutas norrut och det är troligt att en del jaktbara arter kommer minska medan andra kommer att öka. Inför nästa jakttidsöversyn skulle det vara värdefullt att ha ökat kunskapen om detta.

3.6. Beredningsgrupp

En beredningsgrupp bestående av särskilt berörda aktörer tillsattes initialt med uppgift att bistå med kompetens och olika perspektiv under beredningen. Gruppen består av representanter från följande organisationer och myndigheter: BirdLife Sverige, Jägarnas riksförbund, Lantbrukarnas riksförbund, Svenska Jägareförbundet, Naturskyddsföreningen, Skogsstyrelsen, Skogsindustrierna samt länsstyrelserna i Uppsala län, Västerbottens län och Skåne län. Deltagarna från länsstyrelserna har tagit ett koordinerande ansvar för att representera övriga länsstyrelser.

För frågan om skydds jakt på storskarv på enskilda initiativ tillsattes en modifierad beredningsgrupp bestående av representanter från Sportfiskarna, Sveriges fiskares producentorganisation, Havs- och vattenmyndigheten, BirdLife Sverige, Naturskyddsföreningen, Världsnaturfonden WWF, Svenska Jägareförbundet, Jägarnas riksförbund samt länsstyrelserna i Södermanlands län, Västra Götalands län, Örebro län, Uppsala län och Kalmar län. Dessa länsstyrelser fattar regelbundet beslut om skydds jakt på storskarv.

Att ovan nämnda organisationer och myndigheter deltagit i beredningsprocessen betyder inte att de ställer sig bakom samtliga förslag, motiveringar eller konsekvensbeskrivningar som framförs i detta dokument.

3.7. Tillvägagångssätt/metod

Den process och tidsplan som föreslogs i rapporten *Beredning av jakttidsändringar*³ har i stora delar följts. Ledstjärna för arbetet med jakttidsöversynen har varit transparens och att möjliggöra delaktighet i processen. Transparens har skapats genom löpande information på projektets plats på Naturvårdsverkets webb⁴ och i nyhetsbrev.

Delaktighet har möjliggjorts genom:

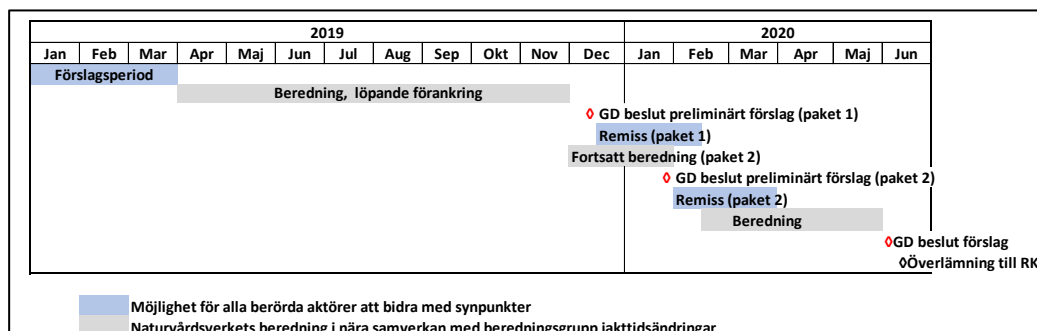
1. en inledande förslagsperiod där samtliga berörda aktörer gavs möjlighet att lämna förslag,
2. beredning i samverkan med en beredningsgrupp och
3. remiss av preliminära förslag där berörda aktörer gavs möjlighet att lämna synpunkter som skulle beaktas i den fortsatta beredningen.

³ Naturvårdsverket 2017 NV-08970-16

⁴ Naturvårdsverket 2019 Jakttiderna ses över

3.8. Övergripande tids- och leveransplan

Den övergripande tidsplanen för översynen framgår nedan:

Förslagsperiod – januari–mars 2019

Jaktidsöversynen inleddes med en förslagsperiod. Samtliga berörda aktörer gavs möjlighet att förutsättningslöst lämna förslag på ändring av nu gällande jakttider. Över 500 förslag kom in från 20 myndigheter, 27 intresseorganisationer och 39 privatpersoner.

Första beredningsperioden – april–december 2019

Under beredningsperioden gjordes en systematisk översyn av samtliga jakttider som regleras i JF. De förslag som lämnades in under förslagsperioden utgjorde tillsammans med riktlinjerna för jaktidsöversynen en viktig grund i arbetet.

Naturvårdsverket hämtade in synpunkter från beredningsgruppen på utkast till jaktidsändringar vid flera tillfällen under perioden. Två workshops, en för däggdjur och en för fågel, genomfördes. Detta i syfte att gemensamt diskutera de förslag där beredningsgruppens synpunkter gick mest isär, baserat på beredningsgruppens synpunkter på initiala utkast till jaktidsändringar som Naturvårdsverket diskuterat med beredningsgruppen. Dessutom hölls en separat workshop för att diskutera ett potentiellt förslag för skydds jakt på enskilda initiativ på storskarv, tillsammans med en för detta ändamål speciellt tillsatt beredningsgrupp.

Under beredningsperioden hämtade Naturvårdsverket även in utlåtanden från viltforskare framförallt avseende olika arters reproduktions- och uppfödningstider. Även skadebild diskuterades för vissa arter. Dessutom ombads forskarna kommentera vissa preliminära förslag ur biologiskt/ekologiskt perspektiv. Vilka forskare som konsulterades avseende vilka viltarter framgår av bilaga *Viltforskare som konsulterats*. Att forskarna kommenterat ovanstående aspekter innebär inte nödvändigtvis att de ställer sig bakom Naturvårdsverkets förslag, motiveringar och konsekvensbeskrivningar.

Under perioden beställde Naturvårdsverket även en kunskapssammanställning om ett antal fåglars tid för vårflytt inför häckning, häckningens olika stadier och uppfödningssäsong.⁵

⁵ Kunskapssammanställning flytt och häckningstider NV-04624-19

Remiss – december 2019–mars 2020

Remissen var av praktiska skäl etappindelad i två delleveranser, paket 1⁶ och paket 2⁷. Det var ett stort intresse bland remissinstanser och övriga aktörer att bidra med synpunkter. Ytterligare information och sammanställning av de olika synpunkterna framkommer i respektive remissammanställning.⁸

Andra beredningsperioden –februari–maj 2020

Under denna period togs synpunkterna från remisserna om hand av Naturvårdsverket och de slutliga förslagen bereddes inom Naturvårdsverket.

Överlämning till regeringen – juni 2020

Förslagen lämnas över till regeringen för vidare beredning och beslut.

⁶ Naturvårdsverket 2019 Naturvårdsverkets preliminära förslag på jakttider, paket 1

⁷ Naturvårdsverket 2020 Naturvårdsverkets preliminära förslag på jakttider, paket 2

⁸ Naturvårdsverket 2020 Remissammanställning Jaktidsöversyn paket 1 & 2

4. Övergripande konsekvensbeskrivning

Generellt för alla förslag gäller att de ligger i linje med översynens målbild. Det innebär att de

- uppfyller nationell lag, AHD, FD och de internationella överenskommelser som Sverige förbundit sig att följa.
- i möjligaste mån inte tillåter att vilt jagas under parnings- och uppfödningstid. Detta kan behöva åsidosättas när det är motiverat utifrån ett samhällsligt perspektiv.
- ligger i linje med strategi för svensk viltförvaltning som är vägledande för Naturvårdsverkets arbete med viltförvaltning.

För de förslag där det finns specifika konsekvenser, framgår en konsekvensbeskrivning om just det förslaget genomförs.

Förslagen bedöms inte ha negativ påverkan på bevarandestatusen för någon av arterna. Jakten föreslås avskaffas för flera arter där populationsstatusen bedöms som hotad.

Förslagen bedöms ligga i linje med miljökvalitetsmålet ett rikt växt- och djurliv. *"Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd."*

Jakttider och ändringar av dessa berör ett stort antal aktörer, framförallt jägare, markägare, det rörliga friluftslivet, länsstyrelser m fl. Naturvårdsverket gör bedömningen att förslagen inte innebär någon ytterligare inskränkning för det rörliga friluftslivet. Jakträtten är en grundlagsskyddad rättighet som följer av äganderätten. Det vilar ett ansvar på den som har rätt att jaga att göra detta på ett hänsynsfullt sätt så att konflikter mellan olika intressen minimeras, samtidigt som det finns ett ansvar för den som nyttjar allemansrätten att vistas i naturen på ett sätt som inte stör jakten.

Effekter och konsekvenser av jakttiderna och de av förslagen som genomförs ska ses över senast vid nästa jaktöversyn i linje med adaptiv viltförvaltning.

4.1. Alternativa lösningar och effekt vid nollalternativ

Möjliga alternativ är att införa samtliga förslag, delar av förslagen, inget av förslagen (nollalternativet) eller andra ändringar än det som föreslås.

4.2. Kostnadmässiga och andra konsekvenser

Förslagen ger generellt sett ökade möjligheter till populationsreglerande jakt på arter som orsakar skada, samt vissa öppningar för skydds jakt på enskilda initiativ, vilket kan medföra minskade kostnader för skador i jord- och skogsbruket.

Vid ett införande av förslagen behöver ändringarna kommuniceras och göras kända för de intressenter som berörs. Detta kan medföra kostnader för såväl Naturvårdsverket som flera av intresseorganisationerna.

Naturvårdsverkets bedömning är att förslagen innebär en förenkling för viltförvaltningens intressenter genom att jakttiderna i flera fall görs enhetliga över landet, och om möjligt harmoniseras för arter som är lämpliga att jagas samtidigt med samma jaktmetod.

4.3. Hänsyn vid ikraftträdande, behov av speciella informationsinsatser

Jakttider bör i en föränderlig värld betraktas som en färskvara och det är därför angeläget att beslut som grundar sig på Naturvårdsverkets förslag träder i kraft så snart som möjligt. Det finns vidare stora fördelar med att nya jakttider börjar gälla i samband med att ett nytt jaktår inleds den 1 juli. Naturvårdsverket föreslår mot denna bakgrund att de ändringar som regeringen beslutar om bör träda i kraft den 1 juli 2021.

Flera aktörer som påverkas av jakttider planerar sina evenemang långt i förväg och ett beslut i god tid innan nya jakttider träder i kraft är viktigt för dessa aktörers förberedelser. Det kan röra sig om organiserandet av t.ex. jaktevenemang, hundprov, orienteringstävlingar eller andra friluftsevenemang. Flera aktörer har ett relativt omfattande arbete med att uppdatera informationsmaterial och webbsidor mm och även för detta arbete är det en fördel att beslut fattas i god tid innan eventuella nya jakttider träder i kraft.

Inför det nya jaktåret som inleds får samtliga jägare ett utskick från Naturvårdsverket som innehåller information om betalning av årets viltvårdsavgift och om andra jaktliga frågor. Utskicket, som görs i början/mitten av juni, är ett bra tillfälle för Naturvårdsverket att informera jägarna om beslutade förändringar av jakttider.

5. Länsstyrelsen får meddela föreskrifter eller beslut om begränsning

5.1. Gällande bestämmelse

2 § Jaktförordning (1987:905), andra stycket

Länsstyrelsen får meddela föreskrifter om en begränsning av den allmänna eller särskilda jakttiden för viss viltart om det behövs med hänsyn till snö-, is- eller temperaturförhållandena.

5.2. Naturvårdsverkets förslag

2 § Jaktförordning (1987:905), andra stycket

Länsstyrelsen får meddela föreskrifter *eller beslut* om en begränsning av den allmänna eller särskilda jakttiden för viss viltart om det behövs med hänsyn till snö-, is- eller temperaturförhållandena.

5.3. Motivering

Länsstyrelsen har möjlighet att begränsa jakten efter samtliga arter, i enlighet med bestämmelsen i 2 § JF om det behövs med hänsyn till snö-, is- eller temperaturförhållandena. Av bestämmelsens ordalydelse framgår att regeringen har bemyndigat länsstyrelsen att meddela föreskrifter. Således har länsstyrelsen inte möjlighet att fatta beslut om att begränsa jakttiden, utan är hänvisad till att följa de bestämmelser som reglerar framtagande av föreskrifter. Föreskrifterna som ges ut i länets författningssamling, går inte att överklaga och har en mer tidskrävande process vid framtagandet än ett beslut som fattas utifrån förvaltningslagens krav. För det fall väderförhållanden ändras dramatiskt med kort varsel är det lämpligt att länsstyrelsen ges möjlighet att fatta beslut skyndsamt.

Den vanligaste tillämpningen av bestämmelsen torde vara att länsstyrelsen på kort varsel beslutar att inskränka den pågående jakttiden på arter som jagas enligt bilagorna 1-3 om väderförhållanden ändras till men för viltet. I syfte att spegla hur länsstyrelsen faktiskt tillämpar bestämmelsen bör den kompletteras med en skrivning om att länsstyrelsen även kan fatta beslut om begränsningen av jakttiden. Naturvårdsverket föreslår att bestämmelsen klargörs så att den ska kunna tillämpas både för beslut om föreskrifter och för beslut i en snabbt uppkommen situation. Förändringen syftar till att tydliggöra länsstyrelsens möjligheter att ta erforderlig hänsyn till olämpliga förhållanden.

5.4. Konsekvens

Ändringen kan ses som en anpassning till hur bestämmelsen tillämpas idag och därmed bedöms konsekvensen i praktiken som marginell.

6. Allmän jakt

Allmän jakt innebär att jakt på en art bedrivs under angiven tid utan särskilda villkor, utan särskilt tillstånd och utan antalsbegränsning. Allmän jakttid är en av grunderna i den svenska viltförvaltningen.

Enligt 2 § JF första punkten är jakt på vilt av olika slag tillåten under de tider av jaktåret (1 juli –30 juni) som anges i bilaga 1 till denna förordning.

6.1. Förutsättning för allmän jakt enligt Art- och habitatdirektivet och Fågeldirektivet

En av översynens målbilder har varit att säkerställa att jakttiderna uppfyller Art- och habitatdirektivet (hädanefter AHD) och Fågeldirektivet (hädanefter FD). Vilka arter som kan vara möjliga att jaga under allmän jakttid regleras i viss mån i AHD och FD, i vilka det framgår vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för jakten. Dessa förutsättningar beskrivs senare i detta kapitel.

För att en fågelart ska kunna tillåtas för allmän jakt förutsätts att arten är listad i FD bilaga 2 del A eller del B med angivande att arten får jagas i Sverige, vilket i svensk lagstiftning symboliseras med ”J” före fågelarten i bilaga 1 till artskyddsförordningen.

Däggdjur som är listade i bilaga 4a till AHD kan inte tillåtas för allmän jakt. Däggdjur som är listade i bilaga 2 till AHD och som är arter av gemenskapsintresse vilkas bevarande kräver att Natura 2000-områden utses, kan tillåtas för allmän jakt om det inte bedöms påverka upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus (GYBS) för arten. Förutsättningen är att arten har GYBS i det aktuella jaktområdet.

I Natura 2000-områden som är utpekade för arten behöver en särskild bedömning göras, se bilaga *Jakt på arter vars livsmiljö ska skyddas*.

6.2. Utgångspunkt allmän jakt baserat på populationsstatus

Enligt *Strategi för svensk viltförvaltning* är livskraftiga viltstammar en grundförutsättning för allt brukande av vilt. I jaktöversynens riktlinjer framgår att jakttiden ska anpassas om jakt är en kritisk faktor för upprätthållandet av en arts beståndstatus nationellt.

Att avgöra om allmän jakt är lämplig eller inte baserat på en arts populationsstatus är en komplex fråga. Populationer fluktuerar naturligt såväl mellan år som under längre cykler. I tillägg påverkar markanvändning i form av skogs- och jordbruk populationsutvecklingen. Jaktens påverkan på populationen i förhållande till andra faktorer är ofta oklar och jakten påverkar olika arter i olika omfattning. Avskjutningen varierar även mellan år. Vissa arter påverkas inte i nämnvärd omfattning av jakt medan andra regleras helt genom jakt. Generellt påverkas småviltpopulationer av faktorer som predationstryck, väder och födotillgång i betydligt högre utsträckning än jakt. Arter med kort livslängd som får många ungar löper generellt mindre risk för överbeskattning medan risken är större för mer långlivade arter som får få ungar. Långlivade arter kräver

därför mer reglerad jakt. Det finns alltså ett samband mellan känslighet för jakt och populationsstorlek beroende bland annat på artens livslängd, men det finns inte alltid en stark koppling mellan utdöenderisk och populationsstorlek.

Naturvårdsverket gör en samlad bedömning om det är lämpligt att bedriva allmän jakt på en art utifrån dess bevarandestatus. Bedömningen baseras på Artdatabankens rödlista, artens populationsstorlek och -utveckling i Sverige (FD artikel 12 rapportering 2019), artens populationsstorlek och -utveckling aggregerat för EU (FD artikel 12 rapportering 2012), avskjutningsstatistik, bedömning av om jakten påverkar artens utdöenderisk (enligt Artdatabanken), bedömning av om jakt är ett hot mot populationen (enligt FD artikel 12 rapporteringen 2019) samt eventuell listning av AEWA.⁹ Generellt anser inte Naturvårdsverket att det är lämpligt att bedriva allmän jakt på hotade arter. För arter som skyddas av AHD är det artikel 17-rapporteringen och dess kriterier som avgör.

Rödlistan är en redovisning av tillståndet för Sveriges flora och fauna som sammanställs vart femte år av Artdatabanken vid Sveriges lantbruksuniversitet. Rödlistan följer den Internationella naturvårdsunionens IUCN:s kriteriesystem för att kategorisera arter efter deras utdöenderisker. För varje art bedöms ett antal olika kriterier och det som ger högst hotkategori är det som sedan ger rödlisteklassningen. Denna klassning kan dock justeras beroende på om andra faktorer bedöms ha en positiv påverkan på populationen på sikt. Ett av kriterierna som används är populationsminskning under en viss tid, och det är oftast detta kriterium som ligger till grund för rödlisteklassningen av de arter som är aktuella för allmän jakt. Artdatabanken gör även en bedömning av om jakt har en negativ påverkan på respektive arts utdöenderisk eller inte. Naturvårdsverket har i rapporteringen i enlighet med FD artikel 12 och AHD artikel 17 angivit om den svenska jakten kan anses vara ett hot eller påverkansfaktor för respektive art.

Jakttidsöversynens remissversioner använde rödlistan 2015, medan jakttidsöversynens slutversion tagit hänsyn till rödlistan 2020. Därmed har inte remissinstanserna kunnat lämna synpunkter på de förslag som ändrats beroende på om den nya rödlistningsbedömningen vid en samlad bedömning medfört att förslagen ändrats. Sådana eventuella ändringar framgår för respektive förslag.

EU-domstolen har i en dom från den 23 april 2020 (C 217/19) bland annat prövat om Finland, genom undantag från FD med stöd av art 9 för vårjakt på ejder, kunnat säkerställa att beståndet av ejder bibehålls på en tillfredsställande nivå. Finland grundade sitt undantag bland annat på att ejder i den finska rödlistan var placerad i kategorin ”nära hotad”. Domstolen konstaterade att Finland inte lyckats styrka, med stöd av etablerade vetenskapliga rön, att populationen av den berörda arten bibehålls på en ”tillfredsställande nivå” så att exploateringen kunde anses vara ”förnuftig”. Några av de arter som föreslås för allmän jakt i Sverige finns inom kategorin NT i den svenska rödlistan. Naturvårdsverket gör en samlad bedömning om det är lämpligt att bedriva allmän jakt på en art utifrån dess bevarandestatus.

⁹ Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds

Det går inte att dra slutsatsen att en art som klassats som rödlistad saknar GYBS. På motsvarande sätt går det inte att dra slutsatsen att en art som inte blivit rödlistad alltid har GYBS. De olika bedömningarnas kriterier skiljer sig åt. Båda bedömningarna omfattar arters populationsstorlek, utbredning, fragmentering, trend och utdöenderisk. Det som skiljer är bland annat hur utdöenderisken utvärderas samt att vid bedömning av GYBS tas större hänsyn till genetisk variation än vid rödlistebedömningen. GYBS är en bedömning av vad som krävs för att arten långsiktigt ska finnas kvar i sitt naturliga utbredningsområde.

För de däggdjur som är aktuella för allmän jakt och listade i AHD bilaga 5a (skogshare, iller, skogsmård och bäver) är en förutsättning för allmän jakt att arten har gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska region där jakten ska bedrivas (AHD artikel 14). För dessa däggdjur har uppgifter om bevarandestatus och populationsstatus hämtats från den rapportering som gjordes år 2019 till EU-kommissionen enligt artikel 17 i AHD. Regionerna framgår av bilaga *Sveriges biogeografiska regioner*.

Även om begreppet ”gynnsam bevarandestatus” inte nämns uttryckligen i FD, är det underförstått i kraven i artikel 2 i FD. För fåglarna rapporteras populationsnivåer nationellt på motsvarande sätt som för däggdjuren, däremot rapporteras ingen sammanvägd bedömning av bevarandestatus. Detta analyseras på EU-nivå, se nedan. Fågelarter listade i FD bilaga 2 får jagas med hänsyn tagen till deras populationsnivå, geografiska spridning och reproduktion (FD artikel 7.1). Sådan jakt får dock inte äventyra ansträngningar att bevara arterna i deras utbredningsområde och jakten ska överensstämma med principerna om ett förnuftigt utnyttjande (FD artikel 7.4). EU-kommissionen har utgivit en vägledning för jakt enligt FD.¹⁰

För flyttfåglar används också ett internationellt perspektiv på artens populationsstatus vid den samlade bedömningen. Av vägledningen till FD framgår att jakt inte får bedrivas på en art som är på tillbakagång inom utbredningsområdet såvida den inte ingår i en väl fungerande förvaltningsplan. Det gäller arter där den sammanvägda bedömningen av artens bevarandestatus inom EU bedömts som ogynnsam. Den bedömning på EU-nivå som redovisas i denna rapport för respektive fågelart baseras på medlemsstaternas underlag från 2013 års rapportering. Detta eftersom de underlag som medlemsstaterna har rapporterat under 2019 kommer finnas tillgängligt som sammanställning först i slutet av år 2020. För de fåglar som är föremål för allmän jakt i Sverige finns för respektive art en sammanställning av uppskattad populationsstatus, antal och utveckling på EU-nivå i denna rapport. Det finns ett behov att bringa ytterligare klarhet i frågorna kring hur Sverige som medlemsstat ska hantera vägledningen från KOM angående fågelarter som minskar/uppvisar negativ status på EU-nivå och hur arbetet med förvaltningsplaner kommer att fortskrida.

Naturvårdsverket har, för de fåglar som omfattas av avtalet AEWA, utgått ifrån AEWA:s beslut angående om jakt kan bedrivas eller inte. Inom ramen för AEWA beslutas också om eventuella restriktioner vid jakt när sådan kan tillåtas

¹⁰ Vägledning för jakt enligt FD

för de populationer som berörs av avtalet samt behov av eventuell internationell åtgärdsplan¹¹ med principer för adaptiv jaktförvaltning. I bilaga *AEWA-listning* samt i de förslag med arter som berörs av avtalet framgår listning samt eventuellt krav på åtgärdsplan. KOM förväntar sig att jakt inte ska ske på arter som inte är tillåtna för jakt enligt AEWA, även om jakt medges enligt FD.

6.3. Utgångspunkt allmän jakt - strategi för svensk viltförvaltning

I *Strategi för svensk viltförvaltning* framgår att jakt, viltturism och annat brukande av vilt inte ska begränsas av omotiverade hinder utan utgångspunkten är att det ska främjas. En åtgärd som identifierats i strategin för att främja brukandet av vilt är att verka för att så många arter som möjligt är föremål för allmän jakt. Detta i syfte att både underlätta lokal förvaltning och minska myndigheternas administration. Vidare framgår att det ska vara enkelt för olika grupper att ta del av olika former av brukande och för jägare att få tillfällen att jaga. Allt brukande ska ske enligt de bestämmelser och internationella åtaganden som finns och med ett etiskt förhållningssätt.

Vidare framgår att viltet ska kunna brukas på ett mångsidigt sätt som skapar värde i flera led – för naturupplevelser, friluftsliv och turism, jakt som fritidsintresse eller näring, produktion och förädling av kött och andra produkter.

6.4. Utgångspunkt allmänna jakttider utifrån biologisk/djuretisk hänsyn

Allmän och särskild jakt bedrivs under biologiskt väl avvägd tidpunkt till skillnad från skydds jakt där förebyggande av skada står i fokus. Jaktidsöversynens utgångspunkt för allmän jakt är att vilt inte ska jagas under parnings- och uppfödningstidperioder. Detta kan undantagsvis behöva åsidosättas när det är motiverat utifrån ett samhälleligt perspektiv, exempelvis rådande skadesituation i jord- och skogsbruk. Denna utgångspunkt har även fått stå tillbaka när jakt under parningsperioden inte har haft någon påverkan på arten ur djuretiskt perspektiv, exempelvis att den inte exponerar sig mer eller är mer störningskänslig än under tid utanför parningen. När det gäller utformningen av jakttider har Naturvårdsverket konsulterat viltforskare i syfte att ta fram de mest lämpliga jakttiderna för arterna ur ett biologiskt/ekologiskt perspektiv. Naturvårdsverket utgångspunkt har varit att jakt inte ska bedrivas efter den tidpunkt när fåglarnas livsmiljö vid normala väderleksförhållanden är så begränsad att jakten påverkar fåglarnas möjligheter till rast och födosök.

För fågel ska hänsyn tas till följande när jaktsäsongen fastställs:¹²

- Stannfåglar får inte jagas under uppfödningssäsongen eller under häckningens olika stadier.
- Flyttfåglar får inte jagas under häckningen eller under återvändandet till häckningsplatserna.

I EU-kommissionens vägledning för FD anges för varje fågelart en tid för vårflytt inför häckning och häckningens olika stadier samt uppfödningssäsong för respektive EU-land. Dessa tider har sammanfattats i bilaga *Häcknings- och*

¹¹ AEWA 2018 Agreement Text and Annexes

¹² Vägledning för jakt enligt FD

uppfödningstider samt vårflytt inför häckning (enl. KCD) för de fåglar som är föremål för allmän jakt i Sverige enligt gällande bestämmelser. För att kunna lämna förslag som baseras på bästa tillgängliga kunskap beställde Naturvårdsverket inom ramen för jaktöversynen en kunskapssammanställning¹³ från Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) över dessa tider. Kunskapssammanställningen kommer även att utgöra underlag vid nästa uppdatering av EU-kommissionens vägledning.

Om det råder kärva väderförhållanden kan ordinarie jakttider sättas ur spel. Länsstyrelsen får meddela föreskrifter om en begränsning av den allmänna eller särskilda jakttiden för viss viltart om det behövs med hänsyn till snö-, is- eller temperaturförhållandena.¹⁴ Länsstyrelsen får också meddela föreskrifter om att hundar som förföljer vilt inte får användas vid jakt efter älg, hjort, rådjur, mufflonfår eller vildsvin om det behövs till skydd för viltet eller av annat skäl.¹⁵ Den enskilde jägaren ansvarar alltid för att inte utsätta viltet för onödigt lidande¹⁶ vilket säkerställer en djuretisk hållning i jakten.

6.5. Utgångspunkt jakten ska anpassas efter tillgången på vilt

Viltet bidrar både med betydande ekosystemtjänster och ”ekosystem-otjänster”, exempelvis skador.¹⁷ I *Strategi för svensk viltförvaltning* konstateras att viltet kan orsaka betydande skador och att det därför är viktigt att förvaltningen ger möjligheter för markägare att kunna reglera viltstammarna och på så sätt påverka skadesituationen i jord- och skogsbruk på den egna fastigheten. Enligt nyss nämnda strategi bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas, exempelvis klövvilt och vissa stora betande fåglar. Det framgår också att arbetet med skador ska fokusera på förebyggande åtgärder.

Markägare och jakträttshavare ansvarar för att jakten anpassas efter tillgången på vilt och att viltet vårdas i syfte att bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet, samt att främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna.¹⁸

Ett sätt att möjliggöra ökad allmän jakt för att minska skadorna i jord- och skogsbruk är tilltagna jakttider inom den ram som respektive arts biologiska förutsättningar medger. På så sätt ges jägarna fler tillfällen att utöva jakt under för arten biologiskt lämplig tid när lokala och regionala förutsättningar är gynnsamma och när jakten kan ge bäst effekt på skadesituationen. Jakttider är ett viktigt verktyg för att nå olika mål inom viltförvaltningen men kan givetvis inte ensamt lösa problemen med till exempel viltskador. Även andra faktorer som samverkan, utbildning och möjligheter till avsättning av viltkött med mera behöver utvecklas parallellt.

¹³ Kunskapssammanställning flytt och häckningstider NV-04624-19

¹⁴ 2 § JF

¹⁵ 19 § JF

¹⁶ 27 § JL

¹⁷ Naturvårdsverket 2019 rapport 6889

¹⁸ 4 § JL

En förlängning av jakttiden behöver inte nödvändigtvis innebära ett ökat jaktryck och det är inte självklart att det finns ett samband mellan jakttidens längd och avskjutningens storlek. Däremot möjliggörs fler jakttillfällen om jakttiden utökas. Tid för fritidsaktiviteter är sällan obegränsad och antalet jaktdagar en genomsnittlig jägare har per år att disponera på jakt är 27 dagar.^{19 20}

Ett stort ansvar ligger således på den enskilde jägaren att avskjutningen för respektive viltart ligger på lämpliga nivåer och individer. Hög artkännedom om det vilt som jagas är en förutsättning för varje jägare för att säkerställa att skott enbart avlossas mot tillåtet vilt.

6.6. Utgångspunkt regionaliserade beslut

Enligt *Strategi för svensk viltförvaltning* ska beslut fattas så nära de människor som berörs som möjligt. Det innebär att förvaltningen till stor del ska styras på regional och lokal nivå. Naturvårdsverket fick i remissen viss kritik för att det regionala inflytandet minskades när det gäller jakttider för älg. Ett antal länsstyrelser har också lämnat önskemål om ökad möjlighet för länsstyrelsen att fatta regionala beslut om jakttider även för andra viltarter.

Naturvårdsverket har övervägt att ytterligare regionalisera beslut om jakttider på framförallt klövvilt under senvintern, men väljer att inte ta detta vidare.

En nationellt beslutad allmän jakttid som beslutas över längre tid ger en tydlighet gentemot jägare och möjliggör långsiktig planering av kommande jakttillfällen. Möjligheten till långsiktighet går i viss mån förlorad vid en regionalisering. Regionala beslut behöver vidare kommuniceras i särskild ordning till jägare i och utanför det egna länet, vilket sannolikt är mer besvärligt för jägarna än att ta del av en allmän jakttid i en jakttidtabell.

Vid en regionalisering får länsstyrelsen möjlighet att anpassa jakttiden utifrån regionala och ibland till och med lokala förhållanden så som bland annat viltförekomst, skadesituation, ägandeförhållanden, markanvändning och vinterförhållanden. Regionala och lokala anpassningar är i grunden något positivt, särskilt som Sverige är ett långsträckt land där förhållandena skiljer sig mycket åt i landets olika delar. Länsstyrelsen har som regional myndighet även goda möjligheter att med hjälp av viltförvaltningsdelegationen göra svåra avvägningar nära dem som berörs, inte minst då intressenternas åsikter går isär. Länsstyrelsens regionala beslut tas dock fram till priset av ökad administration i form av utredning, förankring och hantering av eventuella överklaganden.

Samtidigt är samsynen stor om att man måste komma till rätta med betestrycket på skog- och markskiktet och att ett verktyg för det är ökad avskjutning och väl tilltagna jakttider. Den delen av jakttiden som övervägs för regionalisering är en marginell del av den totala jakttiden. I ljuset av detta kan den ökade administrationen som regionaliseringen skulle medföra ifrågasättas. En särskild finansiering av en sådan process finns inte heller i nuläget för andra arter än älg varför detta merarbete skulle belasta länsstyrelsens förvaltningsanslag.

¹⁹ Naturvårdsverket 2019 rapport 6889

²⁰ Boman m.fl. 2011

Rättssäkerheten och kvalitén i underlag för beslut är en annan viktig del. Om den regionala viltövervakningen och dokumentationen av skador inte kan ge en tillräckligt klar bild av situationen kan följderna bli rättsosäkra beslut om jakttider. Regionala skillnader i jakttider har kopplingar till äganderätten och markägares möjlighet att förebygga skador och balansera viltstammar. Utfallet av myndighetsutövningen påverkar därmed inte minst de areella näringarnas konkurrenskraft. Naturvårdsverket menar att en regionalisering måste vara förenad med tydliga rättsliga rekvisit för beslut utifrån befintlig kunskap.

Allt sammantaget gör Naturvårdsverket bedömningen att nackdelarna med en ökad regionalisering av beslut om jakttider överväger fördelarna. Möjligheten till regionaliserade jakttider minskar med förslaget och finns bara kvar i viss mån för älg och för kronhjort inom kronhjortsområde i Skåne län.

Länsstyrelserna har dock fortfarande möjlighet att med stöd av 2 § JF begränsa jakttiderna om det behövs med hänsyn till snö-, is- eller temperaturförhållandena. Naturvårdsverket föreslår, se kapitel *Länsstyrelsen får meddela föreskrifter eller beslut om begränsning*, att bestämmelsen klargörs så att den ska kunna tillämpas både för beslut om föreskrifter och för beslut i en snabbt uppkommen situation.

6.7. Utgångspunkt harmonisering och flerartsförvaltning

När det är möjligt och lämpligt utifrån tidigare nämnda aspekter ger en harmonisering av jakttider över hela eller delar av landet en ökad tydlighet och förutsägbarhet. När det har saknats biologiska eller andra skäl för geografiskt differentierade jakttider har Naturvårdsverket därför föreslagit nationellt enhetliga jakttider. Exempelvis saknas biologiska skäl för nu gällande differentierade starttidpunkt för jakt på änder över landet.

Enhetliga tider för arter som ofta jagas samtidigt, exempelvis gäss, änder och klövvilt, möjliggör flerartsförvaltning och underlättar för intressenterna inom viltförvaltningen. Detta kan på sikt och med bättre kunskapsunderlag även gälla jakttiderna för iller, mård, räv och grävling.

6.8. Utgångspunkt nyttjande och bruka viltet som resurs

Viltet är fredat och undantag från fredning kräver stöd i lag, förordning, föreskrift eller beslut.²¹ Några remissinstanser menar att undantaget från fredning enligt lag ställer krav på att det ska finnas skäl för jakten som exempelvis att det fällda viltet ska nyttjas som människoföda. Något särskilt skäl för att bedriva jakt finns dock inte för allmän jakt enligt lagstiftningen. Däremot finns krav på ett syfte med jakten vid till exempel skydds jakt, där jakten bedrivs i syfte att förhindra skada.

I *Strategi för svensk viltförvaltning* framgår att brukandet av vilt som resurs ska främjas. Kvaliteten på vilt som resurs varierar över året. Exempelvis är årets kid och kalvar mindre i början av säsongen än på slutet. Samtidigt kan viltköttet minska i kvalitet i slutet av säsongen när det blir svårare för djuren att hitta föda.

²¹ 3 § JL

Även pälsvärdet varierar över årstiderna. Jakttidsöversynen har inte anpassat jakttidsförslagen till när nyttjandet är optimalt eftersom detta också kan variera lokalt och bero på skillnader mellan år. Den enskilde jägaren är mest lämpad att avgöra när nyttjandet är lämpligt utifrån olika skäl och förutsättningar. Det finns personliga, kulturella och regionala skillnader i uppfattning avseende vad som är möjligt och lämpligt nyttjande av vilt som resurs.

6.9. Utgångspunkt område för jakt

Arter har olika utbredningsområden i Sverige och Naturvårdsverkets utgångspunkt är att det tillåtna området för allmän jakt som regel ska spegla artens förekomst och utbredningsområde.

Det finns arter för vilka det inte rapporterats några observationer på Gotland, men där arten enligt gällande bestämmelser ändå är tillåten för jakt på ön. Exempel på detta är iller och grävling. Det finns exempel på andra arter, som mård (skogsmård) som inte heller har observerats på Gotland, men där allmän jakttid inte finns för Gotland.

Naturvårdsverket föreslår en konsekvent hantering för arter som inte observerats på Gotland men som med människans avsiktliga eller oavsiktliga hjälp skulle kunna ta sig dit. Detta är därmed inte tillämpligt för älg, men däremot för dovhjortar som kan förekomma i hägn från vilka rymningar kan ske.

Förslaget är att allmän jakt tillåts på dessa arter på Gotland. Detta ger en möjlighet att avlägsna arter som inte hör hemma på ön och på så sätt skydda Gotlands särpräglade flora och fauna.

6.10. Utgångspunkt för jaktstart i gränsälvsområdet i Norrbottens län

Jaktstart i gränsälvsområdet²² i Norrbottens län delas idag med Finland där de båda länderna har en gemensam jaktstart den 20 augusti kl. 12.00 lokal tid i Finland och kl. 11.00 lokal tid i Sverige. Jakten avser enligt gällande bestämmelser grågås, kanadagås, gräsand, bläsand, kricka, knipa, storskrake, alfågel, sjöorre, vigg, ejder och småskrake. Denna starttidpunkt regleras i respektive punkt för allmän jakt för dessa fåglar.²³

I gränsälvsområdet mot Finland är en gemensam jaktstart fördelaktigt eftersom jakten sker på ett gemensamt fågelbestånd. Den gemensamma jaktstarten värdesätts lokalt och har liknats vid älgjaktpremiären. Naturvårdsverkets förslag är att denna särskilda starttidpunkt behålls.

²² Torne, Muonio och Könkämä älvar, där dessa utgör gräns mot Finland samt längs dessa älvsträckor ett område på 200 meters bredd räknat från älv- respektive sjöstrand.

²³ JF bilaga 1 punkterna 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 och 20

7. Allmän jakttid, hare

Skogshare <i>Lepus timidus</i>									
Rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)								
Rödlistning (2020)	Nära hotad (NT)								
Populationsstorlek och – utv. i Sverige (AHD art 17, 2019)	600 000 st totalt i Sverige. Arten har gynnsam bevarandestatus i alpin biogeografisk region, men inte i boreal och kontinental biogeografisk region.								
Reproduktion	Skogsharen kan få två till tre kullar per år. Den första kullen föds april-maj. ²⁴								
Avskjutningsstatistik (st)	<table border="1"> <tr> <td>1997/1998</td> <td>2007/2008</td> <td>2012/2013</td> <td>2018/2019</td> </tr> <tr> <td>42 785</td> <td>30 918</td> <td>18 616</td> <td>14 215</td> </tr> </table>	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019	42 785	30 918	18 616	14 215
1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019						
42 785	30 918	18 616	14 215						
Bilaga AHD	Bilaga 5								
Övrig reglering av jakttid	Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 3 och 4. 16 § JF tid för jakt och jaktträning med hund.								

Fälthare <i>Lepus europaeus</i>									
Rödlistning (2015, 2020)	Ej tillämplig (N/A)								
Reproduktion	Fältharen kan para sig redan i januari i södra Sverige och den första kullen föds då i februari. Fältharen kan få tre, upp till fyra kullar per säsong. ²⁵								
Avskjutningsstatistik (st)	<table border="1"> <tr> <td>1997/1998</td> <td>2007/2008</td> <td>2012/2013</td> <td>2018/2019</td> </tr> <tr> <td>67 536</td> <td>38 128</td> <td>30 063</td> <td>22 279</td> </tr> </table>	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019	67 536	38 128	30 063	22 279
1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019						
67 536	38 128	30 063	22 279						
Övrigt	Klassad som främmande vilt av Artdatabanken med riskklass mycket hög risk. ²⁶								
Övrig reglering av jakttid	Skydds jakt bilaga 4 punkt 3 och 4. 16 § JF tid för jakt och jaktträning med hund.								

7.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 1		
Hare	Gotlands län	den 1 sept.-den 15 feb.
	Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län: länet utom Öland, Västra Götalands län	den 1 sept.-den 15 feb. (fälthare) den 1 sept.-den 28 (29) feb. (skogshare)
	Kalmar län: Öland	den 1 sept.-den 31 jan.
	Blekinge län, Skåne län, Hallands län	den 1 sept.-den 15 feb.
	Övriga delar av landet	den 1 sept.-den 28 (29) feb.

7.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Hare	Hela landet	den 1 sept.-den 28 (29) feb.

Förslaget innebär att jakttiden för skogshare och fälthare förlängs något i de sydligaste delarna av landet. Jakttiderna harmoniseras. En förvaltningsplan för hare ska tas fram.

7.3. Motivering

I Artdatabankens rödlistning 2020 anges att antalet reproduktiva individer överstiger gränsvärdet för rödlistning. Skogsharen har listats som NT (nära

²⁴ Pers. komm. CG Thulin

²⁵ Pers. komm. CG Thulin

²⁶ Strand m.fl. 2018

hotad) från att i tidigare bedömningar ha klassats som LC (livskraftig). Skogshare förekommer främst i skogsmark och är utbredd över nästan hela Sverige. Skogsharen har minskat i södra Sverige i och med varmare, snöfattigare vintrar. De viktigaste påverkansfaktorerna på skogsharepopulationen är förekomst av fälthare, predation samt väder och klimatförändringar.²⁷

Skogsharens bevarandestatus har bedömts vara gynnsam endast i alpin biogeografisk region. Det finns många faktorer som påverkar skogsharens bevarandestatus i de kontinentala och boreala regionerna. Utbredningsområdet och förekomstareal med lämplig habitat minskar både på kort och lång sikt i båda regionerna och mängden lämplig habitat är redan i dag för liten i den kontinentala och delar av den boreala regionen. Dessutom visar populationen en nedåtgående trend i båda regionerna, och ligger under referensvärdet.²⁸ I Norrland, som till stor del utgörs av boreal region, är minskningen begränsad.²⁹

Naturvårdsverket kan konstatera att skogsharen har trängts tillbaka av fältharen vilket är en av orsakerna till att dess utbredningsområde har minskat. Framtidsutsikterna för skogshare bedöms på det hela taget vara dåliga i kontinental och boreal region om inte särskilda åtgärder vidtas. Jakten på skogshare påverkar arten i mycket begränsad omfattning³⁰ och att jakten upphör skulle inte leda till att artens utbredningsområde och populationstillväxt ökar.

Naturvårdsverket gör bedömningen att det är andra faktorer än jakt som är orsak till att skogsharens utbredningsområde och population går tillbaka i delar av landet. Det krävs andra åtgärder än jaktförbud för att stärka skogsharens populationsutveckling i områden där miljö och klimatförhållanden ger fältharen konkurrensfördelar. Dessa åtgärder samordnas med fördel i en förvaltningsplan för hare.

Fältharen dominerar helt i de sydligaste delarna av Sverige där den är bäst anpassad. Upp till södra Norrland har fält- och skogshare till stora delar överlappande utbredningsområden. I de norra delarna av Sverige förekommer enbart skogshare. Det är i mellersta och delar av södra Sverige som insatser bör vidtas för att stärka skogsharen.

Fält- och skogshare jagas ofta samtidigt och att avskaffa jakten på skogshare försämrar förutsättningarna för fortsatt jakt på fälthare. Jakt på skogshare är en kulturbärare i Sverige. Den traditionella jakten efter skogshare har givit upphov till en framgångsrik nationell avel på specialiserade harhundar. I Sverige finns tolv nationella hundraser, av dessa används fyra vid jakt på hare; gotlands-, hamilton-, schiller-, och smålandsstövare. Ett fortsatt intresse för harjakt med hund borgar för att jakt på fälthare även i framtiden bedrivs i sådan utsträckning det görs idag, vilket i förlängningen gynnar skogsharen. Ett bibehållet intresse för harjakt hos jägarna tillsammans med viltvård och predatorjakt, bidrar till att stärka skogsharens förutsättningar långsiktigt.

²⁷ Jansson & Pehrson 2006

²⁸ Trender och referensnivåer är kriterier för bedömningen av bevarandestatus enligt art 17 i AHD

²⁹ Artfakta 2020 Skogshare

³⁰ Jansson & Pehrson 2006

Naturvårdsverket föreslår mot bakgrund av ovanstående att jakten på skogshare behålls i hela landet. Vidare bör en ny förvaltningsplan för hare, d.v.s. både för skogshare och fälthare, utformas med övergripande mål att förbättra skogsharens populationsutveckling genom samförvaltning. Förvaltningsplanen bör därför tas fram av Naturvårdsverket i samverkan mellan berörda myndigheter och forskare, jägare, hundklubbar och övriga berörda intressenter. Samförvaltning av hare, där den ena arten är främmande och den andra arten är nära hotad, kräver en noggrann analys. Effekter av olika förvaltningsåtgärder bör tydliggöras och förslag till åtgärder lämnas. Tyngdpunkten bör vara på arternas biologi när en ny förvaltningsplan utvecklas, men även kulturella och sociala aspekter bör avspeglas i arbetet.

Det finns enligt ovan skäl att tillåta jakt på fälthare under så långt tid som möjligt. Fälthare är ett främmande vilt med hög riskklassning. Spridning och etablering av främmande vilt ska begränsas vilket som regel görs genom skydds jakt året runt på enskilds initiativ med stöd av JF bilaga 4 punkt 1. För fälthare föreslår Naturvårdsverket ett undantag från denna regel till förmån för en längre allmän jakttid, bland annat eftersom fältharen är ett hot mot den inhemska skogsharen. Naturvårdsverket föreslår att jakttiden fastställs med hänsyn tagen till fältharens biologi med ett mindre överlapp mot artens uppfödningstid och att jakttiden för fälthare blir densamma som för skogshare.

7.4. Konsekvens

Förslaget innebär ingen större skillnad i jakttid för hare jämfört med idag. Jakttiden harmoniseras över landet.

En förvaltningsplan för hare bör tas fram. Förvaltningsplanen bör på sikt bidra till att stärka populationsutvecklingen för skogsharen genom bland annat att begränsa spridning och etablering av fältharen.

Framtagandet av en förvaltningsplan för hare kommer att innebära en arbetsinsats för berörda myndigheter, forskare och intressenter. Förvaltningsåtgärder behöver vidtas vilket kan ge upphov till kostnader.

8. Allmän jakttid, bäver

Bäver <i>Castor fiber</i>				
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)			
Populationsstorlek och – utv i Sverige (AHD art 17, 2019)	Ca 130 000 individer. Ökande populationsutveckling på kort såväl som lång sikt och gynnsam bevarandestatus i samtliga av Sveriges tre biogeografiska regioner.			
Reproduktion	Parning i februari, födsel i maj (genomsnittlig födsel 13/5), ³¹ ungar diar 5–6 veckor. ³²			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	3 253	6 866	7 342	7 263
Listning i AHD	Bilaga 5			
Övrig reglering av jakttid	29 § JF förstörelse av bäverdamm.			

8.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 2		
Bäver	Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län	den 1 okt.-den 15 maj.
Bäver	Övriga delar av landet	den 1 okt.-den 10 maj.

8.2. Naturvårdsverkets förslag

Ingen förändring föreslås.

8.3. Motivering

Bäverstammen har ökat i Sverige de senaste decennierna, både till antal och till utbredning. Artens bevarandestatus har bedömts och rapporterats vara gynnsam i Sveriges tre biogeografiska regioner. Bävaren har en viktig roll i ekosystemet och artens trädfällning och dammbyggen skapar variationsrika miljöer och bidrar på så sätt till den biologiska mångfalden genom att bland annat skapa död ved och våtmarker.

Bäverns trädfällning och bo- och dammbyggen orsakar också betydande skador på bland annat vägar, invallningar, fastigheter, tomter, skog och åkermark. Enligt *Strategi för svensk vilförvaltning* bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas. Utökade jakttider är ett sätt att möjliggöra ökad avskjutning. Enligt Naturvårdsverkets bedömning saknas det dock utrymme att utöka jakttiderna för bäver. Detta eftersom jaktslutet ligger i nära anslutning till den tid då bäverns ungar föds samt att jaktens början ligger i nära anslutning till när ungarna fortfarande kan vara beroende av att någon äldre medlem ur familjegruppen finns kvar.

Merparten av jakten på bäver sker under de sista veckorna av jakttiden. Det beror på att jakten är mest effektiv i gryning och skymning på senvåren, när det är ljus under längre tid på dygnet och när eventuell is bryter upp. I de nordligaste länen kan islossningen sammanfalla med jaktslutet, vilket gör att

³¹ Parker & Rosell 2001

³² Pers. komm. Göran Hartmann

varje jakttag före jaktslutet har betydelse för att överhuvudtaget kunna bedriva jakt på bäver under ordinarie jakttag.

De studier som finns om bäverns reproduktionstid i Sverige gjordes av SVA under 1980-talet.³³ I Norge gjordes en studie under 2001 om när på våren som bäverjakten bör avslutas med hänsyn till när ungarna föds. Studien visade att även om jakten bedrivs i nära anslutning till när bäverns ungar föds finns inget som tyder på att lakterande honor fälls under denna tid. Skälet kan vara att honorna ännu inte fött ungar och att de honor som nyss fött i högre utsträckning uppehåller sig i hyddan och i övrigt har ett annat aktivitetsmönster som gör att de inte exponeras på samma sätt vid jakt.³⁴

Nuvarande datum för sluttidpunkt skiljer enbart fem dagar inom landet och det har inlämnats önskemål om en harmonisering av jaktslutet. Naturvårdsverket föreslår dock av skäl ovan och av försiktighetskäl att nuvarande jakttag behålls. En pågående norsk studie i ämnet kommer att publiceras i slutet av 2020 och kan ge ny kunskap om förvaltningen av bäver.³⁵

Bäverns parning sker under vintern och överlappar den allmänna jakttiden. Jaktidsöversynens målbild är att jakt i möjligaste mån inte bedrivs under respektive arts parnings- och uppfödningstid, vilket kan behöva åsidosättas när det är motiverat utifrån ett samhälleligt perspektiv. Bävern parar sig i hyddan eller i vattnet utanför och bedöms inte exponera sig i större omfattning eller vara mer störningskänslig under perioden.³⁶ Därför gör Naturvårdsverket bedömningen att jakttiden inte innebär någon djuretisk risk eller nackdel för bävern under perioden och att jakten därför kan pågå även under parning. AHD ställer heller inget krav på att jakt på arter listade i bilaga till detta direktiv begränsas under parnings- eller uppfödningstid.

8.4. Konsekvens

Naturvårdsverkets förslag om bibehållna jakttag baseras på bästa tillgängliga kunskap och möjliggör jakt under så lång ordinarie jakttag som möjligt, med hänsyn taget till det vi idag vet om bäverns reproduktionstid och ungarnas grad av självständighet. Förslaget minimerar därmed behovet av skyddsjakt under annan tid, när jakt är mindre lämplig utifrån biologiska förutsättningar.

³³ Mörner 1990

³⁴ Parker & Rosell 2001

³⁵ Pers. komm. Göran Hartmann

³⁶ Pers. komm. Göran Hartmann

9. Allmän jakttid, rödräv

Rödräv <i>Vulpes vulpes</i>				
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)			
Populationsuppskattning	Ca 200 000 ³⁷ eller 150 000 – 180 000 ³⁸ individer			
Reproduktion	Parningen sker i feb-mars och ungar föds i april-maj. Ungarna börjar uppträda alltmer självständiga från ca 2–4 månader efter födseln. ³⁹			
Övrig reglering av jakttid	Skyddsjakt JF bilaga 4 punkt 2, 8, 9, 10 och 18. 16 § JF tid för jakt och jaktträning med hund.			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	45 881	62 972	72 427	58 504

9.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 3		
Rödräv	Blekinge län, Skåne län, Hallands län	den 1 aug.-den 28 (29) feb.
	Värmlands län, Örebro län, Dalarnas län utom Älvdalens kommun,	den 1 aug.-den 31 mars
	Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län, Älvdalens kommun	den 1 aug.-den 15 april
	Övriga delar av landet	den 1 aug.-den 15 mars

9.2. Naturvårdsverkets förslag

Ingen förändring föreslås.

9.3. Motivering

Små och medelstora predatorer står för huvuddelen av predationen på markhäckande fåglars bon på äggstadiet, på bland annat strandängar och våtmarker, och räven är en av de viktigaste predatorerna på fågel och småviltstammar. För stammarna av fält- och skogshöns, vadare och änder är predation av rödräv under häckningsperioden och sensommaren ofta av kritisk betydelse. Predation av rödräv är en avgörande populationsbegränsande faktor för stammarna av harar.⁴⁰ Skogsharen har nyligen bedömts som nära hotad av Artdatabanken. Av viltvårdande skäl är det därför lämpligt att även fortsättningsvis kunna jaga rödräv under långa jakttider.

Nuvarande startdatum för jakt på rödräv är enhetligt i hela landet, medan jaktslutet är uppdelat i fyra områden. Jaktslutet är anpassat efter befintlig kunskap om rödrävens valpning som sker tidigare i södra Sverige. Enligt riktlinjerna för jaktöversynen bör jakttiderna harmoniseras i landet när det är möjligt med hänsyn till artens reproduktions- och uppfödningssäsong. Eftersom nuvarande jakttider tangerar artens uppfödningssäsong och kunskap saknas om hur ett varmare klimat potentiellt påverkat rödrävens reproduktionsbiologi föreslås inga ändringar. I vissa områden i fjällkedjan kan det fortfarande vara vinter vid jaktens nuvarande sluttidpunkt. Som jämförelse pågår jakt på rödräv i finska Lappland till den 30 april.

³⁷ Artfakta 2020 Rödräv

³⁸ Ericsson m.fl. 2009

³⁹ Jensen 1994

⁴⁰ Widemo 2008

Naturvårdsverket gör bedömningen att jakt på rödräv under parningsperioden inte påverkar arten i någon större omfattning. Arten varken exponerar sig mer eller är mer störningskänslig under parningsperioden jämfört med annars. Naturvårdsverket gör därför bedömningen att det inte finns skäl för jaktuppehåll under parningsperioden ur djuretiskt perspektiv.

9.4. Konsekvens

I vissa områden i fjällkedjan bedrivs rödrävsjakt i syfte för att gynna de två hotade arterna fjällräv och fjällgås.⁴¹ En del av denna jakt utförs av länsstyrelsernas naturbevakare inom ramen för nuvarande jakttid. Vid behov, om de allmänna jakttiderna inte är tillräckliga för denna predator kontroll, kan länsstyrelsen besluta om skydds jakt i detta syfte.

⁴¹ Naturvårdsverket 2011 rapport 6434; Naturvårdsverket 2017 rapport 6780

10. Allmän jakttid, iller

Iller <i>Mustela putorius</i>				
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)			
Populationsstorlek och – utv i Sverige (AHD art 17, 2019)	Ca 24 000 individer, stabil utvecklingstrend och gynnsam bevarandestatus i landets samtliga tre biogeografiska regioner.			
Reproduktion	Brunsttid mars-juni, ungarna föds efter 40–42 dygn. Ungarna diar i upp till 1 månads ålder ⁴² och är självständiga från 2 månaders ålder. ⁴³			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 5 200	2007/2008 4 316	2012/2013 2 418	2018/2019 2 138
Listning i AHD	Bilaga 5.			
Övrig reglering av jakttid	Skyddsjakt JF bilaga 4 punkt 2 och 18. 16 § JF tid för jakt och jaktränning med hund (annat vilt)			

10.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 4		
Iller	Hela landet	den 1 sept.-den 28 (29) feb.

10.2. Naturvårdsverkets förslag

Ingen förändring föreslås.

10.3. Motivering

Illerns bevarandestatus har bedömts vara gynnsam i samtliga biogeografiska regioner i Sverige och Naturvårdsverket föreslår fortsatt allmän jakt i hela landet.

Föreslagen jakttid ligger utanför illerns huvudsakliga parningstid och uppfödningstid och bedöms i övrigt ligga i linje med riktlinjerna för jaktöversynen. Naturvårdsverket har inte funnit andra skäl till ändring.

Det har inte rapporterats några observationer av iller⁴⁴ på bland annat Gotland, men Naturvårdsverket gör bedömningen att om arten med människans avsiktliga eller oavsiktliga hjälp tar sig till ön så bör det finnas möjlighet till allmän jakttid.

⁴² MacDonald & Barrett 1993

⁴³ Jensen 1994

⁴⁴ Artfakta 2020 Iller

11. Allmän jakttid, skogsmård

Skogsmård <i>Martes martes</i>				
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)			
Populationsstorlek och – utv i Sverige (AHD art 17, 2019)	Ca 30 000 individer, stabil utvecklingstrend och gynnsam bevarandestatus i samtliga tre biogeografiska regioner i landet.			
Reproduktion	Parningsperiod: slutet av juni till mitten av augusti. Ungarna föds i mitten/slutet av mars (tidigare ju längre söderut) till början av maj och är självständiga i slutet av augusti. ⁴⁵			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	11 916	7 731	12 087	10 962
Listning i AHD	Bilaga 5.			
Övrig reglering av jakttid	Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 2 och 18. 16 § JF tid för jakt och jaktträning med hund (jakt under jord)			

11.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 5		
Mård	Värmlands län, Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län	den 1 sept.-den 31 mars
Mård	Övriga delar av landet utom Gotlands län	den 1 nov.-den 28 (29) feb.

11.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Skogsmård	Värmlands län, Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län	den 1 sept.-den 31 mars
Skogsmård	Övriga delar av landet	den 1 sept.-den 28 (29) feb.

Förändringen innebär en tidigare jaktstart för länen i mellersta och södra Sverige. Mård preciseras till skogsmård. Förslaget är att jakt framöver tillåts på Gotland om arten skulle upptäckas där.

11.3. Motivering

Artens bevarandestatus har bedömts vara gynnsam i samtliga biogeografiska regioner i Sverige. Naturvårdsverket föreslår fortsatt allmän jakt i hela landet. Det har inte rapporterats några observationer av skogsmård⁴⁶ på bland annat Gotland, men Naturvårdsverket gör bedömningen att om arten med människans avsiktliga eller oavsiktliga hjälp tar sig till ön så bör det finnas möjlighet till allmän jakttid i predationskontrollerande syfte.

Tidigare var mårdens skinn en viktig handelsvara. I dag bedrivs jakten efter mård framförallt i viltvårdande syfte. Mården är en betydande predator på ägg och fågelungar.⁴⁷

⁴⁵ Pers. komm. Henrik Thurfjell

⁴⁶ Artfakta 2020 Skogsmård

⁴⁷ Widemo 2008

Ur ett biologiskt perspektiv saknas skäl för nuvarande skillnad i jaktstart mellan norra och södra Sverige. Enligt principerna för jaktöversynen bör jakttiderna så långt som möjligt harmoniseras i landet när det är möjligt utifrån artens biologi. Därför föreslås en harmonisering av tidpunkten för jaktstart över hela landet. Förslaget ligger utanför skogsmårdens förnyringssäsong.

Förslag har inkommit till jaktöversynen om att harmonisera jaktstarten med jakt på skogsfågel som startar den 25 augusti. Ett annat förslag är att harmonisera starten med start för träning med hund som inte förföljer vilt efter fågel, dvs den 16 augusti, eftersom samma hundar kan användas vid dessa jakter. Det saknas dock kunskap om mårdungarnas överlevnadsmöjligheter i augusti och i vilken omfattning ett varmare klimat kan ha påverkat mårdens reproduktionsbiologi. Därför föreslår Naturvårdsverket inte att jaktstarten tidigareläggs ytterligare.

Nuvarande tidpunkt för jaktens avslut bibehålls. Skogsmårdungarna föds senare ju längre norrut man kommer och därför är ett senare avslut motiverat där.

Förändringen innebär att mård specificeras till skogsmård för att i jaktlagstiftningen särskilja den från stenmård som påträffats i södra Sverige. Artdatabanken har klassat stenmård som en etablerad främmande art. Någon risk har inte definierats eller specificerats för arten.⁴⁸ Specificeringen innebär ökad tydlighet avseende vilken mård som avses. Skogsmård och stenmård är dock svåra att skilja åt i en jaktlig situation. Stenmård föreslås bli tillåten för skydds jakt året runt på enskilds initiativ med stöd av JF bilaga 4.

11.4. Konsekvens

Längre jakttider möjliggör utökad jakt efter skogsmård vilket kan medföra positiva effekter för markhäckande fåglar och annat småvilt.

⁴⁸ Strand m.fl. 2018

12. Allmän jakttid, grävling

Grävling <i>Meles meles</i>				
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC) Antalet individer är uppskattat till 250 000.			
Reproduktion	Efter en period med fördröjd implantation föds ungarna under februari ⁴⁹ eller runt 1 mars. ⁵⁰ Ungarna slutar vara beroende av digivning i mitten av juni men fortsätter dia fram till mitten av augusti. ⁵¹			
Övrig reglering av jakttid	Skydds jakt JF bilaga 4 punkterna 2, 8, 11, 18. 16 § JF tid för jakt och jaktträning med hund.			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	30 408	32 098	27 539	22 727

12.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 6		
Grävling	Hela landet	den 1 aug.-den 15 feb.

12.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905)		
Grävling	Hela landet	den 1 aug.-den 31 jan.

Förändringen innebär att jaktens sluttidpunkt tidigareläggs i hela landet.

12.3. Motivering

Ungarna slutar vara beroende av digivning i mitten av juni och Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande starttidpunkt ligger inom riktlinjerna för jaktidsöversynen. Förslaget med tidigarelagt jakt slut innebär en justering till artens biologi eftersom det finns risk att nu gällande sluttidpunkt för jakten överlappar med ungaras födsel.

Det har inte rapporterats några observationer av grävling⁵² på Gotland, men Naturvårdsverket gör bedömningen att om arten med människans avsiktliga eller oavsiktliga hjälp tar sig till ön så bör det fortsatt finnas möjlighet till allmän jakttid.

12.4. Konsekvens

Grävlingen är en viktig predator på fågelbon både i skogs- och i jordbrukslandskapet, bland annat för en del av predationen på rödlistade vadare på svenska havsstrandängar.⁵³ Grävlingen sover i huvudsak under början av februari i stora delar av landet. Den något kortare jakttiden under perioden bör därmed innebära marginell påverkan på möjligheten till predatorkontroll. De negativa effekterna på markhäckande fågelbestånd bedöms därmed som marginella.

⁴⁹ Pers. komm. Alfred Lindskog

⁵⁰ Jensen 1994

⁵¹ Pers. komm. Henrik Thurfjell

⁵² Artfakta 2020 Grävling

⁵³ Widemo 2008

13. Allmän jakttid, vildsvin

Vildsvin <i>Sus scrofa</i>				
Rödlistning (2015, 2020)	Ej bedömd (NE)			
Populationsuppskattning	Antal individer uppskattas till mer än 300 000. ⁵⁴			
Reproduktion	Majoriteten av vildsvinen har en säsongsmässig reproduktion och föder första kullen kultingar från januari till april. Dock förekommer det även nyfödda kullar på andra tider av året. ⁵⁵ Dräktighetstiden är ca 4 mån.			
Övrig reglering av jakttid	Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 2. 16 § JF tid för jakt och jaktränning med hund			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	3 047	32 745	97 293	112 352
Övrigt	Nationell förvaltningsplan för vildsvin ⁵⁶			

13.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 7		
Vildsvin, utom sugga som åtföljs av smågrisar	Hela landet	den 16 april-den 15 feb.
Vildsvin, årsunge	Hela landet	den 1 juli-den 30 juni

13.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Vildsvin, utom sugga som följs av randiga eller bruna små kultingar	Hela landet	den 1 april-den 31 jan.
Vildsvin, årsunge	Hela landet	den 1 juli-den 30 juni

Förändringen innebär att jaktuppehållet för vuxna vildsvin tidigareläggs två veckor. Det tydliggörs att med smågrisar avses randiga och bruna små kultingar.

13.3. Motivering

Vildsvinen utökar sitt utbredningsområde i Sverige och stammen växer. Tillväxten ökar möjligheten att nyttja arten som resurs, samtidigt som behovet att reglera och begränsa stammen ökar. Skador orsakade av vildsvin i jordbruket är omfattande i stora delar av södra Sverige. Antalet viltolyckor med vildsvin inblandade är högt, ca 7 700 år 2019, och har nästan fördubblats under de senaste fem åren, enligt statistik från Nationella viltolycksrådet.⁵⁷

Enligt *Strategi för svensk viltförvaltning* bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas. Utökade jakttider är ett sätt att främja ökad avskjutning. Jakttiden på vildsvin är redan så väl tilltagen att det inte finns något egentligt utrymme för ökad jakttid då den delvis redan överlappar vildsvinens uppfödningstid. Naturvårdsverket föreslår ett fortsatt jaktuppehåll under den tid på året när majoriteten av suggorna föder kultingar. Ny forskning⁵⁸ visar att vildsvinskultingar föds tidigare än vad man tidigare har

⁵⁴ Naturvårdsverket 2020 Nationell förvaltningsplan för vildsvin

⁵⁵ Pers. komm. Anne-Marie Dalin

⁵⁶ Naturvårdsverket 2020 Nationell förvaltningsplan för vildsvin

⁵⁷ Nationella viltolycksrådet 2020 Viltolyckor de senaste 5 åren.

⁵⁸ Malmsten m.fl. 2017

trott, se bild nedan. Naturvårdsverket föreslår därför att jaktuppehållet ska tidigareläggas för att bättre överensstämja med den huvudsakliga tidpunkten för grisning och digivning. Jaktuppehållets längd är dock oförändrat till två månader.

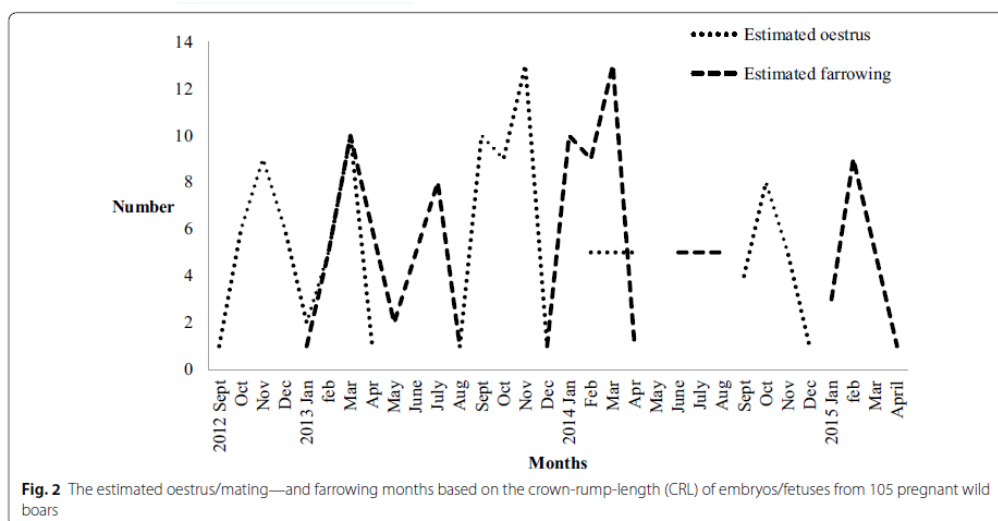

Bild. Malmsten, A., Jansson, G., Lundeheim, N., and Dalin, A-M. (2017).

Vuxna galtar lever solitärt under en stor del av året och kan vandra långa sträckor, vilket påverkar artens spridningstakt. Naturvårdsverket har därför övervägt att tillåta jakt på galt under uppehållet för att minska populationens tillväxt och spridning. Svårigheter att skilja könen åt talar dock emot en sådan jakt. Osäkerheten när det gäller könsbestämning bedöms inte heller kunna vägas upp av jaktens populationsbegränsande påverkan. Stammens utveckling styrs framför allt genom avskjutning av hondjur. Naturvårdsverkets förslag är därför att galtar även fortsättningsvis ska vara fredade under denna period.

Enligt 27 § JL får jakt inte bedrivas så att viltet utsätts för onödigt lidande. Ett exempel på onödigt lidande är om djurungar görs moderlösa genom att moderdjuret fälls från dem vid jakt. Att jakten inte ska bedrivas på ett sådant sätt är grundläggande och vedertagen jaktetik, som vanligen inte regleras i författning. Naturvårdsverket har därför övervägt möjligheten att ta bort skrivningen om att sugga som åtföljs av smågrisar är fredad. Genom att ta bort skrivningen skulle lydelsen ha blivit mer konsekvent med bestämmelser som gäller för övrigt vilt. För exempelvis älg och kronhjort framgår det inte explicit av jaktlagstiftningen när hondjuret är undantaget från jakt med anledning av att hon åtföljs av årskalv. Tidigare framgick det av länsstyrelsens beslut om älgjakt att kalv skulle fällas före ko eller hind. Denna rekommendationen förekommer inte längre, eftersom det har blivit en självklarhet bland jägare.

För hjortvilt är jakttiderna förlagda så att kalvarna eller kiden är stora nog att de kan klara sig själva även om moderdjuret skulle fällas. För vildsvin, som kan ha kulingar året runt, är det viktigt att suggan fredas under den tid när kulingarna är beroende av henne.

Naturvårdsverkets remissförslag innebar alltså att suggan, trots att den förklarande texten strukits, inte skulle vara lovlig att fälla den tiden kulingarna var beroende av suggan. Några remissinstanser hade missförstått detta. Andra remissinstanser, som gav sitt stöd till ändringen, pekade på att stora informationsinsatser krävs om förslaget ska bli verklighet för att undvika liknande missförstånd. Naturvårdsverkets bedömning är att det både av djuretiska skäl och av administrativa skäl inte är lämpligt att gå vidare med ändringsförslaget på grund av risken för liknande missuppfattningar. Naturvårdsverket anser istället att skrivningen om att sugga som åtföljs av smågrisar är fredad bör förtydligas i syfte att minska behovet av vägledning i frågan och för att stärka skyddet för kulingarna. Nuvarande lydelse kan misstolkas så att suggan endast är fredad då hon följs av randiga vildsvinskulingar. Naturvårdsverket föreslår därför att smågrisar specificeras till randiga och bruna små kulingar eftersom det är dessa två kategorier av vildsvinskulingar som är helt beroende av suggan för sin överlevnad. Genom ändringen från ”sugga som åtföljs av smågrisar” till ”sugga som följs av randiga eller bruna små kulingar” anser Naturvårdsverket att det blir tydligare än idag vilken sugga som får fällas vid allmän jakt. Ändringen stärker skyddet för de kulingar som är beroende av suggan, rättssäkerheten ökar därmed och behovet av vägledning minskar.

Om ett fall av afrikansk svinpest på tamgrisar eller vildsvin skulle konstateras i Sverige, börjar en epizootiberedningsplan att gälla. Vid ett eventuellt sjukdomsutbrott hanteras jakten i det drabbade området efter speciella rutiner för ändamålet.

13.4. Konsekvens

Som tidigare nämnts är det inte lämpligt att utöka jakttiden för vildsvin eftersom den redan är väl tilltagen. Däremot bör andra möjligheter att reglera stammarna fortsatt undersökas. Naturvårdsverket publicerade nyligen en nationell förvaltningsplan för vildsvin⁵⁹ som bl.a. innehåller tidsatta resultat- och åtgärds mål.

Förslaget att förtydliga vilka kulingar som är beroende av suggan för sin överlevnad ökar förutsättningarna för en god djuretik vid jakt och stärker rättssäkerheten för den som ska tillämpa bestämmelsen.

⁵⁹ Naturvårdsverket 2020 Nationell förvaltningsplan för vildsvin

14. Allmän jakttid, dovhjort

Dovhjort <i>Dama dama</i>				
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)			
Populationsuppskattning	En beräkning av dovhjortstammens storlek före jakt 2016 indikerar 126 000 djur. ⁶⁰			
Reproduktion	Högbrunsten pågår under andra halvan av oktober och första halvan av november. Kalvarna föds i juni-juli ⁶¹ och bedöms kunna klara sig själva från oktober månad. ⁶²			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	7 746	18 624	31 045	50 449
Övrig reglering av jakttid	Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 22. 16 § JF tid för jakt och jaktträning med hund 9 § JF tid på dygnet			

14.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 8		
Dovhjort	Hela landet	den 1 okt.-den 20 okt. och den 16 nov.-den 28 (29) feb. (alla djur)
Dovhjort - hornbärande djur, endast smyg- och vaktjakt	Hela landet	den 1 sept.-den 30 sept.
Dovhjort - hind och kalv	Södermanlands län, Östergötlands län, Kalmar län, Skåne län, Västra Götalands län, Örebro län	den 21 okt.-den 15 nov.

14.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Dovhjort - hornbärande djur och kalv	Hela landet	den 1 sept.-den 30 sept. endast smyg- och vaktjakt
Dovhjort - alla djur	Hela landet	den 1 okt.-den 20 okt. och den 16 nov.-den 28 (29) feb.
Dovhjort - hind och kalv	Hela landet	den 21 okt.-den 15 nov.
Dovhjort - hind och kalv	Hela landet	den 1 mars–den 31 mars. endast smyg- och vaktjakt

Förändringen innebär en utökning av jakttiderna enligt följande: jakt på kalv tillåts i september, jakt på hind och kalv tillåts under brunstuppehållet i alla län samt i mars månad, men då endast som smyg- och vaktjakt.

14.3. Motivering

De svenska dovhjortstammarna breder ut sig allt mer och ökar i antal. Dovhjort förekommer främst i delar av Götaland och Svealand. I Norrland finns en mindre population på Järnashalvön i Västerbotten. Sedan början av 1990-talet uppvisar avskjutningen exponentiell tillväxt med en genomsnittlig årlig ökning på 12 procent och en fördubblingstid på sex år.⁶³

⁶⁰ Svenska Jägareförbundet 2017

⁶¹ Naturvårdsverket 2018 rapport 6819

⁶² Pers. komm. Petter Kjellander

⁶³ Svenska Jägareförbundet 2017

Dovhjorten har ett starkt flockbeteende och en förmåga att bilda mycket täta populationer som kan orsaka stora skador för jord- och skogsbruket. Framförallt skadas spannmål och vall, men dovhjorten kan även skada skogsplanteringar av bland annat tall. Populationens tillväxt ger ökade möjligheter att nyttja arten som resurs, samtidigt som tillväxten ökar behovet av att reglera den.

Dovhjorten rör sig mellan olika lokaler i landskapet beroende på årstid. Jakttiden bör därför vara utformad så att markägare har möjlighet att bedriva en effektiv jakt under den tid som viltet befinner sig på fastigheten. Om det inte finns möjlighet att begränsa stammarna genom allmän jakt finns risk för att skadorna för jord- och skogsbruk ökar. För markägaren återstår då skyddsjakt, vilket innebär en viltförvaltning med minskad hänsyn till viltets biologi, ökad administration och ett mindre adaptivt system.

I enlighet med *Strategi för svensk viltförvaltning* bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas. Utökade jakttider är ett sätt att möjliggöra ökad avskjutning. Samtidigt innebär utökade jakttider ett större behov av uppmärksamhet på bibehållen kvalitet i populationen, exempelvis upprätthållandet av en någorlunda jämn könkvot.

Förslaget innebär att jakt, utöver på hornbärande djur, även tillåts på kalv under september, enligt ovan angivna skäl. Det är däremot inte lämpligt med jakt på hind under denna månad eftersom kalven då fortfarande är beroende av hinden. Dovhjorten är ett flocklevande djur och det är i stort sett omöjligt att avgöra vilken hind och kalv som hör ihop i en flock. Naturvårdsverket föreslår därför att dovhind ska vara fortsatt fredad under september månad.

Enligt gällande bestämmelse är jakt på hind och kalv tillåtet i sex län under dovhjortens brunstperiod. Ur ett biologiskt perspektiv saknas skäl för att tillåta jakt på hind och kalv under dovhjortarnas parningstid endast i vissa län. Enligt principerna för jaktöversynen bör jakttiderna så långt som möjligt harmoniseras i landet när det är möjligt utifrån artens biologi. Naturvårdsverket föreslår att hind och kalv blir tillåtna i hela landet under denna period eftersom dovhjorten fortsätter att sprida sig och det förekommer viltskador från dovhjorten även i andra län. Samtliga län bör ges samma möjlighet att kunna reglera stammen. Naturvårdsverket föreslår att uppehållet för handjuren kvarstår eftersom dessa exponerar sig mer under brunstperioden. Eftersom handjurens kött ofta har sämre kvalitet under brunsten, är jakt på dessa under denna tid inte heller ett optimalt nyttjande av viltresursen. Perioden för uppehåll är tänkt att omfatta större delen av dovhjortens brunst. Avvikelse förekommer och brunst kan ske såväl före som efter denna period. Lokala avvägningar kan behöva göras för att komplettera uppehållet.

Naturvårdsverket har inom ramen för jaktöversynen föreslagit allmän jakt på hind och kalv i mars månad i hela landet. Syftet med förslaget är att ge utökade möjligheter för markägare att minska täta populationer av dovhjort, enligt ovan angivna skäl. Det råder samsyn om att jakttrycket på handjur generellt sett är högre än på hondjur vilket kan medföra en skev könsfördelning. Det är också jakten på hondjur och inte handjur som huvudsakligen bidrar till reglering av stammens storlek.

Några remissinstanser har påtalat att dovhjortens ojämna utbredning över landet talar för att tidpunkten för när jakten ska avslutas bör fattas regionalt. Naturvårdsverket har övervägt möjligheten att överlåta till länsstyrelsen att besluta om jakt på dovhjort under mars månad. En sådan möjlighet skulle dock medföra sämre förutsägbarhet för jägarna och samtidigt öka länsstyrelsens administration. Det finns inte heller några biologiska hinder för att jaga dovhjort i mars månad. Naturvårdsverkets bedömning är allt sammantaget att nackdelarna med en sådan ändring överväger fördelarna. Möjligheten att jaga hind och kalv under mars månad bör därmed finnas i hela landet.

14.4. Konsekvens

De förlängda jakttiderna möjliggör ökad reglering av dovhjortspopulationen och ökat nyttjande av dovhjorten som jaktlig resurs. Hind och kalv blir lovliga att jaga under mars månad, vilket har särskild betydelse för regleringen av dovhjortspopulationer i län med stora skador. Minskade stammar leder till minskat betetryck och bör på sikt minska behovet av skyddsjakt. Samtidigt får de förlängda jakttiderna inte leda till försämrad kvalitet i dovhjortspopulationen, vilket berörda markägare bör uppmärksamma och ta gemensamt ansvar för. Förändringen förväntas minska länsstyrelsens administration av skyddsjaktsansökningar.

Idag är jakt på hind och kalv tillåtet i sex län under dovhjortens brunstperiod. Jakten föreslås utvidgas till hela landet vilket kan innebära en ökad störning för dovhjorten i dessa län. Den ökade störningen bedöms dock som liten eftersom det redan pågår jakt på annat klövvilt under den aktuella perioden. Att endast tillåta smyg- och vaktjakt efter dovhind och kalv under brunstuppehållet skulle inte innebära att störningar skulle saknas. Däremot kan rättsosäkerhet avhjälpas då det blir lovligt att fälla de djur som kommer i pass även om de har stötts fram av hund.

15. Allmän och särskild jakttid, kronhjort

Kronhjort <i>Cervus elaphus</i> I Skåne nominatunderarten <i>Cervus elaphus elaphus</i>									
Rödlistning (2015, 2020) <i>Cervus elaphus</i>	Livskraftig (LC)								
Rödlistning (2015, 2020) <i>Cervus elaphus elaphus</i>	Nära hotad (NT). Antalet reproduktiva individer skattas till 5 400. ⁶⁴								
Populationsuppskattning och utbredningsområde	En beräkning av kronhjortsstammens storlek före jakt 2016 indikerar 26 000 djur. De svenska kronstammarna ökar i både utbredning och numerär. Under jaktåret 2015/2016 förekom etablerade populationer av kronhjort inom 16 % av den rapporterade arealen. Kronhjort förekommer i delar av Götaland, Svealand och Norrland upp till Västerbotten. ⁶⁵ Nominatunderarten finns i Skåne län samt på Halle-Hunneberg. ⁶⁶								
Reproduktion	Brunsten påbörjas under andra halvan av augusti, når sin topp ca i mitten av september och klingar av i månadsskiftet september-oktober. ⁶⁷ Kalvarna föds i andra halvan av april och i maj och kan anses självständiga under oktober månad.								
Avskjutningsstatistik (st)	<table border="1"> <tr> <td>1997/1998</td> <td>2007/2008</td> <td>2012/2013</td> <td>2018/2019</td> </tr> <tr> <td>1 664</td> <td>3 425</td> <td>6 002</td> <td>11 267</td> </tr> </table>	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019	1 664	3 425	6 002	11 267
1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019						
1 664	3 425	6 002	11 267						
Viltolyckor	Viltolyckor ⁶⁸ 2019: 486 st.								
Föreskrifter	Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2011:7) om jakt efter älg och kronhjort								
Övrig reglering av jakttid	Skyddsjakt JF bilaga 4 punkterna 22 och 23. 16 § JF tid för jakt och jaktträning med hund 9 § JF tid på dygnet.								

15.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 9		
Kronhjort	Skåne län	andra måndagen i okt.-den 31 jan.
Kronhjort, årskalv	Hela landet utom Skåne län	den 16 aug.-den 30 sept. (enbart smyg- eller vaktjakt), den 1 okt.-fram till den andra måndagen i okt. och den 1 jan.-den 31 jan.
Jaktförordning (1987:905) bilaga 3		
Kronhjort	Skåne län	Inom kronhjortsområden ska länsstyrelsen bestämma jakttiden till en eller flera perioder under tiden den andra måndagen i oktober-den 31 januari.
Kronhjort	Övriga delar av landet	Inom kronhjortsskötselområden får jakten bedrivas under tiden den 16 augusti–den 31 januari. Under tiden den 16 augusti fram till den andra måndagen i oktober får jakten enbart avse hind och kalv. Till och med den 30 september ska jakten efter hind och kalv ske som smyg- eller vaktjakt.

⁶⁴ Artfakta 2020 Kronhjort *Cervus elaphus elaphus*

⁶⁵ Svenska Jägareförbundet 2017

⁶⁶ Artfakta 2020 Kronhjort *Cervus elaphus elaphus*

⁶⁷ Pers. komm. Anders Jarnemo

⁶⁸ Nationella Viltolycksrådet 2020 Viltolyckor för respektive viltslag

15.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Kronhjort	Skåne län (utanför kronhjortsområden)	den 8 okt.–den 31 jan.
Kronhjort, hind och årskalv	Hela landet utom Skåne län (utanför kronhjortsskötselområden)	den 8 okt- den 28 (29) feb. Under perioden 1–28 (29) feb. enbart smyg- och vaktjakt.
Kronhjort, årskalv	Hela landet utom Skåne län (utanför kronhjortsskötselområden)	den 16 aug.–den 7 okt. Under tiden 16 aug. – 30 sept. enbart smyg- och vaktjakt.
Jaktförordning (1987:905) bilaga 3		
Kronhjort	Skåne län (inom kronhjortsområden)	inom kronhjortsområden ska länsstyrelsen besluta jakttiden till en eller flera perioder under tiden 8 oktober–den 31 jan.
Kronhjort, hjort	Hela landet utom Skåne län (inom kronhjortsskötselområden)	den 8 okt. -den 31 jan.
Kronhjort, hind och årskalv	Hela landet utom Skåne län (inom kronhjortsskötselområden)	den 16 aug.–den 28 (29) feb. Under perioden den 16 aug.–den 30 sept. och 1–28 (29) feb. enbart smyg- och vaktjakt.

För landet utom Skåne län innebär förslaget att förutom kalv, även hind tillåts för allmän jakt utanför kronhjortsskötselområde (KSO). Jakttiden på kronkalv förlängs bl.a. genom att nuvarande uppehållsperiod på jakt på kalv utanför KSO tas bort, men även genom att jakttiden förlängs med smyg- och vaktjakt på hind och kalv under februari månad.

Starttidpunkten för jakt på kronhjort i Skåne län, hjort i hela landet och hind utanför KSO, harmoniseras med första dag för älgjakt i området där älgjakten börjar den 8 oktober.

15.3. Motivering

Det finns ett behov av att införa ett förändrat förvaltningssystem för kronhjort med anledning av aktuell skadesituation. Detta framfördes bland annat av riksdagen som ett tillkännagivande till regeringen 2015.⁶⁹ Utrymmet för att genomgående förändra förvaltningssystemet är dock begränsat inom ramen för en jaktöversyn. För fördjupad information om kronhjortsförvaltningen i Sverige, se bilaga *Om kronhjortsförvaltning*.

Naturvårdsverket anser att den huvudsakliga förvaltningen och vården av kronhjort bör ske inom KSO och att den bör bygga på samverkan mellan jägare och markägare. KSO kommer fortsatt att vara den mest fördelaktiga förvaltningsformen. I förlängningen är det också önskvärt att KSO:n bildas och utvecklas över hela landet. Fram tills dess är det angeläget att en förvaltning av stammarna ändå kan ske, då skador orsakade av kronhjort förekommer såväl inom som utanför KSO.

⁶⁹ (Rskr. 2014/15:154)

Skador

För jordbruket innebär kronhjort främst skador och kostnader i form av bete och trampsador på grödor. Kronhjort kan även påverka skogsbruket genom barkgnag och barkflängning. Det gäller i synnerhet gran men även tall och andra trädslag. Skadorna på gran uppskattas medföra att ca 60 procent av gnagda eller flängda granar drabbas av blödskinsangrepp. Av de träd som drabbas antas ungefär hälften knäckas i stormar och därmed gå förlorade. Resterande träd kan endast användas till brännved eller massa och ger därmed betydligt lägre vinst än om de kunnat användas som virke.

Omfattningen av skador orsakade av kronhjort är inte väldokumenterade och underlag om skadornas omfattning i landet som helhet saknas.

Jaktlagsutredningen (NL 2012:01, dir. 2012:77) hade i uppdrag att kartlägga omfattningen av kronhjortens skadeproblematik och föreslå lämpliga åtgärder. Utredningen avslutades i förtid och till följd av det lämnades vissa frågor, däribland frågan om skada av kronhjort, obesvarade. I enkätsvar till utredningen redovisade 60 procent av länsstyrelserna lokalt svåra skador på skog orsakade av kronhjort. Resultaten från älgbetesinventeringen tyder också på att kronhjorten, både direkt och indirekt, orsakar skador på tall, även om metoden har till syfte att mäta skador orsakade av älg. Skogsstyrelsens analyser indikerar också att många områden med höga skadenivåer som redovisas i älgbetesinventeringen sammanfaller med områden där KSO finns. Vidare har det de senaste åren från markägarsidan återkommande framförts till Naturvårdsverket att skadesituationen är oacceptabel.

Kronhjort förekommer ofta ojämnt spritt över landskapet, ibland i höga tätheter. Kronhjortsstammens utveckling skapar behov av att styra stammen och minska den skadeproblematik som är rådande, framförallt i granskog. Stora skador kan uppstå både innanför och utanför registrerade områden.

Kronhjorten som resurs

Kronhjortsstammen i Sverige är under tillväxt, vilket ökar möjligheterna att höja stammens kvalitet och bättre nyttja arten som resurs. Det jaktliga värdet av kronhjort är stort och att ha möjlighet att fälla fullvuxna kapitala hjortar värderas högt av jägare. Erfarenheter från såväl Sverige som andra länder talar för att jägarnas intresse främst ligger i att förvalta kapitala hjortar.

Behov av åtgärder

Naturvårdsverket anser att de utmaningar som klövviltsförvaltningen står inför de närmaste åren bör hanteras samlat. I det längre perspektivet är områdesförvaltning av alla klövviltsarter troligen det förvaltningssystem som bäst kan uppfylla intressenternas önskemål om att minska skador samtidigt som klövviltet värnas som resurs. Detta förutsätter kunskapsunderlag med analys om flerartsförvaltning. Ett sådant kunskapsunderlag saknas idag. Samtidigt finns det i nuläget ett tydligt behov av åtgärder med avseende på skadeproblematiken. Innan mer kompletta underlag och förutsättningar för en samlad områdesförvaltning är tillgängliga, finns ett utrymme för Naturvårdsverket att föreslå jakttidförändringar som möjliggör för markägare och övriga

jakträttshavare att påverka kronhjortsstammen och därmed hantera rådande skadesituation.

I enlighet med *Strategi för svensk viltförvaltning* bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas. Utökade jakttider är ett sätt att möjliggöra sådan jakt. Samtidigt innebär utökade jakttider ett större behov av uppmärksamhet på bibehållen kvalitet i populationen. Det mest effektiva sättet att styra en klövviltstams utveckling och samtidigt främja en jämn könkvot är via hondjursavskjutning.

Sammantaget och med utgångspunkt i den lokalt allvarliga skadebilden bedömer Naturvårdsverket att förslaget är lämpligt. Förslaget innebär en kombination av jaktidsförändringar samtidigt som stammen kan bibehålla en god kvalitet. En lång allmän jakt på hind utanför KSO utgör i kombination med förvaltningen inom KSO det mest ändamålsenliga förvaltningssystemet för kronhjort just nu. Allmän jakt ligger också i linje med Naturvårdsverkets bedömningar och förslag i regeringsuppdraget *Kronhjort*.⁷⁰

Start- och slutdatum för jakt på kronhjort

Kronhjortens brunst infaller under andra halvan av augusti till slutet av september. I oktober har brunsten i stort sett upphört. Jaktstarten för jakt på kronhjort föreslås till den 8 oktober. Naturvårdsverket har gjort en avvägning mellan kronhjortens biologi och behovet att möjliggöra ökad avskjutning i syfte att minska skador samt en harmonisering till den jakt som samtidigt bedrivs. Förslaget innebär att jaktstarten tidigareläggs med 0–6 dagar jämfört med nuvarande jaktstart. En annan förändring är att jaktstarten alltid infaller på samma datum, till skillnad från idag då jakten börjar den andra måndagen i oktober. Detta förenklar och ökar tydligheten och harmoniserar med den starttidpunkt för älgjakt som föreslås för området där älgjakten börjar den 8 oktober. Starttidpunkt för jakt- och jaktträning av hund som förföljer rådjur och hjort är den 1 oktober och pågår då sedan tidigare på älg och vildsvin.

I Skåne län föreslås jakten på kronhjort avslutas den 31 januari, precis som idag. I övriga landet föreslås att smyg- och vaktjakt på hind och kalv tillåts under februari månad. Jakten begränsas till smyg- och vaktjakt under februari månad för att undvika onödig störning för kronhjortarna under vintermånaden samt för att minska risken för att fel djur faller. Vid den här tiden har hjortarna börjat fälla sina horn och årskalvarna är förhållandevis stora. Den enskilde har alltid ansvar för att jakt bedrivs på ett ansvarsfullt, etiskt och regelmässigt sätt samt för att säkerställa att förutsättningarna för detta är uppfyllda.

⁷⁰ Naturvårdsverket 2015 NV 08849-15

Kronhjortsförvaltning - Skåne län

Den huvudsakliga anledningen till att särskilja Skånes kronhjortsförvaltning från övriga landets är att bevara nominatunderarten som finns i de södra delarna av länet. Även det sydsåkanska landskapets särart med öppna vidder och brist på skydd, stor andel åkermark och mindre andel tallskog är motivet till en särskild förvaltning i länet. Vid högt jakttryck i ett sådant utpräglat jordbrukslandskap kan kronhjorten tillbringa en större del av dygnet i skogsplanteringar, med risk för skador på skogen som följd, framför allt i form av barknag på gran.

Naturvårdsverket framför i redovisningen av regeringsuppdraget *Kronhjort* år 2015 åsikten att kronhjortsförvaltningen i Skåne fungerar och att Skåne därför kan behålla sin nuvarande förvaltningsmodell.⁷¹ Denna bedömning har bekräftats 2019 av Länsstyrelsen i Skåne län. I sitt förslag till jakttingsberedningen anger länsstyrelsen att nuvarande jakttider för Skåne är fullt tillräckliga för att kunna bedriva en tillfredställande förvaltning av kronhjortstammen i länet.

Under jakttingsöversynen har det framförts invändningar mot kronhjortsförvaltningen i Skåne. Flera remissinstanser förespråkar harmoniserade jakttider för kronhjort över hela landet. Inom ramen för detta arbete har det inte funnits utrymme att analysera förväntade effekter av att ändra Länsstyrelsen i Skåne läns förvaltningsmodell för kronhjort. Naturvårdsverkets förslag är därför, trots remissutfallet, att jakttider för kronhjort i Skåne län tills vidare lämnas i stort sett oförändrade. Den förändring som föreslås i Skåne län är att tidpunkten för jaktstart på kronhjort harmoniseras med jaktstart på älg i området där älgjakten börjar i oktober. Det innebär att allt klövvilt är lovligt att jaga vid jaktstarten den 8 oktober. Sluttidpunkten lämnas oförändrad.

Övriga landet, utanför KSO – allmän jakt på hind och utökade jakttider

Allmän jakt ger utökade möjligheter att förebygga skador

Utanför KSO är idag enbart jakt på kalv tillåten och det under en begränsad tid. Det innebär att markägare utanför KSO idag har liten möjlighet att begränsa tätheter av kronhjort på de egna markerna. När skador på skogsbestånd uppstår kan det vara tidskrävande att bilda ett KSO. Det innebär att det kan ta lång tid att få en lösning på uppkommen skadeproblematik. Lösningen som finns idag är kortsiktig och innebär att länsstyrelsen måste fatta skyddsjaksbeslut i det enskilda fallet, något som samtidigt ger en administrativ belastning för myndigheten. Naturvårdsverkets förslag om allmän jakt på hind och utökad jakt på kalv möjliggör för markägare att hålla nere tätheterna av kronhjort även utanför KSO i syfte att förebygga de skador som kronhjorten kan orsaka.

Naturvårdsverket ger med detta förslag ett ökat handlingsutrymme för markägare och övriga jakträttshavare utanför befintliga KSO att agera för att förebygga och minska skador. Förslaget är i första hand en kompletterande åtgärd för att underlätta för markägare och jakträttshavare att uppfylla sitt ansvar att i enlighet med jaktlagen anpassa viltstammarna.

⁷¹ Naturvårdsverket 2016 NV-08849-15

Incitament för KSO

Flera remissinstanser har framhållit att Naturvårdsverkets förslag innebär ett minskat incitament att bilda och upprätthålla KSO. Det har även framförts att viljan att rapportera fällda djur samt utföra inventeringar kommer att minska om allmän jakt på hind införs utanför KSO. Naturvårdsverket håller med om att förslaget medför en viss risk att incitamenten för att bilda och bibehålla KSO minskar. Samtidigt bedöms det vara av överordnad betydelse i aktuell skadesituation att ge markägare och jakträttshavare möjlighet att förvalta kronhjortar även där KSO ännu inte har bildats.

Samverkan inom stora områden är viktigt för att åstadkomma en ändamålsenlig flerartsförvaltning. För att minska risken för att KSO upplöses och för att öka viljan att bilda nya, förbehålls KSO möjligheten att fälla handjur. Det stora jaktliga värdet av kronhjort, framför allt med avseende på att förvalta kapitala hjortar, styrker detta liksom att det är inom KSO som skador från s.k. herrklubbar främst kan hanteras.

Könskvot

Ett ytterligare skäl till att den allmänna jakten enbart föreslås riktas mot hind och kalv är att minska risken för en ojämn könskvot där hjortarna är underrepresenterade. Förslaget bygger på hänsyn till biologiska faktorer för att värna kvaliteten på kronhjortsstammarna samt dess sociala struktur. Forskning har visat att allmän jakt på kronhjort ofta leder till en försämring av kvaliteten i stammen eftersom ett stort jakttryck läggs på stora djur och handjur.⁷² Det är därför i hög grad motiverat att bibehålla en väl avvägd jakt på handjur inom KSO.

Allmän jakt enligt Strategi för svensk viltförvaltning

Förslaget ligger i linje med *Strategi för svensk viltförvaltning*. En av de identifierade åtgärderna som Naturvårdsverket ska genomföra enligt strategin är att verka för att så många arter som möjligt är föremål för allmän jakt för att underlätta lokal förvaltning och minska myndigheternas administration.

⁷² Pers. komm. Anders Jarnemo

Övriga landet, inom KSO – jakttider

Enligt tidigare angivna skäl föreslås att jakttiden för hind och kalv utökas.

Förslaget är att datum för jaktstarten för handjur även fortsatt harmoniseras med jaktstart för älg i området som påbörjar sin älgjakt i oktober månad. Det ligger i linje med Naturvårdsverkets förslag i redovisningen av regeringsuppdrag Kronhjort⁷³ att kronhjort och älg så långt möjligt förvaltas tillsammans.

15.4. Konsekvens

Flera remissinstanser, bl.a. samtliga länsstyrelser, befarar att allmän jakt på hind utanför KSO skulle kunna medföra att incitamenten för att bilda och upprätthålla KSO minskar. Naturvårdsverket förstår kritiken. Antalet KSO kan komma att minska jämfört med idag och förändringen kan därmed ge en negativ inverkan på befintlig samverkan över större områden. Bedömningen är ändå att förslaget är den mest lämpliga lösningen under rådande förhållanden. Ett starkt incitament för att bilda och upprätthålla KSO i områden med etablerade kronhjortsstammar kvarstår i och med att förslaget inte medger jakt på handjur på mark utanför KSO.

Förslaget ökar möjligheterna för markägare och jakträttshavare att vidta åtgärder och kan därmed bidra till att minska skadorna samtidigt som befintligt förvaltningssystem kan utvecklas vidare inom ramen för andra uppdrag. Den allmänna jakten, så som den utformas enligt förslaget, innebär också en positiv påverkan på könskvot och kvalitet i stammen samtidigt som stammens tillväxt kan begränsas.

Förslaget innebär en utökad jakttid på kalv på omkring tre och en halv månad utanför KSO. Ett högt jakttryck på kalvar innebär bland annat att man ökar medelåldern i populationen, vilket är ett önskvärt mål i förvaltningen. Genom ökad kalvavskjutning möjliggörs också ökad hindavskjutning, eftersom kalv vid jägarmässig avskjutning faller före hind.

Jakttiderna utökas i syfte att ge markägare och övriga jakträttshavare möjlighet till lokalt behovsstyrd reglering av kronhjortsstammen. Behovet av skydds jakt borde därmed minska, vilket medför ökad etisk hänsyn eftersom allmän och särskild jakt bedrivs under biologiskt väl avvägd tidpunkt till skillnad från skydds jakt där förebyggande av skada står i fokus. Administration hos länsstyrelsen bör också minska.

Det kan idag vara svårt att få in underlag för avskjutningsstatistik på kronhjort och hur förslaget skulle påverka inrapporteringen behöver ses över. Utan ett bra system för inrapportering av fälld kronhjort finns det risk för att övervakningen av kronhjortsstammarna försvåras. Jämförbarheten mellan olika år vad gäller inventeringsmetoden *kronobs* påverkas sannolikt av förslaget. Naturvårdsverket anser att beståndsövervakning av kronhjort och andra arter som förvaltas genom allmänna jakttider är en viktig fråga som bör utredas vidare. Det har dock inte varit möjligt att göra inom ramen för jakttidsöversynen.

⁷³ Naturvårdsverket 2015 NV 00320-15

Jakt på kronhjort i södra och mellersta Sverige bedrivs främst i samband med jakt på annat klövvilt. Förslaget innebär till stor del en harmonisering.

Konsekvenserna av ett genomförande av Naturvårdsverkets förslag behöver följas upp och utvärderas. Förslaget utgör en del av Naturvårdsverkets samlade arbete för att utveckla ett samlat fungerande förvaltningssystem för klövvilt med adaptiv förvaltning som utgångspunkt.

16. Allmän jakttid, rådjur

Rådjur <i>Capreolus capreolus</i>				
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)			
Populationsuppskattning	Beståndet har beräknats till cirka 375 000 individer ⁷⁴			
Reproduktion	Parningen sker i juli–augusti, men implantationen är fördröjd med fem månader. I maj–juni föds 1–3 kid ⁷⁵ som bedöms klara sig utan geten ca 1 oktober. ⁷⁶			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	211 239	118 994	96 383	99 165
Övrigt	Viltolyckor 2019: 47 300 st ⁷⁷			
Övrig reglering av jakttid	16 § JF tid för jakt och jaktträning med hund. 9 § JF tid på dygnet.			

16.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 10		
Rådjur	Hela landet utom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	den 1 okt.-den 31 jan.
Rådjur	Övriga delar av landet	den 1 okt.-den 31 dec.
Rådjur - hornbärande endast smyg- och vaktjakt	Uppsala län, Västmanlands län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Västerbottens län	den 1 maj-den 15 juni
Rådjur - hornbärande endast smyg- och vaktjakt	Hela landet	den 16 aug.-den 30 sept.
Rådjur - kid endast smyg- och vaktjakt	Hela landet utom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	den 1 sept.-den 30 sept.

16.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Rådjur - hornbärande	Hela landet	den 16 aug.-den 30 sept. endast smyg- och vaktjakt
Rådjur - kid	Hela landet	den 1 sept.-den 30 sept. endast smyg- och vaktjakt
Rådjur	Hela landet	den 1 okt.-den 31 jan.
Rådjur – get och kid	Hela landet	den 1 feb.-den 28 (29) feb. endast smyg- och vaktjakt
Rådjur - hornbärande	Hela landet utom Norrbottens län och Jämtlands län	den 1 maj-den 15 juni endast smyg- och vaktjakt

Förändringen innebär att jakttiderna för rådjur förlängs i de norra länen, både vad gäller tidpunkt för jaktens start och slut. Jakttiden på get och kid utökas med februari månad i hela landet. Jakt på bock under våren införs i alla län utom Norrbottens län och Jämtlands län.

⁷⁴ Artfakta 2020 Rådjur

⁷⁵ Naturvårdsverkets 2018 rapport 6819

⁷⁶ Pers. komm. Petter Kjellander

⁷⁷ Nationella Viltolycksrådet 2020 Viltolyckor för respektive viltslag.

16.3. Motivering

Rådjursstammen är stark och livskraftig och förekommer i stabila eller ökande populationer i alla län. Stammen har spridit sig norrut och sedan mitten av 1950-talet etablerat sig i stora delar av norra Sverige och trenden är ökande.⁷⁸ Arten gynnas av ett varmare klimat och ökningen i norra Sverige beror troligtvis på mildare väder och snöfattiga vintrar. Förutsättningen för rådjurets fortsatta spridning och etablering norrut är därför gynnsam. I områden med räv tillsammans med förekomst av lodjur och varg kan utvecklingen vara en helt annan. Där kan rådjursstammarna stadigt gå tillbaka. Vinterdödlighet och predation bedöms vara avgörande faktorer för rådjursstammarnas utveckling.

Rådjuren delar till viss del foderresurs med annat klövvilt och kan orsaka skada på skog och gröda. Ett angeläget motiv till ökad jakt på rådjur är att markägare, särskilt i södra Sverige, har svårt att etablera tallplanteringar på grund av vilt. Svårigheterna medför att granen, som inte i samma utsträckning utgör viltfoder, breder ut sig i landskapet på tallens bekostnad. Fodersituationen för viltet försämras, skadorna på de tallar som finns ökar, landskapet förlorar i variation och därmed påverkas även den biologiska mångfalden negativt.

Stora hjortdjursstammar påverkar skogsekosystemen i hög grad och det kan inte lösas endast genom att styra avskjutningen på älg. Rådjur är det hjortdjur som har liknande födopreferens som älg. Rådjuren har en stark preferens för förädlade tallplantor medan tallar som uppkommit genom naturlig föryngring inte är lika begärliga. Även förädlade granplantor ingår i rådjurens föda.⁴⁸ Då återväxten företrädesvis säkras genom förädlade plantor innebär rådjuren ett problem för skogsbruket. Det är främst rådjur och älg tillsammans som försvårar för markägare att få godkända tallföryngringar söder om Dalälven.

Antalet ansökningar om skyddsjakt på rådjur har ökat de senaste åren. Rådjuren är också den viltart som är överrepresenterad vid olyckor mellan vilt och trafik, och trenden är ökande. För 2018 visar tillgängliga sammanställningar⁷⁹ att trafikolyckor med rådjur är så vanliga att det i tretton län dödas mindre än dubbelt så många rådjur under allmän jakt som i trafiken. Viltolyckor med vilt inblandat medför stora kostnader för samhället.

Allt sammantaget finns ett ökat behov av att reglera rådjursstammen genom jakt. I enlighet med *Strategi för svensk viltförvaltning* bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas. Utökade jakttider är ett sätt att möjliggöra sådan jakt. Samtidigt innebär utökade jakttider ett större behov av uppmärksamhet på bibehållen kvalitet i populationen, såsom upprätthållandet av en någorlunda jämn könskvot. Naturvårdsverkets förslag om utökade jakttider för klövvilt inklusive rådjur är ett steg i en ekosystembaserad flerartsförvaltning.

⁷⁸ Pers. komm. Petter Kjellander

⁴⁸ Skogsforsk 2003

⁷⁹ Nationella viltolycksrådet 2020 Viltolyckor för respektive viltslag.

Jaktens starttidpunkt

Naturvårdsverket föreslår att jakt på kid tillåts även i de nordligaste länen från den 1 september, av skäl som framförs ovan. Jakt på get under september bör dock inte tillåtas, eftersom kiden inte bedöms klara sig själva så tidigt under hösten. Rågetens mjölk har i studier visat sig förlora mycket i näringsvärde under september månad, varför kiden bedöms bli allt mindre beroende av att dia. I början av oktober månad bedöms kiden klara sig själva.⁸⁰

Jakt i februari månad

Under senvintern dominerar kvistbetet i födan, vilket innebär problem för skogsbruket. Skadesituationen i skogen tillsammans med omfattande trafikolyckor är skäl att tillåta jakt även i februari. Sådan jakt ger möjlighet till riktad jakt på rådjur som orsakar skada i skogsplanteringar.⁸¹ Jakttiden bör vidare minska länsstyrelsens administrativa börda vad gäller skyddsjaktsansökningar.

Det finns inga biologiska hinder från att jaga rådjur i februari månad. Samtidigt är senvintern en besvärlig tid för rådjuren. Från tiden då växterna går in i invintringsfas sjunker deras energinivå stadigt. Rådjuren förlorar därmed i kroppsvikt genom vintern och behöver hushålla med sina energireserver. Jakten måste således ske på ett särskilt varsamt sätt under senvintern. För att minska störningen för rådjuren samtidigt som skador kan förebyggas och stammen begränsas föreslår Naturvårdsverket att jakten under februari månad endast får ske som smyg- och vaktjakt. Om det behövs med hänsyn till snö-, is- eller temperaturförhållandena får länsstyrelsen begränsa jakttiden, i enlighet med bestämmelsen i 2 § JF.

Några remissinstanser har påtalat att olika regionala förutsättningar talar för att tidpunkten för när jakten ska avslutas bör fattas regionalt. Naturvårdsverket har övervägt möjligheten att överlåta till länsstyrelsen att besluta om jakten under februari månad. En sådan möjlighet skulle dock medföra sämre förutsägbarhet för jägarna och samtidigt öka länsstyrelsens administration. Det finns inte heller några biologiska hinder för att jaga rådjur i februari månad. Naturvårdsverkets bedömning är allt sammantaget att nackdelarna med en sådan ändring överväger fördelarna.

Av ovan angivna skäl föreslår Naturvårdsverket att jakttiden på get och kid utvidgas till februari månads slut i hela landet. Jakten på råbock bör däremot avslutas i januari. Det råder samsyn om att jakttrycket på handjur generellt sett är högre än på hondjur vilket kan medföra en skev könsfördelning. Det är också jakten på hondjur och inte handjur som huvudsakligen bidrar till reglering av stammens storlek. För råbock är bedömningen vidare att det är mer lämpligt att bedriva jakt vid en senare tidpunkt under våren, både med avseende på djurets kondition och hornutveckling.

Vårjakt på råbock

Jakt på råbock under våren, 1 maj–15 juni, är idag tillåten i Uppsala län, Västmanlands län, Gävleborgs län, Västernorrlands län och Västerbottens län.

⁸⁰ Pers. komm. Petter Kjellander

⁸¹ Pers. komm. Christer Kalén

Jakttiden infördes när dessa län drabbades av det radioaktiva nedfallet från Tjernobylyolyckan 1986. Eftersom cesiumhalten i rådjursköttet var lägre på våren än på hösten tilläts vårjakt i syfte att nyttja resursen viltkött på bästa sätt.

Flera frågeställningar har lyfts under pågående jakttidsöversyn avseende vårjakt på bock. Åsikterna går isär om sådan jakt ska utökas till fler län eller avskaffas i de län där den bedrivs. Eftersom vårjakten enbart sker på handjur är den inte populationsreglerande i samma utsträckning som jakt på hondjur, men kan likaväl innebära ett icke försumbart bidrag till förvaltningen av stammen. Detta särskilt som jakttiden är förlagd till en period på året då endast jakt på vildsvin konkurrerar om jägarnas tid.

Remissutfallet av Naturvårdsverkets förslag att låta utvärdera vårjakten på råbock gav svagt stöd. Istället förordade flera remissinstanser att jakten på vårbock införs i hela landet utan att först utreda frågan. Förslaget motiverades bl.a. med att jakten har bedrivits i 30 års tid i fem län utan att någon negativ påverkan på rådjursstammen har dokumenterats samt att trafikolyckor med rådjur inblandade och skador på små skogsplantor ökar generellt i landet.

Naturvårdsverket delar de här remissinstansernas uppfattning att det finns ett stort behov av ökad jakt på rådjurför att minska dess påverkan på sina foderresurser och för att bidra till att reducera skadorna i trafiken. Ingen negativ påverkan på rådjursstammarna har rapporterats med anledning av vårjakten i de län där jakten har bedrivits. Fördelarna med att föreslå en utvidgad vårjakt på råbock bedöms därmed överväga nackdelarna med förslaget.

Det är tänkbart att vissa remissinstanser skulle ha gett en negativ respons om ett förslag att utöka vårjakten på råbock hade varit med i remissversionen. Synpunkter på att jakttiden överlappar med perioden då de flesta viltarterna får sina ungar har framförts tidigare. Jakten föreslås dock bedrivas som smyg- och vaktjakt vilket innebär en liten störning på annat vilt. Dessutom bedrivs redan jakt på annat vilt som exempelvis vildsvin och bäver under perioden och denna jakt har inte lyfts som störande på annat vilt av dessa remissinstanser.

Naturvårdsverket föreslår att vårjakt på råbock införs i hela landet utom i Norrbottens- och Jämtlands län. De två norrlandslänen bör undantas eftersom vinterförhållandena är särskilt stränga där och vårens är sen. Skadorna på skog som orsakas av rådjur är heller inte lika väl dokumenterade i dessa län. Cesiumnivåerna har minskat men är i de fem länen där jakten tillämpas fortfarande förhöjda. Förslaget är att dessa län behåller sin nuvarande jakttid eftersom skälen för jakten kvarstår och inget nytt som talar emot jakten har presenterats. Vårjakten på råbock infaller under en tid på året då det finns begränsade möjligheter till annan jakt och den kan sannolikt komma att prioriteras av jägare.

16.4. Konsekvens

Sambandet mellan skador på skog och vilttäthet är komplext och varierar med faktorer så som bl.a. förekomst av andra arter, skogliga variabler och årsmån. De förlängda jakttiderna möjliggör dock för en ökad reglering av rådjurspopulationen. Högre jakttryck på rådjur kan minska behovet av att minska älgstammen i de områden där arterna interagerar i hög grad.

Förutom den fysiska skada som viltolyckor kan orsaka den enskilde, uppskattas i jaktlagsutredningens betänkande⁸² kostnaden för varje olycka med vilt uppgå till 61 000 kronor. Det är därför troligt att förslaget kan leda till minskande samhällskostnader. Även minskade skador på skog och gröda kan leda till minskande samhällskostnader.

I framförallt de nordligaste länen möjliggörs jakt under en längre period. I dessa län beror möjligheten till jakt till stor del på snöförhållandena.

För att minska störningen för rådjur och andra vilda djur, får jakten under februari, maj och juni endast bedrivas som smyg- och vaktjakt. Naturvårdsverket bedömning är att störningen med dessa jaktformer kommer att vara liten på övrigt djurliv.

Samma begränsning till smyg- och vaktjakt finns inte vid jakt på dovhjort i februari månad. Det kan därmed uppstå situationer där det är svårt att avgöra om rådjur får fällas eller inte i samband med pågående drevjakt på dovhjort. Naturvårdsverket anser mot bakgrund av arternas olikheter i social struktur och biologi att det ändå är befogat att ha skilda jaktformer för dovhjort och rådjur under februari månad.

Nyttjandet av rådjur som resurs möjliggörs i större omfattning genom detta förslag. I september är dock kiden relativt små och i slutet av säsongen är rådjuren magrare än tidigare på säsongen, varför jakt under denna tid inte innebär ett optimalt nyttjande av viltresursen.

Förslaget innebär att jakttiderna, med undantag från vårjakten efter råbock, harmoniseras över landet vilket innebär ökad tydlighet och enkelhet.

⁸² SOU 2014:54

17. Allmän jakttid, sädgås

Sädgås <i>Anser fabalis</i>	
Rödlistning (2015)	Nära hotad (NT)
Rödlistning (2020)	Ej bedömd (NE) Jakt har inte identifierats som en negativ påverkansfaktor av Artdatabanken.
Förekomst i Sverige	Häckar i skogsland i Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Västerbottens, Norrbottens samt Jämtlands län. Förekommer i hela landet. ⁸³
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: okänd. 1 600 – 3 500 häckande par. Ökande på kort och lång sikt. 622 00 – 826 000 överv. ind. Okänd på kort och lång sikt.

Tid för vårflytt:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
									*		

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 934	2007/2008 3 141	2012/2013 1 619	2018/2019 3 547
Övrig reglering av jakttid	Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 13 och 14.			

Tajgasädgås <i>Anser fabalis fabalis</i>	
Rödlistning (2015)	Ej bedömd (NE)
Rödlistning (2020)	Sårbar (VU) Jakt har identifierats som en negativ påverkansfaktor av Artdatabanken.
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	420 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. 67 000 flyttande ind. Kort sikt: stabil. Lång sikt: ökande. 40 000 övervintrande ind. Ökande på kort och lång sikt.
AEWA listning	Jakt får förekomma om den är hållbar. En internationell åtgärdsplan inkl. principer för adaptiv jaktförvaltning krävs. (kolumn A, kategori: 3*)
AEWA åtgärdsplan	AEWA:s åtgärdsplan för tajgasädgås ⁸⁴
Delpopulationer (FMU) av tajgasädgås som förekommer i Sverige	Western Flyway Management Unit och Central Flyway Management Unit

Tundrasädgås <i>Anser fabalis rossicus</i>	
Rödlistning (2015)	Ej bedömd (NE)
Rödlistning (2020)	Ej tillämplig (NA)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	4 000 övervintrande ind. Okänd utveckling på kort och lång sikt.
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn C)

17.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 11		
Sädgås	Blekinge län, Skåne län	dagligen före kl. 11.00 under tiden den 1 okt.-den 31 dec.

17.2. Naturvårdsverkets förslag

Förslaget är att den allmänna jakten på sädgås avskaffas.

⁸³ Artfakta 2020 Sädgås

⁸⁴ AEWA 2015 Sädgås

17.3. Motivering

Arten delas in i två underarter; tajgasädgås (*Anser fabalis fabalis*) respektive tundrasädgås (*Anser fabalis rossicus*). Underarterna är mycket svåra att särskilja i fält och deras flyttvägar och övervintringslokaler överlappar delvis med varandra. Majoriteten av sädgässen i Sverige utgörs av underarten tajgasädgås⁸⁵ som är rödlistad som sårbar. De i Sverige rastande/övervintrande tajgasädgässen utgör en stor och växande andel av världspopulationen av denna underart och därför är det viktigt att Sverige tar erforderligt ansvar för skydd av sädgässen. I Sverige förekommer två delpopulationer, eller Flyway Management Units (FMU), av tajgasädgås. *Western FMU* består av fåglar som häckar i Fennoskandia och sträcker ner över Svealand och NV Götaland och övervintrar främst i Danmark och möjligen Storbritannien. Populationen är liten och minskande. I Sverige sker häckningen på myrar i skogslandet från norra Dalarna och norrut. *Central FMU* består av gäss som häckar i Ryssland och norra Finland och sträcker ner till södra Götaland och ibland till Tyskland. Övriga delpopulationer av tajgasädgås, *Eastern FMU 1* och *Eastern FMU 2* förekommer inte i Sverige. Tundrasädgässen, som inte betraktas som hotad, häckar däremot främst i nordligaste Norge och i Sibirien, men förekommer i relativt stora antal i Sverige under rastning och övervintring.

Varken tajgasädgås eller tundrasädgås har rapporterats minskande i Sverige. På EU-nivå har sädgås rapporterats som ökande. Tajgasädgässen omfattas dock av en internationell åtgärdsplan, framtagen genom AEWA, med det övergripande målet att tillåta underarten att återhämta sig och öka i antal. Det långsiktiga målet för *Central FMU* är 60 000 - 80 000 individer och för *Western FMU* 5 000 - 10 000 individer. För att nå detta mål har AEWA tagit fram en *Adaptive Harvest Management Plan*⁸⁶ med en fastställd jaktkvot för *Central FMU* för de nationer som berörs av den delpopulationen. För *Western FMU* saknas jaktkvot, d.v.s. ingen jakt bör bedrivas på den delpopulationen. Sverige saknar rapporteringssystem som möjliggör ögonblicklig bevakning av jaktuttag och kan därför inte upprätthålla tillåtna jaktkvoter. Därför väljer Naturvårdsverket att av försiktighetsskäl föreslå att den allmänna jakten avskaffas och att den tillåtna jaktkvoten prioriteras för skyddsjakt. Inventeringar som utförts av Lunds Universitet tyder på att populationsmålet för *Central FMU* nu kan ha uppnåtts.⁸⁷

17.4. Konsekvens

Om förslaget genomförs kommer sädgås enbart kunna jagas under skyddsjakt. Sädgässen går därmed från att betraktas som en möjlig jaktlig resurs i de sydligaste länen, till att utgöra en skaderisk i lantbruket.

En betydande del av avskjutningen i Skåne och Blekinge av sädgäss sker redan idag som skyddsjakt,⁸⁸ så i praktiken medför inte förslaget någon större konsekvens.

Behovet av rapporteringssystem som uppfyller nödvändiga funktioner för att bevaka jaktkvoter aktualiseras med förslaget.

⁸⁵ Liljebäck & Ohlsson 2019

⁸⁶ AEWA 2017

⁸⁷ Haas & Nilsson 2019

⁸⁸ Liljebäck & Ohlsson 2019

18. Allmän jakttid, bläsgås

Bläsgås <i>Anser albifrons</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	Ej tillämplig (N/A)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	6 000 övervintrande ind. Minskande på kort sikt, ökande på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Populationsstatus: tryggad/säkerställd. 1 410 000 – 2 260 000 övervintrande ind. Ökande på kort och lång sikt.
AEWA-listning	Jakt får bedrivas. (kolumn C)
Förekomst i Sverige	Förhållandevis stora antal rastar i Sverige vid flyttning under vår och framförallt höst. Vissa höstar rastar upp till 40 000 gäss i Skåne. ⁸⁹ I Skåne uppträder bläsgåsen i större flockar från och med oktober. ⁹⁰ Bläsgås övervintrar i södra Sverige under milda förhållanden. ⁹¹

Tid för vårflytt:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong: bläsgås häckar inte i Sverige.

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	553	88	549	515

18.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 12		
Bläsgås	Skåne län	dagligen före kl. 11.00 under tiden den 1 okt.-den 31 dec.

18.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Bläsgås	Skåne län	den 1 okt.-den 31 jan.

Förändringen innebär att den nuvarande dygnsbegränsningen tas bort samt att jaktens slutdatum senareläggs.

18.3. Motivering

Bläsgås saknar rödlistningsbedömning. Populationen bedöms öka.⁹²

Tidpunkten för jaktens start sätts till den tidpunkt när bläsgåsen börjar uppträda i Skåne.

Arten övervintrar i Skåne under milda förhållanden och bidrar till skador i jordbruket. Övervintrande gäss är anpassningsbara och har möjlighet att söka sig till nya platser om förhållanden visar sig för kärva, till exempel om födotillgången är begränsad.⁹³ Av dessa skäl föreslår Naturvårdsverket att jakttiden utökas en månad på slutet.

⁸⁹ Artfakta 2020 Bläsgås

⁹⁰ Svensson m.fl. 2010

⁹¹ Pers. komm. Johan Månsson

⁹² Artfakta 2020 Bläsgås

⁹³ Pers. komm. Johan Månsson

Till skillnad från övriga gåsararter får bläsgås och sädgås enligt nu gällande bestämmelse enbart jagas fram till klockan 11.00 på förmiddagen. Bestämmelsen är en kvarleva från en period när gässen var betydligt färre än nu och då gåsjakten ökade snabbt i popularitet. Regleringen infördes för att gässen skulle kunna söka föda ostört under en del av dagen när det bedrevs en mer omfattande jakt på ett färre antal individer. Sedan dess har gåspopulationerna ökat betydligt och Naturvårdsverket anser att begränsningen nu har förlorat sin betydelse och föreslår därför att den tas bort.

Det har kommit förslag på att tillåta jakt på bläsgås i ytterligare län, exempelvis Västra Götaland. Enligt riktlinjerna för jaktöversynen ska hänsyn tas om jakt på en art innebär risk för förväxling med annan *särskilt skyddsvärd* art vars beståndstatus skulle kunna påverkas vid störning eller avskjutning. Bläsgåsen är snarlik den akut hotade fjällgåsen⁹⁴ och arterna kan vara mycket svåra att skilja åt i fält. I vissa delar av Västra Götaland uppträder fjällgäss och bläsgäss tillsammans under hösten. Av försiktighetsskäl utökas därför inte området för allmän jakt på bläsgås till Västra Götaland.

18.4. Konsekvens

Harmoniserat slutdatum och tid på dygnet med övriga gäss vilket möjliggör förenklad flerartsförvaltning.

Det har inkommit synpunkter under remissperioden om att möjliggöra skyddsjakt på enskilda initiativ på bläsgås i Västra Götaland eftersom Naturvårdsverket har valt att inte ta förslaget om allmän jakt vidare. Se kapitel *Skyddsjakt JF bilaga 4, förslag som inte tas vidare, bläsgås* för Naturvårdsverkets ställningstagande till detta.

⁹⁴ Artfakta 2020 Fjällgås

19. Allmän jakttid, grågås

Grågås <i>Anser anser</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	41 000 häckande par. Stabil på kort, ökande på lång sikt. 30 000 övervintrande ind. Stabil på kort, ökande på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 197 000 – 344 000 häckande par. Ökande på kort och lång sikt. 798 000 – 1 110 000 övervintrande individer. Ökande på kort och lång sikt.
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn C)
Förekomst i Sverige	Arten förekommer i hela Sverige.

Tid för vårflytt:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	4 168	13 862	23 139	23 314
Övrig reglering av jakttid	Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 15.			
Övrigt	AEWA förvaltningsplan för grågås ⁹⁵			

19.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 13		
Grågås	Gotlands län: huvudön och Fårö	den 20 juli-den 31 dec.
	Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län	den 21 aug.-den 31 dec.
	Norrbottnens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl 11.00 - den 30 sept.
	Norrbottnens län: länet utom gränsälvsområdet	den 21 aug.- den 30 sept.
	Övriga delar av landet	den 11 aug.- den 31 dec.

19.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Grågås	Hela landet utom gränsälvsområdet i Norrbottens län.	den 11 aug.- den 31 jan.
	Norrbottnens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00 – den 31 jan.

Förändringen innebär att startdatum för jakten harmoniseras över landet, förutom i gränsälvsområdet i Norrbottens län som bibehåller nuvarande starttidpunkt. Jaktens slutdatum senareläggs i hela landet.

⁹⁵ AEWA 2018 Grågås

19.3. Motivering

Grågåsen är en av de arter som har ökat i landet sedan den senaste stora jaktöversynen, både som häckfågel och övervintrande och arten orsakar stora skador i lantbruket. På jordbruksmark kan gäss genom framförallt bete orsaka kostsamma skador på oskördade grödor.⁹⁶ Hårt bete kan också påverka naturlig växtlighet och då bli ett naturvårdsproblem. Samtidigt bidrar gässen med många ekosystemtjänster, bland andra i form av naturupplevelser, jakt och kött.⁹⁷

Enligt *strategi för svensk viltförvaltning* bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas. Eftersom gässen orsakar skador inom jordbruket i Sverige finns det anledning att utöka den allmänna jakttiden för de gäss som finns i livskraftiga populationer. I AEWA:s förvaltningsplan för grågås pekas jakt ut som ett av flera verktyg för att minska de problem som fåglarna bidrar till.

Naturvårdsverket föreslår en så tidig jaktstart som möjligt med hänsyn tagen till såväl gässens tid för häckningens olika stadier och uppfödningssäsong som störning av annat vilt under perioden. Naturvårdsverket föreslår en harmonisering av jaktstarten för grågås över landet. Den särskilda jaktstarten för gränsälvsområdet i Norrbotten behålls dock, se kapitel *Naturvårdsverkets utgångspunkt för jaktstart på vissa fåglar i gränsälvsområdet i Norrbottens län*.

Det har inlämnats remissynpunkter med önskemål om att behålla nuvarande jaktstart den 20 juli på Gotland. Eftersom grågässens häckning är avslutad tidigt finns vare sig biologiska eller juridiska hinder för en något tidigare jaktstart där. Naturvårdsverket ser dock fördelar med att harmonisera jaktstarten för flera gäss då gåsjakt ofta kan bedrivas på flera arter samtidigt. Dessutom häckar flera andra fågelarter fortfarande under senare delen av juli. Jakt, även om den är riktad, kan medföra viss risk för störning av andra arter under en känslig period.

Grågässen flyttar söderut i omgångar. Övervintrande gäss är anpassningsbara och har möjlighet att söka sig till nya platser om förhållanden visar sig för kärva, till exempel om födotillgången är begränsad.⁹⁸ Naturvårdsverket ser därför inga hinder med att bedriva jakt på gäss under januari månad. Sammantaget innebär detta att Naturvårdsverket föreslår en förlängning av jakttiden fram till den 31 januari.

19.4. Konsekvens

Förslaget innebär en senarelagd jaktstart på Gotland med nästan tre veckor. Förslaget innebär därmed att det i stort sett inte finns något utrymme för allmän jakt på grågås på Gotland, eftersom gässen vid föreslagen starttidpunkt redan har försvunnit därifrån. Däremot är skydds jakt på enskilda initiativ möjlig året runt.

Föreslagna jakttider är samma som för kanadagås vilket är fördelaktigt ur ett flerartsförvaltningsperspektiv. Punkterna kan slås samman.

⁹⁶ Frank m.fl. 2019

⁹⁷ Elmberg & Månsson 2018

⁹⁸ Pers. komm. Johan Månsson

20. Allmän jakttid, kanadagås

Kanadagås <i>Branta canadensis</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	Ej tillämplig (N/A)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	13 000 häckande par. Minskande på kort och ökande på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Saknas
AEWA-listning	Saknas
Förekomst i Sverige	Arten förekommer i hela Sverige.

Tid för vårflytt:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 15 855	2007/2008 26 711	2012/2013 31 493	2018/2019 19 345
Övrig reglering av jakttid	Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 17.			
Övrigt	Främmande vilt med riskklass mycket hög risk (4/4) ⁹⁹			

20.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 14		
Kanadagås	Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län: länet utom gränsälvsområdet	den 21 aug.-den 31 dec.
	Övriga delar av landet	den 11 aug.-den 31 dec
	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00-den 31 dec.

20.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Kanadagås	Hela landet utom gränsälvsområdet i Norrbottens län.	den 11 aug.- den 31 jan.
	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00 - den 31 jan.

Förändringen innebär att startdatum för jakten i länen i norra Sverige tidigareläggs så att startdatum för jakten harmoniseras över landet, förutom i gränsälvsområdet i Norrbottens län som bibehåller nuvarande starttidpunkt. Jaktens slutdatum senareläggs i hela landet.

⁹⁹ Strand m.fl. 2018

20.3. Motivering

Kanadagåsen är i huvudsak en stannfågel som övervintrar framförallt i södra Sverige. På jordbruksmark kan gäss genom bland annat bete orsaka kostsamma skador på oskördade grödor.¹⁰⁰ Hårt bete kan även påverka naturlig växtlighet och bli då ett naturvårdsproblem. Samtidigt bidrar gässen med många ekosystemtjänster, bland annat i form av naturupplevelser, jakt och kött.¹⁰¹

Kanadagåsen är klassad av Artdatabanken som en främmande art med hög riskklassning. Följaktligen bör utbredning och etablering begränsas. Enligt *strategi för svensk viltförvaltning* bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas. Förslaget är att utöka den allmänna jakttiden så långt som möjligt, utan att överlappa artens tid för vårsträck eller häcknings- och uppfödningstid, samtidigt som förslaget harmoniserar med start- och sluttid för grågås.

Naturvårdsverket föreslår en harmonisering av jaktstarten för kanadagås över landet. Den särskilda jaktstarten för gränsälvsområdet i Norrbotten behålls som en gemensam jaktstart mellan länderna, se kapitel *Naturvårdsverkets utgångspunkt för jaktstart på vissa fåglar i gränsälvsområdet i Norrbottens län*.

Övervintrande gäss är anpassningsbara och har möjlighet att söka sig till nya platser om förhållanden visar sig för kärva, till exempel om födotillgången är begränsad.¹⁰² Naturvårdsverket ser därför inga hinder att bedriva jakt på gäss under januari månad. Sammantaget innebär detta att Naturvårdsverket föreslår en förlängning av jakttiden fram till den 31 januari.

20.4. Konsekvens

Den något tidigare jaktstarten medger större möjligheter att bedriva jakt i norra delarna av landet med undantag för gränsälvsområdet i Norrbottens län.

Enhetliga jakttider för flera gäss inom samma område är fördelaktigt eftersom gås jakt kan bedrivas på flera arter samtidigt. Förslaget är enhetligt med det för grågås. Punkterna kan slås samman.

¹⁰⁰ Frank m.fl. 2019

¹⁰¹ Elmberg & Månsson 2018

¹⁰² Pers. komm. Johan Månsson

21. Allmän jakttid, gräsand, kricka och bläsand

Gräsand <i>Anas platyrhynchos</i>																									
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)																								
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	200 000 häckande par. Stabil på kort och ökande på lång sikt. 200 000 övervintrande par. Stabil på kort och ökande på lång sikt.																								
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 1 700 000 – 2 920 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. 3 990 000 – 4 640 000 överv. individer. Stabil på kort och lång sikt.																								
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn C)																								
Förekomst i Sverige	Gräsanden finns i hela landet.																								
Tid för vårflytt:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Avskjutningsstatistik (st)	<table> <tr> <td>1997/1998</td><td>2007/2008</td><td>2012/2013</td><td>2018/2019</td> </tr> <tr> <td>70 913</td><td>91 447</td><td>112 017</td><td>87 575</td> </tr> </table>	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019	70 913	91 447	112 017	87 575																
1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019																						
70 913	91 447	112 017	87 575																						
Övrigt	Gräsand får sättas ut för jaktändamål utan särskilt tillstånd. Det sätts årligen ut ca 750 000 uppfödda gräsänder i Sverige. ¹⁰³ Utsatta gräsänder löper större risk att bli skjutna under jakt än vilda gräsänder. ¹⁰⁴																								

Kricka <i>Anas crecca</i>																									
Rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)																								
Rödlistning (2020)	Sårbar (VU). Jakt har inte identifierats som en negativ påverkansfaktor av Artdatabanken.																								
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	76 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. 150 000 flyttande ind. Ökande på kort och lång sikt. Jakt har inte rapporterats utgöra något hot eller påverkan.																								
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 226 000 – 420 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. 812 000 – 1 060 000 överv. ind. Ökande på kort och lång sikt.																								
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn C)																								
Förekomst i Sverige	Krickan finns i hela landet.																								
Tid för vårflytt:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Avskjutningsstatistik (st)	<table> <tr> <td>1997/1998</td><td>2007/2008</td><td>2012/2013</td><td>2018/2019</td> </tr> <tr> <td>6 584</td><td>9 881</td><td>5 936</td><td>4 808</td> </tr> </table>	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019	6 584	9 881	5 936	4 808																
1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019																						
6 584	9 881	5 936	4 808																						

¹⁰³Karin Olsson, Jordbruksverket 2020.

¹⁰⁴Chamagnon m.fl. 2016

Bläsand <i>Anas penelope</i> / <i>Mareca penelope</i>	
Rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Rödlistning (2020)	Sårbar (VU) Jakt har inte identifierats som en negativ påverkansfaktor av Artdatabanken.
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	17 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. 230 000 flyttande ind. Ökande på kort och lång sikt. 10 000 övervintrande ind. Ökande på kort och lång sikt. Jakt har inte rapporterats utgöra något hot eller påverkan.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: hotad. 226 000 – 420 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. 1 900 000 – 2 270 000 övervintrande individer. Fluktuerande på kort och ökande på lång sikt.
AEWA listning	Jakt får bedrivas om den är reglerad. (kolumn B, kategori 2c)
Förekomst i Sverige	Bläsanden häckar framför allt norr om den biologiska norrlandsgränsen, i invatten från kusten och upp i fjällens videzon. I södra Svealand och Götaland häckar den numera fåtaligt och lokalt, men ändå i många landskap ¹⁰⁵ .

Tid för vårflytt:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	972	896	1 109	570

21.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 15		
Gräsand, kricka, och bläsand	Gotlands län, Blekinge län, Skåne län	den 21 aug.-den 31 dec.
	Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län: länet utom gränsälvsområdet	den 25 aug.-den 30 nov.
	Övriga delar av landet	den 21 aug.-den 30 nov.
Kricka och bläsand	Övriga delar av landet	den 21 aug.-den 30 nov.
Gräsand	Övriga delar av landet	den 21 aug.-den 31 dec.
Gräsand, kricka, och bläsand	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00-den 30 nov.

¹⁰⁵ Pers. komm. Johan Elmberg

21.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Gräsand	Hela landet utom gränsälvsområdet i Norrbottens län.	den 21 aug.- den 31 jan.
Gräsand	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00- den 31 jan.

Förändringen innebär att allmän jakt på kricka och bläsand avskaffas. För gräsand innebär förslaget att jaktstarten tidigareläggs med några dagar i de norra länen och att sluttidpunkten senareläggs till januari.

21.3. Motivering

Både kricka och bläsand bedömdes som livskraftiga (LC) i Artdatabankens rödlistningsbedömning 2015, men har i rödlistningsbedömning 2020 bedömts som sårbara. För båda arterna anges populationsminskning som skäl för rödlistningsbedömningen. För bläsand har minskningstakten uppgått till 40 (30–50) % under de senaste 18 åren och för kricka är motsvarande minskning under samma period 35 (20–50) %. För båda arterna har Sverige i rapporteringen, i enlighet med FD artikel 12, rapporterat relativt stora flyttande populationer som båda bedömts öka på såväl kort som lång sikt. Den häckande bläsandpopulationen inom EU klassas däremot som minskande på kort såväl som lång sikt vilket innebär att den bedöms av EU som nära hotad. Minskningen avser antalet reproduktiva individer. Även om inte jakten har listats som ett hot eller påverkansfaktor på dessa populationer gör Naturvårdsverket bedömningen att jakt kan ha en kumulativ effekt och därmed bör avskaffas av försiktighetsskäl.

De nu gällande starttidpunkterna för jakt på änder är differentierade över landet och det saknas biologiska skäl till denna geografiska uppdelning. Häckningsperioden pågår fram till den sista tredjedelen av augusti¹⁰⁶ för de änder som föreslås vara tillåtna för allmän jakt, med undantag för sjöorre. En harmoniserad starttidpunkt för andjakt på huvuddelen änder över landet är lämplig eftersom andjakt ofta bedrivs på flera arter samtidigt och skulle underlätta för viltförvaltningens intresser. Naturvårdsverket föreslår därför en gemensam starttidpunkt över landet för jakt på alla änder utom sjöorre den 21 augusti när häcknings- och uppfödningstiden är avslutad. Gränsälvsområdet behåller sin en dag tidigare jaktstart som är harmoniserad med Finland. Detta motiveras i kapitel *Naturvårdsverkets utgångspunkt för jaktstart på vissa fåglar i gränsälvsområdet i Norrbottens län*. I detta fall innebär det att startdatum för jakt på gräsand blir den 21 augusti.

Naturvårdsverket föreslår att jakten på gräsand pågår fram till den tidpunkt när artens livsmiljö vid normala snö-, is- och temperaturförhållanden inte är så begränsad att jakten påverkar fåglarnas möjligheter till rast och födosök. Gräsanden har en historik av att övervintra i landet och är anpassad att klara vintern och är inte begränsade till en koncentrerad livsmiljö. Det gör gräsänderna mindre sårbara för störningar genom jakt.¹⁰⁷ Naturvårdsverket föreslår att jakten på gräsänder tillåts i januari i hela landet.

¹⁰⁶ Kunskapssammanställning flytt och häckningstider 2020

¹⁰⁷ Pers komm. Johan Elmberg

21.4. Konsekvens

I remissversionen, som baserades på Artdatabankens rödlistningsbedömning 2015, hade Naturvårdsverkets förslagit allmän jakt på samtliga av dessa simänder. Remissinstanserna har därmed inte getts tillfälle att yttra sig över detta förslag, vilket kan innebära att Naturvårdsverket inte fått med samtliga perspektiv på frågan.

Jakt har inte, varken av Artdatabanken eller i rapporteringen i enlighet med FD artikel 12, identifierats som ett hot och/eller påverkansfaktor vare sig för bläsand eller kricka. Andra åtgärder behöver vidtas för att säkerställa dessa populationers bevarandestatus. Att begränsa eller ta bort möjligheten att jaga arter när jakten uppenbart inte är en avgörande faktor har lyfts fram under remissen som ett skäl att förtroendet för viltförvaltningen kan minska

Jakt på gräsand, kricka och bläsand bedrivs i dag ofta samtidigt. Förslaget innebär att möjligheten till jakt på simänder begränsas till gräsand samt snatterand, på vilken Naturvårdsverket föreslår allmän jakt. Gräsand är den and som jagas i störst omfattning av avskjutningsstatistiken att döma.

Jakttid för jakt på gräsand utökas vilket på sikt kan medföra ökad utsättning av arten. Detta eftersom incitamentet att investera tid och pengar i utsättning av arten kan öka genom utökad jakttid.

22. Allmän jakttid, knipa och storskrake

Knipa <i>Bucephala clangula</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	65 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. 90 000 övervintrande ind. Stabil på kort och ökande på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd. 267 000 - 382 000 häckande par. Stabil på kort och ökande på lång sikt. 322 000 - 426 000 övervintrande individer. Minskande på kort och ökande på lång sikt.
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn C)
Förekomst i Sverige	Knipan är den vanligaste dykanden i det svenska inlandet men förekommer också i kusternas skärgårdar med skogsklädda öar. Den häckar över hela landet med undantag för fjällen ovan trädgränsen.

Tid för vårflytt:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	10 893	8 438	7 036	3 324

Storskrake <i>Mergus merganser</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	34 000 häckande par. Stabil på kort. ökande lång sikt. 77 000 flyttande ind. Ökande på kort och lång sikt. 35 000 övervintrande ind. Okänd på kort, ökande på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 56 000 – 85 000 häckande par. Minskande på kort, minskande på lång sikt, 119 000 – 182 000 övervintrande individer. Minskande på kort, stabil på lång sikt.
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn C)
Förekomst i Sverige	Storskrake häckar över hela landet och förekommer både vid kusterna och i inlandet. Den är också vanlig i fjällkedjan.

Tid för vårflytt:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	3 481	1 396	1 043	647

22.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 16		
Knipa och storskrake	Gävleborgs län och Västernorrlands län: Inlandsområdena Västerbottens län: inlandsområdet nedanför odlingsgränsen Dalarnas Län. Jämtlands län: utanför renbetesfjällen Norrbottens län: inlandsområdet nedanför odlingsgränsen utom gränsälvområdet	den 25 aug.- den 31 jan.
	Gävleborgs, Västernorrlands och Västerbottens län samt Norrbottens län utom gränsälvområdet: kustområdena	den 25 aug.- den 31 jan.
	Övriga län: inlandsområdena	den 21 aug.- den 31 jan.
	Övriga delar av landet: kustområdena	den 21 aug.- den 31 jan.
	Norrbottens län: gränsälvområdet	den 20 aug. kl. 11.00 - den 31 jan.

22.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Knipa, storskrake	Hela landet utom gränsälvområdet i Norrbottens län	den 21 aug.- den 31 jan
	Norrbottens län: gränsälvområdet	den 20 aug. kl. 11.00 – den 31 jan.

Förändringen innebär att starttidpunkt för jakt på knipa och storskrake tidigareläggs med några dagar i några län och att nuvarande sluttidpunkt bibehålls.

22.3. Motivering

De nu gällande starttidpunkterna för jakt på änder är differentierade över landet och det saknas biologiska skäl till denna geografiska uppdelning. Häckningsperioden för de flesta änder som föreslås vara tillåtna för allmän jakt pågår fram till den sista tredjedelen av augusti.¹⁰⁸ En harmoniserad starttidpunkt för andjakt över landet är lämplig eftersom andjakt ofta bedrivs på flera arter samtidigt och skulle underlätta för jägare och övriga intressenter. Naturvårdsverket föreslår därför en gemensam starttidpunkt den 21 augusti, över landet, för jakt på alla änder utom sjöorre, när häcknings- och uppfödningssperioden är avslutad. Gränsälvområdet behåller sin en dag tidigare jaktstart som är harmoniserad med Finland. Detta motiveras i kapitel *Naturvårdsverkets utgångspunkt för jaktstart på vissa fåglar i gränsälvområdet i Norrbottens län.*

Häcknings- och uppfödningssperioden för knipa är slut tidigare än för övriga änder,¹⁰⁹ men Naturvårdsverket gör bedömningen att det saknas skäl att tidigarelägga jaktstart enbart för den arten. Detta eftersom änder oftast jagas samtidigt och enhetliga jakttider underlättar för berörda.

¹⁰⁸ Kunskapssammanställning flytt och häckningstider 2020

¹⁰⁹ Kunskapssammanställning flytt och häckningstider 2020

Naturvårdsverket föreslår att jakten pågår fram till den tidpunkt när fåglarnas livsmiljö vid normala snö-, is- och temperaturförhållanden inte är så begränsad att jakten påverkar fåglarnas möjligheter till rast och födosök.

Knipa och storskrake flyttar i huvudsak i oktober och november, från invatten till kust och delvis senare från landet mot sydväst. Båda arterna har lång historik av att övervintra i Sverige och är anpassade för det. Jakten på dessa änder bedrivs i deras naturliga höst- och vinterhabitat så som i skärgård och havsvikar. Under vintern kan de normalt hitta alternativa platser för rast- och födosök och behöver inte koncentrera sig till ett fåtal lämpliga platser. Jaktens påverkan under normala förhållanden i januari bedöms därför som relativt liten.¹¹⁰

Knipa och storskrake uppträder mer utspritt idag jämfört med före millenniumskiftet. Den allt senare isläggningen i inlandet gör att fåglarna dröjer sig kvar i sjöar längre tid av säsongen och deras ankomst till skärgårdsmiljöer inträder först under senare hälften av vintern när det är hårdare väder.¹¹¹

Naturvårdsverket anser baserat på ovanstående bedömning att nuvarande sluttidpunkt den 31 januari är fortsatt lämpligt.

22.4. Konsekvens

Naturvårdsverket gör bedömningen att de föreslagna ändringarna inte kommer medföra någon konsekvens jämfört med nuvarande jakttider.

¹¹⁰ Pers. komm. Johan Elmberg

¹¹¹ Nilson & Haas 2016

23. Allmän jakttid, alfågel och sjöorre

Alfågel <i>Clangula hyemalis</i>	
Rödlistning (2015)	Livskraftig (LC) (i Sverige häckande population) Starkt hotad (EN) (i Östersjön övervintrande population)
Rödlistning (2020)	Nära hotad (NT) (i Sverige häckande population) Starkt hotad (EN) (i Östersjön övervintrande population)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	900 häckande par. Minskande på kort och ökande på lång sikt. 370 000 övervintrande ind. Kraftigt minskande på kort och lång sikt. Jakt i och utanför EU har angetts som hot av medelstor betydelse mot de övervintrande alfågelnarna.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: hotad 2 400 – 3 800 häckande par. Okänd på kort och lång sikt, 1 220 000 – 2 280 000 övervintrande individer. Minskande på kort och lång sikt,
AEWA listning	Alfågel får inte jagas (oavsett förvaltningsplan) enligt AEWA. (kolumn A, kategori 1b).
Förekomst i Sverige	Övervintrande population: Alfågel övervintrar i stor utsträckning i egentliga Östersjön, nämligen cirka 90% av det europeiska och västsibiriska häckfågelbeståndet. Av dessa påträffas ca 50 % i svenska vatten, främst runt Gotland. ¹¹²
AEWA åtgärdsplan	International Single Species Action Plan for the Conservation of the Long-tailed Duck ¹¹³

Tid för vårflytt:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
	*										

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	2 200	130	44	6

¹¹² Artfakta 2020 Alfågel

¹¹³ AEWA 2015 Alfågel

Sjöorre <i>Melanitta nigra</i>											
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC).										
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	6 100 häckande par. Okänd på kort, ökande på lång sikt. 4 500 övervintrande ind. Ökande på kort och lång sikt.										
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 6 000 – 9900 häckande par. Stabil på kort, ökande på lång sikt. 673 000 - 793 000 övervintrande individer. Stabil på kort, ökande på lång sikt.										
AEWA listning	Jakt får bedrivas om den är reglerad. (kolumn B, kategori 2a).										
Förekomst i Sverige	Sjöorren häckar vid sjöar i fjällkedjan från videregionen ned till den övre barrskogsregionen. I de tre nordligaste lappmarkerna förekommer den dessutom i lågfjällsmyrområdet öster om fjällen. Flytten sker över hela landet.										
Tid för vårflytt:											
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:											
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019							
	saknas	saknas	143	19							

23.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 17		
Alfågel och sjöorre	Gävleborgs län och Västernorrlands län: Inlandsområdena Västerbottens län: inlandsområdet nedanför odlingsgränsen Dalarnas Län. Jämtlands län: utanför renbetesfjällen Norrbottens län: inlandsområdet nedanför odlingsgränsen utom gränsälvsområdet	den 25 aug.- den 30 nov.
	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00- den 30 nov.
	Gävleborgs, Västernorrlands och Västerbottens län samt Norrbottens län utom gränsälvsområdet: kustområdena	den 25 aug.- den 31 jan.
	Övriga län: inlandsområdena	den 21 aug.- den 30 nov.
	Övriga delar av landet: kustområdena	den 21 aug.- den 31 jan

23.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Sjöorre	Hela landet	den 21 sept.- den 31 jan.

Förändringen innebär att allmän jakt på alfågel avskaffas. Starttidpunkt för jakt på sjöorre senareläggs i hela landet och sluttidpunkt senareläggs i inlandsområdena.

23.3. Motivering

Det förekommer två populationer av alfågel i Sverige; dels den som häckar i Sverige, dels den arktiska populationen.

Den svenska häckande populationen av alfågel häckar sparsamt i de skandinaviska fjällen och övervintrar sannolikt till havs utanför Norges kust. Jakt på den populationen sker därför knappast i Sverige.

Den alfågelpopulation som jagas i Sverige är den som övervintrar i Östersjön. Populationen är från den arktiska populationen från tundraområden i Ryssland som har uppskattats till 370 000 övervintrande individer. Trots denna relativt talrika population har arten bedömts som starkt hotad bland annat som följd av oljeutsläpp i Östersjön, minskad födotillgång och/eller händelser i häckningsområdet på ryska tundran med mera.¹¹⁴ Jakt och bifångst i samband med fiske framhålls som viktiga påverkansfaktorer i HELCOM:s rödlista¹¹⁵, i AEWAs åtgärdsplan¹¹⁶ och av IUCN¹¹⁷. Jakt på alfågel är dessutom inte tillåten enligt AEWAs listning sedan 2015 men EU och Sverige reserverade sig mot denna listningsändring. Listningen ska dock respekteras oavsett reservation enligt KOM.¹¹⁸ Naturvårdsverkets förslag är därför att jakten på alfågel avskaffas.

Häckningsperioden för sjöorre gick inte att fastställa på grund av det fåtal inrapporterade data i artportalen, där enbart 63 observationer fanns tillhanda. Av den anledningen har tidigare bedömningar använts för att fastställa häckningstiden.¹¹⁹ Enligt dessa bedömningar pågår artens häcknings- och uppfödningssäsong till mitten av september. Naturvårdsverket föreslår därför att tidpunkten för jaktstart senareläggs till dess att häckningssäsongen är över. Det innebär också att sjöorren undantas från den gemensamma jaktstarten på övriga änder i gränsälvsområdet i Norrbottens län.

Sjöorren lämnar fjällsjöarna i augusti-september och flyttningen av framförallt ryska fåglar längs kusterna sker under perioden september till november. Sjöorren övervintrar i öppet vatten i Östersjön och Nordsjön. Arten har en lång historik av att övervintra i Sverige och är anpassad för det. Jakten på sjöorre bedrivs i dess naturliga höst- och vinterhabitat så som i skärgård och havsvikar. Under vintern kan arten normalt hitta alternativa platser för rast- och födosök och behöver inte koncentrera sig till ett fåtal lämpliga platser. Jaktens påverkan under normala förhållanden i januari bedöms därför som relativt liten. Förutom under häckningstiden är sjöorre en utpräglad marin and och förekommer egentligen inte i inlandet efter flytten. Jakttid efter flytten i dessa delar av landet innebär i praktiken ingen jakt.¹²⁰ Naturvårdsverket gör därför bedömningen att nuvarande sluttidpunkt den 31 januari för kustområden kan gälla för hela landet.

¹¹⁴ Artfakta 2020 Alfågel

¹¹⁵ HELCOM 2013

¹¹⁶ AEWAs 2015 Alfågel

¹¹⁷ IUCN Red List 2018

¹¹⁸ AEWAs 2019 22-23 maj

¹¹⁹ Kunskapsutvärdering flytt och häckningstider 2020

¹²⁰ Pers. komm. Johan Elmberg

23.4. Konsekvens

Den svenska jakten på alfågel är enligt avskjutningsstatistiken liten i omfattning. Att den svenska jakten på alfågel avskaffas bör därmed ha mindre påverkan på artens bevarandestatus. Andra åtgärder än att avskaffa jakt behövs för att förbättra alfågeln status. Att begränsa eller ta bort möjligheten att jaga arter när jakten inte är en avgörande faktor har lyfts fram under remissen som ett skäl att förtroendet för viltförvaltningen kan minska.

Flera remissinstanser har framhållit att jakt på alfågel är en betydelsefull jaktform i havsbandet av gammal hävd som försvinner med förslaget. Hos de jägare och skärgårdsbefolkning som idag ägnar sig åt kustjakt anses alfågeln vara en del av ett kulturarv och en högt skattad ekosystemtjänst som går förlorad. Det finns också risk att traditionen och bevarande av kunskapen av sjöfågeljakt försvinner med förslaget.

Jaktstarten för sjöorre föreslås ligga en månad senare än för övriga änder, vilket gör att sjöorren under den tiden inte kan ingå i en flerartsförvaltning av änder.

24. Allmän jakttid, vigg

Vigg <i>Aythya fuligula</i>																									
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)																								
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	75 000 häckande par. Stabil på kort och lång sikt. 180 000 övervintrande ind. Ökande på kort och lång sikt.																								
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 181 000 – 293 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. 1 030 000 – 1 410 000 övervintrande individer. Minskande på kort, stabil på lång sikt.																								
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn C)																								
Förekomst i Sverige	Viggen häckar såväl vid kusten som vid invatten, spridd över större delen av Sverige. ¹²¹																								
Tid för <u>vårflytt</u> :																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td>*</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec				*								
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
			*																						
Avskjutningsstatistik (st)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>1997/1998</th><th>2007/2008</th><th>2012/2013</th><th>2018/2019</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>3 276</td><td>2 894</td><td>1 766</td><td>852</td> </tr> </tbody> </table>	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019	3 276	2 894	1 766	852																
1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019																						
3 276	2 894	1 766	852																						

24.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 18		
Vigg	Gävleborgs, Västernorrlands och Västerbottens län: inlandsområdena. Dalarnas län. Jämtlands län Norrbottens län: inlandsområdet utom gränsälvsområdet	den 25 aug.- den 31 jan.
	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00- den 31 jan.
	Övriga delar av landet: inlandsområdena	den 21 aug.- den 31 jan.
	Hela landet: kustområdena utom gränsälvsområdet	den 1 sept.- den 31 jan.

24.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Vigg	Hela landet utom gränsälvsområdet i Norrbottens län	den 21 aug.- den 31 jan.
	Norrbottens län: gränsälvsområdet	den 20 aug. kl. 11.00- den 31 jan.

Förändringen innebär att starttidpunkt för jakt på vigg tidigareläggs med några dagar i några län och att sluttidpunkten bibehålls. Jakten i gränsälvsområdet bibehålls.

¹²¹ Artfakta 2020 Vigg

24.3. Motivering

Häckningsperioden för vigg är svår att fastställa på grund av få inrapporterade data och uppskattningen att häckningsperioden är avslutad i andra tredjedelen av augusti månad baseras på tidigare bedömningar¹²². Naturvårdsverket anser att det finns skäl till harmonisering av jaktstart över landet eftersom det saknas biologiska skäl till nuvarande differentiering. Det förenklar för viltförvaltningens intressenter om jaktstarten sker samtidigt som för övriga änder. Därav föreslås jakten starta den 21 augusti i hela landet utom gränsälvsområdet i Norrbottens län.

Vigg påbörjar flytten under perioden september/november och övervintrar i öppet vatten i framförallt Östersjön. Arten har en lång historik av att övervintra i Sverige och är anpassad för det. Jakt på vigg bedrivs i dess naturliga höst- och vinterhabitat så som i skärgård och havsvikar med mera. Under vintern kan arten normalt hitta alternativa platser för rast- och födosök och behöver därför inte koncentrera sig till ett fåtal lämpliga platser. Jaktens påverkan under normala förhållanden i januari bedöms därav som relativt liten.¹²³ Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande sluttidpunkt på 31 januari är lämplig även i fortsättningen.

24.4. Konsekvens

Naturvårdsverket gör bedömningen att de föreslagna ändringarna inte kommer ha någon konsekvens jämfört med nuvarande jakttider.

¹²² Kunskapssammanställning flytt och häckningstider 2020

¹²³ Pers. komm. Johan Elmberg

25. Allmän jakttid, ejder och småskrake

Ejder <i>Somateria mollissima</i>	
Rödlistning (2015)	Sårbar (VU)
Rödlistning (2020)	Starkt hotad (EN)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	59 000 häckande par. Minskande på kort och på lång sikt. 52 000 övervintrande ind. Ökande på kort och lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: hotad 224 000 – 321 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. 638 000 – 696 000 övervintrande individer. Minskande på kort och lång sikt.
AEWA listning	Jakt får förekomma om den är hållbar. En internationell åtgärdsplan inkl. principer för adaptiv jaktförvaltning krävs. Undantag kan medges av specificerade skäl. (kolumn A, kat 4).

Tid för vårflytt:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	1 222	1 951	1 800	569

Småskrake <i>Mergus serrator</i>	
Rödlistning (2015, 2020))	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	21 000 häckande par. Stabil på kort och ökande på lång sikt. 5 000 övervintrande ind. Minskande på kort och ökande på lång sikt. 19 000 flyttande individer. Stabil på kort och minskande på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: hotad 48600 – 68700 häckande par. Minskande på kort och på lång sikt. 44 500 – 59 500 övervintrande individer. Minskande på kort, fluktuerande på lång sikt.
AEWA listning	Ej tillåten för jakt. (kolumn A, kategori 3c).
Förekomst i Sverige	Småskranken häckar över hela Sverige, med högst täthet längs kusterna.

Tid för vårflytt:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	283	686	250	165

25.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 19		
Ejder	Gävleborgs, Västernorrlands och Västerbottens län: inlandsområdena. Dalarnas län. Jämtlands län Norrbottens län: inlandsområdet utom gränsälvområdet	den 25 aug.- den 31 jan.
	Övriga delar av landet: inlandsområdena	den 21 aug.- den 31 jan.
	Hela landet: kustområdena utom gränsälvområdet	den 1 sept.- den 31 jan.
	Norrbottens län: gränsälvområdet	den 20 aug. kl. 11.00- den 31 jan.

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 20		
Småskrake	Gävleborgs, Västernorrlands och Västerbottens län: inlandsområdena. Dalarnas län. Jämtlands län Norrbottens län: inlandsområdet utom gränsälvområdet	den 25 aug.- den 30 nov.
	Norrbottens län: gränsälvområdet	den 20 aug. kl. 11.00- den 30 nov.
	Övriga delar av landet: inlandsområdena	den 21 aug.- den 30 nov.
	Hela landet: kustområdena utom gränsälvområdet	den 1 okt.- den 31 dec.

25.2. Naturvårdsverkets förslag

Förslaget ligger i linje med Naturvårdsverkets tidigare hemställan till regeringen om att avskaffa jakten på småskrake och ejder. Sedan denna hemställan gjordes har ett arbete påbörjats inom AEWA att ta fram en adaptiv förvaltningsplan för ejder, vilket är en förutsättning för att bedriva jakt på arten. Sverige deltar i det arbetet.

25.3. Motivering

Populationerna av ejder och småskrake minskar inom EU och båda arternas status har bedömts som hotad på EU-nivå. Bilageändringar av hur dessa arter ska listas inom AEWA genomfördes 2018. Som en följd av detta behöver internationella åtgärdsplaner för adaptiv jaktförvaltning finnas, om allmän jakttid ska vara möjlig på dessa arter. En sådan plan inkluderar även andra nödvändiga åtgärder för arten. Ejder och småskrake saknar i dagsläget åtgärdsplaner vilket innebär att allmän jakt strider mot avtalet AEWA samt fågeldirektivets bestämmelser. EU har reserverat sig mot den nya AEWA-listningen och reservationen godkändes den 7/4 2020. KOM menar att listningen ska respekteras oavsett reservationen och har flera gånger påtalat att de förväntar sig att jakten efter ejder och småskrake stoppas tills sådana planer har tagits fram samt implementerats.¹²⁴

Av skäl ovan har Naturvårdsverket hemställt till regeringen¹²⁵ om att ejder och småskrake tas bort från JF bilaga 1 och att den allmänna jakttiden därmed upphör. Inom pågående jaktöversyn har det därför inte gjorts någon ytterligare översyn av jakttiderna.

¹²⁴ AEWA 2019 22-23 maj

¹²⁵ Naturvårdsverket 2019 NV-05650-19

Arbetet med att ta fram en åtgärdsplan för Sverige, Finland, Åland och Danmark har påbörjats. Planen är en förutsättning för jakt men kommer även inkludera andra nödvändiga åtgärder för arten. Allmän jakt skulle, när åtgärdsplanen implementerats, därmed kunna bli fortsatt möjlig i Sverige om det visar sig vara lämpligt vid en samlad bedömning. Planen kan antas tidigast hösten 2021.

25.4. Konsekvens

Flera remissinstanser har framhållit att jakt på ejder är en av de äldsta och mest betydelsefulla jaktformerna i havsbandet av gammal hävd. Att avskaffa jakten på ejder innebär att en viktig tradition för bland annat skärgårdsbefolkningen försvinner. I sammanhanget har det framförts att ett avskaffande av den allmänna jakten på framförallt ejder troligen kommer att påverka viljan hos skärgårdsjägare att jaga, vilket kan medföra exempelvis minskad avskjutning av mink. Detta kan leda till ökad predation.

Artdatabanken har inte listat jakt som en negativ påverkansfaktor, varken för ejder eller småskrake. Jakt har inte heller rapporterats som ett hot eller som en påverkan på populationen, enligt den rapportering som Sverige gjorde i enlighet med FD artikel 12 rapporteringen under 2019. Den svenska jakten på arterna är enligt avskjutningsstatistiken marginell i förhållande till populationsstorleken. Att den svenska jakten på ejder och småskrake avskaffas bör därmed ha marginell påverkan på arternas bevarandestatus, vilket innebär att andra åtgärder än att avskaffa jakt behövs för att förbättra fåglarnas status.

Att begränsa eller ta bort möjligheten att jaga arter när jakten uppenbart inte är en avgörande faktor har lyfts fram i remissyttranden som ett skäl till att förtroendet för viltförvaltningen kan minska.

26. Allmän jakttid, dalripa och fjällripa

Dalripa <i>Lagopus lagopus lagopus</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	190 000 häckande par. Stabil på kort och minskande på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: hotad 360 000 – 705 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt.
Förekomst i Sverige	Jämtlands, Västernorrlands, Västerbottens, Norrbottens, Värmlands, Dalarnas och Gävleborgs län.

Tid för ~~vårflytt~~: inte tillämplig

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 41 700	2014/2015 54 518	2018/2019 30 017
----------------------------	---------------------	---------------------	---------------------

Fjällripa <i>Lagopus mutus</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	124 000 häckande par. Ökande på kort och lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: hotad 24 000 – 82 000 häckande par. Minskande på kort, osäker på lång sikt
Förekomst i Sverige	Förekommer i fjällregionen från Dalarna till Torne lappmark.

Tid för ~~vårflytt~~: inte tillämplig

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 12 300	2014/2015 11 606	2018/2019 7 306
----------------------------	---------------------	---------------------	--------------------

26.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 21		
Dalripa och fjällripa	Dalarnas län: Älvdalens kommun Jämtlands län	den 25 aug.-den 28(29) feb.
	Dalarnas län: övriga delar av länet Värmlands län Gävleborgs län Västernorrlands län	den 25 aug.-den 15 nov.
	Västerbottens och Norrbottens län: Ovanför lappmarksgränsen	den 25 aug.-den 15 mars
	Västerbottens och Norrbottens län: nedanför lappmarksgränsen	den 25 aug.-den 31 jan.

26.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Dalripa och fjällripa	Dalarnas län, Jämtlands län, Värmlands län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Västerbottens och Norrbottens län	den 25 aug.-den 15 mars

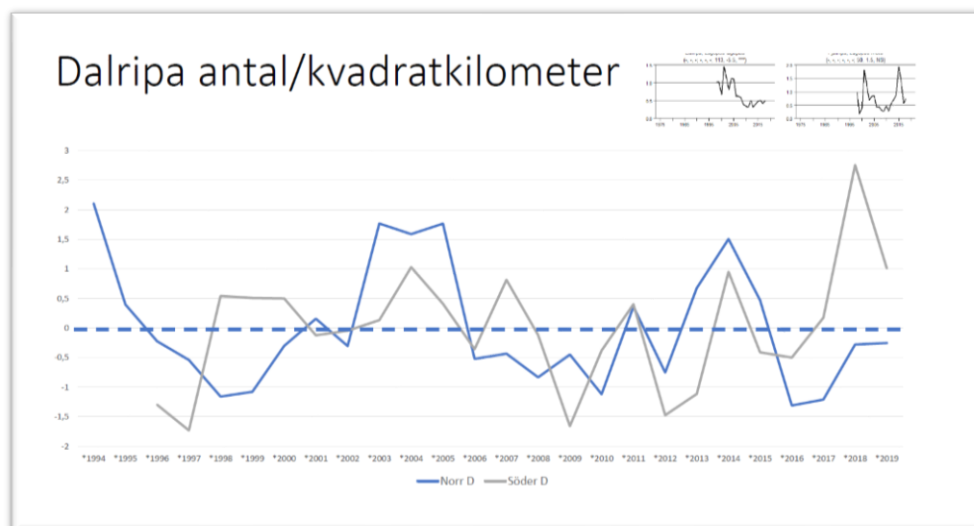
Förändringen innebär att jaktens sluttidpunkt blir enhetlig i hela utbredningsområdet genom ett senare avslut nedanför lappmarksgränsen.

26.3. Motivering

Antalet dalripor och fjällripor varierar kraftigt mellan år, till största delen beroende av rovdjurens påverkan på ripornas häckningsframgång. Riporna kan till viss del påverkas av smågnagartillgången men sambandet är inte helt klarlagt.¹²⁶

Den årliga riktade ripinventeringen och data från svensk fågeltaxerings standardrutter ger delvis olika utfall när det gäller populationsutvecklingen för dalripa respektive fjällripa. Svensk fågeltaxering visar att antalet dalripor har halverats de senaste 20 åren medan populationen av fjällripor är stabil. Skillnaderna mellan populationerna, enligt svensk fågeltaxerings metod, är huvudsakligen att fjällripan, men inte dalripan uppvisade en populationstopp 2015. Den årliga riktade ripinventeringen, visar inte någon nedåtgående trend för dalripa.

Den årliga ripinventeringen, som utförs enligt metoden *distance sampling*, ger detaljerad information om hur många ripor det finns per kvadratkilometer och häckningsframgång. Resultatet visar att populationerna varierar men är stabila, se exempel för dalripa i grafen nedan.

Graf över beståndsutvecklingen för dalripa enligt den årliga riktade ripinventeringen.

Den årliga ripinventeringen är en standardiserad metod som sker genom linjetaxering med hjälp av stående fågelhundar. Forskning har visat att hönsfåglar kan vara svåra att upptäcka utan hund.¹²⁷ Hundarna är betydelsefulla

¹²⁶ Pers. komm. Maria Hörnell Willebrand

¹²⁷ Brittas & Karlbom 1990

för att öka möjligheterna att upptäcka riporna och trots att hundar används upptäcks ändå inte alla ripor. Vid ripinventering inventeras mellan 25 och 30 områden vart år, från norra dalarna i söder till Kiruna kommun i norr.

Svensk fågeltaxering utförs enligt standardrutten som är ett inventeringssystem som täcker hela landet och utförs således delvis även i samma områden som ripinventeringen. Inventeringen utförs utan medföljande hund. Det låga antalet observationer i fågeltaxeringen, totalt 91/86 observationer 2018 för dalripa/fjällripa och 103/54 observationer 2017 för de två arterna, gör att resultaten från svensk fågeltaxering när det gäller ripa, bör hanteras med större försiktighet än resultaten från den årliga ripinventeringen. Den årliga ripinventeringen baserar sig på totalt 85 000 observationer av ripor, i genomsnitt ca 3 400 observationer per år både till fjälls och i delar av skogslandet. Ripinventeringen utförs inte bara på statlig mark utan samma metod tillämpas även av en del skogsbolag och mindre privata markägare.

Jakten på ripa på statens mark

Två tredjedelar av all jakt på ripa sker under de första tio dagarna av jakten.¹²⁸ Den jakt som med stor sannolikhet utgör det största uttaget av arterna sker på statens mark ovan odlingsgränsen. Ett jaktuttag på i snitt 5–10% (utslaget över hela fjällkedjan på dalripa och betydligt mindre på fjällripa) är litet jämfört med annan dödlighet. Jakttrycket på statens mark är begränsat till maximalt tre jaktmandagar per km². Begränsningen finns för att förhindra överbeskattnig. Tre jaktmandagar per km² är beräknat utifrån tidigare avskjutningsstatistik vilket motsvarar en avskjutning på ungefär 30 % av populationen beroende på täthet.¹²⁹ Administrationen av jaktkort och återrapportering sker via en webbapplikation och varje jägare måste återrapportera inom två veckor efter avslutad jakt för att ha möjligheten att köpa nytt jaktkort. Vid återrapportering uppger jägaren var jakten skett och om något vilt fällt och i så fall art och antal. Materialet är i sig unikt med detaljerad information om jägarna och med 96 procentig återrapportering.¹³⁰ Återrapporteringen ger en bild av det aktuella jakttrycket som tillsammans med inventeringsdata gör det möjligt för länsstyrelserna att under och mellan år utvärdera jakten.

Jakten på ripa utanför statens mark

Precis som för andra arter med allmän jakttid rapporteras avskjutning av dalripa och fjällripa frivilligt, förutom på statens mark enligt stycket ovan. Svenska Jägareförbundet skattar avskjutningen av samtliga jaktbara arter nedanför odlingsgränsen/renbetesfjällen som en del av Jakt- och viltvårdsuppdraget, men för fjäll- och dalripa sker mycket stor andel av den totala avskjutningen på statens mark. Det är idag respektive länsstyrelse som har ansvar att sammanställa statistik på antal skjutna ripor och resultatet från ripinventeringen, men det saknas idag en nationell sammanställning och samordning av data.

¹²⁸ Willebrand 1996

¹²⁹ Willebrand & Hörnell 2001

¹³⁰ Lindberget 2009

Jaktstart

Ripkycklingarna anses som självständiga och klarar sig själva oberoende av hönan från 50 dagar efter kläckning. Data som forskningen insamlat i Sverige har senaste kläckdatum den 4 juli och visar därför att vid nuvarande jaktstart den 25 augusti är kycklingarna självständiga. Det finns inget som talar för att äggkläckning, äggläggning och parning skulle ske tidigare i de södra delarna av fjällkedjan än i den norra. Variationerna i kläckdatum är större mellan olika år inom samma område än vad det är mellan norra och södra delen av fjällkedjan samma år.¹³¹ Naturvårdsverket anser därför att nuvarande tidpunkt för jaktstart är lämplig även framöver.

Önskemål har framförts om en senarelagd starttid med hänsyn till rennäringen vars känsliga perioder kan överlappa jakten på ripa. Länsstyrelsen beslutar med stöd av 32§ rennäringslagen (1971:473) om att upplåta jakt på statens mark ovan odlingsgränsen och på renbetesfjällen med undantag för området för Girjas sameby. Där förfogar samebyn, utan hinder av vad som sägs i 31–34 §§ rennäringslagen, över rätten att upplåta småviltsjakt och fiske. Enligt rennäringslagen ska jakten bedrivas på ett sådant sätt att hänsyn tas till rennäringens behov. Länsstyrelsen har därför också möjlighet att avlysa områden på statens mark med hänsyn till renskötselns behov med stöd av samma bestämmelse. Naturvårdsverket anser mot denna bakgrund att det inte finns skäl att skjuta fram jaktstarten generellt eftersom renskötselns behov kan tillgodoses regionalt/lokalt där behov finns.

Jaktslut

Ripor är anpassade till ett hårt vinterklimat och har möjlighet att söka sig till nya platser om förhållanden visar sig för kärva, till exempel om födotillgången är begränsad. Naturvårdsverket finner baserat på ovanstående inte att det finns några sådana hinder för att jaga dal- och fjällripa fram till den 15 mars över ripornas hela utbredningsområde.

26.4. Konsekvens

Jakt under senare delen av säsongen, vilken sker på fåglar som överlevt vintern, kan påverka populationen i större utsträckning än den jakt som sker tidigt. Det är därför viktigt att man inom den adaptiva förvaltningen följer upp jaktens påverkan om jakttiden på ripa förlängs i enlighet med Naturvårdsverkets förslag. Sådan uppföljning bedöms kunna ske inom ramen för befintlig inventering- och förvaltningsmodell utan att särskilda åtgärder eller anpassningar behöver vidtas.

¹³¹ Pers. komm. Maria Hörnell Willebrand

27. Allmän jakttid, järpe, orre, tjäder

Järpe <i>Tetrastes bonasia</i> / <i>Bonasa bonasia</i>	
Rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Rödlistning (2020)	Nära hotad (NT). Jakt har inte identifierats som en negativ påverkansfaktor av Artdatabanken.
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	64 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. Jakt har inte rapporterats utgöra något hot eller påverkan.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 663 000 - 912 000 häckande par. Stabil på kort, minskande på lång sikt.
Utbredningsområde	Förekommer i stort sett i hela landet utom på Öland och Gotland.

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
								*			

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	9 164	9 252	7 314	7 697

Orre <i>Lyrurus tetrix tetrix</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	116 000 spelande tuppar. Minskande på kort och lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: utarmad 792 000 – 1 030 000 spelande tuppar. Ökande på kort, minskande på lång sikt.
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela landet utom på Öland

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
								*			

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	21 777	43 706	19 320	32 085

Tjäder <i>Tetrao urogallus</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	350 000 spelande tuppar. Stabil på kort och lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: utarmad 554 000 - 819 000 spelande tuppar. Ökande på kort, minskande på lång sikt.
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela landet utom på Öland och Gotland

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
*											

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	18 769	33 937	15 301	31 582

27.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 22		
Järpe, orre och tjäder	Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Blekinge län, Hallands län, Västra Götalands län	den 25 aug.-den 30 sept.
	Övriga delar av landet utom Gotlands och Skåne län	den 25 aug.-den 15 nov.

27.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Orre och tjäder	Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Blekinge län, Hallands län, Västra Götalands län	den 25 aug.-den 30 sept.
	Övriga delar av landet utom Gotlands och Skåne län	den 25 aug.-den 15 nov.
Järpe	Norrbottnens län, Västerbottnens län, Jämtlands län, Västernorrlands län, Gävleborgs län, Dalarnas län, Värmlands län, Uppsala län, Stockholms län, Örebro län, Västmanlands län och Södermanlands län.	den 25 aug.-den 15 nov.

Förändringen innebär ingen ändring mot dagens jakttider för tjäder och orre. För järpe upphör möjligheten till jakt i Götaland.

27.3. Motivering

Tjäder och orre är klassade som livskraftiga i Sverige och det finns inga tecken på betydande populationsförändringar för någon av populationerna.¹³² Järpe är klassad som nära hotad. Populationen minskar eller förväntas minska på grund av förlust av habitat med tillräcklig kvalitet.¹³³

Hönsfåglar har en stark tillväxtpotential under år med god häckningsframgång men variationen i populationstäthet är stor mellan olika år. Populationerna regleras i huvudsak av andra faktorer än jakt, så som av predation och under vissa extrema år även av väderförhållanden.

Från sommaren och hösten 2018 rapporteras ett rekordår för skogshönsen. Det var tio år sedan sist, vilket är den tid som de skandinaviska hönspopulationerna brukar ha mellan populationstopparna.¹³⁴

Det har i remissen framkommit farhågor om minskande stammar av skogshöns i södra Sverige. Några nya indikationer på att orre och tjäder skulle behöva fredas från jakt i Götaland har inte presenterats. Tvärtom har Artdatabanken nyligen kategoriserat tjäder och orre som livskraftiga och fågeltaxeringen visar inga säkerställda förändringar för de sydliga populationerna.¹³⁵ Jaktuttaget sker huvudsakligen i norra Sverige. Avskjutningsstatistik från Götaland och Svealand visar mellan 150 - 550 fällda tjädrar årligen mellan jaktåret 2014/15 och

¹³² Artfakta 2020 Tjäder; Artfakta 2020 Orre

¹³³ Artfakta 2020 Järpe

¹³⁴ Fågeltaxeringen 2018

¹³⁵ Bilaga 46 Fågeltaxeringen 2020

2017/18. För orre och järpe är antalet fällda fåglar lägre. Naturvårdsverket föreslår att jakttiderna för orre och tjäder förblir oförändrade.

Särskild försiktighet bör dock iaktas när jakttider föreslås för järpe som har klassats som nära hotad. Enligt Artdatabanken är förekomsten av järpe betydligt glesare i Götaland än i Svealand och Norrland. Naturvårdsverket gör mot denna bakgrund bedömningen att även om jakt i sig inte är en faktor som påverkar populationsutvecklingen för järpe, bör jakt inte tillåtas på en art som är nära hotad i område med särskilt gles förekomst. Naturvårdsverket föreslår att allmän jakt på järpe avskaffas i Götaland som en försiktighetsåtgärd. I Svealand och Norrland föreslås jakttiderna för järpe vara oförändrade mot idag.

27.4. Konsekvens

Att avskaffa jakt på järpe i Götaland kommer inte att påverka populationen men den vidtas för att minska de kumulativa effekter som tillsammans riskerar att påverka populationen negativt.

För att stärka järpens bevarandestatus behöver andra åtgärder än att avskaffa jakt vidtas.

28. Allmän jakttid, orrtupp och tjädertupp

Avseende populationsstatus samt övriga artrelaterade fakta, se kapitlet ovan.

28.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 23		
Orrtupp och tjädertupp	Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Blekinge län, Hallands län, Västra Götalands län	den 1 jan.-den 31 jan.
	Skåne län	den 1 sept.-den 15 sept. och den 1 jan. den 31 jan.
	Övriga delar av landet utom Gotlands län	den 16 nov.-den 31 jan.

28.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Orrtupp och tjädertupp	Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Blekinge län, Hallands län, Västra Götalands län	den 1 jan.-den 31 jan.
	Skåne län	den 1 sept.-den 15 sept. och den 1 jan. den 31 jan.
	Övriga delar av landet utom Gotlands län	den 16 nov.-den 15 feb.

Förändringen innebär att slutdatumet senareläggs för län i norra och mellersta Sverige.

28.3. Motivering

Orr- och tjäderpopulationernas storlek och utveckling påverkas framförallt av antalet honor och deras framgång i häckningen. Arterna är polygama, vilket innebär att ett fåtal tuppar parar flera honor. Jaktligt uttag av tuppar har därmed inte någon närmare påverkan på populationsstorleken. Av försiktighetsskäl behålls jakttiderna för orrtupp och tjädertupp oförändrade i södra Sverige.

Både orr- och tjädertupp tillbringar tid vid spelplatsen redan innan reproduktionsperioden. Spelperioden tar fart från mitten av mars.¹³⁶ Perioden 12 mars - 5 april definieras av forskare som tidig spelperiod.¹³⁷ Under den tidiga spelperioden vistas tupparna oregelbundet på spelplatserna och uppvisar relativt liten grad av spelbeteende. Två veckor innan honornas ankomst (6–20 april) blir spelet mer regelbundet och intensifieras.¹³⁸ Tjäderspelet kulminerar under den så kallade hönveckan som normalt infaller mellan den 20 april och 5 maj beroende på vårens framskridande.¹³⁹ Förslaget, att jakttiden avslutas den 15 februari för län i norra och mellersta Sverige, ger god marginal till häckningstidens början.

28.4. Konsekvens

Genom att ha marginal mellan jaktstut och speltidens början kommer inte tjäderspelet eller den årliga reproduktionen att påverkas av jakt.

¹³⁶ Kunskapssammanställning flytt och häckningstider 2020

¹³⁷ Eliassen & Wegge 2007

¹³⁸ Eliassen & Wegge 2007

¹³⁹ Pers. komm. Eric Ringaby

29. Allmän jakttid, raphöna

Raphöna <i>Perdix perdix</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	Nära hotad (NT)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	13 600 häckande par. Stabil på kort, minskande på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: minskande 1 020 000 – 2 030 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt.
Förekomst i Sverige	Skåne, Hallands, Västra Götalands, Östra Götalands, Sörmlands, Uppsala län, Gotland, Öland. ¹⁴⁰ Historiskt utbredningsområde, vanlig upp till Värmland och Dalarna men med sparsam oregelbunden förekomst längre norrut, främst förekommande längs kusten. ¹⁴¹

Tid för ~~vårflytt~~: inte tillämplig

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
								*			

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	10 622	2 327	4 194	3 083
Övrigt	Raphöna får sättas ut för jaktändamål utan särskilt tillstånd. Årligen sker utsättningar av ca 75 000 raphöns. ¹⁴²			

29.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 24		
Raphöna	Hela landet utom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	den 16 sept.-den 31 okt.

29.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Raphöna	Hela landet	den 16 sept.-den 30 nov.

Förändringen innebär att allmän jakttid införs även i de nordligaste länen. Slutdatum för jakten senareläggs.

29.3. Motivering

Det naturliga svenska beståndet av raphöna har gått kraftigt tillbaka från sitt tidigare utbredningsområde och arten är rödlistad som nära hotad. Detta beror på jordbrukets strukturomvandling som medfört att raphönans naturliga habitat i stort sett har försvunnit. Stammens tillbakagång över tid har rest önskemål om att förbjuda eller begränsa jakt på raphöna. Det finns dock inget som tyder på att minskningen beror på jakt. Raphönan är en art som har hög reproduktiv förmåga och kort livslängd och därmed är anpassad till en hög dödlighet. För

¹⁴⁰ Ottosson m.fl. 2012

¹⁴¹ Artfakta 2020 Raphöna

¹⁴² Karin Olsson, Jordbruksverket 2020; Samråd med intressenter 2020

rapphönans del är det snarast kvalitén på dess habitat som avgör hur många rapphöns som överlever.¹⁴³ Rapphönan har relativt specifika krav på sin livsmiljö, bland annat behöver arten tillgång till särskilda häcknings-, kyckling- och vinterbiotoper. Lämpliga habitat och tillräckliga mängder av dessa är en förutsättning för artens överlevnad i det vilda. Förbättras habitatets kvalitet kan det tack vare artens höga reproduktionspotential snabbt bli gott om rapphöns i området.¹⁴⁴

Rapphönans situation förbättras således i första hand genom habitatåtgärder och många av de marker där rapphöns sätts ut sköts av markägare som värnar om fågeln, ofta som en jaktbar resurs. Eftersom det är brist på lämpliga habitat som gör att rapphönan minskar i landet, är skötsel av deras levnadsmiljöer som görs med anledning av utsättningar av rapphöns, åtgärder som även bidrar till den vilda populationens bevarande.

Av svensk fågeltaxerings rapport från 2018 framgår att utsättningar är centrala för artens populationsutveckling. Naturvårdsverkets bedömning är att jakt på dessa utplanterade fåglar är ett incitament för att fortsätta investera i habitatförbättrande åtgärder. I Frankrike är exempelvis bestånden av rapphöns stora i vissa regioner med intensivt jordbruk tack vare viltvårdsinsatser.¹⁴⁵

Rapphönans häckning pågår fram till mitten av september¹⁴⁶ vilket innebär att starttidpunkten för jakt på rapphöna behålls oförändrad.

Viltvårdsåtgärder kan således stärka arten långsiktigt, men det är oklart i vilken mån de fåglar som sätts ut bidrar till en positiv tillväxt i populationen.¹⁴⁷ I stort sett all jakt på rapphöna i landet sker på uppfödda och utplanterade fåglar, möjligtvis med undantag av jakten på Öland och Gotland. Nuvarande jakttid skulle kunna vara begränsande för denna verksamhet och därför föreslås en förlängd jakttid.

Rapphöns som har kommit förbi kycklingstadiet har visat sig ha en åttio-procentig dödlighet inom ett år. Det beror till stor del på predation men även på rapphönans sårbarhet under vintern då mycket tid åtgår till att söka efter föda.¹⁴⁸ Naturvårdsverket föreslår att jaktens slutpunkt sätts till den 30 november. Datumet möjliggör en förlängd jakttid och därmed ökade jaktmöjligheter på utplanterade fåglar samtidigt som åtgärden innebär att fåglarna inte störs genom jakt under vintern. Förslaget innebär en enhetlig och förlängd jakttid inom landet.

Naturvårdsverket föreslår att jakt tillåts även i de nordligaste länen. Det kan bidra till ett ökat intresse för att göra utsättningar och habitatförbättrande åtgärder för rapphöns, vilket i sin tur skulle kunna leda till en återetablering av

¹⁴³ Fog 1989

¹⁴⁴ Fog 1989

¹⁴⁵ Vägledning för jakt enligt FD

¹⁴⁶ Kunskapsutvärdering flytt och häckningstider 2020

¹⁴⁷ Rymešová m.fl. 2012

¹⁴⁸ Fog 1989

rapphöna där de en gång fanns. Det är dock viktigt att notera att utsättning inom områden där arten inte förekommer eller har förekommit i vilda stammar, inte är tillåten.¹⁴⁹

29.4. Konsekvens

Förlängd jakttid bidrar till rapphönas fortlevnad genom att jägares ansträngningar i arbetet med viltvård väntas öka. Bra rapphönsbiotoper ger ett landskap med ökad biologisk mångfald.¹⁵⁰ Viltvård för rapphöns gynnar exempelvis fasaner, fältharar och pollinerare.¹⁵¹

30. Allmän jakttid, fasan

Fasan <i>Phasianus colchicus</i>																									
Rödlistning (2015, 2020)	N/A (introducerad asiatisk art)																								
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	31 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt.																								
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 3 930 000 – 5 040 000 häckande par. Ökande på kort och lång sikt.																								
Förekomst i Sverige	Skåne, Blekinge, Hallands, Gotlands, Kalmar, Jönköpings, Kronobergs, Östergötlands, Västra Götalands, Värmlands, Södermanlands, Örebro, Stockholms, Västmanlands, Uppsala, Gävleborgs, Västerbottens, Norrbottens län.																								
Tid för vårflutt : inte tillämplig																									
Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:																									
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th> <th>feb</th> <th>mars</th> <th>april</th> <th>maj</th> <th>juni</th> <th>juli</th> <th>aug</th> <th>sept</th> <th>okt</th> <th>nov</th> <th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>*</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec										*		
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
									*																
Avskjutningsstatistik (st)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>1997/1998</th> <th>2007/2008</th> <th>2012/2013</th> <th>2018/2019</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>42 050</td> <td>21 860</td> <td>23 747</td> <td>14 965</td> </tr> </tbody> </table>	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019	42 050	21 860	23 747	14 965																
1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019																						
42 050	21 860	23 747	14 965																						
Övrigt	Fasan får sättas ut för jaktändamål utan särskilt tillstånd. Det sätts ut 250 000 fasaner i Sverige varje år. ¹⁵²																								

30.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 25		
Fasan	Hela landet	den 1 okt.-den 31 jan.

30.2. Naturvårdsverkets förslag

Förändringen innebär ingen ändring av jakttiderna.

¹⁴⁹ 6 § (NFS 2002:20)

¹⁵⁰ Bergqvist 2009

¹⁵¹ Jensen & Essen 2019

¹⁵² Poul-Erik Jensen 2020; Karin Olsson Jordbruksverket 2020

30.3. Motivering

Fasanen är en asiatisk art som introducerades till Sverige under 1800-talet. I stort sett all jakt på fasan sker på uppfödda och utplanterade fåglar och jakten sker i stor omfattning där utsättningen har gjorts. Många av de marker där fasan finns och sätts ut sköts av markägare som värnar fältfågeln, ofta som en jaktbar resurs.

Fasanen har höga krav på sin miljö både vad gäller häcknings- och övervintringsplatser. De värdefullaste häckningsplatserna ligger i brynen mellan skogsdungar och öppen mark. Trots goda häckningsförhållanden kan fasanen förlora uppemot hälften av äggen till predatorer som kråkfåglar, räv och grävling. Varje sommar fördubblas eller flerdubblas populationen ändå genom häckningen.¹⁵³

Vintern tillbringar fasanen i biotoper med god tillgång till skydd för predatorer och hårt väder.¹⁵⁴ Fasanerna kan förflytta sig ett par kilometer för att nå lämpliga övervintringsområden.¹⁵⁵ Nuvarande sluttidpunkt för jakten den 31 januari bedöms som väl avvägd. Naturvårdsverket föreslår att sluttidpunkten för jakten behålls oförändrad.

30.4. Konsekvens

Jakttiden behålls oförändrad och innebär därmed ingen skillnad från idag.

¹⁵³ Göransson & Frylestam 1983

¹⁵⁴ Jensen & Essen 2019

¹⁵⁵ Göransson & Frylestam 1983

31. Allmän jakttid, morkulla

Morkulla <i>Scolopax rusticola</i>																									
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)																								
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	580 000 häckande par. Stabil på kort och lång sikt.																								
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 728 000 – 1 480 000 spelande tuppår. Minskande på kort och ökande på lång sikt.																								
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn A)																								
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela landet.																								
Tid för vårflutt :																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Tid häckningens olika stadier och uppfostringsäsong:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Avskjutningsstatistik (st)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>1997/1998</th><th>2007/2008</th><th>2012/2013</th><th>2018/2019</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>4 498</td><td>4 845</td><td>1 229</td><td>900</td> </tr> </tbody> </table>	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019	4 498	4 845	1 229	900																
1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019																						
4 498	4 845	1 229	900																						
Jakttid i nordiska grannländer	Norge 10 sept. – 23 dec. Hela landet Danmark 1 okt. – 31 jan. (lokala avvikelser) Finland 20 aug. kl. 12:00 – 31 dec. Hela landet Åland 1 sept. – 31 dec.																								
Övrigt	Morkullan är Sveriges vanligaste vadare. Sommarjakten avskaffades år 1995 i Sverige och återinfördes som prov under 1998 under två år, men togs bort då uttaget bedömdes för stort.																								

31.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 26		
Morkulla	Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län	den 21 aug.-den 31 okt.
	Övriga delar av landet	den 21 aug.-den 30 nov.

31.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Morkulla	Hela landet	den 11 sept.-den 31 dec.

Förändringen innebär att starttidpunkt och sluttidpunkt för jakten senareläggs och att jakttiden harmoniseras över landet.

31.3. Motivering

Det saknas biologisk grund till nuvarande differentierade sluttidpunkt i landet för jakt på morkulla. Morkullan har en relativt utdragen häckningsperiod.¹⁵⁶ Starttidpunkten för jakt på morkulla senareläggs med hänsyn till ny kunskap om artens häckningstid.

¹⁵⁶ Kunskapssammanställning flytt och häckningstider 2020

Genomsnittligt jaktuttag på morkulla i Sverige är mycket lågt, ca 3 promille av populationen. För en art som morkullan, där omsättningen i populationen är hög¹⁵⁷, innebär jakten en ringa inverkan på populationsutvecklingen. De i Sverige häckande morkullorna flyttar i huvudsak i oktober och november. Jakten föreslås fortgå fram till den sista december i hela landet. Slutpunkten är en harmonisering med jakttiderna på morkulla i Finland, på Åland och till viss del med Norge.

Flera förslag har inkommit om att återinföra försommarjakt på morkulla. Den avskaffades 1995 som en följd av Sveriges inträde i EU, eftersom FD förbjuder jakt på fågel under häckningsperioden. De inlämnade förslagen motiveras bland annat med att jakten endast bedrivs på spelande hanar, som inte tar aktiv del i häckningen. Naturvårdsverket delar uppfattningen att de biologiska argumenten mot sommarjakt på morkulla är relativt svaga. Däremot finns det juridiska hinder mot att återinföra sommarjakten. EU-domstolen har prövat frågan om jakt på fåglar under häckningsperioden vid ett flertal tillfällen.¹⁵⁸ Av domarna framgår att andra lämpliga lösningar ska uttömmas innan jakt under häcknings- och uppfödningssäsongen kan medges. Även om det inte helt kan uteslutas att sommarjakt på morkulla genom anpassning skulle kunna vara förenligt med FD, exempelvis genom att höstens jakt förkortas samt att strikta bestämmelser och kontrollsystem införs, är Naturvårdsverkets sammantagna bedömning att avstå från att lämna förslag till jakt på morkulla sommartid.

31.4. Konsekvens

Naturvårdsverket gör bedömningen att ett senare avslut på jakten inte påverkar morkullans populationsstatus.

¹⁵⁷ Marcström 1992

¹⁵⁸ Mål C-135/04, Mål C 507/04 och Mål C-182/02

32. Allmän jakttid, havstrut, gråtrut och fiskmå

Havstrut <i>Larus marinus</i>	
Rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Rödlistning (2020)	Sårbar (VU ^o) Jakt har identifierats som en negativ påverkansfaktor av Artdatabanken.
Populationsstorlek och – utv. i Sverige (FD art 12, 2019)	8 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt. Jakt har inte rapporterats utgöra något hot eller påverkan.
Populationsstatus och – utv. i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd. 40 500 - 47 000 häckande par. Minskande på kort, ökande på lång sikt.
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn A)
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela Sverige.

Tid för vårflytt:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
*											

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Avskjutningsstatistik (st.)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	3 379	2 208	633	794
Övrigt	Måsfåglar, främst trutar, verkar i stor utsträckning vara viktiga predatorer på ungar, snarare än ägg, av änder, tärnor och vadare. ¹⁵⁹			
Övrig reglering av jakttid	Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 6.			

Gråtrut *Larus argentatus argentatus*

Rödlistning (2015, 2020)	Sårbar (VU ^o) Jakt har inte identifierats som en negativ påverkansfaktor av Artdatabanken.
Populationsstorlek och – utv. i Sverige (FD art 12, 2019)	61 000 häckande par. Stabil på kort och minskande på lång sikt. Jakt har inte rapporterats utgöra något hot eller påverkan.
Populationsstatus och – utv. i EU (FD art 12, 2013)	Status: hotad 414 000 – 493 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt.
AEWA listning	Jakt får bedrivas om den är reglerad. (kolumn B, kategori 2c.)
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela Sverige.

Tid för vårflytt:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
*											

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Avskjutningsstatistik (st.)	1997/98	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	12 614	8 035	3 878	2 133
Övrigt	Måsfåglar, främst trutar, verkar i stor utsträckning vara viktiga predatorer på ungar, snarare än ägg, av änder, tärnor och vadare. ¹⁶⁰			
Övrig reglering av jakttid	Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 2 andra stycket och punkt 6.			

¹⁵⁹ Widemo 2008¹⁶⁰ Widemo 2008

Fiskmåsar <i>Larus canus</i>																									
Rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)																								
Rödlistning (2020)	Nära hotad (NT) Jakt har inte identifierats som en negativ påverkansfaktor av Artdatabanken.																								
Populationsstorlek och – utv. i Sverige (FD art 12, 2019)	100 000 häckande par. Stabil på kort och minskande på lång sikt. Jakt har inte rapporterats utgöra något hot eller påverkan.																								
Populationsstatus och – utv. i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 262 000 - 353 000 häckande par. Stabil på kort och ökande på lång sikt.																								
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn C)																								
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela Sverige.																								
Tid för vårflytt:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td>*</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec		*										
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
	*																								
Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 2007/2008 2012/2013 2018/2019 8 293 9 237 6 877 5 323																								
Övrig reglering av jakttid	Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 2 andra stycket och punkt 6.																								

32.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 27		
Havstrut, gråtrut och fiskmåsar	Hela landet	den 1 aug.-den 31 mars

32.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Fiskmåsar	Hela landet	den 11 aug.-den 28 (29) feb.

Förändringen innebär att allmän jakt på gråtrut och havstrut avskaffas. Jaktstarten för fiskmåsar senareläggs något och jaktslutet tidigareläggs en månad.

32.3. Motivering

Såväl gråtrut som havstrut är rödlistade som sårbara. För gråtrut har minskningstakten uppgått till 60 (72–56) % under de senaste 30 åren och för havstrut har minskningstakten under samma period uppgått till 67 (78–47) % under de senaste 30 åren. Även om jakten inte identifierats som ett hot eller påverkan på dessa populationer gör Naturvårdsverket bedömningen att den kan bidra till minskningen och därmed bör jakten avskaffas av försiktighetsskäl.

Fiskmåsar är rödlistad som nära hotad trots att vare sig antalet reproduktiva individer överstiger gränsvärdet för rödlistning eller utbredningsområdets storlek överskrider gränsvärdena för rödlistning. En minskning av populationen pågår eller förväntas ske och det är därför som fiskmåsar har klassats upp från livskraftig till nära hotad. Skälet för den väntade minskningen av populationen härrörs inte från jakt utan dikning, försurning och annan typ av störning. Naturvårdsverkets samlade bedömning är att jakten på fiskmåsar kan fortgå. För att säkerställa att den allmänna jakttiden inte överlappar med artens häcknings- och

uppfödningssäsong föreslår Naturvårdsverket att jakttiden för fiskmås kortas något.

32.4. Konsekvens

I remissversionen, som baserades på Artdatabankens rödlistningsbedömning 2015, förslög Naturvårdsverkets fortsatt allmän jakt på havstrut. Remissinstanserna har därmed inte getts tillfälle att yttra sig över detta förslag, vilket kan innebära att Naturvårdsverket inte fått med samtliga perspektiv på frågan.

Jakt på gråtrut och havstrut bedöms lokalt bidra till högre överlevnad för arter som ingår i trutarnas föda, så som bland annat olika arter av tärnor, vadare samt ejder. Att jakten på havstrut och gråtrut avskaffas innebär en större negativ påverkan på dessa arter än om jakten skulle fortgå.

Om möjligheten till allmän jakt försvinner kan skydds jakt på gråtrut och havstrut under vår och sommar bli mer angelägen. Skydds jakt kan innebära störningar under fåglarnas häcknings- och uppfödningstid och kostnaderna för utförare av jakten så som kommunförvaltningen kan komma att öka. Administration kring beslut om skydds jakt samt kan medföra ökade kostnader för länsstyrelserna.

33. Allmän jakttid, ringduva

Ringduva <i>Columba palumbus palumbus</i>																									
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)																								
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	980 000 häckande par. Stabil på kort och ökande på lång sikt																								
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 19 000 000 – 26 400 000 häckande par. Ökande på kort och lång sikt.																								
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela Sverige. ¹⁶¹																								
Tid för vårflutt :																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 2007/2008 2012/2013 2018/2019 46 420 71 017 47 814 43 641																								
Övrig reglering av jakttid	Skyddsjakt JF bilaga 4 punkt 20.																								

33.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 28		
Ringduva	Värmlands län, Örebro län, Västmanlands län, Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län	den 1 aug.-den 31 okt.
	Blekinge län, Skåne län, Hallands län	den 16 aug.-den 28(29) feb.
	Övriga delar av landet	den 16 aug.-den 31 dec.

33.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Ringduva	Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län och Norrbottens län	den 1 aug.–den 31 dec.
	Övriga delar av landet	den 16 aug.– den 31 dec.

Förändringen innebär att starttidpunkten senareläggs i några län i mellersta Sverige och att sluttidpunkten harmoniseras, genom att jakttiden tidigareläggs och senareläggs i olika delar av landet.

33.3. Motivering

Ringduvan är allmänt förekommande i hela landet, i jordbrukslandskapet men även i många andra livsmiljöer. Ringduvan är en art som gynnas av jordbrukets utveckling och kan orsaka skador på nysådda åkrar samt i växande gröda. Ringduvan föredrar glesa odlingar, eller odlingar som redan skadats av annat vilt, där den har lätt att landa. Ärtodlingar föredras, men även vete är begärligt om liggsäd eller barfläckar uppkommit i grödan.

¹⁶¹ Artfakta 2020 Ringduva

Enligt *strategi för svensk viltförvaltning* bör populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador särskilt främjas. Allmän jakttid under hösten minskar behovet av skyddsjakt under växtodlingsperioden.

Ringduvan kan få flera kullar per år. Flera på varandra följande kullar under samma säsong innebär att ringduvan har en lång och utdragen häckningsperiod och att den kan ha ungar i boet senare än många andra fåglar.

Tiden mellan artens utdragna häcknings- och uppfödningssäsong och tidpunkten för dess höstflytt är kort eller obefintlig. Ringduvan flyttar söderut till Västeuropa i september och oktober medan en del fåglar övervintrar i de sydligaste delarna av Sverige. Fåglarna återkommer sedan i mars - april¹⁶² då häckningsperioden inleds. Det innebär att flyttande ringduvor huvudsakligen uppehåller sig i landet under tid för vårflytt inför häckning och under häckningens olika stadier samt under uppfödningssäsongen, d.v.s. när jakt inte är tillåten. För att ge utrymme åt erforderlig förvaltning av en art som orsakar skada i jordbruket föreslår Naturvårdsverket att den allmänna jakten bör starta den första augusti i de norra delarna av Sverige, där häckning vanligtvis inte sker. I övriga delar av landet bör jakten starta den 16 augusti, d.v.s. när den huvudsakliga häckningsperioden är över.

Naturvårdsverkets förslag innebär att jakten på ringduva i allt väsentligt kommer att bedrivas efter det att artens häckningsperiod är avslutad. För fåglar som ringduva, med utdragen häckningsperiod, och som även förekommer i talrika populationer med gynnsam bevarandestatus, kan jakt bedrivas under häckningsperioden om arten fredas från jakt under häckningsperiodens topp.¹⁶³ Ringduvans häckningstopp infaller mellan mitten på mars och början av juli.¹⁶⁴ Då jakten enligt förslaget inte påbörjas förrän i mitten av augusti har artens häckningstopp därmed passerats. Naturvårdsverkets bedömning är att artens häcknings- och uppfödningssäsong är avslutad då jakten påbörjas.

EU-kommissionen skriver i sin vägledning till FD att det för arten inte finns några bevarandebestånd som kräver att jakttiden begränsas till efter deras utdragna häckningstid med tanke på deras fruktsamhet och bevarandestatus. Vidare framhålls att överlevnaden för ungar som kläcks sent troligen i allmänhet är mycket låg på grund av klimatförhållandena under hösten och bristen på tid för dem att växa till sig och samla på sig tillräckligt mycket energidepåer före vintern.¹⁶⁵

Tidpunkten för jaktens sluttid bör ligga efter att den huvudsakliga höstflytten har skett. Samtidigt kommer varmare vintrar medföra att allt fler duvor kan komma att stanna kvar i landet under vintern. Att övervintring av ringduva tycks bli vanligare förstärker behovet av jakt i Sverige. Enligt Naturvårdsverkets bedömning bör jakten avslutas senast den 31 december.

¹⁶² Kunskapsutvärdering flytt och häckningstider 2020

¹⁶³ Vägledning för jakt enligt FD

¹⁶⁴ Kunskapsutvärdering flytt och häckningstider 2020

¹⁶⁵ Vägledning för jakt enligt FD

33.4. Konsekvens

Förslaget innebär att dagens jakttid i stort sett behålls oförändrad. Jaktstarten senareläggs i några län i mellersta Sverige för att undvika att jakten sker på sent häckande fåglar.

Den allmänna jakttidens slut tidigareläggs i Skåne, Blekinge och Hallands län jämfört med idag, vilket minskar möjligheterna att bedriva populationsreglerande jakt. Under senvintern är det dock möjligt att bedriva skydds jakt på skadegörande individer som uppträder i flock.

Duvpremiären den 1 augusti är en tradition som genom förslagets utformning kommer att försvinna i flera län i mellersta delarna av landet. Premiären kommer istället att infalla den 16 augusti.

34. Allmän jakttid, björktrast

Björktrast <i>Turdus pilaris</i>																									
Rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)																								
Rödlistning (2020)	Nära hotad (NT) Jakt har inte identifierats som en negativ påverkansfaktor av Artdatabanken.																								
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	594 000 häckande par. Minskar på kort, ökar på lång sikt. Jakt har inte rapporterats utgöra något hot eller påverkan.																								
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: hotad 3 050 000 – 4 700 000 häckande par. Minskande på kort, osäker på lång sikt.																								
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela landet.																								
Tid för vårflytt:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>*</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	*											
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
*																									
Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 2007/2008 2012/2013 2018/2019 1 619 243 1 851 724																								
Övrig reglering av jakttid	Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 2																								

34.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 29		
Björktrast (snöskata)	Hela landet	den 1 aug.-den 31 mars

34.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Björktrast	Hela landet	den 1 aug.-den 10 mars

Förändringen innebär att jaktslutet tidigareläggs och att parenteserna med snöskata tas bort.

34.3. Motivering

Björktrasten har rödlistats som nära hotad (NT) med anledning av att en minskning pågår eller bedöms kunna ske. Arten är dock relativt vanligt förekommande och jakt bedöms inte inverka negativt på artens populationsutveckling. Naturvårdsverket ser därmed ingen anledning att ta bort eller begränsa befintlig jakttid endast med anledning av rödlistningen.

Naturvårdsverket har inte funnit skäl till ändring av tidpunkten för jaktstart eftersom den infaller efter häcknings- och uppfödningstiden. Datum för jaktens slut har däremot justerats för att inte överlappa med tiden för artens återvändande till häckningsplatserna.

Ingen annan art har fler trivialnamn än ett i JF och Naturvårdsverket föreslår därför att parenteserna med ”snöskata” tas bort.

Under jakttidsöversynen har det framkommit förslag på att avskaffa jakt på björktrast och jakten har vidare ifrågasatts av flera remissinstanser. Naturvårdsverkets samlade bedömning är dock att det inte finns några juridiska eller biologiska skäl för att ta bort jakten, varför den bör kvarstå.

34.4. Konsekvens

Jakttiden på björktrast kortas något för att stärka efterlevnaden av FD utifrån nya uppgifter om artens tidpunkt för vårflytt och ankomst till häckningsplatserna. Det i sig bedöms inte ge några märkbara konsekvenser. I övrigt medför förslaget ingen ändring jämfört med idag.

35. Allmän jakttid, nötskrika

Nötskrika <i>Garrulus glandarius</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	294 000 häckande par. Stabil på kort, minskar på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 4 560 000 – 8 020 000 häckande par. Ökande på kort och lång sikt.
Förekomst i Sverige	Finns i större delen av landet.
Stann- eller flyttfågel	Mest stannfågel men flyttningsrörelser förekommer vissa höstar.

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	20 897	24 310	29 658	14 992

35.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 30		
Nötskrika	Hela landet	den 16 juli-den 31 mars

35.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Nötskrika	Hela landet	den 21 aug.-den 10 mars

Förändringen innebär att jaktstarten senareläggs samt att jakten avslutas tidigare.

35.3. Motivering

Nuvarande jakttid överlappar såväl tid för vårflytt som häcknings- och uppfödningssäsong. Naturvårdsverket föreslår att jaktstarten skjuts upp tills häcknings- och uppfödningssäsongen är avslutad samt att jaktens slut tidigareläggs så att den allmänna jakten inte längre överlappar inledningen av denna period.

Flera remissinstanser anser att de tider som anges för kråkfåglarna i kunskapssammanställningen gällande såväl vårflytt som häckning är alltför vidlyftigt tilltagna. Naturvårdsverket delar inte den uppfattningen eftersom kunskapssammanställningen är vetenskapligt sammanställd och baseras på FD:s definitioner och kriterier för de olika perioderna.

Några remissinstanser vill avskaffa allmän jakt på nötskrika eftersom de menar att arten inte används för konsumtion. Jakttidsöversynens uppdrag har inte varit att ifrågasätta eller motivera jakt som sådan. Att avgöra om jakt är lämpligt eller inte utifrån andra principer än riktlinjerna har inte ingått i jaktöversynen.

Jakten på nötskrika möjliggör viltvård i form av minskad predation på andra fåglar, ungar och ägg och fågeln är möjlig att nyttja för konsumtion.

35.4. Konsekvens

Förslaget innebär en förkortning i jakttid, en dryg månad vid starten och en månad på slutet. Flera remissinstanser har pekat på betydelsen av vårjakten på kråkfågel ur viltvårdande syfte. Denna möjlighet minskar nu vilket kan leda till ökad predation.

36. Allmän jakttid, kråka, kaja skata

Kråka <i>Corvus cornix</i>																									
Rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)																								
Rödlistning (2020)	Nära hotad (NT). Jakt har inte identifierats som en negativ påverkansfaktor av Artdatabanken.																								
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	145 000 häckande par. Minskar på kort och på lång sikt. Jakt har inte rapporterats utgöra något hot eller påverkan.																								
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 5 850 000 – 9 640 000 häckande par. Ökande på kort och lång sikt.																								
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela landet.																								
Flytt- eller stannfågel	Stannfågel i stora delar av Europa men finska och ryska kråkor flyttar i stort antal till Sverige och Nordsjöländerna under vintern																								
Tid för vår flytt:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Övrig reglering av jakttid	Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 2.																								
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 2007/2008 2012/2013 2018/2019 89 625 82 713 71 091 44 357																								
Kaja <i>Corvus monedula</i>																									
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)																								
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	199 000 häckande par. Stabil på kort och ökar på lång sikt.																								
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 5 280 000 – 9 330 000 häckande par. Stabil på kort och lång sikt.																								
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela Sverige.																								
Flytt- eller stannfågel	Kortflyttare i N, i övrigt stannfågel																								
Tid för vår flytt:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td>*</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>*</td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec		*								*		
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
	*								*																
Övrig reglering av jakttid	Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 2.																								
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998 2007/2008 2012/2013 2018/2019 24 142 48 098 57 587 67 074																								

Skata <i>Pica pica</i>																									
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)																								
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	184 000 häckande par. Minskar på kort och på lång sikt.																								
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 7 050 000 – 11 200 000 häckande par. Stabil på kort och lång sikt.																								
Förekomst i Sverige	Förekommer i hela landet.																								
Flytt- eller stannfågel	Stannfågel																								
Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:																									
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th> <th>feb</th> <th>mars</th> <th>april</th> <th>maj</th> <th>juni</th> <th>juli</th> <th>aug</th> <th>sept</th> <th>okt</th> <th>nov</th> <th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Övrig reglering av jakttid	Skyddsjakt JF bilaga 4 punkt 2.																								
Avskjutningsstatistik (st)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>1997/1998</th> <th>2007/2008</th> <th>2012/2013</th> <th>2018/2019</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>40 143</td> <td>49 200</td> <td>43 766</td> <td>34 673</td> </tr> </tbody> </table>	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019	40 143	49 200	43 766	34 673																
1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019																						
40 143	49 200	43 766	34 673																						

36.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 31		
Kråka, kaja och skata	Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län	den 16 juli-den 30 april
	Övriga delar av landet	den 1 juli-den 15 april

36.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Kråka, kaja	Hela landet	den 1 aug.-den 20 feb.
Skata	Hela landet	den 11 aug.-den 10 jan.

Förslaget är att jaktstarten senareläggs samt att jaktslutet tidigareläggs i hela landet.

36.3. Motivering

Kråka har i rödlistan 2020 blivit bedömd som nära hotad, från att i tidigare rödlistor bedömts som livskraftig. Minskningstakten har uppgått till 24 (18–27) % under de senaste 18 åren. Den svenska populationen uppskattas till 145 000 häckande par och artens bevarandestatus har på EU-nivå bedömts som tryggad/säkerställd. På EU-nivå ökar populationen på kort och lång sikt. Jakt har inte identifierats som en negativ påverkansfaktor på artens bevarandestatus av Artdatabanken. Jakt har inte heller rapporterats innebära hot eller ha någon påverkan i Sveriges rapportering till KOM (FD artikel 12). Naturvårdsverket gör en samlad bedömning att den allmänna jakten på kråka därmed kan fortsätta tillsvidare, om än under kortare jakttid enligt nedan.

För kråka, kaja och skata föreslår Naturvårdsverket att jakttiden justeras för att inte längre överlappa arternas respektive häcknings- och uppfödningstider eller flyttider för återvändande till häckningsplatserna.

Några remissinstanser anser att kunskapssammanställningens tider gällande såväl vårflytt som häckning för kråkfåglarna är alltför vidlyftigt tilltagna, detta jämfört med hur det ser ut i verkligheten och jämfört med nu gällande EU-vägledning. Skillnaden uppgår till upp emot två månader i vissa fall. Dessa remissinstanser menar att för fåglar som bygger bo året runt, som exempelvis

skata, innebär detta att det blir problematiskt att avgöra när egentliga häckningssäsongen inleds. Skata är den fågel som inleder häckningssäsongen tidigast av alla fåglar enligt kunskapssammanställningen, redan i januari finns rapporter om bobygge. Kunskapssammanställningen baseras på FD:s definitioner och kriterier för de olika perioderna och dessa är gemensamma för alla arter och bobygge är ett av häckningskriterierna i FD. Ett alternativ skulle vara att basera häckningstiden på äggläggning eller tidigare KCD-rapportering som baserades på kunskapssammanställning istället för observerade flyttrörelser. Naturvårdsverket anser dock att det är lämpligt att använda kunskapssammanställningen konsekvent även för dessa fåglar.

Såväl kråka som kaja har flyttningsrörelser och är listade som partiella flyttfåglar enligt fågelguiden. I nu gällande KCD är de listade som stannfåglar. Enligt kunskapssammanställningen visar artportalen att lika många rapporter kommer in på sträckande kråka som kaja och råka. Det är dock inte tiden för vårflytt som begränsar jakttiden för dessa arter, utan det är häckningstiden.

Några remissinstanser vill avskaffa allmän jakt på dessa kråkfåglar eftersom de menar att arterna inte används för konsumtion eller att det finns något annat nyttjande. Att avgöra om jakt är lämpligt eller inte utifrån andra principer än riktlinjerna har inte ingått i jaktidsöversynen. Naturvårdsverket kan dock konstatera att samtliga dessa kråkfåglar är betydande predatorer av småvilt och att jakten därmed har en viltvårdande orsak. Kråkan är habitatgeneralist och därmed den art bland kråkfåglarna som har störst betydelse som bopredator. Kråkan är i första hand ett hot mot häckande fåglar, men kan även påverka stammarna av hare.¹⁶⁶

36.4. Konsekvens

Förslaget innebär en förkortning i jakttid för dessa arter såväl i början som på slutet. Den största inskränkningen av jakten sker i slutet av nuvarande jakttid. Kråkfåglarna är betydande predatorer på markhäckande fåglar, småfåglar och övrigt fältvilt. Jakt på dessa arter har en positiv påverkan och predator kontrollen är en viktig åtgärd för att gynna den biologiska mångfalden. Den effektivaste jakten på kråkfågel bedrivs på våren och flera remissinstanser har pekat på betydelsen av vårjakten på kråkfågel ur viltvårdande syfte. Jakt närmre inpå häckningssäsongen innebär större möjlighet att minska den lokala predationen. Denna möjlighet reduceras nu vilket kan leda till ökad predation på markhäckande fåglar, småfåglar och övrigt fältvilt.

Förslag har framförts om att införa skydds jakt på enskilda initiativ på kråkfågel i viltvårdande syfte om och när jakttiderna kortas ner. Se kapitel *Skydds jakt JF bilaga 4, förslag som inte tas vidare, korp* hur Naturvårdsverket föreslår att detta tas vidare.

¹⁶⁶ Widemo 2008

37. Allmän jakttid, råka

Råka <i>Corvus frugilegus</i>																									
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)																								
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	48 000 häckande par. Ökar på kort och på lång sikt.																								
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 3 740 000 – 6 630 000 häckande par. Minskande på kort, osäker på lång sikt.																								
Förekomst i Sverige	Främst i Skåne- och Hallands län men kolonier finns lokalt i Götaland, Svealand och södra Norrland.																								
Stann- eller flyttfågel	Flyttfågel längst i NÖ i området där den förekommer																								
Tid för vårflytt:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Övrig reglering av jakttid	Skydds jakt JF bilaga 4 punkt 2 och 7.																								
Avskjutningsstatistik (st)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>1997/1998</th><th>2007/2008</th><th>2012/2013</th><th>2018/2019</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>10 481</td><td>5 110</td><td>6 652</td><td>4 215</td> </tr> </tbody> </table>	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019	10 481	5 110	6 652	4 215																
1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019																						
10 481	5 110	6 652	4 215																						

37.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1, punkt 32		
Råka	Skåne län, Hallands län	den 1 aug.-den 28 (29) feb.

37.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Råka	Skåne län, Hallands län	den 21 juli-den 31 jan.

Förändringen innebär en tidigarelagd jaktstart och ett tidigarelagt jakt slut.

37.3. Motivering

Justeringar görs för att jakt slutet inte längre ska överlappa artens häcknings- och uppfödningssäsong. Jaktstarten tidigare läggs baserat på ny kunskap om när artens häcknings- och uppfödningssäsong infaller.

Råkan har etablerat sig längre upp i landet och jakt i övriga delar skulle på sikt kunna övervägas.

Några remissinstanser vill avskaffa allmän jakt på råka eftersom de menar att arten inte används för konsumtion och att syftet med jakten är oklart. Jaktöversynens uppdrag har inte varit att ifrågasätta eller motivera jakt som sådan. Att avgöra om jakt är lämpligt eller inte utifrån andra principer än riktlinjerna har inte ingått i jaktöversynen.

Flera remissinstanser anser att de tider som anges för kråkfåglarna i kunskapssammanställningen gällande såväl vårflytt som häckning är alltför vidlyftigt tilltagna. Naturvårdsverket delar inte den uppfattningen eftersom kunskapssammanställningen är vetenskapligt sammanställd och baseras på FD:s definitioner och kriterier för de olika perioderna.

37.4. Konsekvens

Förslaget innebär en förkortning i jakttid. Flera remissinstanser har pekat på betydelsen av vårjakten på kråkfågel ur viltvårdande syfte. Ju närmare jakt bedrivs inpå häckningssäsongen, desto större sannolikhet att minska den lokala bopredationen. Denna möjlighet reduceras nu vilket kan leda till ökad predation.

38. Allmän jakttid, ny punkt, snatterand

Snatterand <i>Anas strepera</i> / <i>Mareca strepera</i>																									
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)																								
Populationsstorlek och – utv. i Sverige (FD art 12, 2019)	3 000 häckande par. Ökande på kort och på lång sikt.																								
Populationsstatus och – utv. i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 37 300 – 69 900 häckande par. Ökande på kort och på lång sikt. 142 000 – 197 000 övervintrande ind. Ökande på kort och lång sikt.																								
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn C)																								
Förekomst i Sverige	Snatteranden häckar lokalt i södra Sverige och sällsynt i Norrlands kustland. Utbredningen är koncentrerad till den södra delen av ostkusten, framför allt Öland och Stockholms skärgård, men en betydande del av beståndet finns i vissa rika slättsjöar i södra Sverige.																								
Tid för vår flytt:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Jakttid i grannländer	Danmark: den 1 sept.- den 31 dec. samt på fiskeriterritoriet dessutom den 1 jan. –den 31 jan.																								

38.1. Gällande bestämmelse

Det finns idag ingen allmän jakttid för snatterand i Sverige.

38.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 1		
Snatterand	Värmlands län, Örebro län, Västmanlands län, Uppsala län, Stockholms län, Västra Götalands län, Södermanlands län, Östergötlands län, Hallands län, Jönköpings län, Kalmar län, Gotlands län, Kronobergs län, Blekinge län, Skåne län	den 21 aug.- den 31 dec.

Förslaget innebär att allmän jakt på snatterand införs i ett antal län i södra Sverige.

38.3. Motivering

Det har inkommit förslag om allmän jakt på snatterand.

Snatterand är listad i bilaga 2 i FD och därmed tillåten för allmän jakttid. Enligt artens AEWA klassning kan jakt tillåtas. Populationen har bedömts som livskraftig och ökar på såväl kort som lång sikt.

I *strategi för svensk viltförvaltning* framgår att det ska vara enkelt för olika grupper att ta del av olika former av brukande och för jägare att få tillfällen att jaga. Jakt, viltturism och annat brukande av vilt ska inte begränsas av omotiverade hinder utan utgångspunkten är att det ska främjas. Med anledning av artens populationsstatus och populationsutveckling finner Naturvårdsverket inte att det finns några sådana hinder och föreslår därför att snatterand får jagas under allmän jakttid.

Föreslagen jaktstart sker vid samma datum som för övriga änder, utom sjöorre, vilket är efter artens häckningsperiod.

Naturvårdsverket föreslår att jakten pågår fram till den tidpunkt när fåglarnas livsmiljö vid normala snö-, is- och temperaturförhållanden inte är så begränsad att jakten påverkar fåglarnas möjligheter till rast och födosök.

Snatterandens höstflyttning påbörjas i september, men på vissa lokaler i södra Sverige dröjer sig större flockar kvar in i oktober-november. Arten övervintrar enbart i södra Sverige och då framförallt i Skåne och Halland, men även på Öland och Gotland. Snatteranden förefaller dock att övervintra i Sverige i ökande utsträckning, vilket troligen beror på ett allt gynnsammare klimat. Precis som kricka och bläsand, kan snatteranden vid kärva förhållanden på senvintern koncentreras till ett fåtal lämpliga rast- eller födosöksplatser. Vid sådana situationer är de trängda och kan bli negativt påverkade av jakt under senvintern.¹⁶⁷ Naturvårdsverket gör därför bedömningen att jakten bör avslutas vid årsskiftet.

Naturvårdsverkets förslag är att allmän jakt på snatterand tillåts där arten förekommer i landet.

38.4. Konsekvens

Snatterandens population är relativt liten och det har av den anledningen framkommit argument mot att inte införa allmän jakt på arten. Högst sannolikt kommer det inte att ske någon riktad jakt efter snatteränder i Sverige utan jakten kommer troligen ske i samband med jakt på andra änder. Naturvårdsverket bedömer att allmän jakt skulle påverka populationen marginellt.

¹⁶⁷ Pers. komm. Johan Elmberg

39. Allmän jakttid, inlämnade förslag som inte tas vidare

Det har lämnats in förslag till jaktidsöversynen om allmän jakt på ett antal arter som inte är tillåtna för detta enligt gällande bestämmelser. De förslag med tillhörande motivering som Naturvårdsverket inte avser att ta vidare till regeringen framgår av detta kapitel.

39.1. Ekorre

Ekorre <i>Sciurus vulgaris</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC) Populationen är beräknad till i storleksordningen 200 000 individer.
Reproduktion	I mellersta Sverige kan ekorrengs ungar födas redan i mars. Hanarna är reproduktiva från mars till och med september. Honan är dräktig i 36–42 dagar. Ungarna diar i 7–10 veckor. Ungarna blir aktiva utanför boet efter 7–8 veckor. Ungarna blir självständiga och vuxna efter 12–16 veckor, men skyddas av honan ytterligare ett par veckor. ¹⁶⁸ Ekorren kan, möjligtvis enbart i södra Sverige, få två kullar per år. Den andra kullen föds då i augusti. ¹⁶⁹
Skydds jakt enskilds initiativ	Skydds jakt på ekorre kan bedrivas på enskilds initiativ med stöd av JF bilaga 4 punkt 2.
Jakttid i grannländer	Norge (den 1 nov.–den 15 mars) Finland (den 1 nov.–den 29 feb.)
Övrigt	Ekorre kan förekomma som bifångst i fällor för mård och mink.

Under förslagsperioden inkom förslag om allmän jakt på ekorre till jaktidsöversynen. Naturvårdsverket gjorde bedömningen att det inte finns biologiska, ekologiska eller juridiska hinder mot detta. Förslaget bedömdes också ligga i linje med *strategi för svensk viltförvaltning*. Mot denna bakgrund skickade Naturvårdsverket förslaget på remiss för att få möjlighet att ta del av remissinstansernas återkoppling.

Eftersom det i remissyttrandena inte framkommit ett starkt stöd för frågan tar Naturvårdsverket inte förslaget vidare. Naturvårdsverket noterade också att nyttjandet av vilt som resurs genom jakt inte var ett särskilt starkt skäl.

De invändningar som framkommit under remissen var framförallt:

- Ekorrens värde som resurs avseende såväl kött som päls bedöms som lågt.
- Den skada arten kan orsaka bedöms som marginell och det finns möjlighet att bedriva skydds jakt på enskilds initiativ för att förebygga skador året runt.

De remissinstanser som tillstyrkt förslaget har motiverat detta med följande:

- Att införa jakttid på ekorre förstärker markägarens rådighet över jakten på sin mark.
- Principen att vilt ska nyttjas som den resurs det är bör genomsyra hela förvaltningen.

¹⁶⁸ Naturhistoriska riksmuseet 2018

¹⁶⁹ Pers. komm. Henrik Thurfjell

39.2. Enkelbeckasin

Enkelbeckasin <i>Gallinago gallinago</i>																									
Rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)																								
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	160 000 häckande par. Stabil på kort, minskar på lång sikt.																								
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Populationsstatus: Minskande. 378 000 – 699 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt.																								
AEWA listning	Jakt får bedrivas om den är reglerad. (kolumn B, kategori 2c).																								
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong: <table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Förekomst i Sverige	Enkelbeckasin häckar vid sankmarker och på fuktiga hyggen över hela landet ¹⁷⁰ .																								
Jakttid i nordiska grannländer	Norge den 21 aug. – 31 okt. Danmark den 1 sept. – 31 dec.																								
Övrigt	International Multi-Species Action Plan for the Conservation of Breeding Waders in Wet Grassland Habitats in Europe (2018 – 2028).																								
Historik	Det var tillåtet att bedriva allmän jakt på enkelbeckasin fram till år 1998. Avskjutningen var liten, under 1000 fåglar fälldes årligen i hela landet.																								

Under jakttidsöversynens förslagsperiod framfördes förslag om allmän jakt på enkelbeckasin. Naturvårdsverket gjorde bedömningen att det inte finns biologiska, ekologiska eller juridiska hinder mot att återinföra jakten. Förslaget bedömdes också ligga i linje med *strategi för svensk viltförvaltning*. Mot denna bakgrund skickade Naturvårdsverket förslaget på remiss för att få möjlighet att ta del av remissinstansernas återkoppling.

Eftersom det i remissyttrandena inte framkommit ett starkt stöd för frågan och det finns en förväxlingsrisk med arter som är särskilt skyddsvärda som dvärgbeckasin och dubbelbeckasin tar Naturvårdsverket inte förslaget vidare.

Incitamenten för att jägare ska vårda habitat lämpliga för enkelbeckasin¹⁷¹ kommer inte att öka i och med att jakten inte införs.

¹⁷⁰ Artfakta 2020 Enkelbeckasin

¹⁷¹ Vägledning för jakt enligt FD

39.3. Hermelin

Hermelin <i>Mustela erminea</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC) Antalet reproduktiva individer överstiger gränsvärdet för rödlistning. Populationsstorleken är okänd. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. Från den senaste 10-årsperiod finns inget som talar för en minskning.
Reproduktion	Parningen sker under sommaren. Fosterutvecklingen är fördröjd och ungarna föds i april-juni. Ungarna lämnar modern i juli–augusti.
Övrigt	Hermelin kan förekomma som bifångst i fällor för mård och mink. Det finns en typgodkänd fälla för hermelin. Hermelin tar ägg och ungar av både markhäckande och hålhäckande fåglar. ¹⁷² Hermelinen byter till vinterpäls under november och behåller den till mars–april ¹⁷³ .
Skydds jakt enskilda initiativ	Skydds jakt på hermelin kan bedrivas på enskilda initiativ med stöd av JF bilaga 4 punkt 2 och 18.
Jakttid i grannländer	Norge (den 21 aug.–den 15 mars) Finland (den 1 aug.–den 31 mars)

Under förslagsperioden inkom förslag om allmän jakt på hermelin till jaktöversynen. Naturvårdsverket gjorde bedömningen att det inte finns biologiska, ekologiska eller juridiska hinder mot detta. Förslaget bedömdes också ligga i linje med strategi för svensk viltförvaltning. Mot denna bakgrund skickade Naturvårdsverket förslaget på remiss för att få möjlighet att ta del av remissinstansernas återkoppling.

Eftersom det i remissyttrandena inte framkommit ett starkt stöd för frågan tar Naturvårdsverket inte förslaget vidare. Naturvårdsverket noterade också att nyttjandet av vilt som resurs genom jakt inte var ett särskilt starkt skäl.

De invändningar som framkommit under remissen mot att införa allmän jakt på hermelin är till stor del samma som för ekorre, se ovan. De remissinstanser som tillstyrkt förslaget har motiverat detta med i huvudsak samma skäl som för ekorre.

39.4. Korp

Under översynen har det inlämnats förslag om allmän jakttid på korp. Korp är inte listad i FD bilaga 2 och det är därmed inte möjligt att jaga arten under allmän jakttid.

39.5. Mufflonfår

Under översynen har det inlämnats förslag om allmän jakttid på mufflonfår. Mufflonfår är klassat som främmande vilt med hög riskklassning enligt Artdatabanken. Etablering och utbredning av främmande vilt ska begränsas. Av detta skäl är arten tillåten för skydds jakt året runt med stöd av JF bilaga 4 punkt 1. Naturvårdsverket gör bedömningen att arten även fortsatt bör skyddsjagas året runt och att det därmed inte finns skäl att införa allmän jakt. Förslaget om allmän jakt på mufflonfår tas därför inte vidare.

¹⁷² Widemo 2008

¹⁷³ Jensen 1994

39.6. Skarv

Under översynen har det inlämnats förslag om allmän jakttid på skarv. Skarv är inte listad i FD bilaga 2 och det är därmed inte möjligt att jaga arten under allmän jakttid.

39.7. Skedand

Skedand <i>Anas clypeata</i> / <i>Spatula clypeata</i>	
Rödlistning (2015)	Livskraftig (LC)
Rödlistning (2020)	Nära hotad (NT)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	1 900 häckande par. Minskar på kort och osäker på lång sikt. 11 000 flyttande. Ökar på lång och kort sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Utarmad. 205 000 - 315 000 övervintrande individer. Ökande på kort och lång sikt. 27 100 – 42 900 häckande par. Stabil på kort och minskande på lång sikt.
AEWA-listning	Får inte jagas. (kolumn A, kategori 1)
Övrigt	Fågeldirektivet bilaga 2.

Under översynen har det inlämnats förslag om allmän jakttid på skedand. Jakt på skedand är inte tillåten enligt artens AEWA-listning och arten har också minskande populationsutveckling från redan låga nivåer. Baserat på detta tas förslaget om allmän jakt på skedand inte vidare.

39.8. Svärta

Svärta <i>Melanitta fusca</i>	
Rödlistning (2015)	Nära hotad (NT)
Rödlistning (2029)	Sårbar (VU)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	5 500 övervintrande, ökande på kort och lång sikt 7 100 häckande, minskande på kort och lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Hotad. 301 000 – 519 000 övervintrande individer, fluktuerar på kort och okänd på lång sikt. 11 700 – 24 100 häckande par. Minskan på kort och lång sikt.
AEWA-listning	Får inte jagas. (kolumn A, kategori 1b)
Övrigt	Fågeldirektivet bilaga 2.

Under översynen har det inlämnats förslag om allmän jakttid på svärta. Förslagen om allmän jakt på svärta tas inte vidare då Naturvårdsverket gör bedömningen att det inte är lämpligt att införa allmän jakt på arter som är rödlistade som sårbara respektive starkt hotade.

39.9. Säl

Under översynen har det framförts önskemål om allmän jakt på säl. Naturvårdsverket menar att förutsättningarna inte medger en jakt som är oreglerad vad avser antalet djur, kön och/eller ålder, det vill säga allmän jakt. Detta förslag tas därför inte vidare.

Populationsstorlek och -status för respektive sälart samt Naturvårdsverkets ställningstagande till licensjakt på säl framgår av kapitel *Licensjakt på säl*.

39.10. Tamduva

Under översynen har det inlämnats förslag om allmän jakttid på tamduva. Tamduva (*Columba livia*) är en införd, domesticerad art som vanligtvis förekommer i städer, men som även kan förekomma utanför tätbebyggt område bland annat i anslutning till bondgårdar och andra anläggningar. Städernas tamduvor (förvildade från duvslag) härstammar från den vilda klippsduvan. Arten är listad i FD bilaga 2 och det är därmed möjligt att tillåta den för allmän jakt. Arten saknar rödlistningsbedömning.

Skälet som har framförts för allmän jakt är att tamduvorna orsakar skada på yrkesmässiga odlingar och kan orsaka skada och utgöra sanitär olägenhet kring bebyggelse och allmänna platser. Skäl för allmän jakt har inte angivits. Naturvårdsverket gör bedömningen att tillräcklig möjlighet till skydds jakt på enskilda initiativ finns med befintligt stöd av JF bilaga 4 pkt 2, alternativt kan ansökan göras till länsstyrelsen vid annat behov. Naturvårdsverket tar därför inte förslaget om allmän jakt vidare.

39.11. Vitkindad gås

Under översynen har det inlämnats förslag om allmän jakttid på vitkindad gås. Vitkindad gås är inte listad i FD bilaga 2 och det är därmed inte möjligt att jaga arten under allmän jakttid.

39.12. Årta

Årta <i>Anas querquedula</i> / <i>spatula querquedula</i>	
Rödlistning (2015)	Sårbar (VU)
Rödlistning (2020)	Starkt hotad (EN)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	300 häckande. Minskar på kort sikt, fluktuerar på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Hotad. 12 000 – 24 000 häckande par. Minskande på kort och lång sikt.
AEWA-listning	Får jagas. (kolumn C)
Övrigt	Fågeldirektivet bilaga 2.

Under översynen har det inlämnats förslag om allmän jakttid på årta. Naturvårdsverket gör bedömningen att det inte är lämpligt att införa allmän jakt på arter som är rödlistade som starkt hotade.

40. Särskild jakttid, älg

Älg <i>Alces alces</i>				
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC) Populationsuppskattning: sommarstam ca 300 000–400 000			
Reproduktion	Kornas brunst börjar i slutet av september och pågår till mitten/slutet av oktober. Parningen äger rum tidigare söderut. Genomsnittlig tid för kalvning ligger i mitten av maj i södra Sverige och i början av juni i norra Sverige. ¹⁷⁴			
Avskjutningsstatistik (st)	1997/1998	2007/2008	2012/2013	2018/2019
	94 007	80 993	95 411	83 059
Föreskrifter	Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2011:7) om jakt efter älg och kronhjort.			
Betesskador och viltolyckor	Stora betesskador i skog, framförallt tallungskog. Andel årligt uppkomna viltskador på tall 2018/2019 i Sverige är 12 % (Götaland 16 %, Svealand 13% och Norrland 12%) ¹⁷⁵ Viltolyckor 2019: 5 602 st. ¹⁷⁶			
Övrig reglering av jakttid	Skyddsjakt JF bilaga 4 punkt 12. 16 § JF tid för jakt och jaktträning med hund. 9 § JF tid på dygnet.			

I januari 2012 infördes ett nytt älgförvaltningssystem i linje med riksdagens beslut.¹⁷⁷ Huvudsyftet med det nya systemet var att skapa en lokalt förankrad och ekosystembaserad förvaltning för att uppnå det övergripande målet: ”en livskraftig älgstam av hög kvalitet i balans med betesresurserna och en produktionsanpassad jakt”. En av flera viktiga åtgärder för att denna balans ska uppnås är att säkerställa att avskjutningsmålen inom älgförvaltningen uppnås. Jakttider är tillsammans med andra förvaltningsåtgärder ett viktigt verktyg för att uppnå detta.

Även om älgstammen har minskat i landet som helhet finns ett generellt problem med att avskjutningsmålen inte uppfylls. Måluppfyllelsen av antalet fällda älgar var under jaktåret 2018/2019 i genomsnitt ca 85 % för landets älgförvaltningsområden.¹⁷⁸ Detta bidrar till den höga skadebild på tallungskog som förekommer i en majoritet av landets älgförvaltningsområden. Det finns inget linjärt samband mellan skadenivåer och antalet älgar, sambandet är mer komplext än så. Flera faktorer, inte minst fodertillgång och älgens konkurrens med andra klövviltsarter, har betydelse för hur skadesituationen utvecklas. Skadorna har också ökat de senaste åren trots att älgstammen har minskat.

Uppsatta mål inom älgförvaltningen måste kunna nås. Jakttider för älg bör därför vara så långa som de biologiska ramarna medger. De antal dagar en jägare kan lägga på älgjakt är begränsade, oavsett detta kan en lång jakttid ge större valfrihet och möjliggöra jakt när förutsättningarna för jägarna är lämpliga. Naturvårdsverkets bedömning är att möjligheterna att nå målen behöver stärkas. En av åtgärderna för detta är att jakttiderna för älg inte ska verka begränsande.

¹⁷⁴ Naturvårdsverkets 2018 rapport 6819

¹⁷⁵ Pers. komm. Christer Kalén

¹⁷⁶ Nationella Viltolycksrådet 2020 Viltolyckor för respektive viltslag.

¹⁷⁷ (Prop. 2009/10:239)

¹⁷⁸ Länsstyrelserna 2020

En utgångspunkt för jakttingsöversynen är att vilt inte ska jagas under dess parnings- och uppfödningstider. Detta kan undantagsvis behöva åsidosättas när det är motiverat utifrån ett samhälleligt perspektiv som exempelvis betesskador, eller om förbudet bedöms ha ringa påverkan på artens reproduktion. Jakten på älg inleds i oktober, efter älgarnas parningstid, i den södra delen av landet. I landets norra delar, där vintern kommer tidigare, jagas älg även före parningstiden. De två jaktpremiärerna har tillkommit utifrån klimatförhållanden och älgens biologi. En samlad bedömning har medfört nya överväganden vad gäller älgjaktens starttid.

40.1. Naturvårdsverkets författningsförslag, bilaga 2 älg

Författningsförslag framgår av kapitel *Författningsförslag*. Under rubrikerna Naturvårdsverkets förslag i detta kapitel beskrivs innebörden av detta.

40.2. Gällande bestämmelse, bilaga 2 älg

Nu gällande bestämmelser om jakttider på älg i bilaga två presenteras nedan utifrån bilagans indelning i fyra stycken. Varje textavsnitt utgår ifrån dessa stycken och följs av motiveringar och konsekvensutredningar för de förändringar som föreslås.

40.3. Gällande bestämmelse, första stycket

Jaktförordning (1987:905) bilaga 2, första stycket

Licensjakt efter älg och jakt efter älg inom älgskötselområde: Den särskilda jakttiden ska, i fråga om licensområden och älgskötselområden som avses i 33 § första stycket jaktlagen (1987:259), av länsstyrelsen bestämmas till en eller flera perioder som tillsammans omfattar minst 70 dagar. Om ett älgförvaltningsområde är beläget inom flera län ska jakttiden vara gemensam för hela området. I ett älgförvaltningsområde i ett län där skilda tider gäller för jakttidens början enligt vad som sägs i tredje stycket ska länsstyrelsen besluta att jakttiden ska ta sin början samma dag i hela området. Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen inom licensområden besluta att under viss del av jakttiden jakt endast får bedrivas efter vuxen älg av visst kön eller efter kalv.

40.4. Naturvårdsverkets förslag

Naturvårdsverkets förslag är att jakttiderna för älg fastställs till en fast start- och sluttidpunkt. Naturvårdsverket föreslår att länsstyrelsen även fortsatt ska ha möjlighet att besluta om uppehåll under älgens parningstid. Upphållet får vara maximalt tio dagar och endast ske under förutsättning att möjligheterna att uppnå beslutade mål inom älgförvaltningen inte försvåras.

Naturvårdsverket föreslår att länsstyrelsernas möjlighet till tidsbegränsade beslut om tilldelning av älg av visst kön eller kalv under viss del av jakttiden tas bort.

40.5. Motivering och konsekvensbeskrivning

Datum för jaktens sluttidpunkt fastställt i JF

Länsstyrelsen kan med nuvarande reglering begränsa den möjliga jakttiden genom att utan krav på skäl bestämma en kortare jakttid för älg än vad de biologiska ramarna medger, förutsatt att jakttiden överstiger 70 dagar. För delar av norra Sverige kan även ännu en kortare jakttid än 70 dagar beslutas om det behövs med hänsyn till renskötseln eller snöförhållandena (se nedan).

Fastlagda datum för jaktens start- och sluttidpunkt ökar förutsägbarheten för allmänheten och älgförvaltningens intressenter. Ungefär hälften av länsstyrelserna använde inför jaktåret 2019/2020 sitt möjliga utrymme att besluta om jakttidens slut.¹⁷⁹ Tydligare kriterier för när länsstyrelsen får begränsa jakttiden ökar också rättssäkerheten. Naturvårdsverket föreslår därför att nuvarande bestämmelse, som ger länsstyrelsen vida möjligheter att besluta om jakttider för älg utifrån flera olika kriterier, ska ändras. Fasta jaktidsramar är en del av förändringen.

Jakttider för älg bör vidare skapa förutsättningar för måluppfyllelse av avskjutningsmålen och bör därför vara så långa som de biologiska ramarna medger om inte tydliga skäl motiverar annat. Fastlagda datum harmoniserar också med jakttider för övrigt vilt, med undantag av de stora rovdjuren samt kronhjort inom kronhjortsområden i Skåne län. Sammanfattningsvis anser inte Naturvårdsverket att det finns fog för att länsstyrelsen har kvar möjligheten att begränsa jakttiderna för älg utan tydligt angivna skäl.

Gällande vilka datum Naturvårdsverket föreslår för start- respektive sluttidpunkt för älgjakten, se respektive kapitel för detta.

Länsstyrelsens beslut om uppehåll

Det finns olika uppfattningar hos älgförvaltningens intressenter om länsstyrelsens möjlighet att besluta om uppehåll i älgjakten i septemberområdet ska tas bort eller vara kvar samt om perioden för uppehåll ska fastläggas nationellt.

Motivet till att besluta om uppehåll har varit varierat. Ett av huvudskälen har varit att ett uppehåll behövs för att älgens reproduktion inte ska påverkas negativt av den störning jakten kan utgöra. Ett annat skäl har varit att det finns behov av ett uppehåll för att naturen ska vara mer tillgänglig för allmänheten för andra friluftaktiviteter än jakt. Det har också framförts önskemål om att ta bort uppehållet, främst för att fler jaktveckor under hösten skulle kunna öka måluppfyllelsen.

Enligt Naturvårdsverket finns det idag inte några förvaltningsmässiga skäl för ett uppehåll i syfte att gynna älgstammens reproduktion eller i övrigt stammens livskraftighet och kvalitet. Flera studier av älg har visat att arten inte är känslig för störningar under brunsten.¹⁸⁰ Jakt har inte heller visat sig ha någon stor påverkan på älgarnas rörelsemönster.¹⁸¹ Tidpunkten för när älgens brunst infaller varierar en hel del, främst beroende på väderförhållanden och energivärdet i födan under vår och sommar samt kons ålder.¹⁸² De uppehåll som länsstyrelsen tidigare beslutat om har alltså inte alltid inträffat under älgens huvudsakliga brunstperiod och det finns inget som visar att älgstammens reproduktion har påverkats negativt av detta.

¹⁷⁹ Svensk Jakt 2019

¹⁸⁰ Neumann m.fl. 2011; Neumann m.fl. 2009

¹⁸¹ Neumann & Ericsson 2018

¹⁸² Malmsten m.fl. 2014

Under den aktuella perioden för älgars brunst förekommer också flera andra störningar än älgjakt, exempelvis genom det rörliga friluftslivet. Älgjakt har bedrivits på den svenska älgstammen under så lång tid att arten bedöms ha anpassat sig till den störning jakten innebär. Parningarna sker alltså även om jakt bedrivs i samma område.¹⁸³ Naturvårdsverkets samlade bedömning av det rådande kunskapsläget är att det inte finns stöd för att ett uppehåll av älgjakten är till fördel för den lokala älgstammens reproduktion. Ett uppehåll innebär kortare tid för jakten under tider då väderförhållandena är förhållandevis gynnsamma och älgarna ännu är i god kondition.

Genom propositionen¹⁸⁴ inrättades områden för förvaltning av älg, s.k. älgförvaltningsområden (ÄFO). Inom ÄFO finns jaktlig samverkan i älgskötselområden (ÄSO), licensområden och på oregistrerad mark. Oaktat Naturvårdsverkets bedömning att ett uppehåll inte kommer att vara till fördel för älgens reproduktion, kan det regionalt finnas önskemål om ett uppehåll i älgjakten. Det har bland annat anförts att två jaktpremiärer, den ena vid älgjaktens start i september och den andra efter brunstuppehållet, har varit gynnsamt för måluppfyllelsen. Även av etiska skäl kan det finnas önskemål om att lämna älgarna ostörda under en period då brunsten vanligtvis infaller. Naturvårdsverket föreslår därför att länsstyrelserna ska ha en fortsatt möjlighet att besluta om uppehåll i samband med älgens parningstid, begränsat till högst tio dagar.

Naturvårdsverket föreslår att länsstyrelsen endast kan besluta om ett uppehåll i jakten under älgens parningstid, om det inte motverkar möjligheterna för att uppnå de mål som finns inom älgförvaltningen avseende skadenivåer på skog och trafik.

Det kan finnas andra skäl för en paus i jakten på älg än biologiska och jaktliga, exempelvis för att öka tillgängligheten till natur för det rörliga friluftslivet. Att besluta om ett uppehåll med skäl av andra allmänna intressen än jakt bör dock inte regleras i jakttiderna för älg, se motivering under JF bilaga 2, andra stycket nedan. Naturvårdsverket tar därför inte upp den aspekten inom ramen för det här arbetet.

Länsstyrelsens möjlighet till beslut om jakt på vuxen älg av visst kön eller efter kalv under en viss tid

Bakgrunden till denna möjlighet härstammar från det tidigare förvaltningssystemet vars syfte till stor del var att motverka överbeskattning av älgstammen. Avskjutningsmålet innebar ett maximalt antal älgar som fick fällas. Begränsningen att endast djur av visst kön eller kalv fick fällas under en viss tid skulle också bidra till en hög kvalitet på älgstammen.

I dagens älgförvaltningssystem utgör länsstyrelsens licenstilldelning i allmänhet en liten del av älgförvaltningen. Istället förvaltas älgstammen i ÄFO, där ÄSO har en viktig roll. Inom dessa institutioner kan exempelvis älgstammens kvalitet upprätthållas genom olika avskjutningsstrategier. Länsstyrelsen ska också, med stöd av 45 § (NFS 2011:7) i sitt beslut om licens ange det antal älgar (vuxna och

¹⁸³ Pers. komm. Göran Ericsson

¹⁸⁴ (Prop. 2009/10:239)

årskalvar) som får fällas utifrån fastställda riktlinjer avseende areal. Länsstyrelsen får även besluta om könsfördelningen avseende tilldelade vuxna djur.

Sammanfattningsvis finns det inte längre fog för att länsstyrelsen, genom beslut om jakttider för älg, ska kunna begränsa tilldelningen av älg av visst kön eller kalv till att endast gälla en viss del av jakttiden. Beslut om tilldelning av älg bör istället alltid gälla under hela jakttiden. Länsstyrelsernas licenstilldelning av vuxen älg av visst kön eller av kalv påverkas inte av förslaget.

40.6. Gällande bestämmelse, andra stycket

Jaktförordning (1987:905) bilaga 2, andra stycket

För områden som är belägna i Jämtlands län på renbetesfjällen, i Västerbottens län ovanför odlingsgränsen och i Malå sameby samt i Norrbottens län ovanför lappmarksgränsen får länsstyrelsen i respektive län besluta om en jakttid som understiger 70 dagar om det behövs med hänsyn till renskötseln eller snöförhållandena. Områden som allmänheten brukar använda för friluftsjakt kan undantas från jakt under sön- och helgdag samt dag före sön- och helgdag.

40.7. Naturvårdsverkets förslag

Naturvårdsverket föreslår att länsstyrelsens möjlighet att undanta älgjaktområden som allmänheten brukar använda som friluftsjakt tas bort tillsammans med länsstyrelsens möjlighet att besluta om en kortare jakttid med hänsyn till snöförhållandena. Länsstyrelsens möjlighet att besluta om uppehåll i ordinarie jakttid med hänsyn till renskötseln behålls.

40.8. Motivering och konsekvensbeskrivning

Upphåll i älgjakten för allmänhetens friluftsjakt

Det finns föreningar och enskilda som av olika skäl kan ha önskemål om och behov av jaktfria områden för friluftsjakt under vissa perioder. Skrivningen i JF bilaga 2 andra stycket möjliggör att sådana områden enbart kan undantas från jakt på just älg under vissa tider. Det finns dock inget som hindrar att övrigt klövvilt jagas i området med liknande jaktmetod, hundanvändning och jaktmedel. Om den avsedda effekten är att området ska vara undantaget från all jakt skulle området behöva avlysas från jakt även på övrigt vilt. Det är inte möjligt att göra i en bilaga som enbart reglerar jakttider för älg. Bestämmelsen saknar därmed faktisk verkan och bör därför tas bort från bilagan som reglerar jakttider för älg.

Naturvårdsverket tar i övrigt inte, i denna rapport, ställning till behovet av att kunna undanta områden från jakt under vissa perioder. Detta har en stark koppling till allemansrätten, äganderätten 2 kap. regeringsformen (RF) och markägares skyldighet enligt 4 § JL att främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna.

I sammanhanget är det viktigt att beakta att jakt på klövvilt behöver utföras i omfattande skala för att minska nuvarande skadeproblematik. Att undanta områden från jakt under helger minskar möjligheten till avskjutning, eftersom det också är under helger de flesta jägare finns tillgängliga för jakt.

Uppehåll i älgjakten med hänsyn till snöförhållanden

Enligt bestämmelse i bilaga 2 andra stycket får länsstyrelsen besluta om en kortad jakttid för älg om det behövs utifrån snöförhållanden. Naturvårdsverkets bedömning är att hänsyn till snöförhållanden vid jakt inte bör regleras i en bestämmelse om jakttid. Istället bör uppehåll i jakten med hänsyn till vilt på grund av svåra snöförhållanden beslutas enligt bestämmelsen 2 § JF. Länsstyrelsens möjlighet att besluta om kortare jakttid för älg grundat i snöförhållanden bör därför inte längre finnas kvar i bilaga 2.

40.9. Gällande bestämmelse, tredje stycket

Jaktförordning (1987:905) bilaga 2, tredje stycket

Jakttiden ska ta sin början i:

Värmlands län: första måndagen i september

Torsby kommun

Dalarnas län:

Malung-Sälens kommun, Orsa kommun, Rättviks kommun, Älvdalens kommun och de delar av Mora kommun som ligger norr om sjön Siljan och de delar av kommunen som ligger norr om väg 45 väster om tätorten Mora

Gävleborgs län:

Ljusdals kommun, Ovanåkers kommun, Hudiksvalls kommun och Nordanstigs kommun

Västernorrlands län Jämtlands län Västerbottens län Norrbottens län

Övriga delar av landet andra måndagen i oktober

40.10. Naturvårdsverkets förslag

Naturvårdsverket föreslår att jakten på älg inleds den 1 september respektive den 8 oktober. Utgångspunkten i Naturvårdsverkets förslag är att områdesindelningen är oförändrad men att länsstyrelserna i län med jaktstart både i september och i oktober, det vill säga Värmlands län, Dalarnas län och Gävleborgs län ges möjlighet att besluta om att fler områden än vad som angivits ovan ska omfattas av jaktstart i september. De tre länsstyrelserna får besluta om ändrad områdesindelning om det kan öka möjligheterna att nå beslutade mål inom länet avseende skadenivåer på skog och trafik orsakade av älg.

40.11. Motivering och konsekvensbeskrivning

Byte från måndag till fast datum

Tidpunkt för start av älgjakt är idag till skillnad från övrig jakt alltid en måndag. Detta är en kvarleva från den tid då allmän jakt på älg fick bedrivas under tre dagar. Flera inlämnade förslag från olika aktörer inom älgförvaltningen, framförallt i de norra delarna, visar på önskemål om en jaktstart på ett i förväg angivet datum i likhet med jaktstart för övrigt vilt.

Hur älgjaktstarten fastställs är viktigt eftersom de flesta älgarna fälls i början av säsongen. Flera möjliga konsekvenser har uppmärksammats vid byte av älgjaktstart från en måndag till ett fast datum. Nuvarande jaktstart på en måndag kan innebära att en hel helg, när jägarna ofta är lediga från arbetet, inte kan utnyttjas för jakt. De utnyttjade helgdagarna kan behövas för att uppfylla avskjutningsmålet. Å andra sidan kan en helg före jaktstart behövas för jaktliga förberedelser för de jägare som bor en bit ifrån jaktmarkerna. För dem innebär förslaget en risk för att antalet faktiska jakt dagar minskar om jaktstarten infaller mitt i eller i slutet av veckan, även om ändringen i teorin förlänger säsongen.

Detta eftersom många jägare tar semester för att jaga hela första veckan av älgjakten. Om resorna till och från älgjakten måste förläggas till vardagar riskerar antalet jakt dagar under första älgjaktveckan att bli färre än idag.

Måndagar som starttidpunkt för älgjakten är väl förankrat i jägarkåren. Förslaget att påbörja jakten den 1 september i norr och den 8 oktober i söder medger dock att lokala anpassningar kan göras så att jakten kan påbörjas traditionsenligt på en måndag, om jägarna så önskar.

Det finns även farhågor om att älgobservationsinventeringen (älgobs) skulle bli svår att jämföra mot tidigare år om ändringen genomförs. Älgobs bedrivs under de 30 första dagarna från älgjaktens start och innebär att jägarna räknar antal observerade älgar under sina sju första jakt dagar. Naturvårdsverkets bedömning är dock att älgobsen skulle påverkas marginellt. Detta eftersom alla jaktområden skulle beröras av samma ändring.

Datum för jaktstart i septemberområdet

Under september är vädret gynnsamt för jakt i norra Sverige och intresset för älgjakt är större än senare under jaktsäsongen och det är också då de flesta älgarna fälls. Att starta älgjakten den 1 september istället för den första måndagen i september i de norra delarna av landet innebär att jaktstarten tidigareläggs med 0–6 dagar. På så sätt kan antalet jakt dagar i genomsnitt öka något i början av jakten. De första jakt dagarna kan vara extra värdefulla i norra Sverige eftersom väderförhållandena normalt gör att tiden för barmarksjakt är mer begränsad där än i södra delarna av Sverige. Förslaget möjliggör därför uppfyllnad av avskjutningsmålen.

Följande konsekvenser ska beaktas vid ett införande av jaktstart den 1 september. En tidigare jaktstart kan innebära fler konflikter mellan småvilts- och älgjägarna, eftersom tiden mellan fågelpremiären den 25 augusti och jaktstarten för älg blir kortare. Allmänheten kan ha synpunkter på tidigare jaktstart, eftersom möjligheten att röra sig i naturen kan upplevas som mer begränsad under älgjakt.

Datum för jaktstart i oktoberområdet

Jaktstarten för älgjakten i oktoberområdet föreslås fastläggas till den 8 oktober bland annat som en följd av att älgen har visat sig vara mindre känslig för störningar under brunsten än vad man tidigare har trott.¹⁸⁵ Samtidigt motiverar inte väderförhållandena normalt en så tidig jaktstart som i septemberområdet. Istället motiveras tiden för jaktstart i oktoberområdet med ökad helhetssyn på klövviltsförvaltningen, inbegripet harmoniserad jaktstart med kronhjort, samt att en tidigare jaktstart erbjuder bättre förutsättningar för att uppnå målen inom älgförvaltningen.

Den 8 oktober pågår jakt- eller jaktträning med hund som förföljer rådjur, vildsvin, älg och hjort. Det innebär att en del störning redan förekommer och det är sannolikt att jägare som jagar annat klövvilt får älg i sina pass. Om älgen blir lovlig från den 8 oktober kan fler av dessa älgar fällas än vad som är fallet idag,

¹⁸⁵ Pers. komm. Göran Ericsson

vilket bidrar till ökad uppfyllelse av avskjutningsmålen. Att starta älgjakten den 8 oktober istället för den andra måndagen i oktober innebär att jaktstarten tidigareläggs med 0–6 dagar.

Kronhjortens brunst infaller under andra halvan av augusti till slutet av september och efter avvägningar mellan biologi och förvaltningsaspekter föreslås jakttiden för jakt på kronhjort till den 8 oktober. I regeringsuppdraget Kronhjort¹⁸⁶ redovisade Naturvårdsverket sin hållning att jakttiderna för älg och kronhjort bör vara harmoniserade.

Allt sammantaget föreslår Naturvårdsverket att älgjaktens starttidpunkt ändras till den 8 oktober.

Frågan om kalvjakt from 1 september i området med jaktstart i oktober

Det har inkommit förslag om differentierad älgjakttid, exempelvis smyg- och vaktjakt på älgkalv från och med den 1 september i området med jaktstart i oktober. Syftet med det skulle vara att möjliggöra en högre måluppfyllnad avseende kalvavskjutningen, vilket på så sätt skulle leda till ökad avskjutning av kor när ordinarie jakttid för dessa börjar.

Naturvårdsverkets bedömning är att förslaget har flera osäkerheter och nackdelar än potentiella fördelar. Jaktränning med hund som förföljer älg (ändrat till hund som ställer älg i Naturvårdsverkets förslag) tillåts under perioden, vilket medför ett rättsosäkert läge om kalv tillåts under smyg- och vaktjakt samtidigt som hundtränning kan pågå. Vidare skulle jämförbarheten av inventeringsdata för älgobs påverkas. Det finns även invändningar mot förslaget av mer social och kulturell natur. Under den första älgjaksveckan bedrivs jakten traditionellt gemensamt i jaktlag. Intresset inom jägarkåren för smyg- och vaktjakt på älg under den här tiden bedöms därför som lågt och Naturvårdsverkets bedömning är därför att bidraget till avskjutningsmålen uppfyllnad skulle vara marginellt. Det finns möjlighet till skydds jakt på älgkalv under september månad om behovet av att skydda gröda skulle uppstå.

Viss möjlighet till ändrad områdesindelning

Naturvårdsverket anser i remissversionen att det finns anledning att på sikt se över gränserna för den geografiska indelningen av områdena för älgjakt. Detta eftersom förutsättningarna för nuvarande indelning kan ha ändrats dels i och med förändrat älgförvaltningssystem, dels på grund av pågående förändring av klimatet.

Ett alternativ till en sådan utredning, som framkom under förslagsperioden och under remissen, var att utöka septemberjaktområdet till hela län för de län som nu bara har septemberjakt i vissa delar. Skälet som anförs för att påbörja jakten tidigare i hela län, är att jakthundar skulle vara mindre sårbara för vargangrepp i september än i oktober månad. En tidigare jaktstart skulle därmed, enligt flera av remissinstanserna, kunna ge bättre förutsättningar för att jaga älg med lös hund även i områden med förekomst av varg. En längre jakttid under en period utan snö skulle även kunna bidra till att höja måluppfyllnelsen. Samtidigt kan varmt

¹⁸⁶ Naturvårdsverket 2015 NV 00320-15

väder under september månad försvåra jakten, vilket skulle tala emot en sådan ändrad jakttid. Olämpliga väderförhållanden kan dock uppstå även vid andra tillfällen än vid jaktstart och det är alltid jägarens ansvar att vid varje jakttillfälle beakta rådande väderförhållanden i syfte att inte utsätta viltet för onödigt lidande.

Naturvårdsverket föreslår mot denna bakgrund att länsstyrelserna i län med jaktstart både i september och i oktober, det vill säga, Värmlands län, Dalarnas län och Gävleborgs län ska ges möjlighet att besluta om att fler områden än vad som nu anges i jaktförordningen ska omfattas av jaktstart i september. Detta skulle innebära en omfördelning av areal till septemberområdet för att på så sätt påbörja jakten tidigare i en större del av landet. En sådan möjlighet till regional anpassning ligger i linje med *strategi för svensk viltförvaltning*.

40.12. Gällande bestämmelse, fjärde stycket

Jaktförordning (1987:905) bilaga 2, fjärde stycket

Jakten efter älg får inte pågå efter den 28 (29) februari.

Jakten efter älgkalv: För jakt som sker utan licens och som endast avser älgkalv ska jakttiden vara 5 dagar eller den kortare tid som länsstyrelsen bestämmer. Jakttidens början ska vara densamma som den som gäller i det älgförvaltningsområde i vilket jakten ska ske.

40.13. Naturvårdsverkets förslag

Slutdatum för jakt efter älg fastställs till den 28 (29) februari. Under tiden 1 - 28 (29) februari endast som smyg- och vaktjakt.

Älgkalv i oregistrerat område:

den 1 sept.–den 5 sept. (i älgförvaltningsområde där jakten börjar den 1 sept.)

den 8 okt.–den 12 okt. (i älgförvaltningsområde där jakten börjar den 8 okt.)

40.14. Motivering och konsekvensbeskrivning

Slutdatum 28 (29) februari

I syfte att möjliggöra ökad uppfyllnad av avskjutningsmålen föreslår Naturvårdsverket att tiden för jakt på älg fastställs till och med februari månads slut. Om jakttiden är lång finns det stort utrymme att välja jakttillfällen samtidigt som förutsättningarna för att förvaltningsmålen nås ökar. Förslaget ger en sista möjlighet till jaktlag, som ännu inte har fyllt sin kvot, att nå avskjutningsmålen. Det är samtidigt angeläget att ÄFO, ÄSO och licensområdena gör ansträngningar inom sitt ansvar i älgförvaltningen för att uppfylla uppsatta förvaltningsmål innan hårda vinterförhållanden sätter in.

Under februari månad finns det risk för att det sker en ansamling av älg i känsliga bestånd av tallungskog. Att jakt då är tillåten minskar behovet av skyddsjakt under denna period och det ger markägare större möjlighet att påverka situationen. Ett sent jaktslut kommer även att minska behovet av skyddsjakt senare under våren, vilken genomförs under etiskt mindre lämpliga förhållanden. En god måluppfyllelse är angeläget för legitimiteten för den adaptiva förvaltningen och för de samhällseffekter den reglerade älgjakten är tänkt att ge.

Under senvintern har fodret lägre näringsvärde och möjligheterna att kompensera energiförluster är små. Förhållandena är särskilt svåra i de norra delarna av landet. För att skapa så liten negativ påverkan som möjligt får jakten på älg endast ske som smyg- och vaktjakt under februari månad.

Länsstyrelsen har möjlighet att avsluta älgjakten tidigare än det beslutade datumet, i enlighet med bestämmelsen i 2 § JF om det behövs med hänsyn till snö-, is- eller temperaturförhållandena. Att jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande framgår av 27 § JL. Det är således jägaren som vid varje enskilt jakttillfälle ska avgöra om omständigheterna för jakt är lämpliga.

Kalvjakt i oregistrerade områden

Naturvårdsverket väljer att fortsatt begränsa tiden för tillåten kalvjakt i de oregistrerade områdena till fem dagar, dock under fastlagda datum som för övriga jakttider på älg. På så sätt bibehålls ett incitament att gå med i älgskötsel- eller licensområden.

Fasta datum för jakten på älgkalv i oregistrerade områden bör öka tydligheten och förutsägbarheten för berörda grupper och Naturvårdsverket ser inte att det finns skäl att länsstyrelsen fortsatt ska fatta beslut om antalet dagar för dessa områden.

Eftersom förslaget innebär jaktstart på ett fast datum kommer de oregistrerade områdena ha möjlighet till jakt under helger vilket tidigare inte varit möjligt. Sammantaget innebär förslaget att de oregistrerade områdena får en något större möjlighet till kalvavskjutning. Bidraget till avskjutningsmålen bedöms som marginellt.

40.15. Gällande bestämmelse, sista stycket

Jaktförordning (1987:905) bilaga 2, sista stycket

Skydds jakt se bilaga 4 punkt 11.

40.16. Naturvårdsverkets förslag

Skydds jakt se bilaga 4 punkt 12 (eller till den eventuella punkt som avser älg i reviderad bilaga).

41. Licensjakt på säl

Gråsäl <i>Halichoerus grypus</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)
Utbredningsområde (Adb)	Gråsäl finns i Östersjön, i söder till Blekinge län, Öland och Gotland. Enstaka individer finns även längs Västkusten.
Populationsstorlek och – utv i Sverige (AHD art 17, 2019)	Ca 22 000 individer totalt. Marin Atlantisk region: osäker utveckling på kort sikt, bedömning saknas på lång sikt. GYBS och trenden är bedömd som stabil. Marin Baltisk region: ökande på lång och kort sikt. GYBS och förbättrande trend.
Naturhistoriska Riksmuseets populationsbedömning ¹⁸⁷	Antalet gråsäl i Östersjön beräknas uppgå till mellan 47 500 till 63 000 individer. Då sälarna är så pass rörliga även inom begränsade tidsperioder betraktas gråsälarna i hela Östersjön som en förvaltningsenhet. Tillväxthastigheten låg under åren 2005 – 2019 på 4,8 %.
Avskjutningsstatistik	
Antal tillåtna	2015 430 2016 480 2017 560 2018 740 2019 1 750
Antal rapporterade fällda	285 201 263 499 1 050
Listning i AHD	Bilaga 2 och 5
Förvaltningsplan	Nationell förvaltningsplan för gråsäl (<i>Halichoerus grypus</i>) i Östersjön. Havs- och vattenmyndighetens rapport 2019:24.

Knubbsäl <i>Phoca vitulina</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)
Rödlistning (2015, 2020) Östersjöpopulationen	Sårbar (VU)
Utbredningsområde (Adb)	Knubbsäl förekommer längs Västkusten, söderut till Öresund, samt i ett begränsat område på södra Öland och södra Smålandskusten.
Populationsstorlek och – utv i Sverige (AHD art 17, 2019)	Ca 18 000 individer totalt i båda biogeografiska regionerna. Marin Atlantisk region: Ökande utveckling på kort och lång sikt. GYBS, förbättrande trend. Marin Baltisk region: Ökande utveckling på kort sikt, okänd utveckling på lång sikt. Saknar GYBS, förbättrande trend.
Naturhistoriska Riksmuseets populationsbedömning	Antalet knubbsäl i Skagerrak beräknas till cirka 10 000 individer. I Kattegatt beräknas antalet knubbsäl till runt 14 000 i den för Sverige och Danmark gemensamma populationen. Tillväxthastigheten för knubbsälspopulationerna i Skagerrak och Kattegatt ligger på runt 5 - 7 % per år. Antalet räknade knubbsäl i Kalmarsund uppgick till nästan 1800 vid inventeringen 2019. Populationen ökar stadigt med 8,7 % per år.
Avskjutningsstatistik	
Antal tillåtna	2015 170 2016 235 2017 315 2018 420 2019 550
Antal rapporterade fällda	161 181 215 352 333
Listning i AHD	Bilaga 2 och 5

¹⁸⁷ Naturhistoriska 2019 Dnr 5.1.6-151-2020 NV-00234-20; NV-00235-20; NV-0236-20

Vikare <i>Pusa hispida botnica</i>					
Rödlistning (2015, 2020) <i>Pusa hispida</i>	Livskraftig (LC ^c)				
Utbredningsområde (Adb)	Vikare förekommer i Bottniska viken och norra Kvarken. Den lever under den isfria delen av året pelagiskt och kan sporadiskt ses uppe på mindre stenar eller timmerbröten. För sin reproduktion är vikare helt beroende av stabil is.				
Populationsstorlek och – utv i Sverige (AHD art 17, 2019)	Marin Baltisk region: ca 7 400 individer. Ökande utveckling på såväl lång som kort sikt. Saknar GYBS. Förbättrande trend.				
Naturhistoriska Riksmuseets populationsbedömning	Antalet vikare har varierat kraftigt beroende på rådande isförhållanden. Sammantaget bedöms dock det totala antalet vikare i Bottenviken uppgå till runt 20 000 djur. Tillväxthastigheten i beståndet beräknas till 4,7 % per år vilket bedöms som lågt. Vidare kan vikarens utbredningsområde misstänkas minska i framtiden.				
Avskjutningsstatistik	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
Antal tillåtna	174	130	130	190	300
Antal rapporterade fällda	59	89	39	130	273
Listning i AHD	Bilaga 2 och 5				

41.1. Gällande bestämmelse

23 g § jaktförordning (1987:905)

Upphör att gälla U:2022-01-01 genom förordning (2019:565)./ Om de förutsättningar som anges i 23 c § är uppfyllda får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter gråsäl.

41.2. Naturvårdsverkets förslag

23 g § jaktförordning (1987:905)

Om de förutsättningar som anges i 23 c § är uppfyllda får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter gråsäl och knobbsäl.

Förslaget innebär att licensjakt på knobbsäl möjliggörs genom att arten införs i JF. Beslut om licensjakt kan därefter fattas om och när förutsättningarna för detta, som exempelvis att jakten inte ska försvåra upprätthållandet av GYBS, är uppfyllda. Bedömningen om GYBS sker enligt metodiken i artikel 17-rapporteringen. Förslaget innebär också att möjligheten till licensjakt på gråsäl permanentas, det vill säga att lydelsen att denna bestämmelse upphör tas bort från JF.

41.3. Motivering

Det har inlämnats förslag till jaktöversynen om att licensjakt bör införas även på knobbsäl och vikare.

Licensjakt är idag enbart tillåtet på gråsäl och under begränsad tid fram till den 1 januari 2022. Naturvårdsverket får fatta beslut om licensjakt efter gråsäl under förutsättning att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av GYBS. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammens storlek och sammansättning och ska ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden. Innan Naturvårdsverket fattar ett beslut om licensjakt efter gråsäl ska verket samråda med Havs- och vattenmyndigheten (23 c och 23 g §§ jaktförordningen). För sälarna gäller dessutom enligt HELCOM:s övergripande mål att populationerna ska tillåtas öka mot ekosystemets bärförmåga (carrying capacity). Vidare får beslut om licensjakt på

gråsäl utformas och förenas med villkor som är ändamålsenliga med hänsyn till de olägenheter som förekomsten av täta rovdjurspopulationer orsakar (23 d och 23 g §§ jaktförordningen).

I redovisning av regeringsuppdrag *Jakt på säl*¹⁸⁸ från år 2013 framgår det att Naturvårdsverket anser att licensjakt på säl är ett komplement till skyddsjakt och att ett införande av licensjakt på säl skulle ligga i linje med riksdagens beslut år 2009 att införa licensjakt på björn, varg, järv och lodjur. I *strategi för svensk viltförvaltning* från år 2015 finns som identifierad åtgärd att verka för licensjakt på säl.

Sälarna har under de senaste decennierna ökat till dagens relativt stora populationer. De orsakar skador, dels genom direkt påverkan på det yrkesmässiga fisket, dels genom påverkan på fiskpopulationer. Utöver sälens predation finns det flera orsaker till sviktande fiskepopulationer som exempelvis fisket, klimatet och miljöförändringar. Skyddsjakt kan idag tillåtas antingen efter beslut på Naturvårdsverkets initiativ eller efter myndighetens beslut om skyddsjakt efter ansökan från en enskild aktör.

Riksdagen har i ett tillkännagivande ställt sig bakom det som miljö- och jordbruksutskottet anfört om att införa licensjakt på säl. Enligt utskottets bedömning kan en licensjakt på säl under nuvarande förutsättningar införas utan att sälarternas bevarandestatus hotas och det kan vara ett sätt att minska konflikten mellan sälarna och fiskerinäringen.¹⁸⁹

Licensjakt ger följande fördelar:

- Bidrar till ökad tydlighet i sälförvaltningen.
- Bidrar till ökad möjlighet att kunna förebygga och minska de skador som säl orsakar genom jakt med andra villkor och förutsättningar än skyddsjakt. Licensjakt och skyddsjakt utesluter inte varandra utan kan ses som komplement.
- Bidrar till att främja brukandet av sälen som en jaktlig resurs. Handel med sälprodukter är dock förbjuden¹⁹⁰ och nyttjande kan idag enbart ske för eget bruk.

Kravet att upprätthållandet av GYBS inte ska försvåras i respektive biogeografisk region enligt den rapportering som görs i enlighet med AHD artikel 17 rapportering gäller både för licensjakt och skyddsjakt på säl enligt 23 § JF.

Enligt rapporteringen 2019 i enlighet med AHD artikel 17 har knobbsäl GYBS i marin atlantisk biogeografisk region. Naturvårdsverket föreslår att även licensjakt på knobbsäl möjliggörs genom att arten införs i JF.

Ett beslut om licensjakt förutsätter alltså förutom att det är tillåtet i JF, vilket detta förslag syftar till, även att de förutsättningar är uppfyllda för det år som

¹⁸⁸ Naturvårdsverket 2013

¹⁸⁹ bet. 2018/19:MJU9, rskr. 2018/19:173

¹⁹⁰ (EG nr 1007/2009); (EU nr 737/2010); (SFS 2011:1070); (SFS 2010:1491)

licensjakten beslutas. Att införa möjlighet till licensjakt i JF innebär således inte att det är givet att licensjakt kommer att bedrivas varje år. Man kan jämföra situationen med licensjakt på lodjur och järv för vilka möjlighet till licensjakt infördes 2009. De år som lodjursstammen och järvstammen har legat under GYBS har inga beslut om licensjakt fattats. Naturvårdsverket anser att det är lämpligast och i linje med internationella överenskommelser samt *strategi för svensk viltförvaltning* att nya rovdjur endast läggs till när deras status är långsiktigt god och stabil det vill säga uppehåller GYBS.

Vikare saknar GYBS enligt AHD artikel 17-rapporteringen och Naturvårdsverket föreslår att licensjakt på vikare inte möjliggörs genom att arten införs i JF inom ramen för denna översyn. Naturvårdsverket gör bedömningen att arten inte kommer uppnå GYBS inom en överskådlig framtid baserat på uppgifter från Naturhistoriska riksmuseets och den rådande rapporteringen i enlighet med artikel 17 i AHD. Anledningen är den låga tillväxthastigheten samt en splittrad utbredning som kan misstänkas minska i framtiden. För sin reproduktion är vikare helt beroende av stabil is. Naturvårdsverket gör därför en ny bedömning jämfört med de i regeringsuppdraget Jakt på säl från 2013 och i *strategi för svensk viltförvaltning*.

Licensjakt med stöd av 23 g § JF är tillåtet på gråsäl fram till den 1 januari 2022. Naturvårdsverket föreslår att licensjakten på gråsäl införs permanent i JF. Licensjakt bedöms vara ett lämpligt samt nödvändigt förvaltningsverktyg utöver möjligheten till skyddsjakt. Med licensjakt kan skador i större utsträckning förebyggas genom att populationen regleras innan någon enskild skada uppstår. Licensjakten möjliggör också jakt på platser där fiske inte bedrivs men där påverkan ändå kan vara stor. Det kan gälla till exempel vid fiskodlingar eller på platser som är fredade från fiske i syfte att stärka fiskbestånden.

Det har framkommit önskemål om att se över föreskrifter i berörda naturreservat och salskyddsområden innan licensjakt på säl införs, detta för att jakt ska kunna utföras effektivt. Naturvårdsverket gör bedömningen att en översyn av föreskrifter som reglerar jakt, tillträde med mera i samtliga områden där dessa områdesskydd finns, skulle vara ett mycket omfattande arbete för berörda länsstyrelser. I salskyddsområden råder tillträdesförbud, vanligtvis under sälarnas ynglingsperiod, det vill säga under tider när jakt ändå inte bör ske. Inom vissa naturreservat finns förbud mot jakt, dock inte i alla. Inom såväl naturreservat som salskyddsområden finns möjlighet att i enskilda fall söka dispens från tillträdes- eller jaktförbud hos länsstyrelserna. Bedömning av ett behov av att reglera jakt i och i anslutning till Natura 2000-områden bör i första hand ske i samband med bevarandeplansarbetet och arbetet med nödvändiga bevarandeåtgärder.¹⁹¹ Det kan mot den bakgrunden i skyddade områden finnas särskild reglering av jakt på säl som i så fall ska efterlevas. Finns ingen reglering eller bedömning i bevarandeplanen kan tillstånd krävas för jakt inom Natura 2000-områden som är utpekade för den aktuella sälarten.

¹⁹¹ Naturvårdsverket 2017 Förutsättningar för provningar och tillsyn i Natura 2000-områden.

41.4. Konsekvens

Förslaget möjliggör en populationsreglerande licensjakt även på knobbsäl. På så sätt kan de skador som sälen orsakar förväntas minska. Detta bör i sin tur leda till ett minskat behov av skydds jakt och minskade konflikter.

Naturvårdsverket anser att licensjakt skulle bidra till att främja brukandet av sälen som en resurs.

Frågan om eventuell regionalisering av licensjakt på gråsäl och knobbsäl bör utredas ytterligare. Införande av licensjakt i JF kan utformas som för de stora landlevande rovdjuren, med eller utan möjlighet att delegera rätten att fatta beslut till länsstyrelserna. Fördelen med att kunna delegera beslutsmyndighet till länsstyrelserna är att det bidrar till ökad regionalisering av viltförvaltningen och att beslut fattas närmare dem som är direkt berörda. Nackdelen med att flytta beslut till regional nivå är att det ställer stora krav på nationell, och vad även gäller säl, internationell¹⁹² samverkan mellan beslutande myndigheter för att säkerställa att nationella bevarandemål inte äventyras av jakt. Erfarenheter från införande av regionaliserad rovdjursförvaltning visar att sådan samverkan är resurskrävande.

Frågan om jakttider för licensjakt på rovdjur hanteras av myndigheter i föreskrifter eller i jaktbeslut. Det är tänkbart att en jakttid för licensjakt på knobbsäl i stora drag skulle kunna komma att följa de perioder som i dagsläget omfattas av Naturvårdsverkets beslut om skydds jakt på myndighetens eget initiativ. Det är så jakttiden för licensjakt på gråsäl har utformats.

Vid införande av licensjakt är bedömningen att potentialen för jaktturism kan öka. En anledning till det är att tillgängligheten av säljakt blir större, detta eftersom jakt inte begränsas genom att endast kunna bedrivas i anslutning till en fiskeplats som är fallet vid skydds jakt.¹⁹³

¹⁹² Jakt på säl ska bedrivas i enlighet med och koordineras med övriga Östersjöländer enligt HELCOMs sälrekommendation från 2006

¹⁹³ Havs- och vattenmyndighetens rapport 2019:24

42. Inskränkningar i jakten, tid på dygnet

Huvudregeln är att det är tillåtet att jaga dygnet runt. För jakt på älg, björn, varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflonfår finns idag inskränkningar avseende vilken tid på dygnet jakt med skjutvapen får bedrivas. Detta regleras i 9 § JF. Översyn av denna reglering görs i detta kapitel.

I gällande bestämmelser om allmän jakt, i bilaga 1 JF punkterna 11–12, finns även tidsbegränsningar på dygnet för jakt på sädgås och bläsgås. I samma bilaga punkterna 13–20 framgår särskilt angiven tidpunkt för jaktstarten för grågås, kanadagås, gräsand, bläsand, kricka, knipa, storskrake, alfågel, sjöorre, vigg, ejder och småskrake i gränsälvområdet i Norrbottens län. Översyn av dessa tider görs i kapitlet om allmän jakt för respektive art.

42.1. Utgångspunkt vid översyn av inskränkningar i jakten, tid på dygnet

Den enskilde har alltid ansvar för att jakt bedrivs på ett ansvarsfullt, etiskt och regelmässigt sätt samt för att säkerställa att förutsättningarna för detta är uppfyllda. Jakt ska bedrivas så att vilt inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara enligt 27 § JL. Det innebär bland annat att den enskilde har att bedöma om tiden på dygnet är lämplig för jakt inom de ramar som anges i lagstiftningen.

Begränsningen i tid på dygnet syftar till att begränsa jakt på vissa arter till exempel när förutsättningar kan öka riskerna eller göra det svårare att avgöra arttillhörighet. Jakt under den delen av dygnet kan även vara olämpligt av andra skäl såsom att det i hög grad skulle försvåra att bedriva jakt enligt stycket ovan.

42.2. Gällande bestämmelse

9 § jaktförordning (1987:905)

För jakt med skjutvapen efter älg, björn, varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflonfår gäller följande begränsningar.

1. Älg	får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till solens nedgång.
2. Björn	får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.
3. Varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflonfår	får jagas bara fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet medge undantag från första stycket. Om flera län är berörda, prövas frågan av länsstyrelsen i det län där huvuddelen av marken är belägen.

42.3. Naturvårdsverkets förslag

9 § jaktförordning (1987:905)

För jakt med skjutvapen på änder, gäss, björn, varg, järv, lo, älg, dovhjort, kronhjort och rådjur gäller följande begränsningar.

Gräsand, knipa, sjöorre, snatterand, storskrake, vigg, bläsgås, grågås, kanadagås, sädgås och vitkindad gås.	får jagas bara fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång.
Björn	får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.
Varg, järv, lo, älg, dovhjort, kronhjort och rådjur	får jagas bara fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som smyg- och vaktjakt.

Länsstyrelsen får meddela föreskrifter eller beslut om undantag från första stycket. Vid beslut om undantag prövas frågan, om flera län är berörda, av länsstyrelsen i det län där huvuddelen av marken är belägen.

Förslaget innebär en inskränkning när jakt får bedrivas på gäss och änder.

Förslaget innebär en utvidgning av tiden i slutet av dagen vid jakt på älg.

Förslaget innebär att hjort preciseras till dovhjort och kronhjort och att främmande hjortarter därmed blir tillåtna för jakt dygnet runt.

Förslaget innebär att mufflonfår blir tillåtet för jakt dygnet runt.

Naturvårdsverket har även identifierat ett behov av förtydligande gällande länsstyrelsens möjlighet att medge undantag till bestämmelsen.

42.4. Motivering och konsekvensbeskrivning

Det har inlämnats förslag till jakttidsöversynen om att begränsa all jakt under dygnets mörka timmar såväl som att ta bort begränsningen under dygnet på flera av arterna. Naturvårdsverkets bedömning baseras på artspecifika förutsättningar samt på hur jakten på den aktuella arten bedrivs.

Förslag gällande änder och gäss

Änder och gäss är sträckfåglar som i huvudsak jagas vid skymning och gryning. Det finns idag ingen begränsning avseende när under dygnet dessa fåglar får jagas utan det är tillgången till ljus som begränsar jakten.

Naturvårdsverket föreslår att tiden för jakt på dessa fåglar regleras och begränsas under dygnets mörka timmar då det kan vara svårt att avgöra arttillhörighet med risk för felskjutning av fredade arter. En ökad risk för skadeskjutningar och svårighet för eftersök kan då också föreligga. Det saknas vägledande rättsfall och studier som ger en samlad bild av fel- och skadeskjutningsfrekvensen för sträckfåglar. Att införa en begränsning i tiden på dygnet då änder och gäss får jagas görs därför som en försiktighetsåtgärd. Som en jämförelse får jakt på änder

och gäss i Danmark bedrivs en och en halv timme före solens uppgång till och med en och halv timme efter solens nedgång.¹⁹⁴

Ljusstyrkan varierar vid grynings- och skymningstimme med årstiden och över landet och kan skilja sig mycket åt mellan norr och söder. Naturvårdsverket har därför övervägt en differentiering över landet, men gör bedömningen att en harmonisering över landet innebär en förenkling som möjliggör ökad tydlighet.

Ett alternativ till att skriva ut artnamnen är att enbart skriva änder och gäss, men Naturvårdsverket anser att det är fördelaktigt och konsekvent med övriga punkter att specificera arterna. De gås- och andarter som listas är de som är föremål för allmän jakt med stöd av JF bilaga 1 och skydds jakt på enskilda initiativ med stöd av JF bilaga 4. Naturvårdsverket lämnar förslag om att såväl införa som avskaffa jakt på vissa änder och gäss i denna rapport och artlistan ska uppdateras när regeringen fattat slutligt beslut om vilka änder och gäss som är aktuella.

I denna jaktöversyn lämnas följande ändringsförslag:

- And- och gåsarter för vilka allmän jakt föreslås avskaffas: alfågel, bläsand, ejder, kricka, småskrake samt sädgås. För sädgås finns det dock förslag på fortsatt skydds jakt på enskilda initiativ.
- Arter där allmän jakt föreslås införas: snatterand.

Följande arter är alltså enligt förslaget aktuella för punkten: gräsand, knipa, sjöorre, snatterand, storskrake, vigg, bläsgås, grågås, kanadagås, vitkindad gås och sädgås.

Förslag gällande klövvilt

Nuvarande bestämmelse för älg har sin bakgrund i en tidigare bestämmelse för älgjakt på små jaktmarker där jägaren enbart fick fälla vuxen älg på vissa villkor. Bestämmelsen finns inte längre och det saknas därmed anledning att i det avseendet särskilja älg från övrigt hjortvilt. Älgar rör ofta på sig under skymningstimmen och att tillåta jakt även under denna timme bidrar till ökad möjlighet att uppfylla avskjutningsmålen och därmed bidra till att begränsa de skador som älgen orsakar.

Vildsvin är tillåtna för jakt dygnet runt. Vildsvinens höga reproduktionstakt och påverkan på landskapsbild och markanvändning ställer krav på goda förutsättningar för en effektiv förvaltning. Jaktid dygnet runt är en viktig del i detta. Jakten bedrivs ofta vid särskilda anläggningar som iordningställts med säkerställt kulfång (åtel) och tillgång till speciella hjälpmedel. Vildsvinsjakt nattetid sker därmed företrädesvis på ett sätt som särskiljer den från annan klövviltsjakt. Förslag har inkommit om att tillåta jakt på ytterligare klövvilt dygnet runt för att möjliggöra ökad avskjutning och på så sätt minska skador på jord- och skogsbruk. Naturvårdsverket anser att förvaltningen av vildsvin i väsentliga delar skiljer sig från förvaltningen av övrigt klövvilt och att det sammantaget inte finns tillräckligt starka skäl för att bevilja jaktid dygnet runt

¹⁹⁴ 3 § Bekjendtgørelse om jagttid.

för rådjur, dovhjort och kronhjort. Länsstyrelsen får tillsvidare fortsatt hantera sådana skyddsjaktsansökningar. I första hand beviljas dessa som skyddsjakt på dov- och kronkalv tillsammans med ett undantag från 9 § JF om vilken tid på dygnet jakten får bedrivas samt ett undantag med stöd av 15 a § JF från förbudet att vid jakt använda belysning utöver vad som är tillåtet enligt 14 § JF.

Flera skogsbolag har framfört önskemål om att ha möjlighet till jakt med hund efter klövvilt under skymningstimmen. Naturvårdsverkets bedömning är att risken för skadeskjutning är allt för stor och vidhåller därför att jakten under skymningstimmen endast får bedrivas som smyg- och vaktjakt.

Mufflonfår är en främmande art med hög riskklassning. Nuvarande begränsning av tillåten tid under dygnet minskar möjligheten att begränsa den främmande artens spridning och etablering. Jakt på detta klövvilt bör därför inte inskränkas till vissa tider på dygnet och Naturvårdsverket föreslår att mufflonfår blir tillåtet för jakt dygnet runt.

Begreppet hjort i gällande bestämmelse har i förslaget preciserats till dovhjort och kronhjort. Detta för att skilja dessa inhemska hjortar från de främmande hjortarterna som är tillåtna för skyddsjakt på enskilda initiativ året runt med stöd av JF bilaga 4 pkt 1. Främmande arters etablering och utbredning ska begränsas i landet och ett sätt att ytterligare förstärka detta är att inte begränsa jakten under dygnet. Genom preciseringen av hjort till dov- och kronhjort blir de främmande hjortarterna tillåtna för jakt under hela dygnet.

Förslag gällande rovdjuren

Sedan nuvarande begränsning av tid på dygnet för jakt på björn infördes har såväl tränade eftersöksekipage för björn som tekniskt avancerad eftersöksutrustning tillkommit. Björn är den enda av de stora rovdjursarterna där åteljakt får bedrivas. Åtlar besöks av björn framförallt nattetid, med undantag för perioden under björnens parningstid när deras aktivitet runt åtlarna var relativt hög under hela dygnet¹⁹⁵. Åteljakt möjliggör hög grad av enkla och säkra skott. Naturvårdsverket har av dessa skäl övervägt att senarelägga möjligheten för jakt på björn på kvällen till samma tid som för övriga rovdjur, det vill säga en timme efter solens nedgång. Flera aktörer har dock uttryckt kraftig oro för minskad säkerhet för människor om detta införs. Detta eftersom risken för eventuellt nattligt eftersök med sämre säkerhet då antas öka. Dessutom är intresset för åteljakt på björn mycket lågt. Räknat över samtliga år är andelen björnar som har fällts vid åtel 0,6 % (9 av 1503 fällda björnar under licensjakterna 2014–2019).¹⁹⁶

¹⁹⁵ Zedrosser mf.l. 2013

¹⁹⁶ Zedrosser m.fl. 2020

Av försiktighetsskäl föreslår därför Naturvårdsverket att nuvarande begränsning kvarstår eftersom det finns flera oklarheter som lyfts och som skulle behöva ses över innan en eventuell ändring föreslås;

- jämförelse antalet personer som vistas i skog och mark och därmed riskerar att drabbas av en skadeskjuten björn i vid jakt under dagen respektive jakt på kvällen.
- risken för skadeskjutning vid jakt med hund som förföljer björn under dagtid jämföras med risken för skadeskjutning vid smyg- och vaktjakt på kvällen.
- om och i så fall i vilken omfattning ett eftersök är mer riskfyllt och tidskrävande under natt jämfört med under dag.

För varg, järv och lodjur ser inte Naturvårdsverket något skäl att ändra nu gällande begränsning av jakt under dygnet.

Möjlighet att genom föreskrifter göra undantag från första stycket

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet medge undantag från första stycket. De fall som bestämmelsen vanligen används för är skyddsjaksbeslut eller jakt på arter som orsakar stora skador under den allmänna eller särskilda jakttiden. Det finns inga restriktioner till sådana undantag för fåglar i FD eller för de däggdjur som är listade i AHD.

Enligt gällande bestämmelse är jakt inte tillåten i nordligaste Sverige under den period av vinterhalvåret när solen inte når över horisonten någon del av dygnet. Jakt blir i det fallet inte möjlig trots att det kan vara ljust i området även under denna period. Möjligheten att medge undantag genom beslut i enskilt fall, för exempelvis jakt på älg samt dovhjort, kronhjort och rådjur under ordinarie jakttid, är inte självklar i alla situationer. Ett behov av att kunna reglera jakttider i större områden, vid mindre begränsade situationer än exempelvis skyddsjakt, har lyfts av länsstyrelsen i de norra delarna av landet. För att ge länsstyrelsen en möjlighet att reglera detta, utan att genom beslut behöva rikta sig mot enskild eller några enskilda, föreslås en möjlighet till föreskriftsrätt för länsstyrelserna i frågan.

Det är idag inte möjligt att överklaga länsstyrelsens beslut om undantag med stöd av 58 § JF.

43. Tider för jakt och jaktränning med hund

Jaktformer som bygger på användande av hundar är vanligt förekommande i den svenska jakten. Sammanlagt finns det cirka 200 000 jakthundar i Sverige. För jakt och jaktränning med jakthund krävs jakträttshavarens medgivande och ömsesidig hänsyn bör tas mellan jägare, hundförare och övrigt friluftsliv, precis som vid all jakt.

Den skandinaviska löshundsjakten har långa anor och kan ses som ett exempel på lokal och traditionell kunskap om hållbart brukande av den biologiska mångfalden.¹⁹⁷

Enligt 16 § JF får jakthundar som är lämpade för respektive jaktändamål användas av jakträttshavaren eller av annan person med jakträttshavarens medgivande vid tillåten jakt och vid jaktränning, trots 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter.

Enligt JF 18 § andra stycket ska jakt eller jaktränning med hund bedrivas på ett sådant sätt att viltet med hänsyn till hundens egenskaper respektive snö-, is- och temperaturförhållandena inte utsätts för onödiga påfrestningar.

Enligt JF 19 § första punkten får länsstyrelsen, om det behövs till skydd för viltet eller av annat skäl, meddela föreskrifter om att hundar som förföljer vilt inte får användas vid jakt.

43.1. Utgångspunkt vid översyn av tid för jakt och jaktränning med hund

Jakthundar är såväl en förutsättning för en effektiv jakt, som för en jakt med god etik där eventuellt skadat vilt kan uppsökas och avlivas genom eftersök. Jakt med hund ställer stora krav på hundförarens omdöme och kunskap om hundens egenskaper och funktion. Dessutom måste hänsyn tas till viltets situation och beteende. Olika vilt är olika känsliga för störning och hänsyn kan också behöva tas till när övrigt vilt i samma habitat som det som jagas är känsligt för störning. Hundägare har strikt ansvar för sin hund, vilket innebär att hundägaren kan hållas ansvarig för skada som hunden orsakar även om någon annan har hand om den. Det gäller både gentemot viltet och mot människor och egendom.

Tiden för jakt med hund kan till viss del kopplas till de jakttider som gäller för respektive art. En utgångspunkt för jaktidsöversynen är att vilt inte ska jagas under parnings- och uppfödningstidperioder. När det är motiverat utifrån samhällets behov av avskjutning för att minska skadeproblematik, kan principen behöva åsidosättas. För att säkerställa att jakthunden är lämpad för respektive jaktändamål behövs viss tid för att utbilda och träna den. Ett led i detta är att kunna pröva hunden under jaktprov på naturligt förekommande vilt i dess rätta miljö under jaktlika situationer. Detta möjliggör att rasernas jaktegenskaper behålls och förbättras i avelsarbetet. Tidigaste starttidpunkt för jaktränning med hund för respektive vilt är när ungdjuret klarar en kortvarig separation från föräldrarna.

¹⁹⁷ Naturvårdsverket 2019 rapport 6889

Snö-, is- och temperaturförhållanden varierar år från år och över landet. Under ett år kan det vara fullt jaktbart i norra delarna av Sverige i januari, medan jakt med hund ett annat år skulle innebära onödiga påfrestningar för viltet redan i november. Under denna jaktöversyn har tiderna för jakt och jaktträning med hund definierats utifrån normala förhållanden. De tider för jakt och jaktträning med hund som Naturvårdsverket föreslår utgör en ram inom vilken den lokala och regionala viltförvaltningen har att bedöma om förutsättningarna är lämpliga eller inte. Detta ligger i linje med *strategi för svensk viltförvaltning* enligt vilken beslut ska fattas så nära de människor som berörs som möjligt. Det vilar ett stort ansvar på den enskilde hundägaren att tillgodose kravet i 18 § andra stycket JF. Denna bedömning är viktig att göra på ett omdömesgillt sätt.

43.2. Indelning av jakthundar efter jaktens ändamål

Jakthundar brukar normalt delas in efter jaktens ändamål och det är också dessa benämningar som återfinns i 16 § JF:

- Till *hund som förföljer vilt* räknas normalt drivande, kortdrivande och så kallade stöthundar samt ställande hundar.
- Till *hund som inte förföljer vilt* räknas normalt skällande och stående hundar samt stötande hundar som stannar då de får kontakt med viltet.
- Till *hund som används vid jakt under jord* räknas normalt så kallade grythundar.

Ställande hund

Jakt och jaktträning med hund som förföljer även vissa relativt värmekänsliga viltarter får idag påbörjas redan i augusti. Mot bakgrund av detta samt de allt varmare höstarna har Naturvårdsverket övervägt att senarelägga starttidpunkten för jakt och jaktträning med hund som förföljer framförallt värmekänsliga viltarter. Väl tilltagen tid för jakt och jaktträning med hund på exempelvis vildsvin och älg är dock nödvändig ur ett samhällsperspektiv. Därför föreslår Naturvårdsverket att hundanvändningen efter vissa viltarter under den varmare perioden begränsas till hundar som ställer vilt. Som en följd av därav införs begreppet "*hund som ställer vilt*" som en ny kategori av hundanvändning i 16 § JF. Enligt definitionen ovan är ställande hundar en delmängd av hund som förföljer vilt och därmed är det tillåtet att använda en ställande hund under tiden när jakt med hund som förföljer vilt är tillåten.

En ställande hund ska ha ett arbetssätt som strävar efter att viltet ska stå stilla, eller röra sig mycket långsamt för hunden. Att ställa viltet kan inledningsvis förutsätta en marginell del av förföljelse, men hunden ska följa viltet tyst och avge skall först när den är i nära kontakt med viltet. Jämfört med en hund som förföljer vilt med skall i syfte att hålla det i rörelse, minskar risken för värmestress genom att använda en hund som enbart ställer vilt. Förslaget att inte tillåta annan hundanvändning än ställande hund under sensommar och tidig höst möjliggör att jakt och jaktträning på vildsvin och älg kan ske på ett sätt som minimerar störningen av andra arter. Det är särskilt viktigt under sommaren då merparten av allt vilt är fredat och hundar som huvudregel ska hållas kopplade.

Begreppet ställande hund fanns tidigare i lagstiftningen men togs bort i början av 90-talet. Detta skedde i samband med en renodling till "förföljande" och "inte förföljande" hund, i samband med att vissa kategorier av hundar som då ingick i

lagstiftningen som exempelvis ”stötande hundar” ansågs svåridentifierade. Naturvårdsverket anser att det finns fog att återinföra begreppet ställande hund då jaktmetoden jakt med ställande hund anses väl etablerad och därmed lättare att identifiera. Jaktmetoden lämpar sig naturligtvis enbart på sådant vilt som låter sig ställas. Begreppet ställande hund kvarstår i vissa delar av jaktlagstiftningen som exempelvis 14 § JF eller 12 § NFS 2002:18.

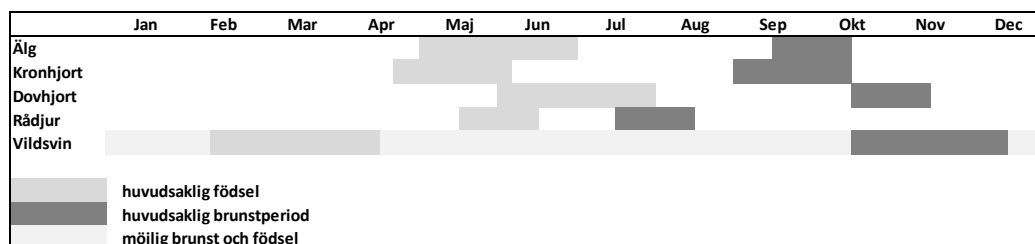
Stötande hund

Till hundar som inte förföljer vilt räknas stötande hund. Den stötande hunden arbetar genom att söka igenom terrängen i närheten av jägaren. Hunden ska stanna, och vanligen även sätta sig då den stöter viltet, det vill säga sätter viltet i rörelse. Hunden förföljer inte viltet efter att det stötts. Efter skottet används hunden ofta till att apportera viltet.

Naturvårdsverket föreslår att stötande hund införs som en ny kategori av hundanvändning i 16 § JF. Detta sker i punkten *Hund som inte förföljer vilt efter annat vilt* genom ett förtydligande att det är en stötande hund som avses. På så sätt undviks nuvarande något klumpiga lydelse och istället skapas ökad tydlighet för viltförvaltningens intressenter. Lydelsen harmoniserar också bättre med övriga förslag i denna paragraf.

43.3. Utgångspunkt vid översyn av tid för jakt och jaktträning med hund på klövvilt

Flera klövviltsarter nyttjar samma sorts habitat i stora delar av Sverige. De olika arterna är olika känsliga för störning både under och utanför brunstperiod och är även olika känsliga för snö, is och olika temperaturer. De har olika tider för brunst, födsel och när deras avkommor är självständiga, se schematisk bild nedan.

Jakt och jaktträning med hund kan bidra till störning även av annat klövvilt än det som jagas. Ur ett biologiskt perspektiv vore det önskvärt med harmoniserade jakttider där ingen jakt och jaktträning med hund tilläts under någon av klövviltens reproduktionsperioder eller innan någon av deras avkommor är självständiga. I praktiken behöver samhällets behov av att få fram jakthundar som är lämpade för respektive ändamål vägas mot arternas biologiska förutsättningar.

Jakt och jaktträning med hund som förföljer vilt under sensommaren kan vid varma temperaturer medföra risk för ökad påfrestning på viltet.

Jakt och jaktträning med hund som förföljer klövvilt under senvintern är olämpligt ur flera aspekter. Dels är det energimässigt belastande och vinterfodret

har lägre näringsvärde under senvintern vilket gör att möjligheterna att kompensera stora energiförluster är små. Vid snabbare förflyttningar, exempelvis vid jakt med förföljande hund, förbrukar djuren betydligt mer energi än vid vila. Dels kan mänsklig störning, till exempel genom jakt, öka risken för skogsskador av kronhjort eftersom störningen kan förstärka ett nattaktivt beteendemönster. Det medför täta flockar av kronhjort under dagtid i skog med lokala stora skogsskador som följd. Dessutom föds vildsvinskultingar under senvintern och digivningsperioden kan ha påbörjats.

Allt detta sammantaget medför att Naturvårdsverket föreslår en gemensam starttidpunkt till den 1 oktober och en gemensam sluttidpunkt till den 31 januari för jakt och jaktträning med hund som förföljer vilt för allt klövvilt. Mufflon undantas dock detta, se punkten om hund som förföljer annat vilt.

Under övrig tid på sensommaren och under tidig höst när hund som förföljer älg och vildsvin är tillåtet enligt gällande bestämmelser föreslår Naturvårdsverket att enbart hund som ställer dessa viltarter tillåts framöver. Förslaget syftar till att minska negativ påverkan på dessa viltarter i form av värmestress samt att reducera störningen för övrigt vilt genom att minska risken för separation mellan hondjur och kalv/kid. Även för grävling begränsas hundanvändningen till ställande hund i syfte att minska risken att hunden istället förföljer klövvilt under perioden.

43.4. Utgångspunkt vid översyn av tid för jakt och jaktträning med hund på björn, varg, järv och lo

Länsstyrelsen i berörda län fattar årligen beslut om huruvida licensjakt får bedrivas på björn, varg och lo, under förutsättning att Naturvårdsverket överlåtit denna möjlighet till länsstyrelserna. Jakttider för björn, varg och lo regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om licensjakt på de aktuella arterna.¹⁹⁸ Naturvårdsverket beslutar för närvarande om eventuell licensjakt på järv och reglerar i sådant fall även tillåten jakttid direkt i beslut om licensjakt. Föreskrifter om länsstyrelsernas beslut om licensjakt på järv håller på att tas fram och de kommer även att reglera jakttid. Vid jaktträning av hundar för jakt på rovdjur är Naturvårdsverkets föreskrifter om licensjakt på de aktuella arterna vägledande i fråga om hur jaktträning bör genomföras för att vara lagenlig.

Det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken är att björn, varg, järv och lo i Sverige ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus enligt AHD, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas.¹⁹⁹ Ytterligare ett politiskt mål är att toleransnivån för skador på ren orsakade av stora rovdjur ska vara maximalt 10 procent.²⁰⁰ Rovdjurens antal kan på sikt behöva öka i områden där de gör mindre skada och på motsvarande sätt minska i områden där de gör större skada. En sådan omfördelning skulle på sikt innebära att rovdjur kan komma att etablera sig i områden där de idag förekommer sporadiskt eller inte alls. Naturvårdsverket anser att det av flera skäl är angeläget att det finns tillräckligt antal kvalificerade

¹⁹⁸ Naturvårdsverket 2019 Remiss om förslag till nya föreskrifter om rovdjursförvaltning.

¹⁹⁹ (Prop. 2012/13:191)

²⁰⁰ (Prop. 2012/13:191)

hundar som kan användas vid jakt och eftersök av de berörda arterna. En viktig fråga för djurvälståndet som samhället behöver hantera är trafikeftersök för att förkorta lidandet för rovdjur som skadats vid viltolyckor. Unga, oerfarna individer av dessa arter ger sig inte sällan ut på vandringar och riskerar att skadas i trafiken. Det är också angeläget att den skydds- och licensjakt som beslutas kan genomföras på ett rationellt sätt, bland annat med hjälp av hund när detta bedöms lämpligt. Utgångspunkten är att möjliggöra en rimlig och tillräcklig tid för jaktträning med hund på de aktuella arterna.

Naturvårdsverket gör bedömningen att en lämplig starttidpunkt för jaktträning av hund på varg, järv och lo är en månad före jaktstart. Förslaget ligger i linje med jaktöversynens övergripande utgångspunkt för jakt och jaktträning med hund, det vill säga att tiden för jaktträning med hund ska påbörjas tidigast när avkomman klarar en kortvarig separation. Jaktträning med hund på björn bör dock inte tillåtas tidigare än jaktstart, enligt de skäl som anges i avsnittet om björn nedan.

Naturvårdsverket gör bedömningen att lämplig sluttidpunkt för jakt och jaktträning med hund som förföljer björn är det datum som är sista möjliga datum för licensjakt. För varg, järv och lodjur sätts ett slutdatum inom den period som licensjakt är tillåten. Om licensjakt fortfarande pågår efter angivet slutdatum, får jakt och jaktträning med hund fortgå till dess att jakten avsluts genom beslut.

Naturvårdsverket anser att tiden för jakt och jaktträning bör vara preciserad för samtliga rovdjursarter, vilket inte är fallet för exempelvis varg och järv enligt gällande bestämmelser.

Det finns i gällande bestämmelser i 16 § JF ingen geografisk begränsning avseende var jaktträning med hund som förföljer rovdjuren kan ske. Naturvårdsverket har övervägt att föreslå begränsning av det geografiska området för hundar som förföljer björn och järv till norra och mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Skälet för en sådan avgränsning skulle vara att björn och järv i princip inte förekommer i södra rovdjursförvaltningsområdet, samt att målen för arternas utbredning är att de framför allt ska förekomma i de andra delarna av landet.²⁰¹ Enstaka björnar eller järvar kan dock vandra ner i södra delarna av landet, där även de övriga rovdjuren kan förekomma. Enligt ovan anser Naturvårdsverket att det av flera skäl är angeläget att det finns tillräckligt antal kvalificerade hundar som kan användas vid jakt och eftersök av de berörda arterna. Naturvårdsverket gör därför bedömningen att det inte finns skäl att begränsa möjligheten till jaktträning med hund till vissa geografiska områden eftersom dessa arter kan förekomma, om än sporadiskt, även i andra områden.

Att det inte finns någon geografisk begränsning avseende var jaktträning med hund som förföljer rovdjuren kan ske innebär också att det inte finns någon inskränkning av möjligheten till hundträning till enbart de län som beslutat om licensjakt. Tiden för hundträning inskränks heller inte enbart till den tid som

²⁰¹ (Prop. 2012/13:191)

licensjaksbeslutet gäller. Enligt ovan anser Naturvårdsverket att det av flera skäl är angeläget att det finns tillräckligt antal kvalificerade hundar som kan användas vid jakt och eftersök av de berörda arterna. Naturvårdsverket gör därför bedömningen att ingen inskränkning av möjligheten till hundträning bör göras utifrån vilket eller vilka län som beslutat om licensjakt för aktuellt år. I län som inte beslutat om licensjakt är det således möjligt att bedriva jaktträning med hund fram till de fastlagda datumen.

Naturvårdsverkets bedömning är att ovanstående utgångspunkter ligger i linje med målsättningarna för rovdjursförvaltningen. Jämfört med hur Naturvårdsverket vägleder och hur gällande bestämmelser tillämpas idag innebär dessa utgångspunkter en viss begränsning avseende sluttidpunkt. Naturvårdsverket gör bedömningen att förutsättningarna för länsstyrelserna att förhindra illegal jakt inte ändras jämfört med idag. Illegal jakt är ett problem i förvaltningen av de stora rovdjuren. Naturvårdsverket gör dock bedömningen att det inte främst är jakt- och jaktträningstiderna som utgör de största svårigheterna i att förebygga och förhindra illegal jakt. Däremot bör de preciserade och tydligare tiderna, innebära att förutsättningarna för Polismyndigheten och länsstyrelserna att bedriva tillsyn mot illegal jakt i samband med jakt och jaktträning av hund på stora rovdjur, blir bättre jämfört med idag.

Frågor har inkommit till jakttingsöversynen om det är tillåtet utifrån artskyddsförordningen att bedriva jaktträning med hund på dessa strikt skyddade arter utanför tid och område för licensjaksbeslut. Denna frågeställning hanteras i bilaga *störningsförbudet och jaktträning med hund*

Synpunkter har även inlämnats om att det inte är flera hundar, utan snarare säkrare och bättre tränade hundar som behövs samt att den största bristen troligen finns när det gäller spårhundar men inte löst arbetande hundar. Naturvårdsverket gör bedömningen att det ena inte behöver utesluta det andra men att det kan vara lämpligt att se över detta inför nästa jakttingsöversyn.

Förslag har inlämnats till jakttingsöversynen om reglering av antal och typ av hund som kan tillåts för att förfölja de olika rovdjursarterna. Antal hundar som får användas vid licensjakt regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om licensjakt på de aktuella arterna och hanteras inte vidare inom ramen för jakttingsöversynen. Typ av hund hanteras inte heller inom jakttingsöversynen. Detta regleras i 18 § JF. Enligt paragrafens första stycket ska en hund som vid jakt eller jaktträning jagar på ett olämpligt sätt snarast kopplas. Enligt paragrafens andra stycke ska jakt eller jaktträning med hund bedrivas på ett sådant sätt att viltet med hänsyn till hundens egenskaper inte utsätts för onödiga påfrestningar.

43.5. Gällande bestämmelse – hund som förföljer älg

16 § jaktförordning (1987:905) - hund som förföljer vilt efter älg	
Hund som förföljer vilt efter älg	den 21 aug.-den 31 dec. eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad

43.6. Naturvårdsverkets förslag

16 § jaktförordning (1987:905)		
Hund som ställer älg	där älgjakten börjar den 8 okt.	den 21 aug.–den 30 sept.
Hund som förföljer älg	där älgjakten börjar den 8 okt.	den 1 okt. –den 31 jan.
Hund som förföljer älg	där älgjakten börjar den 1 sept.	den 21 aug.–den 31 jan.

Förändringen innebär för området där älgjakten börjar i oktober månad att jaktträningen endast får ske med hund som ställer älg under augusti och september. I hela landet begränsas jakt och jaktträning med hund som förföljer älg till januari. Av språkliga skäl föreslås att ”vilt efter” stryks.

43.7. Motivering

Enligt tidigare beskrivning har Naturvårdsverket valt att skilja ut hundar som ställer vilt ifrån det bredare begreppet ”hundar som förföljer vilt”. Hundar som ställer älg är ofta specialiserade på älg.

Eftersom älgen som art är värmekänslig kan löshunds jakt med drivande hundar vara påfrestande för både vuxna älgar och kalvar vid olämpliga temperaturer. Även om ansvaret för att bedöma varje enskild situation alltid vilar på den enskilde jägaren har Naturvårdsverket valt att föreslå att tiden för jaktträning med hund som förföljer älg senareläggs till den 1 oktober i området där älgjakten tar sin början i oktober månad. Under perioden fram tills dess tillåts jaktträning med hund som ställer älg. Den störning som träningen av ställande hundar medför bör inte ge besvär med överhettning eftersom de ställande hundarna ska arbeta med älgar som står still eller går långsamt.

Naturvårdsverket är av uppfattningen att användning av en tränad hund är en viktig förutsättning för att kunna reglera älgstammen och uppnå avskjutningsmålen. Det är vanligt att älghundägare från området med oktoberjakt deltar med sin ställande älghund vid jakt i september i norra älgjaktområdet. Behov finns således över hela landet av att kunna träna älghundar inför jaktens början den 1 september. Mot denna bakgrund föreslår Naturvårdsverket att nuvarande tidpunkt för start av jaktträning med hund kvarstår i området där jakten börjar först i oktober, men då enbart för ställande hund. Naturvårdsverket anser att de etiska frågeställningar som har rests vid remitteringen av förslaget bl.a. vad gäller älgens värmekänslighet och av omsorg för annat vilt i området kan anses vara omhändertagna i och med de här ändringarna.

Naturvårdsverket föreslår att sluttidpunkt för jakt och jaktträning med hund som förföljer älg harmoniseras med sluttidpunkt för jakt med hund som förföljer övrigt klövvilt, dvs den 31 januari. Det innebär en begränsning jämfört med nuvarande möjlighet till slutet av februari.

Allt sammantaget innebär förändringen att störningen av drivande hundar på klövvilt kommer att minska under den varmare perioden vilket medför att risken för överhettning av älgen minskar. Naturvårdsverket anser att förslaget är en väl avvägd lösning som bör kunna genomföras utan att möjligheterna att nå älgförvaltningens mål försvåras.

43.8. Konsekvens

Att under augusti och september endast kunna bedriva jaktträning med hund som ställer älg i området där älgjakten inleds i oktober, innebär en begränsning av träningsmöjligheten för andra hundar som förföljer älg i detta område. Naturvårdsverkets bedömning är att förändringen inte kommer försämra möjligheterna att nå uppsatta mål inom älgförvaltningen.

Tidpunkt för start för jakt och jaktträning av hund som förföljer älg kommer i området där älgjakten inleds i oktober att harmonisera med den tid då hund får förfölja hjort och rådjur, dvs oktober till januari. Träningen av ställande jakthundar som är specialiserade på att ställa älg bedöms påverka hjortar och andra arter i liten utsträckning. Förslaget kan minska störningen av dessa samt av annat vilt i området under perioden.

Enhetliga tider för hundanvändning ökar rättssäkerheten.

Endast en liten del av den totala avskjutningen av älg sker i februari, vilket innebär att en tidigarelagd sluttidpunkt för jakt med hund som förföljer älg enbart bör påverka måluppfyllnaden marginellt.

43.9. Gällande bestämmelse – hund som förföljer björn

16 § jaktförordning (1987:905) – hund som förföljer vilt efter björn	
Hund som förföljer vilt efter björn	den 21 aug.-den 30 sep. eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad

43.10. Naturvårdsverkets förslag

16 § jaktförordning (1987:905) – hund som förföljer björn	
Hund som förföljer björn i hela landet utom Norrbottens län väster om odlingsgränsen	den 21 aug.-den 15 okt.
Hund som förföljer björn i Norrbottens län väster om odlingsgränsen	den 21 aug.-den 30 sep.

Förändringen innebär ett förtydligande att jaktträningen är tillåten under hela perioden för licensjakten i respektive område. Av språkliga skäl föreslås att ”vilt efter” stryks. Förslaget innebär ingen förändring i praktiken jämfört med vad som gäller idag.

43.11. Motivering

Enligt gällande föreskrifter för licensjakt på björn är startdatum för jakten den 21 augusti. Att följa grundregeln för hundanvändning på de stora rovdjuren, dvs att tillåta jaktträning en månad före jaktstart, skulle innebära att jaktträning med hund skulle tillåtas redan från slutet av juli när det med hög sannolikhet råder högsommarvärme i stora delar av Sverige. Detta skulle kunna medföra risk för

att utsätta björn som förföljs av hund för överhettning, vilket kan innebära en påfrestning för björnen. Förslaget är därför att hund som förföljer björn även i fortsättningen tillåts först i samband med jaktstarten, det vill säga den 21 augusti. Naturvårdsverket anser att det är angeläget att det finns tillräckligt antal kvalificerade hundar som kan användas vid jakt och eftersök av björn, men att starttidpunkten för träning i det här fallet behöver avvägas mot artens förutsättningar att klara påfrestningar under den varmare perioden.

Förslaget är att nuvarande sluttidpunkt för jakt och jaktträning med hund som förföljer björn bibehålls, det vill säga den 30 september eller den senare tidpunkt då jakt ska vara avslutad. Det sistnämnda syftar på att licensjakt på björn får pågå till den 15 oktober i hela landet utom i Norrbotten väster om odlingsgränsen, där jakten ska avslutas senast den 30 september. Det tidigare jaktslutet i västligaste Norrbotten baseras på tidigare idegång hos björnar i denna del av landet. I övriga delar av landet är det möjligt att bedriva jakt och jaktträning med hund till den 15 oktober. Detta innebär ett förtydligande av bestämmelsen, men skiljer sig inte från hur bestämmelsen tillämpas i dag.

43.12. Konsekvens

Naturvårdsverket bedömer att förslaget överensstämmer med hur reglerna tillämpas idag. Förslaget innebär alltså enbart ett förtydligande men ingen ändring i praktiken.

43.13. Gällande bestämmelse – hund som förföljer hjort och rådjur

16 § jaktförordning (1987:905) - hund som förföljer vilt efter hjort och rådjur	
Hund som förföljer vilt efter hjort och rådjur	den 1 okt.-den 31 jan. eller den tidigare tidpunkt då jakten ska vara avslutad

43.14. Naturvårdsverkets förslag

16 § jaktförordning (1987:905)	
Hund som förföljer hjort eller rådjur	den 1 okt.-den 31 jan.

Förändringen innebär att tid för jakt och jaktträning med hund som förföljer hjort och rådjur preciseras till och med januari. Av språkliga skäl föreslås att ”vilt efter” stryks.

43.15. Motivering

Jakt på rådjur är enligt gällande bestämmelse inte tillåten i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län i januari. Enligt förslaget för allmän jakt på rådjur ska arten tillåtas för allmän jakt i hela landet även efter januari. Nuvarande skrivning ”den tidigare tidpunkt då jakten ska vara avslutad” är därför inte längre nödvändig. I de fall förhållandena är olämpliga har länsstyrelsen möjlighet att avbryta jakten med stöd av 2 § JF eller jakten med hund med stöd av 18 § JF. Sluttidpunkten harmoniserar med förslaget slutdatum för hundjakt på övrigt klövvilt.

Rådjurskid och dovhjortskalvar kan klara sig självständigt först i oktober vid en separation från get och hind.²⁰² Förslag har inlämnats om att tillåta hund som förföljer dessa arter redan i september, vilket Naturvårdsverket inte anser lämpligt av ovan angivna skäl.

Förslag har inlämnats om att tillåta jakt och jaktträning med hund på kronhjort under september månad i norra Sverige, där älgjakt med hund pågår. Förslaget har bland annat motiveras med att hundar som används vid jakt på älg även kan förfölja kronhjort. Under den här tidpunkten är både kronhjortshind och kalv lovliga, men bara i form av smyg- och vaktjakt. Naturvårdsverket förstår dilemmat som kan uppstå när lovliga djur kommer i pass och då inte får fällas på grund av att de drivits dit av hund. Detta till trots, vore det olämpligt att träna hundar och bedriva jakt på kronhjort med hund under dess huvudsakliga brunsttid. Kronhjorten anses vara störningskänslig. Kronhjortskalvar kan visserligen klara en separation från hinden under september månad, men störningen kan ändå inte motiveras. I områden med kronhjort bör istället särskild hänsyn tas till hjortarna vid jakt och jaktträning med hund på älg under september månad. Ställningstagandet harmoniserar med att den huvudsakliga perioden för hundanvändning föreslås infalla mellan 1 oktober och 31 januari.

Naturvårdsverket föreslår att ”och” ersätts med ”eller” i syfte att tydliggöra att det antingen är hjort eller rådjur som förföljs.

Naturvårdsverkets förslag har inte preciserats med avseende på de normalt jagade arterna dovhjort och kronhjort. Detta då det är önskvärt att även de hjortar som klassats som främmande vilt och som jagas med stöd av JF bilaga 4 punkt 1 ska kunna jagas med hund som förföljer vilt under samma period.

43.16. Konsekvens

Genom förslaget möjliggörs jakt och jaktträning med hund som förföljer rådjur i hela landet, dvs även Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, under januari. I praktiken kommer möjligheten till hundanvändning till stor del styras av rådande snöläge i dessa län. Konsekvensen bedöms därmed i praktiken variera beroende på årsmån.

Förslaget kan bidra till ökad möjlighet att reglera rådjursstammen i de nordligaste länen. Enligt ovan beror detta på årsmån.

Tiderna för jakt och jaktträning med hund som förföljer rådjur och hjort blir enhetlig med tiderna för övrigt klövvilt i det södra älgjaktområdet, det vill säga oktober till och med januari, vilket ökar rättssäkerheten i detta område.

²⁰² Pers. komm. Petter Kjellander

43.17. Gällande bestämmelse – hund som förföljer vildsvin**16 § jaktförordning (1987:905) - hund som förföljer vilt efter vildsvin**

Hund som förföljer vilt efter vildsvin	den 1 aug. –den 31 jan.
--	-------------------------

43.18. Naturvårdsverkets förslag**16 § jaktförordning (1987:905)**

Hund som ställer vildsvin	den 1 aug.–den 30 sept.
Hund som förföljer vildsvin	den 1 okt.–den 31 jan.

Förändringen innebär att jakt samt jaktträning med hund som enbart ställer vildsvin tillåts fram till september. Under perioden oktober till januari tillåts hund som förföljer vildsvin. Av språkliga skäl föreslås att ”vilt efter” stryks.

43.19. Motivering

Jakt med hund är en effektiv jaktmetod på vildsvin som är den art som orsakar mest skada i jordbruket. Jakt med hund som förföljer vildsvin är idag tillåten redan från den första augusti när det ofta råder högsommartemperaturer.

För Naturvårdsverket finns det inga kända studier gjorda på vildsvins värmekänslighet och reaktioner på stress i varma miljöer. Tamgrisar är dock en domesticerad form av vildsvin och de har samma ursprung så Naturvårdsverket bedömer att det därför går att dra vissa slutsatser från studier om värmestress hos tamgrisar.

Grisars kroppstemperatur regleras bland annat av omgivande temperatur och av deras födointag. En studie från Mexiko på tamgrisar som utsattes för förhöjda omgivande temperaturer, visade på negativa effekter i form av värmestress med ökad hjärt- och andningsfrekvens och perifert blodflöde för att försöka göra sig av med överskottsvärme. Värmestressen ledde också till minskat intag av föda upp till sex timmar efter temperaturhöjningen.²⁰³

En annan studie från USA på tamgrisar, visade att värmestress både påverkade saggors reproduktionsförmåga negativt och gjorde att dräktiga saggor riskerade att kasta sina foster.²⁰⁴

Naturvårdsverket anser att djuretiska skäl talar för att senarelägga användandet av hund som förföljer vildsvin och istället enbart tillåta hundar som ställer vildsvin under den varmare perioden. Hundar som förföljer vildsvin har ofta intresse även för övrigt vilt, så som dovhjort och rådjur, som vid denna tidpunkt ännu inte har självständiga kalvar och kid. Naturvårdsverket gör bedömningen att samhällets behov av att möjliggöra ökad avskjutning av vildsvin är stort. Detta uppväger dock inte de brister som är förenade med att behålla det nu gällande startdatum för hundar som förföljer vildsvin. Den tidiga jaktstarten bör förbehållas hundar som ställer vildsvin. Ställande hundar är en delmängd av hund som förföljer vilt och därmed är det naturligtvis tillåtet att använda en ställande hund under tiden när jakt med hund som förföljer vilt är tillåten.

²⁰³ Cervantes m.fl. 2018

²⁰⁴ Hale m.fl. 2017

Jakt och jaktträning med hund som ställer vildsvin är lämpligt att bedriva från första augusti eftersom sådan aktivitet inte på samma sätt som med drivande hund, medför stress och överhettning av de jagade djuren. Hundanvändningen riktas också specifikt mot vildsvin, varför andra arter lämnas i fred under en för dem särskilt känslig tid. Naturvårdsverket föreslår därför att enbart hund som ställer vildsvin får användas för jakt och jaktträning under perioden första augusti till och med sista september. Under tiden första oktober till den 31 januari får jakt och jaktträning bedrivas med hund som förföljer vildsvin, inbegriper hund som ställer vildsvin. Det innebär att starttidpunkten såväl som sluttidpunkten harmoniseras för all jakt och jaktträning med hund som förföljer klövvilt i det området där älgjakten börjar i oktober.

Förslaget innebär fortsatt jakt med hund som förföljer vildsvin under vildsvinens huvudsakliga parningstid. Att införa ett brunstuppehåll under perioden skulle inte vara lämpligt ur perspektivet att begränsa skador på jordbruket. Dessutom pågår jakt med hund på övrigt klövvilt under den här tiden, vilket gör åtgärden relativt verkningslös. Naturvårdsverket föreslår därför fortsatt jakt på vildsvin med hund under artens parningstid.

Förslag har inlämnats om att bedriva jakt med hund som förföljer vildsvin under hela året, i syfte att möjliggöra ökad avskjutning. Naturvårdsverket anser att det finns djuretiska betänkligheter med förslaget varför det lämnas utan vidare åtgärd.

Förslag har också inlämnats om differentierade tider för jakt och jaktträning med hund för allmän jakt respektive skydds jakt på vildsvin i gröda. Inom ramen för jaktöversynen har det inte funnits utrymme att analysera hur ett sådant system skulle kunna utformas och vilka konsekvenser det skulle få. En sådan differentiering kan övervägas på sikt men tills vidare får länsstyrelsen lämna dispens från JF:s bestämmelser om hundanvändning vid skydds jakt.

43.20. Konsekvens

Tiderna för jakt och jaktträning med hund som förföljer vildsvin blir enhetlig med dem för övrigt klövvilt i det södra älgjaktområdet, dvs oktober till och med januari. Enhetliga tider för hundanvändning ökar rättssäkerheten vid praktisk jakt.

Att under augusti och september begränsa möjligheten till jaktträning med hund som ställer vildsvin istället för hund som förföljer vildsvin i området där älgjakten inleds i oktober, innebär en begränsning av träningsmöjligheten i området. Naturvårdsverkets bedömning är att förändringen inte kommer försämra möjligheterna att nå uppsatta mål inom vildsvinsförvaltningen.

Förslaget kan innebära något minskad effektivitet i jakten när hundanvändningen begränsas till enbart ställande hund i början av säsongen. Försämringen uppvägs dock av ökat skydd för viltet under en känslig period.

43.21. Gällande bestämmelse – hund som förföljer rödräv

16 § jaktförordning (1987:905) – hund som förföljer vilt efter rödräv	
Hund som förföljer vilt efter rödräv	den 21 aug.-den 15 mars

43.22. Naturvårdsverkets förslag

16 § jaktförordning (1987:905)	
Hund som förföljer rödräv	den 21 aug.-den 28 (29) feb.

Slutdatum tidigareläggs med två veckor. Av språkliga skäl föreslås att ”vilt efter” stryks.

43.23. Motivering

Naturvårdsverket föreslår att slutdatum för jakt och jaktränning med hund efter rödräv tidigareläggs med två veckor i syfte att inte längre överlappa hundförbudstiden samt att minska störning på andra viltarter under en känslig period.

43.24. Konsekvens

Möjligheten att bedriva predatorcontrollerande jakt på rödräv minskar med förslaget vilket kan ha viss påverkan på småvilt och markhäckande fåglar.

Störningen under en för flera viltarter känslig period begränsas med förslaget.

Jakttiden överlappar inte längre hundförbudstiden vilket kan öka acceptansen bland allmänheten för jakt och jaktränning med hund.

43.25. Gällande bestämmelse – hund som förföljer lo

16 § jaktförordning (1987:905) – hund som förföljer vilt efter lo	
Hund som förföljer vilt efter lo	den 1 feb.-den 31 mars eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad

43.26. Naturvårdsverkets förslag

16 § jaktförordning (1987:905) – hund som förföljer lo	
Hund som förföljer lo	den 1 feb.-den 15 mars eller den senare tidpunkt då jakten har avlysts genom beslut.

Förändringen innebär en tidigare sluttidpunkt för jaktränning med hund som förföljer lo, i det fall inte eventuell licensjakt fortfarande pågår. Innebörden av att jakten ska vara avslutad har förtydligats med att jakten ska ha avlysts genom beslut. Av språkliga skäl föreslås att ”vilt efter” stryks.

43.27. Motivering

Naturvårdsverket gör bedömningen att den generella principen för starttidpunkt för jaktränning med hund som förföljer de stora rovdjuren är lämplig för lo, det vill säga en månad före jaktstart.

Lons ungar föds i månadsskiftet maj/juni. Vid nästa årsskifte är de relativt självständiga även om de sannolikt är beroende av honans jaktbyte. Under de inledande månaderna av året rör sig hona och unge eller ungar allt oftare och allt längre stunder skilt från varandra. Ungarna lämnar honan vid 8–10 månaders ålder för att bilda egna hemområden.²⁰⁵ Under februari är ungarna således helt eller i stort sett självständiga.

Studier både i Sverige och i Schweiz har visat att unga lodjur gör tillfälliga utflykter till områden utanför födelseområdet före den definitiva utvandringen, vilket inte är ovanligt bland rovdjur. Det finns dokumenterat att lodjursungar har lämnat sina mödrar redan vid 6–8 månaders ålder och därefter följts till vuxen ålder. Det visar att lodjur är kapabla att klara sig till vuxen ålder även om de lämnar modern vid låg ålder.²⁰⁶

Under brunsten, som inleds i slutet av februari i södra Sverige och några veckor senare i norra delarna av landet, går honan tillsammans med en hane. Hennes årsungar kommer under denna tid inte att tolereras av hanen, men kan ändå hålla sig inom honans hemområde, alternativt vandra ut för att hitta ett eget hemområde.

Naturvårdsverket gör bedömningen att jaktträning av hundar som förföljer lo under februari inte innebär onödig påfrestning på varken vuxna djur eller årsungar under normala snö- is- och temperaturförhållanden. Skälet är att temporär eller permanent splittring av familjegruppen under denna tid redan sker naturligt. Ansvaret för att bedöma varje enskild situation vilar fortsatt på den enskilde jägaren och hundägaren.

Enligt gällande bestämmelse är jakt och jaktträning med hund på lo tillåten till den 31 mars eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad. Det sistnämnda syftar på att licensjakt på lo enligt gällande föreskrifter får pågå till 15 april i norra rovdjursförvaltningsområdet. I övriga landet är licensjakt på lo som längst tillåten till den 31 mars.

Naturvårdsverket anser att det är motiverat att begränsa tiden då jakt och jaktträning med hund som förföljer lo är tillåtet till den 15 mars, eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad. Förslaget att korta tiden för jakt och jaktträning med hund ska ses mot bakgrund av att lo under de senaste decennierna spridit sig allt längre söderut. Licensjakt på lo beslutades för första gången i södra rovdjursförvaltningsområdet under jaktåret 2018/19 och tillåtet antal djur fälldes inom några dagar.²⁰⁷ Samma mönster har setts under det senaste decenniet i mellersta och norra rovdjursförvaltningsområdet. Det antal djur som tillåts jagas, fälls inom de inledande veckorna eller dagarna av jakttiden, varefter länsstyrelserna avlyser jakten. I de södra delarna av landet påbörjas ynglingsperioden hos arter vanligtvis tidigare än i de mer nordliga delarna. Risken för störning av annat vilt vid jaktträning med hund infaller alltså tidigare i södra Sverige jämfört med landets mellersta och norra delar. Under

²⁰⁵ Segerström & Sköld 2011

²⁰⁶ Samelius m.fl. 2012

²⁰⁷ Länsstyrelsen 2018

perioden påbörjar flera vilt sin uppfödningssäsong och perioden överlappar också del av ”hundförbudstiden”.

Naturvårdsverket har övervägt en differentiering över landet för möjligheten till jaktränning med hund som förföljer lo men inte funnit tillräckligt starka skäl för detta för att frånga principen om så enkla och likartade regler som möjligt.

Naturvårdsverket anser sammantaget att detta motiverar en begränsning av tillåten tid för jaktränning med hund till den 15 mars. Självfallet ska det fortsatt vara tillåtet med jakt med hund om jakt fortfarande pågår, vilket omhändertas med formuleringen ”eller den senare tidpunkt då jakten har avslysts genom beslut”. Naturvårdsverket gör bedömningen att den nya formuleringen tydliggör vad som avses med att jakten ska vara avslutad.

Sammantaget innebär förslaget att jakt och jaktränning med hund är tillåtet i hela landet från den 1 februari till den 15 mars. Därefter är det tillåtet om licensjakt fortfarande pågår.

43.28. Konsekvens

Föreslagen starttidpunkt för jaktränning med hund som förföljer lo innebär ingen skillnad jämfört med gällande bestämmelser eller hur dessa tillämpas.

Förslaget att jaktränning efter den 15 mars enbart är tillåtet fram till dess att licensjakten avslysts innebär en begränsning jämfört med nuvarande tillämpning av bestämmelsen och Naturvårdsverkets nuvarande vägledning avseende sluttidpunkt. Enligt den kan jaktränning med hund genomföras under hela licensjaksperioden.

I det mellersta och i det södra rovdjursförvaltningsområdet är det föreslagna datumet för när jaktränning med hund ska upphöra, om inte licensjakten längre pågår, två veckor tidigare och i det norra förvaltningsområdet en månad tidigare än motsvarande datum enligt gällande bestämmelser. Förslaget innebär alltså att tillåten tid för jaktränning med hund som förföljer lo begränsas något jämfört med idag. Naturvårdsverket gör bedömningen att förslaget möjliggör en rimlig och tillräcklig tid för jaktränning med hund som förföljer lo.

Förslaget kan, beroende på när licensjakten avlyses, innebära att jaktränning med hund som förföljer lo begränsas under en känslig period och att störningen på annat vilt därmed minskar. Risken för överlapp med hundförbudstiden minskar.

43.29. Gällande bestämmelse – hund som förföljer grävling mårhund, tvättbjörn

16 § jaktförordning (1987:905) – hund som förföljer vilt efter grävling mårhund, tvättbjörn	
Hund som förföljer vilt efter grävling, mårhund, tvättbjörn	den 1 aug.-den 31 jan.

43.30. Naturvårdsverkets förslag

16 § jaktförordning (1987:905)	
Hund som ställer grävling	den 21 aug.-den 31 jan.
Hund som förföljer mink, mårhund eller tvättbjörn	den 1 aug.-den 15 april.

Förändringen innebär att mink läggs till punkten med främmande arter och att sluttidpunkt för jakt och jaktträning med hund som förföljer dessa senareläggs. Jakt och jaktträning med hund på grävling begränsas till ställande hund.

43.31. Motivering

Mårhund och tvättbjörn är främmande arter med hög riskklassning vars spridning och etablering ska begränsas så långt det är möjligt i enlighet med artikel 17 och 19 i förordning (EU) nr 1143/2014. Konsekvensen av en etablering av dessa främmande arter kan bli allvarlig för den biologiska mångfalden, framförallt för markhäckande fåglar men även för småvilt. Detta gäller även mink, där nuvarande möjlighet till jakt och jaktträning med hund som förföljer arten regleras i punkten hund som förföljer annat vilt, dvs med starttidpunkt den 21 augusti och sluttidpunkt den 28 (29) februari.

Av detta skäl föreslår Naturvårdsverket att starttidpunkt för jakt och jaktträning med hund efter mårhund, mink och tvättbjörn kvarstår till den 1 augusti.

Minkjakt på våren innan fåglarna börjat häcka är viktig för att få bort minkar som vandrat in under vintern. Möjligheten till jakt kan begränsas av tillgänglighet till skärgårdsöar beroende på issprickning. Resultatet av en kontrollerad jakt på mink kan ge en önskad positiv effekt på sjöfågelfaunan.²⁰⁸ Jakt med hund som förföljer dessa vilt är en effektiv jaktmetod. Naturvårdsverkets förslag är därför att jakt med hund som förföljer dessa främmande arter tillåts under en längre period på våren. Föreslagen senarelagd sluttidpunkt den 15 april innebär förvisso jakt med hund sent under våren samt under del av ”hundförbudstiden”. Tidpunkten är satt för att tangera men att inte i alltför stor utsträckning överlappa markhäckande fåglars häckningssäsong.

Föreslagen jakttid är en avvägning mellan att begränsa dessa främmande vilt och att utsätta häckande fåglar och annat vilt under en känslig period för störning. Naturvårdsverket gör bedömningen att jakt med hund som förföljer mink, mårhund eller tvättbjörn är en viktig förutsättning för effektiv jakt på dessa arter och att fördelarna med förslaget för den biologiska mångfalden överväger nackdelarna för densamma. På sikt och med mer kunskapsunderlag skulle tiden kunna differentieras mellan delar av landet beroende på de markhäckande fåglarnas häckningstider. Sammantaget är det av stor vikt att jakten i hög grad

²⁰⁸ Roos & Amcoff 2010

bedrivs inriktad på just dessa främmande arter och att specialiserade hundar utan intresse för andra viltarter används vid jakten.

Naturvårdsverket föreslår att jakt och jaktträning med hund vid jakt på grävling begränsas till hund som ställer grävling och att starttidpunkten senareläggs till den 21 augusti. Förslaget syftar till att minska risken att annat vilt kan störas under den varma och för flera viltarter känsliga perioden. Förslaget startdatum harmoniserar med när jakt och jaktträning med hund för älg och björn blir tillåtet samt när hundförbudstiden är över. Ett alternativ som framkommit i remissen skulle kunna vara att jakten enbart tillåts vid grävlingstrytet. Naturvårdsverket har inte analyserat detta alternativ ytterligare.

43.32. Konsekvens

Länsstyrelsen beviljar en del dispenser för hundjakt på våren på bland annat mink. Länsstyrelsens administration bör därmed kunna minska med förslaget.

Förslaget med senarelagd jaktslut efter främmande vilt kan innebära viss störning under våren för viltarter där vissa redan kan ha fått sina ungar. Flera fågelarter påbörjar eller har redan påbörjat häckningen vid mitten av april. Den riktade hundjakten efter de främmande viltarterna sker dock i nära anslutning till de främmande arternas gryt där övrigt vilt bedöms förekomma i mindre omfattning.

Förslaget om jakt och jaktträning på grävling innebär att möjligheten att förhindra grävlingens underminering av hus och fäbodrar, samt möjligheten att minska grävlingens predation på markhäckande fåglar, begränsas något.

Risken att jakt och jaktträning med hund som är avsedd att förfölja grävling istället används för jaktträning på älg och/eller björn under början av augusti, avsiktligt eller oavsiktligt, minskar med förslaget.

43.33. Gällande bestämmelse – hund som förföljer annat vilt

16 § jaktförordning (1987:905) – hund som förföljer annat vilt	
Hund som förföljer vilt efter annat vilt	den 21 aug.-den 28 (29) feb. eller den tidigare tidpunkt då jakten ska vara avslutad.

43.34. Naturvårdsverkets förslag

16 § jaktförordning (1987:905)		
Hund som förföljer varg	Hela landet	den 1 dec.-den 15 jan. eller den senare tidpunkt då jakten har avlysts genom beslut.
Hund som förföljer järv	Hela landet	den 1 sept.-den 30 nov. eller den senare tidpunkt då jakten har avlysts genom beslut.
Hund som förföljer övriga däggdjur	Hela landet	den 21 aug.-den 28 (29) feb. eller den tidigare tidpunkt då jakten ska vara avslutad.

Förändringen innebär en precisering och en viss begränsning av tiden för jakt och jaktträning med hund som förföljer varg och järv.

43.35. Motivering

I gällande bestämmelse ingår varg och järv i gruppen ”annat vilt”. Naturvårdsverket anser att en reglering av hundanvändning vid jakt och jaktränning av hund bör införas för dessa arter som är strikt reglerade i övrigt.

Naturvårdsverket föreslår att den generella principen för jakt och jaktränning med hund som förföljer de stora rovdjuren ska gälla. Det innebär att jakt och jaktränning med hund tillåts en månad före jaktstart, som sker den 2 januari för varg och enligt förslag²⁰⁹ från Naturvårdsverket den 1 oktober för järv.

Naturvårdsverket föreslår att jaktränning med hund får pågå till åtminstone den 15 januari för varg och den 30 november för järv. Därefter är det tillåtet endast om licensjakt fortfarande pågår vilket är möjligt fram till den 15 februari på varg och till den 31 december på järv. Detta omhändertas med formuleringen ”eller den senare tidpunkt då jakten har avslysts genom beslut”.

Enligt Naturvårdsverkets bedömning möjliggör förslaget en rimlig tid för jaktränning av hundar som förföljer varg och järv. Behovet av hundar för jakt och eftersök på varg finns över hela Sverige, medan behovet av hundar för jakt och eftersök på järv i första hand finns i landets norra delar. Under de år sedan 2010 då licensjakt på varg först beslutades i Sverige har de allra flesta djur som varit tillåtna att fälla vid de licensjakter som genomförts, fällts under en kort inledande tid av jakttiden.

Annat vilt som idag kan jagas med stöd av JF bilaga 1 och bilaga 4 med hund som förföljer vilt är hare, iller, mufflon, mink, ekorre och hermelin. Även råttor har lyfts fram som ett sådant vilt under remisstiden. Naturvårdsverkets bedömning är att det inte finns skäl att specificera dessa viltarter i punkten och föreslår att tiden kvarstår oförändrad. Mufflon är ett främmande vilt och Naturvårdsverket ser därför inte skäl att begränsa möjligheten till jakt- och jaktränning med hund för denna art till de tider som gäller för övrigt klövvilt, utan mufflon kan fortfarande ingå i denna punkt. Mink läggs till punkten med hund som förföljer mårhund eller tvättbjörn. Skydds jakt kan bedrivas på råttor, iller, ekorre och hermelin i begränsade miljöer och det kan finnas fördel att använda en hund för sådan skydds jakt. Om det finns behov av skydds jakt med hjälp av hund under övriga tider på året för dessa vilt går det att ansöka om undantag hos länsstyrelsen enligt 18 § JF.

43.36. Konsekvens

Varg och järv, som är strikt reglerade i övrigt, får med förslaget preciserade och begränsade tider för när jakt och jaktränning med hund får bedrivas precis som de övriga stora rovdjuren. Tydligheten i och med detta bör innebära bättre förutsättningar för Polismyndigheten och länsstyrelserna att bedriva tillsyn mot illegal jakt i samband med jakt och jaktränning av hund på stora rovdjur.

Förslaget att jaktränning enbart är tillåtet fram till dess att licensjakten avslysts innebär en begränsning jämfört med Naturvårdsverkets nuvarande vägledning avseende sluttidpunkt. Enligt den kan jaktränning med hund genomföras under

²⁰⁹ Naturvårdsverket 2019 Nya föreskrifter om rovdjursförvaltningen

hela licensjaktperioden. Naturvårdsverket gör bedömningen att förslaget möjliggör en rimlig och tillräcklig tid för jaktträning med hund som förföljer varg och järv.

Naturvårdsverket får varje år frågor om hur 18 § andra stycket JF bör tillämpas vid bland annat hundträning på varg. Naturvårdsverket har ansett att träning av hund på varg inte bör ske före den 1 december, av hänsyn till årsungarnas storlek och temperaturförhållanden. Temperaturen har betydelse då varg under senare delen av hösten har anlagt vinterpäl och under varmare väder riskerar att överhettas vid längre förföljanden. I praktiken skiljer sig alltså inte förslagets starttidpunkt från gällande vägledning avseende när sådan träning tidigast kan starta.

43.37. Gällande bestämmelse – hund som inte förföljer vilt efter fågel

16 § jaktförordning (1987:905) – hund som inte förföljer vilt efter fågel	
Hund som inte förföljer vilt efter fågel	den 16 aug.-den 15 apr., i Värmlands, Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län dock t.o.m. den 30 apr

43.38. Naturvårdsverkets förslag

16 § jaktförordning (1987:905)		
Hund som jagar fågel utan att förfölja vilt	Värmlands, Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	den 16 aug.-den 30 apr.
	Övriga delar av landet	den 16 aug.-den 15 apr.

Förändringen innebär inte någon förändring utan endast ett förtydligande.

43.39. Motivering

Bestämmelsen avser samtliga fåglar som jagas med stående, stötande eller skällande fågelhund där syftet inte är att hålla fågeln i rörelse. Träning av stående och stötande fågelhund liknar en jaktsituation förutom att inga fåglar faller, det vill säga att fåglarna kan störas vid uppfloget. En skällande fågelhund tränas framförallt under ordinarie jaktsäsong.

Naturvårdsverkets bedömning är att nuvarande tider för jakt och jaktträning med hund som inte förföljer fågel är väl avvägda och kan lämnas oförändrade.

Det finns idag god kunskap om jaktens effekter på rippopulationerna, se kapitel *allmän jakt på dalripa och fjällripa*. Jakt inklusive den hundträning som tillåts har liten effekt på dessa populationer. Baserat på denna kunskap gör Naturvårdsverket bedömningen att jaktträning av hund inom angiven tidsperiod inte innebär någon negativ påverkan på populationen. Med tanke på farhågor om hundträningens effekter på rennärigen konstaterar Naturvårdsverket att länsstyrelsen har möjlighet att avlysa områden på statens mark med hänsyn till bland annat renskötseln.²¹⁰

²¹⁰ 32§ rennäringslagen (1971:473) samt 3 § rennäringsförordningen (1993:384).

Lydelsen *hund som inte förföljer vilt efter fågel* är något klumpig och Naturvårdsverket föreslår att den ersätts med hund som jagar fågel utan att förfölja vilt. På så sätt tydliggörs syftet med bestämmelsen med ökad tydlighet för viltförvaltningens intressenter som följd.

43.40. Konsekvens

Förslaget innebär ingen skillnad jämfört med hur bestämmelsen tillämpas idag och därmed har ingen konsekvens för förslaget identifierats.

43.41. Gällande bestämmelse – hund som inte förföljer vilt efter annat vilt

16 § jaktförordning (1987:905) – hund som inte förföljer vilt efter annat vilt	
Hund som inte förföljer vilt efter annat vilt	den 21 aug.-den 28 (29) feb. eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad

43.42. Naturvårdsverkets förslag

16 § jaktförordning (1987:905)	
Hund som stöter hare, vildkanin eller rödräv	den 21 aug.-den 28 (29) feb.

Förändringen innebär att sluttidpunkten preciseras och begränsas till sista februari.

43.43. Motivering

Punkten avser jakt och jaktträning med stötande hundar som jagar hare och vildkanin och möjligtvis även räv i uppsprång. En stötande hund ska aldrig förfölja viltet. Störningen på såväl det vilt som jagas som övrigt vilt blir därför minimal.

Vildkanin och fälthare är främmande vilt vars utbredning och etablering bör begränsas. Jakt på vildkanin är tillåten året runt med stöd av JF bilaga 4 punkt 1. Sluttidpunkten preciseras till den sista februari som en anpassning till hararnas och vildkaninens reproduktionsperiod. Vildkaninernas huvudsakliga ynglingsperiod börjar i mitten av mars och i praktiken bedrivs jakt i mindre omfattning efter februari. Därmed överlappar inte längre tiden för jakt och jaktträning med hund i denna punkt hundförbudstiden.

Hund som inte förföljer vilt delas i JF in i ”efter fågel” och ”efter annat vilt”. Med annat vilt avses därmed däggdjur eftersom vilt antingen är fågel eller däggdjur och fågel återfinns i en annan punkt. Nuvarande lydelse *hund som inte förföljer annat vilt efter annat vilt* är något klumpig. Naturvårdsverket föreslår att den ersätts med hund som stöter de arter som är aktuella för detta, dvs hare, vildkanin och rödräv. På så sätt tydliggörs syftet med bestämmelsen med ökad tydlighet för viltförvaltningens intressenter som följd.

43.44. Konsekvens

Möjligheten att bedriva jakt med hund som förföljer främmande arter som vildkanin och fälthare minskar med förslaget vilket kan ha viss påverkan på den biologiska mångfalden som dessa arter påverkar negativt.

Störningen under en för flera viltarter känslig period begränsas med förslaget. Jakttiden överlappar inte längre hundförbudstiden vilket kan öka acceptansen bland allmänheten för jakt och jaktträning med hund.

43.45. Gällande bestämmelse – hund som används vid jakt under jord

16 § jaktförordning (1987:905) – hund som används vid jakt under jord	
Hund som används vid jakt under jord efter vildkanin, mårddhund	den 1 juli-den 30 juni
Hund som används vid jakt under jord efter rödräv, mink, mård, grävling	allmän jakttid samt jakt enligt bil. 4 till denna förordning

43.46. Naturvårdsverkets förslag

16 § jaktförordning (1987:905)	
Hund som används vid jakt under jord på vildkanin, mårddhund, mink, stenmård eller tvättbjörn	den 1 juli-den 30 juni
Hund som används vid jakt under jord på rödräv, skogsmård eller grävling	allmän jakt enligt bilaga 1 samt skyddsjakt enligt bilaga 4 till denna förordning

Förslaget är att tiden för jakt med hund som används vid jakt under jord är oförändrad. Det vilt som enbart skyddsjagas med stöd av JF bilaga 4 har sammanförts i ett stycke. Ett förtydligande har gjorts av att allmän jakt bedrivs med stöd av JF bilaga 1.

43.47. Motivering

Det första stycket kompletteras för att omfatta de främmande viltarter som förekommer under jord och som är tillåtna för skyddsjakt under hela året med stöd av JF bilaga 4 pkt 1. De arter som lagts till punkten är stenmård och tvättbjörn. Mink har flyttats från andra till första stycket.

I princip skulle jakttiden för arterna i första stycket kunna anges med samma lydelse som i andra stycket, dvs *allmän jakt enligt bilaga 1 samt skyddsjakt enligt bilaga 4 till denna förordning*, men det blir tydligare för den som ska tillämpa bestämmelsen om det framgår att jakttiden är hela året.

Stenmård ingår inte i JF bilaga 4 pkt 1 i gällande bestämmelser, men gör det enligt förslag i denna rapport. Om den inte införs i JF bilaga 4 pkt 1 ska den heller inte införas i denna punkt.

Det andra stycket renodlas till de arter som förekommer under jord och som är tillåtna för både allmän jakt enligt JF bilaga 1 och skyddsjakt på enskilda initiativ med stöd av bilaga 4 i samma förordning. Ett förtydligande har gjorts av att allmän jakt bedrivs med stöd av JF bilaga 1. En precisering har gjorts till skogsmård, eftersom stenmård har införts i första stycket.

43.48. Konsekvens

Förslaget innebär att tiden för jakt med hund som används vid jakt under jord på mink blir tydligare.

43.49. Gällande bestämmelse – hund som jagar på olämpligt sätt

18 § jaktförordning (1987:905) – första stycket

En hund som vid jakt eller jaktträning under tiden den 21 augusti-30 september driver eller förföljer hjort eller rådjur eller annars jagar på ett olämpligt sätt ska snarast kopplas.

43.50. Naturvårdsverkets förslag

18 § jaktförordning (1987:905) – första stycket

En hund som vid jakt eller jaktträning jagar på ett olämpligt sätt ska snarast kopplas.

Förändringen innebär att nuvarande dubbelreglering avseende kontroll på hunden avskaffas.

43.51. Motivering

Enligt 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter ska hundar under tiden den 1 mars-20 augusti hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt. Ordet ”kopplingstvång” används förvisso inte, men Naturvårdsverkets tolkning av nyss nämnda paragraf är att hundägaren behöver ha sådan kontroll över sin hund att det motsvarar ett osynligt koppel.²¹¹ Det innebär i praktiken att om en hund ska hindras från att springa lös måste den i de allra flesta fall hållas i koppel.

I gällande bestämmelse 18 § första stycket JF regleras att en hund som under en begränsad tid av året driver eller förföljer vissa vilt (eller på annat sätt jagar på ett olämpligt sätt) snarast ska kopplas. Enligt resonemanget ovan anser Naturvårdsverket att kontrollen på hunden redan är reglerad och föreslår följaktligen att detta stryks i JF. Dessutom är nuvarande bestämmelse inte heltäckande eftersom den enbart omfattar hund som förföljer eller driver vissa hjortdjur under en begränsad tid på året. Samma regel borde i konsekvensens namn gälla exempelvis en hund som är avsedd att förfölja grävling men istället förföljer älg i början av augusti. Alternativet till att ta bort bestämmelsen skulle således vara att föreslå en komplettering i stil med *en hund som vid jakt eller jaktträning driver eller förföljer icke tillåtet vilt ska snarast kopplas*.

Naturvårdsverket gör bedömningen att skrivningen om att hund som jagar på ett olämpligt sätt snarast ska kopplas är ett lämpligt förtydligande av hundägarens strikta ansvar. Lydelsen kompletterar paragrafens andra stycke att jakt och jaktträning med hund ska bedrivas på så ett sådant sätt att viltet med hänsyn till hundens egenskaper inte utsätts för onödiga påfrestningar.

43.52. Konsekvens

Naturvårdsverket gör bedömningen att konsekvensen av förslaget i praktiken blir liten eftersom hundägaren redan förutses ha sådan kontroll över sin hund att det motsvarar ett osynligt koppel.

²¹¹ Naturvårdsverket 2020 Hundar i naturen

44. Skydds jakt på enskilds initiativ

Grundprincipen är att skador orsakade av vilt om möjligt ska förebyggas med jakt under allmän jakttid. När detta inte är möjligt används andra förebyggande åtgärder för att förhindra skada. En sådan åtgärd är skydds jakt som kan bedrivas mot specifika problemskapande individer eller grupper. Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skydds jakt definierar och beskriver förutsättningar för skydds jakt.²¹²

Skydds jakt kan ske på enskilds initiativ eller efter beslut av myndighet. Enligt 26 § JF får skydds jakt på enskilds initiativ bedrivas för att förebygga skador av vilt under de tider och övriga villkor som anges i bilaga 4 till nyss nämnda förordning. Detta kapitel behandlar sådan skydds jakt. Skydds jakt på enskilds initiativ innebär att skadedrabbad har möjlighet att förhindra skada utan att först ansöka om tillstånd för skydds jakt hos länsstyrelsen. I och med att uppkommen situation då kan hanteras särskilt skyndsamt ökar sannolikheten att skadan kan begränsas i högre grad än vid en tillståndsprovning.

Vid skydds jakt på enskilds initiativ bedrivs jakten i enlighet med gällande bestämmelser avseende eventuell begränsning av tid på dygnet, hundanvändning, jaktmedel med mera. Kontroll av regelefterlevnad bedrivs på samma sätt som vid övrig jakt. Det är de rättsvårdande myndigheterna som har att avgöra om den som har bedrivit skydds jakten har uppfyllt kriterierna för skydds jakten, precis som vid skydds jakt med stöd av myndighetsbeslut. Skydds jakt bedrivs av jakträttshavaren om inget annat framgår. Möjligheten till jakt i skyddade områden avgörs genom föreskrifter för det skyddade området och påverkas inte av om skydds jakten bedrivs på enskilds initiativ eller med länsstyrelsens beslut.

44.1. Utgångspunkt för utformning av jakttider för skydds jakt på enskilds initiativ

Vilt är en del av den biologiska mångfalden och en resurs som brukas till nytta och glädje för många människor. Vilt orsakar också skador på bland annat landsbygdens näringar och i trafiken. Enligt *strategi för svensk viltförvaltning* ska viltförvaltningen aktivt bidra till att förebygga skador och andra problem. Vidare ska beslut fattas så nära de människor som berörs som möjligt. Det innebär att förvaltningen till stor del styrs på regional och lokal nivå.

Enligt de riktlinjer som definierades inledningsvis i jakttidsöversynen är en bedömningsgrund för förändringar av skydds jakt på enskilds initiativ, som exempelvis införande av en ny art i JF bilaga 4, i vilken omfattning sådan skydds jakt beviljas av länsstyrelsen.

²¹² Naturvårdsverket 2012 rapport 6568

44.2. Undantagsregler i AHD och FD

Kriterierna för skydds jakt på samtliga fågelarter som förekommer naturligt inom EU utgår från undantagsreglerna i FD artikel 9.1. Motsvarande bestämmelser för däggdjur finns i AHD artikel 16.1 och gäller för de arter som är listade i AHD:s bilaga 4 och 5. Dessa undantagsregler är idag bland annat genomförda genom 23 a § JF. Där anges att beslut om skydds jakt får meddelas vid de givna förutsättningar som anges i paragrafen det vill säga när myndighet, exempelvis länsstyrelsen, fattar beslut om skydds jakt. När skydds jakt bedrivs på enskilda initiativ framgår inte dessa undantagsregler på motsvarande sätt. Detta behöver åtgärdas i JF för såväl samtliga fåglar som för de däggdjur som listats i AHD:s bilagor på vilka skydds jakt bedrivs på enskilda initiativ.

Skydds jakt efter en art får enbart bedrivs om den inte försvårar upprätthållandet av GYBS för arten i dess naturliga utbredningsområde. Bedömningen av GYBS ska enligt praxis även ske på regional och lokal nivå. Undantagsregeln säkerställs genom att Naturvårdsverket enbart föreslår skydds jakt på enskilda initiativ på arter där myndigheten gör bedömningen att jakten inte försvårar upprätthållandet av GYBS. Därmed bedöms arternas bevarandestatus inte påverkas negativt av förslaget.

AHD:s och FD:s undantagsregler i övrigt, som exempelvis att skydds jakt enbart får bedrivs för att förhindra *allvarlig*²¹³ skada vid givna omständigheter och om det inte finns någon annan lämplig lösning, bör tydliggöras i JF. I respektive villkor i de punkter i JF bilaga 4 där fåglar eller däggdjur listade i AHD förekommer bör undantagsreglerna anges. I vissa punkter i bilagan förekommer dessa arter tillsammans med däggdjur som inte är listade i AHD. I sådana fall kan en uppdelning av arterna behöva göras beroende på om de omfattas av AHD eller FD eller inte. Dessutom behövs det vägledning vid en sådan regeländring så att det blir tydligt för alla berörda vilka villkor som gäller för skydds jakten på eget initiativ som rör direktivarter.

44.3. Rapportering vid skydds jakt på enskilda initiativ

Genom medlemskapet i EU har Sverige skyldighet att säkerställa viss rapportering vid jakt. Rapportering av undantag från bestämmelserna i AHD och FD (skydds jakt) ska ske till EU-kommissionen via HABIDES i enlighet med art 9.3 FD (årlig rapportering) och art 16.2 AHD (rapportering vartannat år). Rapportering av fällda listade invasiva arter ska göras vart sjätte år till EU-kommissionen i enlighet med art 24 i förordning (EU) 1143/2014. För det fall att en invasiv främmande art av unionsbetydelse som är ny för landet upptäcks eller om sådan art upptäcks på en ny plats i landet har Sverige också en skyldighet att utan dröjsmål anmäla upptäckten samt åtgärder som vidtagits till EU-kommissionen enligt art 16 och 17 samma förordning. Både rapportering och anmälan hanteras av Naturvårdsverket.

I dagsläget hanteras rapportering av jakt genom olika system till olika aktörer. För jakt med stöd av bilaga 1 till JF finns ett frivilligt rapporteringssystem som hanteras av Svenska Jägareförbundet som en del i deras allmänna uppdrag, Viltdata. Rapporterna tas in årligen under våren och sammanställs under

²¹³ Naturvårdsverket 2012 rapport 6568

sommaren. Även viss jakt med stöd av bilaga 4 till JF rapporteras uppenbarligen in i Viltdata. Det rör skyddsjakt efter arter som även får jagas med stöd av bilaga 1, dvs som ändå rapporteras till Viltdata. Till exempel rapporteras en okänd andel av skyddsjakt efter sädgås i Viltdata. Vad gäller övriga arter som finns i båda bilagorna är kunskapsläget mer oklart. För jakt efter arter som bara finns i bilaga 4 finns inget rapporteringssystem. När länsstyrelserna beslutar om jakt med stöd av 24 § eller 29 § jaktförordningen rapporteras resultatet till länsstyrelsen, som lägger in rapporterna i HABIDES, liksom Naturvårdsverket vid enskilda beslut om jakt (24, 25 och 31.1 §§). Att jakt med stöd av bilaga 4 inte har något rapporteringssystem innebär att myndigheterna helt saknar information av omfattningen av skyddsjakten efter vissa arter som bara finns i bilaga 4, till exempel vitkindad gås, korp och stare. Situationen kompliceras av att länsstyrelserna fattar beslut om skyddsjakt för dessa arter under andra tider eller omständigheter. Sådan jakt rapporteras enligt ovan via HABIDES, vilket gör att det finns siffror, men dessa avspeglar bara en okänd del av avskjutningen. Det saknas ett rapporteringssystem för främmande arter.

För att Sverige kan uppfylla sina åtaganden gentemot EU och säkerställa rapporteringen även vid skyddsjakt på enskilda initiativ, avser Naturvårdsverket att använda sin föreskriftsrätt i 26 § JF. Enligt tredje stycket i bestämmelsen är den som jagar med stöd av första eller andra stycket i samma bestämmelse skyldig att till länsstyrelsen lämna de uppgifter om jakten som Naturvårdsverket föreskriver och länsstyrelsen är skyldig att årligen till Naturvårdsverket överlämna dessa uppgifter. Naturvårdsverket bedömer att ändringar i 26 § JF behövs för att ett mer effektivt rapporteringssystem ska kunna skapas som både tillgodoser de krav som ställs genom Sveriges åtaganden gentemot EU men även blir tydligare och mer transparent för användarna. Naturvårdsverket har därför inlett ett arbete med att se över hur ett sådant rapporteringssystem skulle kunna utformas och vilka förändringar i lagstiftningen som skulle behövas för att rapporteringssystemet skulle kunna införas. Arbetet kommer att genomföras i samverkan med länsstyrelserna och Svenska Jägareförbundet samt andra berörda aktörer. Ändringsförslagen gällande 26 § kan bland annat komma att handla om vart de olika arterna ska rapporteras samt om en eventuell tidsgräns för när rapporteringen ska ske.

Enligt Naturvårdsverkets bedömning bör rapportering vid skyddsjakt på enskilda initiativ vara säkerställd som en förutsättning innan nya arter eller utökade jakttider införs i JF bilaga 4.

44.4. Begrepp och definitioner i JF bilaga 4

Det har under jaktöversynen framkommit synpunkter på att begrepp och definitioner i JF bilaga 4 är otydliga, inkonsekvent använda samt svårtolkade vilket ger upphov till frågor inom förvaltningen. Exempel på sådana begrepp är anläggning, gård, trädgård, vid, invid och olägenhet. I vissa fall står att skada ska förebyggas, i vissa fall att den ska förhindras och i vissa fall finns krav på att skadan ska vara pågående för att skyddsjakt ska få bedrivas. Då skyddsjakt får ske på enskilda initiativ är tydlighet särskilt viktigt för att undvika rättsosäkerhet. Det finns fortsatt behov av att tydliggöra villkoren för skyddsjakt på enskilda initiativ. Primärt bör förtydliganden åstadkommas genom ändringar i JF som

leder till en tydligare och mer konsekvent reglering. Utöver det kan även vägledning behövas för att förtydliga innebörden av olika begrepp.

Olika terminologi används också för olika former av grödor. Med oskördad gröda menas gröda som är avsedd att skördas, inbegripet nysådd och vall.²¹⁴ Till vall räknas både slåttervall och betesvall på åkermark. Vall är samlingsnamnet på en gröda som producerar grönmassa för användning till hö, ensilage och bete.²¹⁵ Naturliga beten som inte är avsedda att skördas, exempelvis strandängsbete, ingår därmed inte i begreppet oskördad gröda. Flera lantbrukare drabbades hårt av torkan 2018 och foder till djuren var en bristvara på många lantbruk. Med anledning av detta har fodret på betesmarker blivit av allt större vikt och flera förslag har inlämnats till jaktöversynen om att villkoren för skydds jakt på grågås, kanadagås och vitkindad gås även ska inbegripa slåttervall och betesvall på åkermark. Enligt definitionen ovan inbegriper begreppet oskördad gröda, både slåttervall och betesvall på åkermark, och det finns därför ingen anledning att lägga till detta i villkoret för skydds jakten.

Under remissperioden har det inlämnats förslag om att ändra villkoret för skydds jakt på gäss från ”vid fält...” till ”på fält...”. Naturvårdsverket anser dock att det bör vara möjligt att bedriva skydds jakt även på fåglar som är under tydlig inflygning till fält med oskördad gröda som ska skyddas. Därför finns det anledning att behålla lydelsen ”vid fält”.

En del villkor i JF bilaga 4 inbegriper skydds jakt på enskilda initiativ under perioden den 1 juli–den 30 juni. För läsbarheten hade det varit enklare att skriva ”under hela året”. Det finns dock en koppling till 16 § JF där jakt och jaktträning med hund regleras vilket medför att detta skrivsätt blir olämpligt. Det gäller de fall där tiden för jakt och jaktträning med hund anges till den senare alternativt tidigare tidpunkt då jakten ska vara avslutad. Datumangivelse för skydds jakten bidrar i dessa fall till ökad tydlighet.

44.5. Fåglar som uppträder i flock

När det gäller stora betande fåglar föreslår Naturvårdsverket att skydds jakten framöver enbart tillåts på individer som uppträder i flock och inte på enstaka individer. Under häckningsperioden uppträder dessa fåglar i par med ungar åtskilda från andra familjegrupper²¹⁶ medan de som inte häckar uppträder i större flockar. Familjgruppens storlek är artspezifisk, exempelvis är tranans familjegrupp aldrig fler än högst fyra.

Genom att rikta jakten mot individer som uppträder i flock uppnås två syften. Dels får fåglarnas familjegrupper ett effektivt skydd under häckningsperioden som kan överlappa perioden för skydds jakt. Det gör att risken att häckande föräldrafåglar skjuts bort från sina ungar minskar. Dels är det sällan eller aldrig som enstaka individer orsakar allvarlig skada, utan sådan skada uppstår framför allt när grupper av fåglar söker föda på samma fält med oskördad gröda.

²¹⁴ Månsson J. m.fl. 2015

²¹⁵ Månsson J. m.fl. 2011

²¹⁶ Familjegrupp är ett häckande par med ungar (1-2 st). De är territoriellt och förflyttar sig enbart på marken under denna tid.

Naturvårdsverket har övervägt att begränsa kravet på flocktillhörighet till enbart under häckningsperioden. Dock förenklar det för berörda om samma regelverk gäller under hela perioden för skydds jakt. Dessutom är det framförallt när dessa fåglar förekommer i flock som skadorna riskerar att bli allvarliga.

Naturvårdsverket föreslår att flockstorleken specificeras till ett minsta antal individer för att säkerställa tydlighet och rättssäkerhet för den som bedriver skydds jakten. Förslaget är att minsta tillåtna flockstorlek vid skydds jakt på enskilda initiativ på stora betande fåglar är fem individer av samma art.

I gällande bestämmelse för skydds jakt på ringduva på enskilda initiativ finns redan villkoret att skydds jakten ska bedrivas på individer som uppträder i flock. Ringduvans beteende skiljer sig från gässens på så sätt att de ringduvor som har ungar ofta uppträder ensamma, medan ringduvor som inte har ungar mestadels uppträder i flock. Det är framförallt när ringduvorna förekommer i flock som skadorna riskerar att bli allvarliga. Av den anledningen införs även ett minimikrav på flock till minst fem individer även för ringduva.

44.6. Sanitär olägenhet / olägenhet för människas hälsa

Ett i gällande bestämmelser förekommande villkor för skydds jakt på enskilda initiativ är ”sanitär olägenhet”. Begreppet är sannolikt en kvarleva från tiden före miljöbalkens införande. Då miljöbalken infördes samlades ett stort antal rättsakter inom hälsoskydd, miljö- och naturvård med mera inom balken och begreppet ”sanitär olägenhet” utgick till förmån för ”olägenhet för människors hälsa”.²¹⁷ Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.²¹⁸

I gällande bestämmelser för skydds jakt på enskilda initiativ på grågås och kanadagås tillåts skydds jakt vid sanitär olägenhet. Detta är även tillåtet för pilfink och gråsparv vid vissa förutsättningar. Naturvårdsverket föreslår en omformulering av sanitär olägenhet som en anpassning till formuleringen i miljöbalken och ska således inte ses som en skärpning av bestämmelserna i sak. Då ”sanitär olägenhet” kan uppfattas vidare än ”olägenhet för människors hälsa” behöver vägledning och information tas fram för att klargöra betydelsen av den nya lydelsen som görs som anpassning till miljöbalken.

Det bör poängteras att undantagsreglerna i AHD och FD i detta sammanhang tillsammans täcker in det äldre begreppet ”sanitär olägenhet”, även om kraven är formulerade mer precist i direktiven. Den skada som skydds jakten är avsedd att förhindra får ske med hänsyn till allmän hälsa och säkerhet samt för att förhindra allvarlig skada. Detta bör tolkas som fullt ut motsvarande det nu gällande villkoret ”sanitär olägenhet”.

Många smittämnen är kända hos vilda gäss och svanar men dessa utgör sällan en hälsorisk för människor, men något oftare för tamdjur och då främst fjäderfän. Eftersom det för några smittämnen fortfarande är oklart om gäss och svanar alls

²¹⁷ (Prop 1997/98:45)

²¹⁸ Månson m.fl. 2015

har någon betydelse för spridning till tamdjur eller människa²¹⁹ är Naturvårdsverkets förslag att villkoret olägenhet för människas hälsa behålls av försiktighetsskäl. Att avgöra om spillning i foder utgör allvarlig skada för boskap behöver avgöras från fall till fall. Även att avgöra om gåsspillning på strandbad eller dylikt innebär risk för människas hälsa behöver göras från fall till fall. Om enskild är osäker bör ansökan om skydds jakt lämnas till länsstyrelsen för bedömning och beslut.

44.7. Eventuell påverkan på ersättning och bidrag för skador på gröda

För att stödja brukare som drabbas av skadegörande fåglar i gröda använder länsstyrelsen medel ur det så kallade viltskadeanslaget, som regleras närmare i Naturvårdsverkets föreskrifter om bidrag och ersättningar för viltskador.²²⁰ Bidrag kan lämnas för förebyggande åtgärder som syftar till att locka alternativt skrämna fåglar till eller från specifika fält, medan ersättning kan lämnas för uppkomna skador. För att kunna ansöka om ersättning krävs att skadan har besiktigats av särskilt utbildad besiktningsman. Länsstyrelsen bedömer varje ansökan om bidrag eller ersättning i varje enskilt fall.

Grundprincipen är dock att skador orsakade av vilt om möjligt ska förebyggas med jakt under allmän jakttid. När detta inte är möjligt används andra förebyggande åtgärder för att förhindra skada. En sådan åtgärd är skydds jakt.

Skydds jakt på enskilds initiativ innebär att skadedrabbad har möjlighet att förhindra skada på gröda utan att ansöka om tillstånd för skydds jakt hos länsstyrelsen. I och med att uppkommen situation då kan hanteras särskilt skyndsamt ökar sannolikheten att skadan kan begränsas i högre grad än vid en tillståndsprövning.

En konsekvens av utökade möjligheter till skydds jakt på enskilds initiativ, som Naturvårdsverket föreslår i vissa fall av stora betande fåglar, kan bli att ersättningsanspråken för uppkomna skador ur viltskadeanslaget generellt minskar som ett resultat av effektivare skadebekämpning, vilket skulle innebära en besparing av allmänna medel.

Detta kan givetvis innebära lägre eller ingen ersättning för den enskilde, men detta måste givetvis sättas i relation till att brukaren sannolikt kunnat förhindra skada på ett mer effektivt sätt och därmed minskat inkomstbortfallet, med anledning av lägre förlust av skörd.

Närmare vägledning avseende viltskadeanslagets användning finns i *Riktlinjer för förvaltning av stora fåglar i odlingslandskapet*.²²¹

²¹⁹ Elmberg & Månsson 2018

²²⁰ (NFS 2018:5)

²²¹ Månsson m.fl. 2015

44.8. Skyddsjakt på enskilda initiativ utan krav på jakträtt

Med stöd av 23 § JL får regeringen föreskriva om vilka tider den som bor på en gård eller har en trädgård, men saknar jakträtt där, får döda eller fånga och behålla djur av i paragrafen uppräknade arter.

Av 26 § JF framgår att sådan jakt får bedrivas under de tider som anges i punkterna 2-4, samt när det gäller vildkanin, punkten 1 i JF bilaga 4.

Naturvårdsverket har övervägt att föreslå att samtliga dessa punkter samlas i en och samma punkt i bilaga 4 för att skapa ökad tydlighet avseende vem som har rätt att bedriva skyddsjakten, men gör bedömningen att en sådan gemensam punkt skulle bli alltför omfattande och lämnar därför inga förslag på ändringar i detta hänseende.

45. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 1, främmande vilt

45.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 1	
Sumpbäver, mårhund, tvättbjörn, wapitihjort, sikahjort, vitsvanshjort, mufflonfår, frett, vildkanin, mink, mullvad, sorkar (även bisam), lämlar, råttor, skogsmöss, näbbmöss, husmus och amerikansk kopparand får jagas	den 1 juli–den 30 juni.

45.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905)		
Axishjort, bisam, bison, frett, guldfleckig mangust, mink, mufflonfår, mårhund, röd muntjak, sikahjort, stenmård, strimmig skunk, sumpbäver, svartsvansad präriehund, tvättbjörn, vildkanin, vitsvanshjort och wapitihjort	får jagas för att förhindra skador orsakade av främmande viltarter	den 1 juli–den 30 juni.

Förändringen innebär att punkten renodlas till vilt som klassas som främmande arter, vars utbredning och etablering kan begränsas bland annat genom skydds jakt året runt på enskilda initiativ.

45.3. Motivering

Punkten består idag av en blandning av några främmande och några inhemska arter, utan tydlig koppling till varandra eller de skador dessa arter kan orsaka. Naturvårdsverket föreslår därför att punkten renodlas till vilt som klassas som främmande arter och att skadebilden kopplas just till att de är främmande. Det vilt som ingår i punkten idag som inte är främmande föreslås flyttas till andra punkter i JF bilaga 4, med villkor som tydligare speglar den skadebild dessa arter kan orsaka.

Främmande arter är arter som under historisk tid inte har förekommit naturligt i Sverige, utan som genom någon form av mänsklig hjälp, avsiktligt eller oavsiktligt, har flyttats till ett område utanför sitt naturliga utbredningsområde. Artdatabanken har analyserat ett urval främmande arter och klassat arterna efter vilken risk de kan komma att utgöra för inhemsk biologisk mångfald, nu och i ett framtida perspektiv.²²² Naturvårdsverket har i förslaget utgått från de viltarter som Artdatabanken har klassat som etablerade eller dörrknackande främmande arter i Sverige, se bilaga *riskklassade främmande arter*.

Enligt *strategi för svensk viltförvaltning* ska invasiva arter och arter som inte genom naturlig utbredning förekommer i Sverige hindras att etablera och sprida sig i landet. I *handlingsplan för Naturvårdsverkets arbete med klimatanpassning* har som en åtgärd identifierat att förslag ska tas fram för att begränsa främmande vilt som etablerar sig i Sverige.²²³

Vissa arter som enligt gällande klassning är främmande, som exempelvis fälthare, kommer troligtvis inom en överskådlig framtid att på naturlig väg ta sig

²²² Strand m.fl. 2018

²²³ Naturvårdsverket 2019 NV-08863-17

in i landet, via exempelvis Norrbotten. Därmed kan de komma att bli klassade som nya inhemska arter istället för som nu, främmande. Naturvårdsverket föreslår bland annat av detta skäl att fälthare, som redan är väl etablerad i landet, inte ingår i punkten.

Vissa främmande viltarter är upptagna på EU:s förteckning över invasiva främmande arter. Under remissen har det framkommit förslag på att listade främmande invasiva arter ska hanteras i förordningen om invasiva arter samt dess föreskrifter. Motiveringen till detta har varit att om invasiva arter hanteras enligt jaktlagstiftningen är bekämpningen utlämnad till jakträttsinnehavarnas godtycke och möjligheten till markåtkomst för utrotning av en invasiv art skulle försvåras då jakten endast kan utföras av den som äger jakträtten. Naturvårdsverket delar inte denna uppfattning. Invasiva främmande arter ska enligt förordning (EU) nr 1143/2014 utrotas eller hanteras i Sverige. Regelverket kring invasiva arter ställer krav på effektiva åtgärder men det saknas beskrivningar av vilka åtgärder som ska vidtas. Konkreta åtgärder kan sällan vidtas enbart med stöd av regelverket kring invasiva främmande arter, utan det krävs vanligtvis stöd även i annan lag. I Sverige hanteras invasiva främmande viltarter genom åtgärder med stöd även i jaktlagstiftningen. I frågan om invasiva främmande viltarter kompletterar snarare än utesluter således de båda regelverken varandra. De EU-listade invasiva arterna omfattas i dagsläget av myndighetsbeslut om jakt, vilket innebär att de som utsetts av myndigheten för att bedriva jakten får lov att jaga dessa arter på annans mark. Naturvårdsverket anser att vissa av dessa viltarter även bör vara tillåtna för jakt på enskilda initiativ med stöd av JF bilaga 4 som ett komplement för att möjliggöra optimal hantering.

Naturvårdsverket anser att de främmande viltarter som Artdatabanken har klassat som etablerade eller dörrknackande, som regel ska tillåtas för skydds jakt på enskilda initiativ året runt. Detta för att på så sätt begränsa deras spridning och etablering. Som undantag till denna regel föreslås vilt som efter försök på jakt kan utveckla sådant beteende som kan leda till ökad etablering och spridning eller främmande arter där myndigheter behöver övervaka arternas utbredning och tillstånd, exempelvis smittbara sjukdomar. Naturvårdsverket gör därför bedömningen att sådana arter istället enbart bör hanteras genom myndighetens beslut om skydds jakt. De arter som av något av dessa skäl undantas skydds jakt på enskilda initiativ med stöd av denna bestämmelse är följande fåglar: alexanderparakit, amerikansk kopparand, australisk gravand, bahamaand, beigekindad and, brudand, buffelhuvud, chilebläsand, dvärgkanadagås, dvärgsnögås, guldfasan, gulkindad kricka, gulnäbbad kricka, halsbandsparakit, helig ibis, huskråka, japansk vaktel, kamskrake, kanelårta, kapand, kejsargås, mandarinand, munkparakit, nilgås, nymfparakit, palmduva, paradigravand, praktand, silverfasan, snögås, stripgås, svangås och svart svan. Av däggdjuren gäller det guldschakal, nordamerikansk bäver²²⁴, näsbjörn, rävku, rödmagad trädekorre, sibirisk jordekorre, östlig gråekorre och östlig rävkorre.

²²⁴ Nordamerikansk bäver är dock tillåten för allmän jakt som bäver med stöd av JF bilaga 1

Även jakt på mårddhund kan medföra viss risk för ökad spridning. Trots det bedömer Naturvårdsverket att fördelen med skydds jakt på enskilds initiativ på överväger nackdelen, och föreslår att arten bibehålls i punkten. Detta eftersom det finns relativt väl etablerade informationsrutiner för viltövervakning och det går därför att ha kontroll på mårddhundens vandring svägar.

Även kanadagås kan uppvisa ett sådant spridningsbeteende. Arten är väl etablerad i landet och kan jagas under allmän jakttid samt skydds jagas på enskilds initiativ året runt under vissa villkor med stöd av JF bilaga 4. Naturvårdsverket gör därför bedömningen att risken för att inhemsk biologisk mångfald skulle skadas ytterligare enbart minskar marginellt om arten läggs till punkten och avstår därför från detta.

Vildkanin har inte ingått i Artdatabankens analys. Artdatabanken bedömer dock att vildkanin utgör en risk för inhemsk biologisk mångfald, varför den har bibehållits i punkten.

Wapitihjort, som i gällande bestämmelse ingår i punkten, har inte heller den analyserats av Artdatabanken, varför den inte har kunnat riskklassats vare sig som dörrknackande eller etablerad. Naturvårdsverket föreslår att den trots det tillsvidare bibehålls i punkten eftersom det inte är helt uteslutet att arten kan förekomma i landet.

Förslaget innebär att skydds jakt på enskilds initiativ möjliggörs på följande arter som idag enbart kan skydds jagas efter beslut av myndighet: axishjort, bison, nordamerikansk bäver, röd muntjak, strimmig skunk och svartsvansad präriehund. Genom förslaget kan dessa arter skydds jagas av enskild utan att behöva invänta myndighetsbeslut. Det innebär både större chans att deras etablering och spridning begränsas och även mindre administration för myndigheterna. Stenmård ingår idag inte i JF bilaga 4 punkt 1, men får skydds jagas med stöd av punkt 2 i samma bilaga (mård). Förslaget är att stenmård flyttas till punkten.

Mullvad, sorkar, lämlar, råttor, skogsmöss och husmus och som ingår i punkt 1 i gällande bestämmelser föreslås plockas bort eftersom de inte klassas som främmande arter. Dessa arter finns redan i JF bilaga 4 pkt 2 första stycket, enligt vilken de kan skydds jagas på enskilds initiativ vid för dessa arter relevanta och tillräckliga skadesituationer.

Näbbmöss är också en inhemsk art och Naturvårdsverkets förslag är att näbbmöss flyttas bort från JF bilaga 4 punkt 1 och istället läggs till pkt 2 andra stycket och därefter kan skydds jagas vid för arten relevanta och tillräckliga skadesituationer.

Sverige har som medlemsstat en skyldighet att rapportera till EU KOM, bland annat om de utrotningsåtgärder som vidtagits för de främmande viltarter som är upptagna på EU:s förteckning över invasiva främmande arter. Där ingår fällda djur. Det framgår av artikel 24 i förordning (EU) nr 1143/2014. För de arter på förteckningen som skydds jagas på enskilds initiativ ska därför även den enskilde rapportera fällt vilt och det ska även styrkas att det är rätt art. Enligt förslaget

föreslås följande EU-reglerande viltarter ingå i punkten: bisam, guldfleckig mangust, mårhund, röd muntjak, sumpbäver och tvättbjörn. Hur rapporteringen skulle kunna lösas framgår av kapitel *rapportering vid skydds jakt på enskilds initiativ*.

Flera arter har flyttats och flera har tillkommit i punkten. Naturvårdsverket har listat arterna i bokstavsordning oberoende av eventuell tidigare ordning.

45.4. Konsekvens

Om förslaget införs begränsas etablering och spridning av främmande vilt på det mest effektiva sättet för respektive art. På så sätt minskar risken att den biologiska mångfalden påverkas negativt av dessa främmande arter.

Förslaget bedöms ge ökad tydlighet och förståelse för möjligheterna till skydds jakt på enskilds initiativ av främmande vilt.

Övrigt nytillkommet respektive tillfälligt förekommande främmande vilt får fortsatt hanteras genom skydds jakt beslutad av myndighet.

46. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 2, gård eller trädgård mm

46.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4, punkt 2	
Vildsvin, räv, mårddhund, grävling, mård, iller, mink, hermelin, vessla, ekorre, vildkanin, mullvad, sorkar (även bisam), lämlar, råttor, skogsmöss, husmus, kråka, råka, kaja, skata, tamduva (stadsduva), björktrast (snöskata), gråsparv och pilfink som kommer in på gård eller i en trädgård och där kan orsaka skada eller annan olägenhet får jagas. Jakträttshavare får under samma tid bedriva jakt efter sådana djur samt korp, havstrut, gråtrut, fiskmås och skratmås	den 1 juli- den 30 juni.
<ol style="list-style-type: none"> 1. i en anläggning för att där förhindra skada eller annan olägenhet 2. på mark med jordbruksgrödor eller som används till yrkesmässig trädgårdsodling om djuren där orsakar skada på grödor och odling 3. om jakten sker på särskilt uppdrag av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö och hälsoskyddsområdet. 	

46.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905)		
Vildsvin, räv, mårddhund, grävling, mård, iller, mink, hermelin, vessla, ekorre, vildkanin, mullvad, sorkar, lämlar, råttor, skogsmöss och husmus	som kommer in på gården eller i trädgården och där kan orsaka skada eller annan olägenhet får jagas	den 1 juli- den 30 juni.
Jakträttshavare får under samma tid bedriva jakt efter sådana djur samt korp, havstrut, gråtrut, fiskmås, skratmås, fälthare, näbbmus, kråka, råka, kaja, skata, tamduva, björktrast, gråsparv och pilfink	<ol style="list-style-type: none"> 1. i en anläggning för att där förhindra skada eller annan olägenhet 2. på mark med jordbruksgrödor eller som används till yrkesmässig trädgårdsodling om djuren där orsakar skada på grödor och odling 3. om jakten sker på särskilt uppdrag av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet 	den 1 juli- den 30 juni.

Förändringen innebär att fälthare införs i punktens andra stycke. Näbbmus flyttas till punktens andra stycke från punkt 1 Bilaga 4. Vidare föreslås att kråka, råka, kaja, skata, tamduva, björktrast, gråsparv och pilfink flyttas från första till andra stycket. Ett förtydligande görs av när jakträtt inte krävs för skyddsjakten.

46.3. Motivering

Med stöd av 23 § JL får regeringen föreskriva om vilka tider den som bor på en gård eller har en trädgård, men saknar jakträtt där, får döda eller fånga och behålla djur av vissa i paragrafen uppräknade arter. Av 26 § JF framgår att sådan jakt får bedrivas under de tider som anges i JF bilaga 4 punkterna 2 (första stycket), 3 och 4 samt, när det gäller vildkanin, punkt 1. I punkt 2 förekommer ett stycke där jakträtt inte är ett krav och ett stycke där jakträtt är ett krav. Naturvårdsverket föreslår därför ett förtydligande av när skyddsjakten kan bedrivas utan jakträtt, vilket enligt ovan är möjligt enbart i punktens första stycke. För att öka tydligheten bör det då också framgå att jakträtt är ett krav i andra stycket. Förslaget innebär en dubblering av vad som redan anges i

hänvisningen i 26 § JF till 23 § JL. Ett alternativ är att dela upp punktens två stycken i två separata punkter. Naturvårdsverket har också övervägt att föreslå att ”Jakträttshavare får...” tas bort i andra stycket eftersom detta är en grundläggande förutsättning för jakt och det av detta skäl inte anges i andra punkter. Eftersom punktens första stycke är ett undantag till detta blir det dock i detta fall tydligare om lydelsen om jakträttshavare står kvar i andra stycket.

Mård omfattar i punkten såväl skogsmård som stenmård där båda arterna kan orsaka liknande skador. I 23 § JL står ”mård” och därför föreslår Naturvårdsverket ingen ytterligare specificering i denna punkt.

Naturvårdsverket gör bedömningen att förutsättningarna enligt FD artikel 9.1 för skyddsjakt på fågel inte kan uppfyllas i punktens första stycke. Därför flyttas kråka, råka, kaja, skata, tamduva, björktrast, gråsparv och pilfink från punktens första till punktens andra stycke. I punktens andra stycke förekommer enligt Naturvårdsverkets bedömning relevanta villkor i linje med FD kriterier för skyddsjakt. Tamduva finns i JF bilaga 4 punkt 2 första stycket trots att arten inte återfinns i 23 § JL och behöver således flyttas även av detta skäl.

Under jaktöversynen har det inkommit förslag att införa hare i punkten. Det skäl som anges är att arten orsakar skada på grödor och planteringar. Skyddsjaktsansökningar till länsstyrelserna handlar ofta om skador på bland annat kyrkogårdar, botaniska trädgårdar, flygplatser och kolonilotter som kan anses vara sådana anläggningar som omfattas av punkten. Naturvårdsverket gör bedömningen att behov av skyddsjakt vid sådana situationer är rimliga och att det inte tillgodoses i någon annan punkt och föreslår därför att fälthare, som är den hare som framförallt förekommer i nämnda miljöer och därmed orsakar skada där, införs i punktens andra stycke. En brukare måste tåla viss skada och det är alltid enskild som ansvarar för bedömningen av om skyddsjakten är befogad. I detta fall är det exempelvis tveksamt om skyddsjakt på hare på mark med jordbruksgröda kan orsaka sådan skada att skyddsjakt är befogad. Skogsharen orsakar mera sällan dessa skador och Naturvårdsverket föreslår därför enbart att fälthare införs i punkten.

Näbbmöss har flyttats till denna punkt andra stycket från samma bilaga punkt 1. Syftet är att renodla punkt 1 till främmande vilt. Genom förslaget möjliggörs skyddsjakt på näbbmöss under samma period som tidigare, dock under något snävare, men enligt Naturvårdsverket för arten tillräckliga och relevanta villkor. Naturvårdsverket gör bedömningen att denna flytt i praktiken inte innebär någon skillnad. Enligt nuvarande bestämmelser finns följande arter både i punkt 1 och 2, men enligt förslaget finns de enbart i punkt 2: mullvad, sorkar (även bisam), lämlar, råttor, skogsmöss, husmus.

Det har framkommit förslag under jaktöversynen om att möjliggöra skyddsjakt på enskilda initiativ med stöd av JF bilaga 4 på duvhök och sparvhök genom att exempelvis införa dessa arter i denna punkt, första stycket. Det skäl som har angivits har varit att skydda tamfågel. Detta förslag har inte tagits vidare, se kapitel *Skyddsjakt JF bilaga 4 förslag som inte tas vidare: sparvhök och duvhök* för motivering.

Det har framkommit förslag under jakttingsöversynen om att lägga till korp till punkten, första stycket. Det skäl som angivits har varit att skydda foder för lantbruket. Detta är inte möjligt eftersom korp inte återfinns i 23 § JL. Naturvårdsverket gör bedömningen att detta behov till del kan tillgodoses genom att arten redan är införd i punktens andra stycke. Se även kapitel *Skydds jakt JF bilaga 4 förslag som inte tas vidare: utökad skydds jakt på korp*.

Det har framkommit förslag under jakttingsöversynen om att lägga till ringduva till punkten, andra stycket. Det skäl som angivits har varit att skydda foder för lantbruket samt att arten kan häcka i eller i anslutning till bostadshus och gårdsbyggnader och då orsaka skada. Naturvårdsverket gör bedömningen att det första behovet till relevanta delar tillgodoses genom att arten är möjlig att skydds jaga på enskilds initiativ med stöd av JF bilaga 4 punkt 20. Det andra behovet tillgodoses genom möjlighet till skydds jakt på enskilds initiativ med stöd av samma bilaga punkt 21. Förslaget tas därför inte vidare.

Det har framkommit förslag under jakttingsöversynen om att införa rödräv och grävling till punkten i syfte att minska arternas predationspåverkan i känsliga habitat. Naturvårdsverket gör bedömningen att detta lämpligast regleras i enskilda beslut för respektive sådant område.

Förslag har inlämnats om att ta bort iller, vessla, hermelin, ekorre, näbbmöss, lämlar, björktrast, gråsparv och pilfink från punkten. Naturvårdsverket gör bedömningen att enskild bör ha fortsatt möjlighet att förhindra skada orsakade av dessa arter enligt punktens villkor. Alternativet, att ansöka och invänta länsstyrelsens beslut om skydds jakt, skulle innebära risk att skadan förvärras och enligt Naturvårdsverkets bedömning en oproportionerligt stor administrativ insats av länsstyrelsen.

Parentesen "(även bisam)" har tagits bort då den inte förekommer i 23 § JL. Parentesen "(snöskata)" har tagits bort i enlighet med förslaget för allmän jakt på björktrast. Detta medför ingen praktisk skillnad.

Naturvårdsverket har i detta kapitel inte gjort någon omsortering i förslaget exempelvis listning i bokstavsordning, uppdelning i däggdjur respektive fågel eller översyn singular eller plural eftersom myndigheten har gjort bedömningen att en jämförelse mellan gällande bestämmelse och Naturvårdsverkets förslag i den här punkten underlättas om den ursprungliga ordningen kvarstår oförändrad. Detta har dock gjorts i inledande författningsförslag. Att notera är att arterna i första stycket står i samma ordning som i 23 § JL.

Naturvårdsverket gör bedömningen att jakttiden i övrigt ligger i linje med riktlinjerna för jakttingsöversynen och att det saknas andra skäl för ändring.

46.4. Konsekvens

Det blir tydligare för den som ska tillämpa bestämmelsen avseende när jakträtt krävs eller inte krävs för denna skydds jakt.

I praktiken innebär ändringarna en mindre skillnad jämfört med idag. Enskild har genom förslaget relevanta och tillräckliga möjligheter att bedriva skydds jakt

på eget initiativ vid dessa villkor. För att förebygga skador orsakade av övrigt vilt vid dessa situationer behöver ansökan inlämnas till länsstyrelsen.

Man kan överväga att addera möjligheten till skydds jakt i JF bilaga 4 punkt 5, 19 och 20 till denna punkt, då villkoren är likartade till sin karaktär.

47. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 3 och 4, hare och vildkanin

47.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 3	
Hare och vildkanin får jagas i handelsträdgård, anläggning för yrkesmässig fruktodling eller plantskola, om det behövs för att förhindra skador på träd eller trädplantor	den 1 jan.-den 15 april (hare) den 1 juli-den 30 juni (vildkanin)
Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 4	
Är anläggningen inhägnad i enlighet med de föreskrifter som Naturvårdsverket meddelar är jakt efter hare tillåten	den 1 juli-den 30 juni

47.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905)		
Hare	får jagas i handelsträdgård, anläggning för yrkesmässig fruktodling eller plantskola, om det behövs för att förhindra skador på träd eller trädplantor	den 1 jan.-den 15 april
Hare	får jagas i handelsträdgård, anläggning för yrkesmässig fruktodling eller plantskola om anläggningen är inhägnad med stängsel och grindar på sådant sätt att hare hindras att komma in eller ut.	den 1 juli-den 30 juni
Vildkanin	får jagas i handelsträdgård, anläggning för yrkesmässig fruktodling eller plantskola, om det behövs för att förhindra skador på träd eller trädplantor	den 1 juli-den 30 juni

Förändringen innebär en sammanslagning av tidigare punkter 3 och 4. Referensen till de föreskrifter som Naturvårdsverket meddelar har tagits bort och innebörden har istället tydliggjorts.

47.3. Motivering

Det är något oklart vilken anläggning som avses i punkt 4 när punkten står självständigt. Detta tydliggörs genom sammanslagning av punkt 3 och 4.

Naturvårdsverket har tidigare tolkat skrivningen i punkt 4 som ett bemyndigande att meddela föreskrifter om skyddsåtgärder för att minska risken för angrepp av hare i handelsträdgårdar, anläggningar för yrkesmässig fruktodling eller plantskolor. Detta eventuella bemyndigande saknar dock uttalat stöd i förordningen. Den enda föreskrift som verket har meddelat rörande detta återfinns i Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd (NFS 2002:20) om viltvård och inhägnader för handelsträdgårdar med mera för att förebygga

skador av hare och lyder: ”För att jakt efter hare inom handelsträdgård, anläggning för yrkesmässig fruktodling eller plantskola skall vara tillåten under hela jaktåret skall anläggningen vara inhägnad med stängsel och grindar på sådant sätt att hare hindras att komma in eller ut.” Denna föreskrift tas om hand med föreslagen ändring av de fall ovan där skydds jakt på hare får ske året runt. En hare kan, trots att näringsidkaren uppfyllt sitt ansvar att förhindra skador och inhägnat anläggningen med stängsel och grindar, av olika skäl ändå lyckas ta sig in i anläggningen.

Vildkanin är ett främmande vilt vars utbredning och etablering ska begränsas och arten är tillåten för skydds jakt året runt med stöd av JF bilaga 4 punkt 1. Villkoren i den punkten kan till delar anses omfatta och överlappa villkoren i denna punkt. Den som saknar jakträtt kan med stöd av punkt 1 dock enbart *fånga* vildkanin. Anledningen att vildkanin även är med i denna punkt är att arten därmed kan skydds jagas även av den som saknar jakträtt. Detta följer av 23 § JL.

47.4. Konsekvens

Med förslaget samlas alla krav och förutsättningar för dessa skydds jaktssituationer på ett ställe, vilket är till fördel för den som ska tillämpa bestämmelsen. Samtidigt undanröjs eventuella tveksamheter om nuvarande lydelse innebär ett bemyndigande eller ej. Naturvårdsverket ser för närvarande över ett antal föreskrifter inom viltområdet, däribland de föreskrifter som rör skyddsåtgärder mot hare. Vid översynen kommer Naturvårdsverket att överväga att upphäva denna bestämmelse så att detta inte regleras dubbelt.

26 § JF behöver uppdateras om/när punkt 3 och punkt 4 slås ihop.

48. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 5, gråsparv och pilfink

48.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 5		
Gråsparv och pilfink som orsakar sanitär olägenhet i ladugårdar, livsmedelslager eller andra motsvarande anläggningar får jagas		den 1 juli-den 30 juni.

48.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905)		
Gråsparv och pilfink	som orsakar olägenhet för människors hälsa eller boskaps hälsa i ladugårdar, livsmedelslager eller andra motsvarande anläggningar får jagas	den 1 juli-den 30 juni.

Förändringen innebär en språklig anpassning till miljöbalken. Förslaget innebär ingen ändring i praktiken.

48.3. Motivering

Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande jakttid ligger i linje med riktlinjerna för jaktöversynen och det saknas andra skäl för ändring.

Som framgår tidigare innebär en ändring av ”sanitär olägenhet” till ”olägenhet för människors hälsa” ingen ändring i praktiken. Risker i ladugårdar gäller även djurens hälsa. Av detta skäl har boskap lagts till punkten, vilket är i linje med terminologi enligt FD.

48.4. Konsekvens

Naturvårdsverket gör bedömningen att förslaget vid ett genomförande inte får någon praktisk konsekvens jämfört med hur bestämmelsen tillämpas idag.

Ladugård, livsmedelslager eller andra motsvarande anläggningar definieras som anläggningar. Då skydds jakt vid anläggningar även framgår i JF bilaga 4 punkt 2 andra stycket, kan en sammanslagning av dessa punkter övervägas.

49. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 6, vid flygplatser

49.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 6	
Korp, havstrut, gråtrut, fiskmås och skratmås som uppträder vid flygplatser får jagas	den 1 juli-den 30 juni.

49.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905)		
Bläsgås, fiskmås, grågås, gråtrut, havstrut, kaja, kanadagås, korp, kråka, ringduva, skratmåsen, skata, storskarv, tamduva och vitkindad gås.	som uppträder vid flygplatser får jagas med hänsyn till flygsäkerheten	den 1 juli-den 30 juni.

Förändringen innebär att arterna bläsgås, grågås, kaja, kanadagås, kråka, ringduva, skata, storskarv, sädgås, tamduva och vitkindad gås adderas till punkten. Ett förtydligande har gjorts av att skyddsjakten får genomföras med hänsyn till flygsäkerheten.

49.3. Motivering

Naturvårdsverkets förslag är att punkten kompletteras med de fåglar som har föreslagits under jaktöversynens förslags- och beredningsperiod och som bedöms kunna orsaka motsvarande skador vid flygplatser som de som redan är listade i punkten. Detta eftersom det finns behov av skydds jakt utan dröjsmål i väntan på länsstyrelsens beslut även för dessa arter. Förslag har inlämnats sent under processen om att ersätta specificerade fågelarter med ”fågel”, i likhet med JF bilaga 4 pkt 21. Naturvårdsverket gör bedömningen att det är lämpligt att analysera detta vidare exempelvis inför nästa jaktöversyn.

Ett förtydligande har gjorts avseende att skyddsjakten får genomföras av hänsyn till flygsäkerheten vilket är i linje med undantagsregler i FD.

Med flygplats avses normalt ett flygfält med terminalanläggningar för resenärer och för hantering av bagage, flygfraktgods och post, hangarer för flygplansservice, byggnader för flygtrafikledning, administration och service, men det kan även finnas mindre flygplatser vid vilka behovet av skydds jakt icke är desto mindre.

Fåglarna har ordnats i bokstavsordning.

49.4. Konsekvens

Förslaget möjliggör skydds jakt utan dröjsmål i väntan på länsstyrelsens beslut även för dessa arter. Flygsäkerheten bedöms därmed kunna öka med förslaget.

50. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 7, årsunge av råka

50.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 7	
Årsunge av råka får jagas i Skåne län om det behövs för att förhindra sanitär olägenhet	den 10 maj- den 10 juni.

50.2. Naturvårdsverkets förslag

Förslaget innebär att skydds jakt på enskilda initiativ på årsunge av råka i Skåne län avskaffas.

50.3. Motivering

Majoriteten av landets råkpopulation finns i Skåne och Hallands län där även allmän jakt på råka är tillåten under delar av året. Fasta råkpopulationer finns även i andra län, såsom Uppsala.

Råkor häckar under våren i kolonier med ett stort antal fåglar. Framförallt när ungarna börjar bli flygga i maj månad kan skrånande fåglar och nedskräpning i form av spillning och bomaterial upplevas som besvärande för människor.

I en dom i Mark- och Miljööverdomstolen från 2012 angående störande råkor i Rydebäck utanför Helsingborg²²⁵ fastställdes att både skrån och spillning kan vara störande. I domen framgick vidare att inverkan på människors välbefinnande inte kunde vara så pass påtaglig så att den kunde anses utgöra en olägenhet för människors hälsa.

Baserat på ovanstående gör Naturvårdsverket den samlade bedömningen att skydds jakt på enskilda initiativ på årsunge av råka i Skåne län inte är befogad.

50.4. Konsekvens

Om det finns behov av att förebygga skador orsakade av råkor, finns enligt gällande bestämmelse möjlighet till skydds jakt under hela året med stöd av JF bilaga 4 punkt 2. Dessutom finns, liksom för andra situationer då risk för skada orsakad av vilt föreligger, möjlighet att ansöka om skydds jakt hos länsstyrelsen.

²²⁵ Mark- och miljööverdomstolen, mål nr M 8510-11

51. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 8, viltvård

51.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 8	
Grävling som förekommer i vilthägn samt rödräv och grävling som förekommer tillfälligt på ö, holme eller skär, får jagas, om det behövs med hänsyn till viltvården	den 1 juli-den 30 juni.

51.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905)		
Grävling	som förekommer i vilthägn, får jagas om det behövs med hänsyn till viltvården	den 1 juli-den 30 juni.
Grävling, rödräv och skogsmård	som förekommer tillfälligt på ö, holme eller skär, får jagas om det behövs med hänsyn till viltvården	den 1 juli-den 30 juni.

Förändringen innebär att skogsmård förs in i andra stycket.

51.3. Motivering

Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande jakttid ligger i linje med riktlinjerna för jaktöversynen och att det saknas andra skäl för ändring.

Det första stycket omfattar skydds jakt på grävling som förekommer i vilthägn avsett för annat vilt än grävling.²²⁶ Syftet med skyddsjakten är framförallt att minska risk för smittspridning som grävlingen kan orsaka, särskilt mellan hägnat vilt och tamboskap. Bovin tuberkulos (TB) är en potentiell farlig zoonos vars viktigaste reservoar är grävlingen. Sverige har kontrollprogram för TB och är inte friförklarade förrän tidigast 2022. Villkoret med *hänsyn till viltvården* skulle därför kunna utökas till att även omfatta boskap och människas hälsa, men Naturvårdsverket gör bedömningen att den nuvarande lydelsen möjliggör skydds jakt vid tillräckliga och relevanta situationer.

Mården är en betydande predator på ägg och fågelungar.²²⁷ Enligt Naturvårdsverkets bedömning förekommer arten allt oftare på ö, holme eller skär. Naturvårdsverket föreslår därför att skogsmården adderas till det andra stycket.

I det andra stycket framgår att skyddsjakten får bedrivas med hänsyn till viltvården, då både grävling och räv är betydande predatorer av bland annat fågel och småvilt. Synpunkter har inlämnats om att skyddsjakten även borde få bedrivas med hänsyn till naturvården. Naturvårdsverket ser inte att detta behov är av tillräcklig omfattning för att föranleda skydds jakt på enskilda initiativ. Om problemet uppstår kan man ansöka om skydds jakt hos länsstyrelsen.

51.4. Konsekvens

Möjligheten till skydds jakt på enskilda initiativ på mård som förekommer tillfälligt på ö, holme eller skär ökar möjligheten till predator kontroll och därmed möjlighet att gynna framförallt sjöfåglar.

²²⁶ 8 § JF

²²⁷ Widemo 2008

52. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 9, skydda ungar av tamdjur

52.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 9	
Rödräv och korp får jagas, om det behövs för att skydda ungar av tamdjur inom område för uppfödning av tamdjur och i renkötselområdets kalvningsland	den 1 juli-den 30 juni.

52.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905)	
Rödräv och korp	får jagas, om det behövs för att skydda ungar av tamdjur inom område för uppfödning av tamdjur och för att skydda renkalvar i renkötselområdets kalvningsland
	den 1 juli-den 30 juni

Förändringen innebär ett förtydligande av att det är renkalvar som skyddas i renkötselområdets kalvningsland.

52.3. Motivering

Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande jakttid ligger i linje med riktlinjerna för jaktöversynen och att det saknas andra skäl för ändring.

Lydelsen har förtydligats så att det framgår att det är renkalvar som ska skyddas i renkötselområdets kalvningsland.

Under jaktöversynen har det inlämnats förslag om utökad skydds jakt på enskilda initiativ på korp, bland annat i denna punkt. Naturvårdsverkets bedömning av detta framgår av kapitel *Skydds jakt JF bilaga 4 förslag som inte tas vidare: utökad skydds jakt på korp.*

52.4. Konsekvens

Ingen förändring föreslås, och därmed innebär förslaget inga konsekvenser jämfört med idag. Den förtydligande skrivningen innebär minskad risk för missuppfattningar.

53. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 10, viltvård

53.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 10	
Årsunge av rödräv får jagas, om det behövs för att tillgodose viltvården	den 1 juli-den 30 juni

53.2. Naturvårdsverkets förslag

Ingen förändring föreslås.

53.3. Motivering

Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande jakttid ligger i linje med riktlinjerna för jakttingsöversynen och att det saknas andra skäl för ändring.

Skydds jaktens syfte ”att tillgodose viltvården” innebär predator kontroll i syfte att gynna bland annat fågel och småvilt.

Förslag har inlämnats under remissperioden om möjlighet att bedriva skydds jakt på enskilda initiativ även för att tillgodose naturvården. Naturvårdsverket gör bedömningen att detta behov är begränsat vad gäller rödräv. Om enskild ser behov av skydds jakt för att tillgodose naturvården går det fortsatt att ansöka om skydds jakt hos länsstyrelsen.

53.4. Konsekvens

Ingen förändring föreslås, och därmed innebär förslaget inga konsekvenser jämfört med idag.

54. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 11, lantbruk eller viltvård

54.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 11	
Årsunge av grävling får jagas, om det behövs för att tillgodose lantbruket eller viltvården	den 1 juni-den 31 juli.

54.2. Naturvårdsverkets förslag

Ingen förändring föreslås.

54.3. Motivering

Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande jakttid ligger i linje med riktlinjerna för jaktöversynen och att det saknas andra skäl för ändring.

Skydds jaktens syfte ”att tillgodose viltvården” innebär predator kontroll i syfte att gynna bland annat fågel och deras ägg samt småvilt.

Förslag har inlämnats under remissperioden om möjlighet att bedriva skydds jakt på enskilds initiativ även för att tillgodose naturvården. Naturvårdsverket gör bedömningen att detta behov är begränsat vad gäller grävling. Om enskild ser behov av skydds jakt för att tillgodose naturvården går det fortsatt att ansöka om skydds jakt från länsstyrelsen.

54.4. Konsekvens

Ingen förändring föreslås, och därmed innebär förslaget inga konsekvenser jämfört med idag.

55. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 12, älg

55.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 12	
Om länsstyrelsen inte föreskrivit annat får älg som uppträder vid fält med oskördad gröda inom registrerat älgskötselområde jagas, om det behövs för att förebygga skada	den 16 aug.–den särskilda älgjaktstidens början.

55.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905)		
Årskalv av älg	som uppträder vid fält med oskördad gröda får jagas om det behövs för att förebygga skada, om länsstyrelsen inte föreskrivit annat	den 1 aug.–den särskilda älgjaktstidens början enligt JF bilaga 2.

Förändringen innebär att skyddsjakten begränsas till årskalv av älg. Förslaget innebär att skydds jakt möjliggörs i samtliga älgförvaltningsformer. Tidpunkten för skydds jaktens början tidigareläggs.

55.3. Motivering

Den nuvarande möjligheten till skydds jakt används i begränsad omfattning. Skada uppstår normalt om flera älgar förekommer samtidigt i en åker och av dessa finns det vanligtvis kalv att rikta skydds jakten mot. Älgen är en relativt lättskrämd art, vilket innebär att skada kan förebyggas som skrämseleffekt genom att årskalven fälls. Skrämseleffekten av att fälla en årskalv är sannolikt lika stor som då ett vuxet djur fälls. Vidare har avskjutning av älgkalvar en begränsad påverkan på den ordinarie förvaltningen av älg. Det är därför också motiverat av förvaltningsmässiga skäl att begränsa möjligheten till skydds jakt till älgkalv. Naturvårdsverket föreslår därför att enbart årskalv av älg omfattas av bestämmelsen. Förslaget harmoniserar med möjligheten att bedriva skydds jakt på årskalv av hjort enligt punkterna 22 och 23 i bilaga 4 JF, som inte heller medger skydds jakt på vuxet djur.

Naturvårdsverket anser att en markägares möjlighet att skydda sin egendom inte ska vara beroende av om markägaren har registrerat sina fastigheter i älgskötsel- eller licensområde, eller om marken är oregistrerad. Tvärtom bör, så långt det är möjligt, lantbrukare i Sverige ha likvärdiga förutsättningar för att bedriva verksamhet och skydda sina grödor. Förslaget öppnar för en ökad harmonisering över landet och likabehandling av skadedrabbade lantbrukare. Detta är en justering av nuvarande bestämmelse om skydds jakt på enskilda initiativ på älg som idag förutsätter delaktighet i älgskötselområde.

Till följd av en ökande andel höstsådda grödor och allt torrare och varmare somrar och höstar, har det uppstått ett behov av att möjliggöra tidigare starttidpunkt för skydds jakten. Naturvårdsverket föreslår därför att skydds jaktens start tidigareläggs till den 1 augusti. För tiden före den 1 augusti finns möjlighet att ansöka om skydds jakt hos länsstyrelsen.

55.4. Konsekvens

Nuvarande möjlighet till skydds jakt på vuxen älg inom registrerat älgskötselområde används idag i begränsad omfattning. Konsekvensen av att möjligheten till skydds jakt på älgkalv införs i hela landet bedöms bli marginell.

Årskalv av älg som fälls under skydds jakt på enskilda initiativ ska rapporteras till länsstyrelsen och fällavgift ska erläggas. Antalet fällda årskalvar utgör en del av underlaget inför kommande års älgjakt.

Skydds jakt på årskalv av älg bedöms komma att påverka förvaltningsplaner och licensområden i liten grad, trots att tiden förlängs och att den föreslås gälla oavsett förvaltningsform.

Skydds jakten blir med förslaget tillåten på flera älgjaktområden och därmed större areal vilket kan medföra viss ökad kalvavskjutning.

Förslaget medför, enligt Naturvårdsverket, marginell minskning av incitamentet att bilda älgskötselområde.

Förslaget kan bidra till en ökad legitimitet för förvaltningen eftersom samtliga skadedrabbade markägare får en möjlighet att påverka sin situation.

56. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 13 och 14, sädgås

56.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 13	
Sädgås som uppträder vid fält med oskördad gröda i Östergötlands och Örebro län samt i Falköpings, Grästorps, Lidköpings, Mariestads, Skara, Skövde och Töreboda kommuner i Västra Götalands län får jagas, om det behövs för att förebygga skada	den 1 sept.– den 31 okt.
Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 14	
Sädgås som uppträder vid fält besädda med höstgrödor i Blekinge och Skåne län får jagas om det behövs för att förebygga skada	den 1 jan.–den 15 mars.

56.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905)		
Sädgås	som uppträder i flock om minst fem individer vid fält med oskördad gröda får jagas i Blekinge och Skåne län	den 21 april– den 20 feb.

Förändringen innebär att tidigare två punkter ersätts med att sädgås får skydds jagas på enskilda initiativ i Blekinge och Skåne län vid fält med oskördade grödor under del av året. Flockkrav införs.

56.3. Motivering

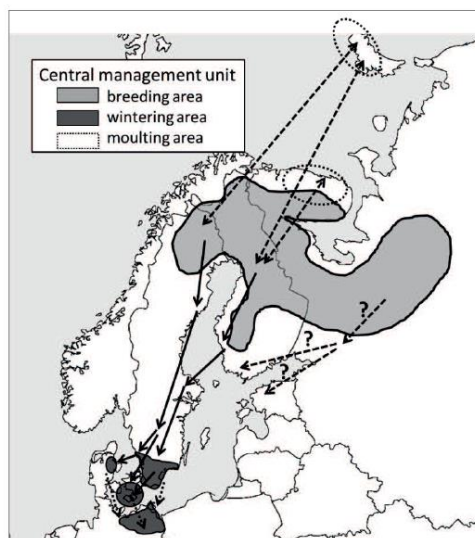
På jordbruksmark kan gäss genom framförallt bete orsaka kostsamma skador på oskördade grödor. Under 2018 beviljade länsstyrelserna 64 000 kr i ersättningar för uppkomna skador orsakade av sädgås på jordbruksgrödor. Ersättningarna betalades framförallt ut i Skåne och Västmanlands län.²²⁸ Sädgässen orsakar skador på framförallt vall, korn, höstvetete och morötter.²²⁹

Naturvårdsverket föreslår att den allmänna jakten på sädgås avskaffas i Sverige. I kapitel *Allmän jakt på sädgås* framgår skäl till detta samt en beskrivning av sädgåsens underarter och delpopulationer och populationsstatus för dessa, vilket gett upphov till ett begränsat jaktuttag. Naturvårdsverkets förslag är att jaktuttaget prioriteras för och används till skydds jakt så att skadedrabbade har möjlighet att förhindra skador där delpopulationen Central FMU förväntas uppträda, se nedan bild på utbredningskartor från AEWA action plan.²³⁰

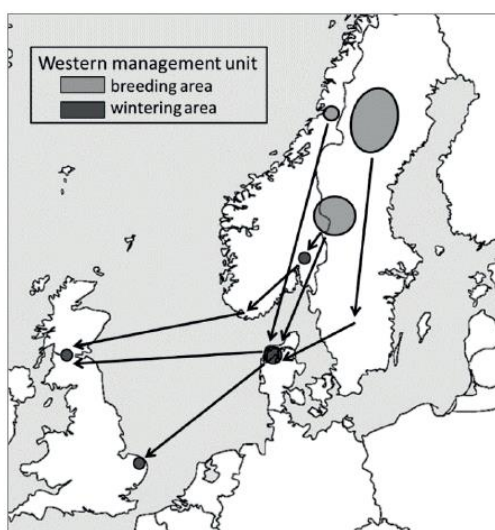
²²⁸ Frank m.fl. 2019

²²⁹ Månsson m.fl. 2011

²³⁰ AEWA 2015 Sädgås

Eftersom Sverige saknar tillåten jaktkvot för delpopulationen Western FMU ska skydds jakt på enskilda initiativ i möjligaste mån undvikas i områden där den delpopulationen kan förekomma, se nedan bild på utbredningskartor från AEWA action plan.²³¹ Av detta skäl föreslår Naturvårdsverket att skydds jakt på enskilda initiativ på sädgås enbart tillåts i Skåne och Blekinge.

Av skälet att jaktkvoten inte bör överstigas bör även tiden för skydds jakten på enskilda initiativ begränsas och prioriteras. Naturvårdsverket gör bedömningen att en lämplig tid är när arten orsakar skada utan att tider överlappar artens tid för vårflytt samt häcknings- och uppfödningssäsong.

Förändringen innebär att skydds jakten begränsas till individer som uppträder i flock. Det är framförallt då som stora skador förväntas uppstå.

Sädgåsen orsakar till skillnad från övriga gäss mindre olägenhet för människas hälsa²³² och därför föreslår inte Naturvårdsverket att detta villkor förs in i punkten.

²³¹ AEWA 2015 Sädgås

²³² Pers. komm. Adriaan de Jong

56.4. Konsekvens

Frågan om rapportering vid skydds jakt på enskilds initiativ behöver ägnas ytterligare uppmärksamhet i samband med att jakttiderna ses över, se kapitel *Rapportering vid skydds jakt på enskilds initiativ*. Detta förslag aktualiserar behovet av rapporteringsmöjlighet vid skydds jakt på enskilds initiativ, eftersom jaktuttaget behöver kontinuerlig övervakning.

Det kan vid omfattande behov av skydds jakt finnas en risk att det maximala jaktuttaget på sädgås skulle tangeras eller överskridas. Naturvårdsverket gör bedömningen att denna risk är liten eftersom förslaget enbart medger begränsad skydds jakt. Därför ser heller inte Naturvårdsverket att det finns behov av någon form av avlysnings jakt, det vill säga att avbryta skydds jakten när det maximala antalet är nått, på motsvarande sätt som görs för exempelvis vid skydds jakt på säl.

Naturvårdsverkets förslag innebär en begränsning av möjligheten till skydds jakt på enskilds initiativ i några områden. Markägare på dessa ställen kan nu behöva ansöka om skydds jakt istället för att bedriva den på enskilds initiativ.

Under 2018 beviljades inga skydds jakts ansökningar för sädgäss av länsstyrelsen.²³³ Naturvårdsverkets bedömning är att antalet ansökningar till länsstyrelsen om skydds jakt på sädgås därmed kan öka framförallt i området som har möjlighet till skydds jakt på enskilds initiativ enligt gällande bestämmelser. I detta kan delpopulationen för vilken Sverige saknar jaktkvot, Western FMU, förekomma och det kan därför behövas förtydligande vägledning till länsstyrelsen om detta samt överlag om den begränsande jaktkvoten. Kostnaden för ersättning av skador från allmänna medel kan komma att öka eftersom möjligheten till allmän jakt på sädgås avskaffas. Detta kan medföra att skadedrabbad kan få större möjlighet till ersättning från viltskadeanslaget.

²³³ HABIDES 2018

57. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 15, grågås

57.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 15	
Om det behövs för att förebygga skada, får grågås som uppträder vid fält med oskördad gröda eller som orsakar sanitär olägenhet jagas	den 1 juli–den 30 juni.

57.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905)		
Grågås	som uppträder i flock om minst fem individer vid fält med oskördad gröda eller kan medföra olägenhet för människors hälsa får jagas	den 1 juli–den 30 juni.

Förändringen innebär en språklig anpassning till miljöbalken. Flockkrav införs.

57.3. Motivering

De svenska grågässens flyttningssvanor har förändrats drastiskt och Sveriges häckande population har vuxit sedan den tid grågåsen var en ren långflyttare. De flesta svenska grågäss hämtar det allra mesta av sin föda i jordbrukslandskapet.

Grågåsen anländer generellt till Sverige i mars och är normalt kvar till oktober. De övervintrar framförallt i västra och sydvästra Europa, men under milda vintrar även i södra Sverige i allt större antal. De äter många olika typer av vegetabilisk föda och föredrar särskilt att beta gräs på vallodlingar. Antalet grågäss har ökat kraftigt de senaste 30 åren.²³⁴

På jordbruksmark kan gäss genom framförallt bete orsaka kostsamma skador på oskördade grödor. Skador orsakade av grågås besiktigas vanligtvis inte, eftersom de är jaktbara stora delar av året och i vanliga fall inte berättigar till skadeersättning. Det finns dock särskilda skäl som möjliggör ersättning för skada om fåglarna uppträder i höga tätheter vid särskilt utsatta lokaler.²³⁵ Under 2018 beviljade länsstyrelserna ca 750 000 kr i ersättningar för uppkomna skador av grågås på jordbruksgrödor. Ersättningar betalades framförallt ut i Västra Götalands, Skåne, Västmanlands, Östergötlands och Jönköpings län.²³⁶ Grågäss gör främst skada på vall, bete, korn och höstvetete.²³⁷

Grågås kan bidra till att smittämnen sprids till tamdjur eller människa och av försiktighetsskäl bibehålls villkoret sanitär olägenhet, som dock anpassats språkligt till miljöbalken och istället skrivs som olägenhet för människas hälsa.

Allt detta sammantaget gör att det finns ett fortsatt stort behov av skydds jakt på grågås. Naturvårdsverket föreslår att gällande villkor för skydds jakt på enskilda initiativ som omfattar hela landet under hela året lämnas oförändrade.

²³⁴ Månsson m.fl. 2011

²³⁵ Månsson m.fl. 2011

²³⁶ Frank m.fl. 2019

²³⁷ Månsson m.fl. 2011

Vidare innebär förslaget att skyddsjakten begränsas till individer som förekommer i flock. Skälet till detta är att minska risken att skjuta bort häckande individer. Under häckningsperioden uppträder häckande grågäss i par med ungar medan grågäss som inte häckar uppträder i flock. Dessutom är det framförallt när gässen förekommer i flock som skadorna riskerar att bli allvarliga.

57.4. Konsekvens

Naturvårdsverket gör bedömningen att förslaget innebär en skillnad och efterföljande konsekvens som är marginell jämfört med nuvarande möjlighet till skyddsjakt på enskilda initiativ.

Punkten kan slås samman med JF bilaga 4 punkt 16 (vitkindad gås) och punkt 17 (kanadagås) eftersom punkterna enligt förslaget omfattar samma villkor, tid och område.

58. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 16, vitkindad gås

Vitkindad gås <i>Branta leucopsis</i>																									
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig (LC)																								
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	2 900 häckande par. Populationstrenden är minskande på kort sikt (sedan 2007) och ökande på lång sikt (sedan 1980). 27 000 övervintrande individer. Ökande på kort och lång sikt. 232 000 flyttande individer. Ökande på kort och lång sikt.																								
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Populationsstatus: tryggad/säkerställd. 633 000 – 804 000 övervintrande individer, ökande på kort och lång sikt 18 600 – 38 000 häckande par, ökande på kort och lång sikt.																								
AEWA listning	Jakt får bedrivas (kolumn c).																								
Tid för vårflytt:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>jan</th><th>feb</th><th>mars</th><th>april</th><th>maj</th><th>juni</th><th>juli</th><th>aug</th><th>sept</th><th>okt</th><th>nov</th><th>dec</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>		jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec												
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec														
Beviljade skydds jaktbeslut HABIDES-rapportering 2019	År 2018: ca 99 beslut, totalt 7 127 fåglar.																								
Avskjutningsstatistik HABIDES-rapportering 2019	År 2018: ca 1 963 st rapporterade fällda på skydds jakt																								
Listning i FD	Listad i FD bilaga 1 (dvs fågel vars livsmiljö ska skyddas). Inte listad i FD bilaga 2 (dvs allmän jakt kan inte tillåtas).																								
Övrigt	AEWA förvaltningsplan för vitkindad gås. ²³⁸																								

58.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 16	
Vitkindad gås som uppträder vid fält med oskördad gröda får jagas om det behövs för att förebygga skada i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Gotlands, Blekinge och Skåne län	den 21 aug.- den 15 nov.

58.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905)		
Vitkindad gås	som uppträder i flock om minst fem individer vid fält med oskördad gröda eller kan medföra olägenhet för människors hälsa får jagas	den 1 juli- den 30 juni

Förändringen innebär att skydds jakt på enskilda initiativ på vitkindad gås möjliggörs i hela landet under hela året och att villkoret även omfattar olägenhet för människors hälsa. Flockkrav införs.

²³⁸ AEWA 2018 Vitkindad gås

58.3. Motivering

Flera förslag har lämnats in till jaktöversynen om skydds jakt på vitkindad gås året runt i hela landet, på samma sätt som för andra gäss som orsakar motsvarande skador.

De vitkindade gässen har ökat kraftigt i antal från tidigare låga populationer under senare årtionden och är nu en av de talrikaste gässen i Europa.

I Sverige häckar arten över stora delar av landet framförallt på öar och skär längs våra kuster och rastar i landet på sin flyttväg till häckplatser på ryska tundran.²³⁹ Även om arten ännu inte förekommer i större omfattning i alla län, kan man mot bakgrund av populationsökningen anta att fler län kan påverkas i allt högre grad.

På jordbruksmark kan gäss genom framförallt bete orsaka kostsamma skador på oskördade grödor. Vitkindad gås är en av de arter som bidrar till denna skadeproblematik. De största skadorna orsakade av vitkindade gäss uppstår främst under perioden april-maj, särskilt på Gotland och runt Sveriges södra kuster, men även under hösten (september-november) i samma områden.²⁴⁰ Vitkindade gäss orsakar speciellt skador på vall och korn.²⁴¹ Under 2018 beviljade länsstyrelserna ca 1,3 mnkr i ersättningar för uppkomna skador av vitkindad gås på jordbruksgrödor. Ersättningar betalades främst ut i Gotlands, Skåne och Kalmar län.²⁴²

Under 2018 fattade länsstyrelserna totalt 99 skydds jaktbeslut på vitkindad gås i följande län: Östergötland, Örebro, Västernorrland, Värmland, Uppsala, Stockholm, Skåne, Halland, Gävleborg samt Gotland.

Inom ramen för avtalet AEWA har en förvaltningsplan för vitkindad gås antagits.²⁴³ Av planen framgår att arten har gynnsam bevarandestatus och att den orsakar ökande skador på jordbruksgrödor i alla utom ett av de länder som planen omfattar. Att minska konfliktnivån och skadorna för jordbruksnäringen har angivits som ett av förvaltningsplanens mål. Ett annat mål som har angivits är att möjliggöra jaktmöjligheter som är förenliga med att bevara populationerna på en tillfredsställande nivå. Vitkindad gås är AEWA-listad som tillåten för jakt, men allmän jakt är inte möjlig på grund av artens listning i FD.

Vitkindade gäss kan bidra till att smittämnen sprids till tamdjur eller människa. Sverige har som ett av tre medlemsländer rapporterat förorening av rekreationsområden som en förvaltningsfråga.²⁴⁴ Av detta skäl läggs villkoret olägenhet för människas hälsa till.

Förslaget är att skydds jakten begränsas till individer som uppträder i flock. Den vitkindade gåsen har ett häcknings beteende som skiljer sig från övriga gäss eftersom den häckar i och är bunden till sin koloni under häckningsperioden.

²³⁹ Ottosson m.fl. 2012

²⁴⁰ Pers. komm. Johan Månsson

²⁴¹ Månsson m.fl. 2011

²⁴² Frank m.fl. 2019

²⁴³ AEWA 2018 Vitkindad gås

²⁴⁴ AEWA 2018 Vitkindad gås

Därför saknas skäl ur detta perspektiv att begränsa skyddsjakten till individer i flock då det inte skulle ge någon effekt. Dock förenklar det för berörda om samma regelverk gäller för samtliga gäss och därför föreslår Naturvårdsverket att flockbegränsningen införs även för den vitkindade gåsen. Dessutom är det framförallt när gässen förekommer i flock som skadorna riskerar att bli allvarliga.

Allt detta sammantaget gör att Naturvårdsverket gör bedömningen att det finns ett behov av ökad möjlighet för skadedrabbad att förhindra skada genom skyddsjakt på enskilda initiativ på vitkindad gås i fler delar av landet, under längre period och med villkoret att förhindra olägenhet för människors hälsa.

58.4. Konsekvens

Naturvårdsverket gör bedömningen att en utökad möjlighet till skyddsjakt inte kommer att påverka arten på så sätt att dess bevarandestatus påverkas negativt.

Antalet ansökningar om skyddsjakt till länsstyrelserna kommer i stort sett att försvinna om förslaget införs. Det innebär minskad administration för såväl länsstyrelse som skadedrabbad.

För skadedrabbad kan förslaget innebära att ersättning för uppkomna skador inte behöver utgå, vilket innebär besparing av allmänna medel.

Punkten kan slås samman med JF bilaga 4 punkt 16 (grågås) och punkt 17 (kanadagås) eftersom punkterna enligt förslaget omfattar samma villkor, tid och område.

59. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 17, kanadagås

59.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 17	
Om det behövs för att förebygga skada, får kanadagås som uppträder vid fält med oskördad gröda eller som orsakar sanitär olägenhet jagas	den 1 juli- den 30 juni

59.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905)		
Kanadagås	som uppträder i flock om minst fem individer vid fält med oskördad gröda eller kan medföra olägenhet för människors hälsa får jagas	den 1 juli- den 30 juni

Förändringen innebär en språklig anpassning till miljöbalken. Flockkrav införs.

59.3. Motivering

På jordbruksmark kan gäss genom framförallt bete orsaka kostsamma skador på oskördade grödor. Rekommendationen för hantering av utbetalning av ersättningar och bidrag för kanadagås är att inte ge bidrag till förebyggande åtgärd, ersätta skada eller att besiktiga skador.²⁴⁵ Under 2018 beviljade dock länsstyrelserna 44 000 kronor i ersättning för uppkomna skador av kanadagås på jordbruksgrödor. Ersättningar betalades framförallt ut i Västmanlands och Skåne län.²⁴⁶ I litteraturen redovisas skador på framförallt olika spannmålsgrödor såsom vall, bete och raps.²⁴⁷

Förslaget innebär att skyddsjakten begränsas till individer som uppträder i flock. Skälet till detta är att minska risken att skjuta bort häckande föräldrafåglar från sina ungar. Under häckningsperioden uppträder häckande kanadagäss i par med ungar åtskilda från andra familjegrupper medan kanadagäss som inte häckar uppträder i flock. Dessutom är det framförallt när gässen förekommer i flock som skadorna riskerar att bli allvarliga.

Kanadagås kan bidra till att smittämnen sprids till tamdjur eller människa och av försiktighetsskäl bibehålls villkoret om olägenhet för människors hälsa.

Allt detta sammantaget gör att det finns ett fortsatt behov av skydds jakt på kanadagås i motsvarande grad som idag. Naturvårdsverket föreslår därför att nuvarande villkor för skydds jakt på enskilda initiativ som omfattar hela landet under hela året lämnas oförändrade.

59.4. Konsekvens

Naturvårdsverket gör bedömningen att förslaget innebär en skillnad och efterföljande konsekvens som är marginell jämfört med nuvarande möjlighet till skydds jakt på enskilda initiativ.

Punkten kan slås samman ihop med JF bilaga 4 punkt 15 (grågås) och punkt 16 (vitkindad gås) eftersom förslagna tider och villkor är samma.

²⁴⁵ Månsson m.fl. 2015

²⁴⁶ Frank m.fl. 2019

²⁴⁷ Månsson m.fl. 2011

60. Skyddsjakt JF bilaga 4, punkt 18, viltuppfödning mm

60.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 18	
Rödräv, grävling, hermelin, vessla, iller, mård och korp får jagas inom område för viltuppfödning, hönsgård eller liknande anläggning samt inom ett avstånd av 200 meter från sådana anläggningar, om det behövs för att förhindra skada inom anläggningarna	den 1 juli–den 30 juni.

60.2. Naturvårdsverkets förslag

Ingen förändring föreslås.

60.3. Motivering

Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande jakttid ligger i linje med riktlinjerna för jaktöversynen och att det saknas andra skäl för ändring.

Naturvårdsverket har övervägt att lägga till villkoret att anläggningen ska vara yrkesmässig för att harmonisera med punkterna 2, 3, 4, 19, 20 i JF bilaga 4. Denna punkt handlar i motsats till dessa punkter om skydd av tamdjur. Naturvårdsverket anser att även icke yrkesmässiga uppfödare bör ges möjlighet att skydda sina tamdjur och föreslår därför att nuvarande bestämmelse kvarstår. Dessutom kan gränsdragningen mellan yrkesmässig och hobbyuppfödning vara oklar i vissa fall.

Det har framkommit förslag under jaktöversynen om att lägga till duvhök och sparvhök till bland annat denna punkt. Se kapitel *Skyddsjakt JF bilaga 4, förslag som inte tas vidare: sparvhök och duvhök* avseende Naturvårdsverkets bedömning av detta.

60.4. Konsekvens

Naturvårdsverket gör bedömningen att eftersom förslaget inte innebär någon skillnad saknas konsekvens.

61. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 19, koltrast och stare

61.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 19	
Koltrast och stare får jagas inom trädgård eller annan anläggning för yrkesmässig bär- eller fruktodling samt inom ett avstånd av 200 meter från sådana anläggningar, om det behövs för att förhindra skada inom anläggningarna	den 1 juli–den 30 sept.

61.2. Naturvårdsverkets förslag

Förslaget innebär ingen förändring.

61.3. Motivering

Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande jakttid ligger i linje med riktlinjerna för jaktidsöversynen och att det saknas andra skäl för ändring.

Naturvårdsverket missade att skicka ut denna punkt i utskicket med övriga förslag under remisstiden. Punkten har dock ingått i den beredning som gjorts inom beredningsgruppen innan remissperioden. Ingen av de aktörer som ingått i beredningsgruppen har lämnat synpunkter på punkten under beredningstiden.

61.4. Konsekvens

Då villkor för skydds jakt i trädgård eller annan anläggning för yrkesmässig bär- eller fruktodling redan finns i bilaga 4 punkt 2 kan man överväga att denna punkt flyttas dit.

62. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 20, ringduva

62.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 20	
Ringduva som uppträder i flock och som orsakar skada i yrkesmässiga odlingar får jagas i sådana odlingar i: Blekinge, Skåne och Hallands län	den 1 mars– den 31 aug.
Värmlands, Örebro, Västmanlands, Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	den 1 maj– den 31 juli.
Övriga delar av landet	den 1 maj– den 15 aug.

62.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905)		
Ringduva som uppträder i flock om minst fem individer	och som orsakar skada i yrkesmässiga odlingar får jagas i sådana odlingar i: Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län och Norrbottens län	den 1 jan.– den 31 juli
	och som orsakar skada i yrkesmässiga odlingar får jagas i sådana odlingar i övriga delar av landet	den 1 jan.– den 15 aug.

Förändringen innebär en anpassning till allmän jakt på ringduva.

62.3. Motivering

Ringduvan är allmänt förekommande i hela landet, i jordbrukslandskapet men även i många andra livsmiljöer. Ringduvan är en art som gynnsats av jordbrukets utveckling och kan orsaka skador vid nysådd och i växande gröda. I syfte att ge tillräcklig möjlighet för markägare att förhindra skador har starttidpunkten för skydds jakt på enskilda initiativ tidigarelagts. Både start- och sluttidpunkten tangerar den allmänna jakttiden.

Skyddsjakten villkoras med att ringduvan ska uppträda i flock. Villkoret, som inte finns vid skydds jakt för någon annan fågelart i gällande bestämmelser, är utformat på detta vis för att minska risken att skjuta bort individer som har ungar. Ringduvan kan få flera kullar varje år och har en lång och utdragen häckningsperiod. Arten kan därför ha ungar i boet senare än många andra fåglar. De ringduvor som har ungar uppträder ofta ensamma, medan ringduvor som inte har ungar mestadels uppträder i flock. Dessutom är det framförallt i flock som arten bidrar till stora skador. Med flock avses minst fem fåglar.

Förslag har framförts att det bör finnas en minimiareal på 1 hektar för att få bedriva skydds jakt. Syftet ska vara att komma till rätta med den ”falska skydds jakt” på ringduva som anses förekomma på mindre ärtfält som ska ha anlagts i jaktligt syfte. Enligt villkoret för skydds jakt på ringduva, ska skyddsjakten ske i syfte att förebygga skada i yrkesmässiga odlingar. Naturvårdsverket gör bedömningen att skador även kan uppstå på mindre sådana odlingar och att det därför saknas skäl för att införa en minimiareal. Förslaget skulle dessutom vara inkonsekvent gentemot övriga villkor, vilka inte omfattar någon arealbegränsning. De rättsvärdande myndigheterna har att avgöra om den som har bedrivit skyddsjakten har uppfyllt kriterierna i JF bilaga 4. Då villkor för skydds jakt vid liknande förutsättningar som i denna punkt framgår av JF bilaga 4 punkt 2 kan en sammanslagning av dessa punkter övervägas.

62.4. Konsekvens

Klimatförändringarna kan medföra att fler ringduvor stannar och övervintrar i Sverige. Redan nu orsakar övervintrande ringduvor skador, men problemen kommer sannolikt att öka i framtiden. Den förlängda jakttid som föreslås ger lantbrukare förbättrade förutsättningar att förebygga och hantera skador av ringduva i sådd och i växande gröda.

Tiden för skyddsjakt är knuten till den allmänna jakttiden så att jakt efter ringduva kan ske hela året om det behövs för att skydda grödor.

Jakten bedöms inte ha någon populationsreglerande effekt. Förutsättningen för jakt, d.v.s. att den endast får bedrivas på ringduvor i flock, behålls. Kravet är utformat så för att i möjligaste mån freda häckande ringduvor från jakt under artens häcknings- och uppfödningssäsong.

63. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 21, flytt av fågelbo

63.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 21	
Orsakas allvarlig skada eller olägenhet av att en fågel byggt bo i hus eller gård, får boet samt ägg eller ungar avlägsnas trots bestämmelserna om fredning.	

63.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905)		
Fågelbo samt ägg eller ungar	får flyttas om allvarlig skada eller olägenhet orsakas av att fågel byggt bo i ett hus eller en gård	den 1 juli–den 30 juni.

Avlägsnas ersätts av flyttas. Förslaget innebär ett förtydligande att tiden avser hela året. Lydelsen *trots bestämmelserna om fredning* tas bort.

63.3. Motivering

Naturvårdsverket gör bedömningen att nuvarande jakttid ligger i linje med riktlinjerna för jaktöversynen och att det saknas andra skäl för ändring. Naturvårdsverket gör bedömningen att det är rimligt att enskild fortsatt har möjlighet att flytta dessa fåglars bon i hus eller gård. Alternativet, att avvakta beslut hos länsstyrelsen, skulle innebära en fördröjning och att byggnaderna under viss period inte skulle kunna nyttjas. Tid och plats för skyddsjakten gäller som tidigare i hela landet under hela året. Detta har specificerats i förslaget i syfte att skapa ökad tydlighet.

Det finns möjlighet att fågelungar överlever och ägg klarar sig när dessa och deras bo avlägsnande från huset eller gården. Enligt Naturvårdsverkets bedömning är det därför varken lämpligt eller tillåtet att döda fågelungar eller förstöra ägg i samband med att boet avlägsnas. Det har dock framkommit i yttranden från några remissinstanser att det finns en uppfattning att detta skulle vara tillåtet. I syfte att undvika liknande missuppfattningar föreslår Naturvårdsverket att *avlägsnas* ersätts med *flyttas* i syfte att förtydliga att det är just enbart en flytt som avses. Enskild har ett ansvar att bevaka om den vuxna fågel återvänder till sina ungar, detta eftersom ungarna kan utsättas för onödigt lidande om så inte sker. I annat fall kan det finnas skäl för avlivning med stöd av 40 c § JF. En jämförelse med bestämmelserna i artskyddsförordningen gällande huggorm på tomtmark²⁴⁸ har gjorts. Där finns angivet att djuret får infångas eller flyttas, och om detta inte är möjligt får djuret dödas, om det inte finns någon annan lämplig lösning. Denna stegvisa angivelse bedöms inte vara applicerbar på fåglar enligt denna punkt då bo, ägg eller ungar av fågel får anses möjliga att avlägsna från den plats där de upplevs som störande. Risken för människor med flytt av fåglars bo, ägg eller ungar är också mindre än vid flytt av en giftig huggorm.

²⁴⁸ 10 § Artskyddsförordningen

Det har inlämnats remissynpunkter om att fågel bör preciseras. Naturvårdsverket har därför övervägt att specificera och begränsa fågel till sådana fågelarter som vanligtvis bygger bo i hus eller gård; fiskmå, kaja, koltrast, ringduva, svalor, sädesärta, tornseglare, silltrut och tamduva och/eller sådana fågelarter som inte kan anses särskilt skyddsvärda. På så sätt skulle myndigheterna få större kontroll genom att flytt av andra arter skulle begränsas och villkoras med myndighetsbeslut. Naturvårdsverket gör dock bedömningen att även bon av andra arter än dem som vanligtvis behöver flyttas undantagsvis kan behöva flyttas. Enligt ovan tillåter bestämmelsen enbart att boet avlägsnas och inte att fågeln dödas, vilket gör att en begränsning till arter som inte är särskilt skyddsvärda minskar i relevans. Naturvårdsverket föreslår därför att bestämmelsen även fortsättningsvis omfattar fågel utan vidare specificering. Alternativet skulle medföra väntetid för enskild och administration för länsstyrelsen. Med den rapportering av skydds jakt på enskilds initiativ som ska ske, se kapitel *Rapportering vid skydds jakt på enskilds initiativ*, säkerställs att myndigheterna får insikt i vilken omfattning denna bestämmelse används för respektive art.

Naturvårdsverket föreslår att lydelsen *trots bestämmelserna om fredning* tas bort. Detta eftersom bestämmelserna om fredning undantas vid all jakt och det saknas skäl att ange detta specifikt för just denna punkt. Om skrivningen bibehålls innebär det en inkonsekvent hantering.

Ett förtydligande om att bestämmelsen inte gäller avlägsnande/flytt av *vuxen* fågel har övervägts. Både av gällande och föreslagen skrivning framgår dock tydligt vad som får avlägsnas eller flyttas, det vill säga bo, ägg eller ungar. För att vara konsekvent med övriga villkor anges undantag inte heller i denna punkt.

I FD finns ingen uttalad bestämmelse som omfattar undantag från direktivet för att förhindra skada på egendom. Däremot har möjligheten till skydds jakt på fågel för att förhindra skada på egendom införts i JF genom 23 a § JF. Sådan jakt är även möjlig att bedriva på enskilds initiativ med stöd 26 § JF.

63.4. Konsekvens

Förslaget innebär att även framöver kan flytt av extra skyddsvärda fåglars bon komma att ske. Detta skiljer sig inte jämfört med gällande bestämmelser.

64. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 22, årskalv av dov- och kronhjort

64.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 22	
Om det behövs för att förebygga skada, får årskalv av dov- och kronhjort som uppträder vid fält med oskördad gröda jagas i hela landet utom Skåne och Gotlands län	den 1 juli–den 15 april.

64.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905)		
Årskalv av dov- och kronhjort	som uppträder vid fält med oskördad gröda får jagas om det behövs för att förebygga skada	den 1 juli–den 15 april.

Förändringen innebär att skyddsjakten blir tillåten även i Skåne och Gotlands län.

64.3. Motivering

Bestämmelsen²⁴⁹ infördes 2018 i syfte att minska skadorna i jordbruket och att samtidigt minimera skydds jaktens negativa påverkan på kron- och dovhjortsstammarna. Skåne län och Gotland läns undantogs från den utökade skydds jakten med motiveringarna att Skåne ansågs ha en välfungerande förvaltning och att Gotland saknar dovhjort och kronhjort.

Trots att bestämmelsen nyligen har införts ser Naturvårdsverket att det finns skäl som talar för att ändra den.

En sådan ändring avser möjligheten till skydds jakt efter dovhjort och kronhjort i Skåne län. Utvärdering av skadesituationen i landet har visat att Skåne län har stora skador på skog som har orsakats av kronhjort.²⁵⁰ Skadorna består i att kronhjorten gnager bark av träd som därefter kan infekteras av röta. En effekt av rötan är att en stor del av de infekterade träden blåser ned och att kvarstående träd inte kan användas till annat än massa eller brännved.²⁵¹ Enligt Länsstyrelsen i Skåne län kan skydds jakt på kronhjort i gröda ge ökade skador på skog när djuren flyttar sig från grödan till känsliga skogsområden. Naturvårdsverkets uppfattning är att den här problematiken är möjlig att hantera genom att samtidigt tillåta skydds jakt i skog.

Uppgifter om skada på gröda av kronhjort är inte tydligt dokumenterade i landet. Skördebortfall kan uppstå till följd av bete, legor och nedtrampning. Eftersom även dovhjort och vildsvin kan ge upphov till liknande skador, kan det ibland vara svårt att avgöra vilken art som orsakat skadan, eller i vilken omfattning olika arter gett upphov till skada.²⁵² Enligt jaktlagsutredningen (SOU 2014:54) har 30% av länsstyrelserna (d.v.s. även av de som inte hyser kronhjort) angivit

²⁴⁹ (SFS 2018:639)

²⁵⁰ Carlsson & Jarnemo 2019

²⁵¹ (SOU 2014:54)

²⁵² Carlsson & Jarnemo 2019

att det lokalt finns stora skador av kronhjort på gröda. Naturvårdsverket anser med grund i detta att det generellt sett kan finnas en lokal svår skadeproblematik där kronhjort förekommer.

Även om förvaltningen av kronhjort skiljer sig åt mellan Skåne och övriga Sverige så bör utgångspunkten vara att lantbrukare ska ha samma förutsättningar att bedriva näringsverksamhet och förebygga skada på gröda i hela landet. Naturvårdsverket anser därför att möjligheten till skydds jakt även bör vara öppen för lantbrukare i Skåne län.

På Gotland kan hjortar förekomma i hägn vilka efter rymning skulle kunna ge upphov till skador. Naturvårdsverket ser därför inget skäl att undanta lantbrukare på Gotland från möjlighet till skydds jakt i de fall behov skulle uppstå.

Eftersom denna möjlighet till skydds jakt bara har funnits i två år finns ännu ingen kunskap om skydds jaktens omfattning eller effekt. Under pågående jakttidsöversyn har det framkommit flera synpunkter på tid och villkor för skydds jakten bland annat att diande dovhjortskalvar i stort sett inte orsakar skada på växande gröda, att det kan vara svårt att skilja årskalv från vuxet djur i april månad samt att det saknas närmare kunskap om under vilken tid på året skadorna är som störst och om det täcks av nuvarande tid.

64.4. Konsekvens

Kronhjortsförvaltningen i Skåne skiljer sig från övriga landet och landskapet är ett utpräglat jordbrukslandskap. Länsstyrelsen i Skåne län framhåller att skydds jakten på dov- och kronhjort kan påverka kronhjortsförvaltningen i Skåne negativt och att skydds jakten i motsats till intentionen istället kan komma att förvärra skadesituationen i skogen, eftersom det är där hjortarna söker skydd. Naturvårdsverkets uppfattning är att den här problematiken är möjlig att hantera genom att samtidigt tillåta skydds jakt i skog.

Förslaget innebär att lantbrukare i hela landet kommer att ges samma möjlighet att skydda sina grödor mot skada av dovhjort och kronhjort.

Länsstyrelsen i Skånes arbete med skadeförebyggande åtgärder inom projektet "Vild och bortskämd" bidrar till minskande problem med skador på skog och gröda och kan därmed minska därmed behovet av skydds jakt i länet.

65. Skydds jakt JF bilaga 4, punkt 23, årskalv av kronhjort

65.1. Gällande bestämmelse

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 23	
Årskalv av kronhjort som orsakar stamskada på barrträd får jagas i hela landet utom Skåne och Gotlands län	den 1 juli–den 15 april.

65.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905)		
Årskalv av kronhjort	får jagas om kronhjort orsakar stamskada på barrträd	den 1 juli–den 15 april.

Förändringen innebär att förutsättningarna för skydds jakt på årskalv av kronhjort tydliggörs samt att skydds jakten även blir tillåten i Skåne och Gotlands län.

65.3. Motivering

Denna bestämmelse infördes av regeringen samtidigt som JF bilaga 4 punkt 22 och Naturvårdsverket anser att det finns skäl för att ändra även denna punkt. Av liknande skäl som i föregående punkt väljer Naturvårdsverket att möjliggöra skydds jakt även i Skåne och på Gotland. Skogsägare bör ha likvärdiga möjligheter att förebygga skada på skog av kronhjort i hela landet.

En specifik frågeställning för denna punkt är att skydds jaktens syfte behöver tydliggöras och formuleringen ”årskalv av kronhjort som orsakar stamskada” justeras efter syftet. Kronkalven kan själv inte orsaka någon stamskada på barrträd under den första perioden när den bara är ett par månader och fortfarande diar. Bestämmelsen kan därför förstås som att årskalv får fällas i syfte att skapa skrämeeffekt på den vuxna kronhjorten som orsakar skador. Naturvårdsverket föreslår att förordningstexten förtydligas för att bättre avspegla syftet med skydds jakten och hur den är avsedd att bedrivas.

65.4. Konsekvens

Lokalt över landet förekommer svåra skador på skog som är orsakade av kronhjort. Förslaget innebär att skogsägare i hela landet kommer att ges samma möjlighet att skydda sin skog mot skada av kronhjort, vilket ger dem mer likvärdiga konkurrensförutsättningar.

Förtydligandet som föreslås minimerar risken för att skydds jakt, som bedrivs helt i enlighet med lagstiftarens intentioner, ger rättsliga efterverkningar. En sådan ändring, som syftar till ökad rättssäkerhet, gynnar både det allmänna och den enskilde.

Naturvårdsverket föreslår utökade allmänna jakttider för kronhjort. Om dessa genomförs och får en reglerande verkan på populationen kan behovet av skydds jakt på sikt komma att minska.

66. Skydds jakt JF bilaga 4, förslag ny punkt: storskarv

Storskarv <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>											
Rödlistning (2015, 2020)	Ej bedömd (NE)										
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	40 000 häckande par. Populationstrenden är stabil på kort sikt (sedan 2007) och ökande på lång sikt (sedan 1980).										
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Populationsstatus: tryggad/säkerställd. 384 000 – 503 000 övervintrande individer, ökande på kort och lång sikt 223 000 - 259 000 häckande par, ökande på kort och lång sikt.										
AEWA listning	Jakt får bedrivas (kolumn c).										
Tid för vårflytt: ⊕											
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:											
jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Häckningstiden inom en koloni är inte helt synkroniserad, men en majoritet av fåglarna i södra Sverige häckar under perioden april–juni. I enstaka fall kan ungar påträffas så sent som i augusti. Häckningen påbörjas senare i norra Sverige. ²⁵³											
Beviljade skydds jaktbeslut HABIDES-rapportering 2019	År 2018: ca 68 beslut, totalt drygt 12 000 fåglar.										
Avskjutningsstatistik HABIDES-rapportering 2019	År 2018: ca 2 857 st rapporterade fällda på skydds jakt										
Listning i FD	Inte listad i FD bilaga 1 (dvs inte fågel vars livsmiljö ska skyddas). Inte listad i FD bilaga 2 (dvs allmän jakt kan inte tillåtas).										
Övrigt	Nationell förvaltningsplan för skarv. ²⁵⁴ EU-kommissionens vägledning avseende skydds jakt på skarv för tolkning av artikel 9 i fågeldirektivet. ²⁵⁵										

Storskarven, *Phalacrocorax carbo*, delas in i underarter som är svåra eller omöjliga att skilja åt i fält. De behandlas därför lika när det gäller förvaltning. De benämns ”storskarv” i detta dokument.

Nominatrasen av storskarv, *Phalacrocorax carbo carbo*, häckar inte i Sverige, men förekommer i varierande antal längs våra kuster under vintern och berörs i praktiken i mindre omfattning av den svenska förvaltningen av skarv. Mellanskarven, *Phalacrocorax carbo sinensis*, häckar i Sverige längs kuster och i ett antal av våra större insjöar. Mellanskarv är naturligt förekommande, det vill säga inte någon invasiv främmande art, i hela dess nuvarande utbredningsområde i Europa och Sverige, vilket medför att FD ska följas.

²⁵³ Naturvårdsverket 2013 Nationell förvaltningsplan för skarv 2014

²⁵⁴ Naturvårdsverket 2013 Nationell förvaltningsplan för skarv 2014

²⁵⁵ European Union 2013

66.1. Gällande bestämmelse

Skydds jakt kan beviljas av länsstyrelsen efter ansökan eller på länsstyrelsens initiativ. Det finns idag ingen möjlighet att bedriva skydds jakt på storskarv på enskilda initiativ med stöd av JF bilaga 4.

66.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905) bilaga 4		
Storskarv får jagas för att förebygga skada, dock ej närmare än 300 m från boplats för skarv, havsörn eller fiskgjuse.	vid fasta och rörliga fiskeredskap (ej handredskap) samt inom ett avstånd av 300 meter från sådana redskap.	den 1 aug.–den 28 (29) feb.
	vid fiskodling och utsättnings-platser (inom sju dygn innan och sju dygn efter utsättningstillfälle) samt inom ett avstånd av 300 meter från sådana områden	den 1 juli–den 30 juni.
	i fredningsområden för fisk.	den 1 aug.–den 28 (29) feb.

Förslaget innebär att skydds jakt på storskarv införs på enskilda initiativ vid fasta och rörliga fiskeredskap, fiskodling, utsättningsplatser samt i fredningsområden för fisk.

66.3. Motivering

Flera länsstyrelser och intresseorganisationer har lämnat förslag om att möjliggöra skydds jakt på storskarv på enskilda initiativ med stöd av JF bilaga 4.

Det är väl känt att skarvar gärna fiskar i och kring fiskeredskap. Anhopningen av fisk i redskapen utgör en stark attraktionskraft på skarvar. Skarvar utnyttjar ofta bottengarnspålar vid vila. Detta leder troligen till förhöjd predation i redskapen. Det är framför allt tre typer av skador man behöver hålla isär vid bedömning av skarvens potentiella effekter på yrkesfisket: för det första direkta skador på fångst (bitskador), för det andra förlust av fisk i redskap och för det tredje konkurrens om resursen.²⁵⁶

Skydds jakt på storskarv beviljas idag i relativt stor omfattning av länsstyrelsen. Länsstyrelsens administration skulle minska med förslaget. För enskild skulle förslaget innebära en möjlighet att förebygga skada när behovet uppstår utan särskilt beslut från länsstyrelsen. Förslaget ligger i linje med *strategi för svensk viltförvaltning*; att viltförvaltningen aktivt ska bidra till att förebygga skador och andra problem, att regler ska förenklas där det är möjligt samt att beslut ska fattas så nära de människor som berörs som möjligt.

I avgörande från Kammarrätten framgår en rad principer för skydds jakt på skarv.²⁵⁷ Kammarrätten har gjort bedömningen att den föreslagna skydds jakten på skarv är berättigad och står i proportion till ändamålet med jakten. Kammarrätten tolkar i sitt avgörande tillämpningen av fågeldirektivets undantagsregler. Högsta förvaltningsdomstolen beslutade den 13 september

²⁵⁶ Naturvårdsverket 2013 Nationell förvaltningsplan för skarv 2014

²⁵⁷ Kammarrätten i Stockholm mål nr 8465-18.

2019 att inte meddela prövningstillstånd för de överklaganden som inkommit avseende Kammarrättens dom.²⁵⁸ Kammarrättens avgörande står därmed fast.

Till grund för domen ligger ett beslut²⁵⁹ från länsstyrelsen i Stockholms län om skydds jakt på storskarv vid fasta och rörliga fiskeredskap, vid fiskodling, vid utsättningsplatser samt vid fredningsområden för fisk samt för att skydda bestånd av abborre. Detta länsövergripande beslut möjliggör att enskild bedriver skydds jakt under de givna villkoren utan att ansöka vid varje given skadesituation eller tillfälle. Därmed anser Naturvårdsverket att sådana beslut i vissa avseenden kan liknas vid om skydds jakten hade bedrivits i enlighet med det nya förslaget i JF bilaga 4. Naturvårdsverkets förslag utgår med vissa justeringar ifrån den skydds jakt som fastställdes i Kammarrätten dom.

Domen omfattar till skillnad från Naturvårdsverkets förslag möjlighet att bedriva skydds jakt för att skydda bestånd av abborre. Förslag har inlämnats till jaktöversynen om att skydds jakten även bör omfatta gädda, lax och öring samt att skydds jakten bör tillåtas, framförallt vid höga koncentrationer av skarv, även under de perioder när exempelvis abborre och gädda är fredade från fiske. Naturvårdsverket gör bedömningen att sådan skydds jakt förutsätter en regional bedömning i större utsträckning än vid övriga skadesituationer och därför även fortsatt bör beslutas av länsstyrelsen.

Naturvårdsverket föreslår att tillåten tid för skydds jakt på enskilds initiativ gällande villkoren fiskeredskap och fredningsområde för fisk anpassas så att tiden för skydds jakt vid dessa villkor inte överlappar artens häcknings- och flyttperiod. På så sätt säkerställs att enskild kan förebygga skada på eget initiativ under del av period när skada kan uppstå men när störningen påverkar arten minst. Under övrig tid kan länsstyrelsen fortsatt pröva och bevilja skydds jakt för dessa villkor vid behov.

Naturvårdsverket gör bedömningen att det är skäligt och rimligt att skydds jakt på enskilds initiativ vid fiskodling och utsättningsplatser tillåts året runt då det saknas egentligt behov av prövning. Skydds jakt vid dessa skadesituationer innebär att ekonomisk förlust förhindras. Länsstyrelserna beviljar i princip alltid skydds jakt vid dessa situationer.

Under remissperioden har det inlämnats förslag om att till villkoret *fredningsområde för fisk* koppla tillåten tid för skydds jakt till den tid som området är fredat från fiske. Förslaget skulle innebära en konsekvent hantering av människans och skarvens fiske. Förslaget förutsätter en hänvisning i JF till Fiskeriverkets föreskrifter²⁶⁰ som i sig är villkorade utifrån ett antal parametrar. Detta skulle försvåra för enskild att ta del av förutsättningar och tid för skydds jakt. Dessutom kan i vissa fall fiskefredningsbeslutet avse perioden när smolten vandrar uppåt medan storskarvens predation troligtvis kulminerar något senare under fiskens yngelperiod. Sammantaget gör detta att Naturvårdsverket avstår denna koppling utan i stället föreslår skydds jakt under perioden utanför artens tid för vårflytt samt häcknings- och uppfödningssäsong.

²⁵⁸ Högsta förvaltningsdomstolen, mål nr 1668-19 och 1669-19

²⁵⁹ Länsstyrelsen i Stockholms län, ref 21813-1741-2018

²⁶⁰ FIFS 2004:36).

Det finns skillnader inom landet, exempelvis mellan ost- och västkusten avseende användningen av fasta redskap och förekomst av utsättningsplatser. Samtidigt finns det flera likheter mellan skyddsjaksbeslut fattade av olika länsstyrelser inom landet. Naturvårdsverket gör bedömningen att det är lämpligt att harmonisera möjligheten till skyddsjakt på storskarv för att kunna förebygga skada i hela landet. Naturvårdsverket föreslår vidare att skyddsjakt på enskilda initiativ blir tillåtet även i insjöar eftersom det även där kan finnas behov att förebygga allvarlig skada.

Gällande avståndet till boplats för skarv, havsörn eller fiskgjuse föreslår Naturvårdsverket striktare villkor än vad som fastslagits i Kammarrättens dom. Naturvårdsverkets förslag är att villkoren gäller året runt istället för som i nämnda dom under perioden den 1 februari–10 augusti. Havsörn, storskarv och fiskgjuse befinner sig förvisso inte i området eller ens i landet och är heller inte störningskänsliga under hela perioden, men villkorsskrivningen blir alltför komplex om anpassning ska göras till var och en av dessa arters förekomst och störningskänsliga perioder. Synpunkter har inlämnats att andra aktiviteter såväl brukande som friluftsliv tillåts närmare dessa arters boplats och att jakt inte bör inskränkas mer än annan verksamhet. Förslaget är en avvägning mellan att störa dessa arter så lite som möjligt och ändå göra det så enkelt som möjligt för enskild att förstå villkoren. I Kammarrättens dom framgår att boplatsen ska vara känd. Naturvårdsverket har inte tagit med detta i förslaget eftersom betydelsen av känd inte är definierad och rättsläget därmed kan bli osäkert.

66.4. Konsekvens

De föreslagna villkoren för skyddsjakt på storskarv på enskilda initiativ liknar de beslut om skyddsjakt som flertalet länsstyrelser idag återkommande fattar. Flera länsstyrelser fattar länsövergripande beslut där enskild redan har att avgöra om förutsättningarna uppfylls vid vissa givna skadesituationer och dessa liknar därmed till sin karaktär skyddsjakt på enskilda initiativ. Därmed ersätter förslaget i stora delar de beslut som fattas av länsstyrelserna idag. Baserat på detta gör Naturvårdsverket bedömningen att konsekvenserna av förslaget blir av mindre omfattning. Möjligheten att förebygga skada ökar något med förslaget genom att den som drabbas ges möjlighet att agera direkt. Antalet utsättningsplatser för fisk och fredningsområden varierar över tiden, vilket innebär att behovet av skyddsjakt kommer att variera.

De beslut om skyddsjakt som fattas idag av länsstyrelsen är begränsade avseende antal skarvar som får fällas. Nyttjandegraden är dock som regel låg enligt HABIDES-rapporteringen och baserat på detta gör Naturvårdsverket bedömningen att skyddsjakten inte kommer att öka i någon större omfattning. Naturvårdsverket gör bedömningen att skyddsjakten inte kommer att påverka arten på så sätt att dess bevarandestatus i dess naturliga utbredningsområde påverkas negativt.

En oro har lyfts under beredningsperioden att förslaget skulle kunna bidra till illegal jakt. Ansvar för att säkerställa att villkoren för skyddsjakt är uppfyllda

samt att jakten i övrigt bedrivs i enlighet med gällande bestämmelser ligger hos den som bedriver skyddsjakten, precis som när skyddsjakt beslutas av länsstyrelsen. Naturvårdsverkets bedömning är att förslaget inte ökar riskerna för illegal jakt, då kriterierna för när skyddsjakt får bedrivas är noga definierade och ligger väl i linje med de beslut som idag fattas av länsstyrelserna.

Naturvårdsverket gör bedömningen att risken för spridning till nya kolonier inte kommer att öka. Förslaget att jakt får ske då närmaste avstånd till koloni är 300 meter ligger i linje med gällande rättspraxis. Länsstyrelsernas beslut skiljer sig åt, men 300 meter till koloni är uppskattningsvis ett genomsnittligt avstånd i dessa beslut.

Kravet på avstånd till skarvkoloni omöjliggör oljering och prickning av skarvägg som skyddsjaktmetod och förslaget innebär således att detta inte kommer att ske.

Naturvårdsverket föreslår av försiktighets skull striktare hänsyn till boplats för skarv, havsörn eller fiskgjuse än vad som fastslagits i Kammarrättens dom under perioden 1 februari–10 augusti. Vilt får aldrig ofredas och inte heller förföljas annat än vid jakt. Detta gäller således alltid för det vilt som inte är föremål för jakt, exempelvis havsörn, fiskgjuse och andra kolonihäckande fåglar såsom skrântärna och kentsk tärna. Förslaget innebär ingen ändring av detta.

Förslaget innebär ingen ändring av övriga orsaker till svaga fiskebestånd och dessa orsaker behöver fortsatt åtgärdas oavsett detta förslag.

Det kan fortfarande finnas behov av skyddsjakt på storskarv på andra tider på året och vid andra skadesituationer än dem som listas i förslaget som kan behöva mer regional bedömning och kännedom. Länsstyrelserna kommer fortsatt att behöva fatta beslut angående dessa. Till exempel saknas det i förslaget möjlighet till skyddsjakt på enskilda initiativ i fredningsområden på våren för att skydda fisk som vandrar ut i mynningsområden, för att skydda bestånd av fisk, skador på vegetation, störningar på friluftsinressen, koloniförflyttningar mm.

På västkusten finns viss förväxlingsrisk med toppskarv som är rödlistad som sårbar (VU).

67. Skydds jakt JF bilaga 4, förslag ny punkt: trana och sångsvan

Trana <i>Grus grus</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig LC
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	44 000 häckande par. Ökande på kort och lång sikt. 200 000 flyttande individer. Ökande på kort och lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 84 600 - 140 000 häckande par. Ökande på kort och lång sikt. 218 000 - 272 000 övervintrande individer. Ökande på kort och lång sikt.
Listning i FD	Listad i FD bilaga 1, dvs fågel vars livsmiljö ska skyddas. Inte listad i FD bilaga 2, dvs allmän jakt kan inte tillåtas.
AEWA listning	Jakt får bedrivas (kolumn c).

Tid för vårflytt:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec

Avskjutning enligt HABIDES-rapportering 2019

År 2018: 42 stycken på skydds jakt

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Rödlistning (2015, 2020)	Livskraftig LC
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	8 500 häckande par. Ökande på kort och lång sikt. 104 000 flyttande individer. Ökande på kort och lång sikt. 16 000 övervintrande individer. Ökande på kort och lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: tryggad/säkerställd 13 900 – 19 200 häckande par. Ökande på kort och lång sikt. 93 300 - 123 000 övervintrande individer. Ökande på kort och lång sikt.
Listning i FD	Listad i FD bilaga 1, dvs fågel vars livsmiljö ska skyddas. Inte listad i FD bilaga 2, dvs allmän jakt kan inte tillåtas.
AEWA listning	Skydds jakt är möjlig under vissa förutsättningar (kolumn A, kategori 2).

Tid för vårflytt:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
*											

Tid häckningens olika stadier och uppfödningssäsong:

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
								*			

Avskjutning enligt HABIDES-rapportering 2019

År 2018: 11 stycken på skydds jakt

67.1. Gällande bestämmelse

Skydds jakt kan beviljas av länsstyrelsen efter ansökan eller på länsstyrelsens initiativ. Det finns idag ingen möjlighet att bedriva skydds jakt på trana och sångsvan på enskilda initiativ med stöd av JF bilaga 4.

67.2. Naturvårdsverkets förslag

Jaktförordning (1987:905)		
Trana	Trana som uppträder i flock om minst fem individer får jagas vid fält med oskördad gröda om det behövs för att förebygga skada	den 1 aug.–den 30 sept. och den 1 april–den 30 maj
Sångsvan	Sångsvan som uppträder i flock om minst fem individer får jagas vid fält med oskördad gröda om det behövs för att förebygga skada	den 1 okt.–den 31 mars

Förslaget innebär att skydds jakt på enskilda initiativ på trana och sångsvan införs.

67.3. Motivering

Det har inkommit förslag till jaktöversynen om att möjliggöra skydds jakt på trana och sångsvan på enskilda initiativ.

Trana och sångsvan har ökat i Sverige och inom EU på såväl kort som lång sikt. Fåglarna orsakar skador för jordbruket när de, ofta i stora flockar, landar på fält med begärlig gröda. Förutom den skada som fåglarnas födosök utgör orsakar de också skada genom att trampa ner grödor. Trana och sångsvan kommer ingå i den nationella förvaltningsplanen för stora betande fåglar som ska tas fram.

Länsstyrelserna fattar idag ett begränsat antal skydds jaktbeslut på trana och sångsvan. Däremot är det flertalet brukare som ansöker om både höga bidrag till förebyggande åtgärder och ännu fler som ansöker om ersättningar för de skador som dessa fåglar har åstadkommit. Flera länsstyrelser har noterat en tilltagande skadebild och ett ökande inflöde av skydds jaktansökningar. Trenden förefaller öka mer för trana än för sångsvan. I dialog med skadedrabbade har vissa länsstyrelser märkt en viss rädsla att ansöka om skydds jakt på dessa arter. Skadeproblematiken kan alltså vara större än vad som återspeglas i antalet skydds jaktansökningar. De ökande populationerna gör att skadebildningen förväntas öka. Därför är det angeläget att möjliggöra viss skydds jakt på enskilda initiativ innan problemen växer sig alltför stora. Därigenom skulle skadedrabbad ha möjlighet att förhindra skada på sin gröda utan att behöva ansöka om skydds jakt hos länsstyrelsen. Detta underlättar möjligheten för lantbrukare att påverka sin skadesituation och minskar länsstyrelsernas administration.

Under 2018 beviljade länsstyrelserna ca 835 000 kr i ersättningar för skador orsakade av trana på jordbruksgrödor. Ersättningar betalades ut i de flesta län. De största ersättningarna betalades ut i Västerbotten, Västra Götaland och Gävleborg. Under samma period beviljade länsstyrelserna ca 122 000 kr i ersättningar för uppkomna skador av sångsvan på jordbruksgrödor. Ersättningar betalades framförallt ut i Skåne län, Västerbotten och Kalmar län.²⁶¹

²⁶¹ Frank m.fl. 2019

Skador från tranor rapporteras framförallt på korn, höstvetete och potatis. De skador som rapporteras orsakade av sångsvan är framförallt på raps, men även på korn och vall.²⁶² Skador på gröda orsakade av trana uppstår framförallt under augusti och september men även under april och maj, medan det är i första hand under senhöst och tidig vår som sångsvanar orsakar skada.²⁶³ Naturvårdsverket har föreslagit tid för skydds jakt under den period när fåglarna bedöms kunna orsaka allvarliga skador. Det innebär att tiden för skydds jakt till viss del kan överlappa arternas flytt- och häckningstider. Naturvårdsverket gör bedömningen att behovet för brukare att skydda sina grödor under perioden är större än nackdelen ur djuretiskt perspektiv att bedriva jakt under perioden. Samma avvägning görs även för andra betande fåglar, där exempelvis flera gäss sedan tidigare är tillåtna för skydds jakt året runt. För att skydda fåglarna något under häckningsperioden föreslår Naturvårdsverket att skydds jakten på trana och sångsvan enbart ska tillåtas på fåglar som uppträder i flock. Genom att rikta jakten mot individer i flockar uppnås två syften. Dels får fåglarnas familjegrupper²⁶⁴ ett effektivt skydd under häckningsperioden. Dels är det sällan eller aldrig som enstaka individer orsakar allvarlig skada, utan sådan skada uppstår framförallt när grupper av fåglar födosöker på samma fält med oskördad gröda.

Den föreslagna sluttidpunkten för skydds jakt på sångsvan till den 31 mars är troligtvis i tidigaste laget för att brukare i norrlandsläna ska kunna dra nytta av skydds jakten. Det finns få sångsvanar på fält med växande gröda så tidigt på säsongen i dessa län. På sikt kan man överväga att ha samma slutdatum för skydds jakten på våren för båda arterna, den 30 maj, alternativt göra en uppdelning av landet med en senare sluttidpunkt för läna i norr.

67.4. Konsekvens

Möjlighet till ersättning för skada kan komma att minska under den tid då skydds jakt är tillåten, men möjligheten under övrig tid på året blir den samma som tidigare. Det kommer liksom idag fortfarande finnas möjlighet att vid särskilda skäl betala ut ersättning för skador som skett under en tid då skadegörande individer varit tillåtna för allmän jakt eller skydds jakt, till exempel då skada uppstått på åker som tidigare varit avledningsåker.

Länsstyrelser i vissa län som är särskilt drabbade och/eller har väl fungerande arbetsgrupper för hantering av skadeproblematiken orsakad av stora fåglar har framfört en oro för att förslaget inte skulle gynna utan snarare motverka redan pågående arbete med att förebygga och förhindra skador. Naturvårdsverket delar uppfattningen att skydds jakt enbart bör bedrivas där den ger avsedd effekt. Skydds jakt på enskilda initiativ är ett verktyg som kan användas vid behov.

Vissa län menar att om skydds jakt på enskilda initiativ skulle tillåtas är det möjligt att den tranmatning som bedrivs skulle förlora sin effekt, nämligen att fåglarna styrs mot vissa platser. Dessa län menar att skydds jakten skulle leda till

²⁶² Månsson m.fl. 2011

²⁶³ Pers. komm. Johan Månsson.

²⁶⁴ Familjegrupp är ett häckande par med ungar (1-2 st). De är territoriellt och förflyttar sig enbart på marken under denna tid.

att störningen i kringliggande landskap med största sannolikhet skulle öka. Naturvårdsverket gör bedömningen att syftet med ett ostört område avsatt för tranmatning skulle kunna gynnas genom skyddsjakt eftersom fåglarna skulle söka sig just till ett sådant område i stället för områden där det bedrivs skyddsjakt.

Vid skyddsjakt på sångsvan bör den enskilde jägaren vara medveten om att mindre sångsvan, *Cygnus columbianus*, ibland kan förekomma i flockarna med sångsvan. Mindre sångsvan är en art som enbart passerar vårt land under flyttningen och där beståndet (som häckar främst på tundra i Ryssland) anses vara på tillbakagång. Arten har inte bedömts i Artdatabankens rödlista.

68. Skydds jakt JF bilaga 4, förslag som inte tas vidare

Det har lämnats in förslag till jaktöversynen om skydds jakt på enskilda initiativ det vill säga att införa arten i JF bilaga 4, eller utöka skydds jakten på ett antal arter som inte är föremål för detta enligt gällande bestämmelser. Naturvårdsverket avser inte att ta dessa förslag vidare enligt skäl för respektive art listad i bokstavsordning nedan.

68.1. Bläsgås

Under jaktöversynen har det inlämnats förslag om skydds jakt på enskilda initiativ i Västra Götalands län på bläsgås. Eftersom bläsgåsen och den akut hotade fjällgåsen kan vara mycket svåra att skilja åt i fält och båda gässen uppträder i vissa delar av Västra Götaland under hösten anser Naturvårdsverket att det är lämpligt att länsstyrelsen fattar beslut om detta.

Under 2018 har det enligt HABIDES-rapportering 2019 inte fattats något skydds jaktsbeslut på bläsgås i landet.

68.2. Duvhök

Duvhök <i>Accipiter gentilis</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	NT (nära hotad)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	7 600 häckande par. Stabil på kort, minskande på lång sikt.
Avskjutning enligt HABIDES-rapportering 2019	4 skydds jaktsbeslut fattades av länsstyrelser under 2018, varav ett rörde flytt av duvhök. Totalt beviljade duvhökar för skydds jakt: 6 stycken.

Det har inlämnats förslag under jaktöversynen om att möjliggöra skydds jakt på enskilda initiativ på duvhök med stöd av JF bilaga 4. Förslagen har avsett att lägga till duvhök till punkt 2 i denna bilaga, första stycket som har en koppling till 23 § JL. Förslag har även inlämnat om att lägga arten till punkt 18.

Det skäl som har angivits har varit att skydda tamfågel. Behovet anges finnas hos såväl kommersiella aktörer som utsättningsuppfödare (som idag endast får tillstånd att flytta duvhök), ekologiska äggproducenter med frigående höns och små hobbybesättningar av höns.

Länsstyrelserna får i varierande grad in ansökningar om skydds jakt på duvhök. Under 2018 fattade länsstyrelsen fyra beslut om skydds jakt på duvhök. Enligt de riktlinjer som tagits fram inom jaktöversynen ska skydds jakt på enskilda initiativ övervägas i de fall när länsstyrelsen fattar beslut i någon större omfattning. Baserat på ovanstående tas inte förslagen vidare. Skadedrabbade får fortsatt vända sig till länsstyrelsen för ansökan och beslut.

68.3. Gråhäger

Gråhäger <i>Ardea cinerea</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	LC (livskraftig)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	7 000 häckande par, ökande på kort och lång sikt
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	tryggad/säkerställd 139 000 – 266 000, minskande på kort och ökande på lång sikt
Listning i FD	Inte listad i FD bilaga 1, dvs inte fågel vars livsmiljö ska skyddas. Inte listad i FD bilaga 2, dvs allmän jakt kan inte tillåtas.
AEWA listning	Jakt får bedrivas. (kolumn c)
Avskjutning enligt HABIDES-rapportering 2019	År 2018: 1 beslut, 4 stycken fåglar på skydds jakt

Det har inkommit förslag till jaktöversynen om att möjliggöra skydds jakt på gråhäger på enskilds initiativ. Det skäl som har angivits har varit att underlätta möjligheten för brukare att påverka sin skadesituation och samtidigt minska länsstyrelsens administration.

Antalet häckande par av gråhäger har ökat i Sverige på såväl kort som lång sikt och arten orsakar lokalt skador för framför allt fiskodlingar.

Skydds jakt kan idag beviljas av länsstyrelsen efter ansökan eller på länsstyrelsens initiativ. Enligt HABIDES-rapportering 2018 fattades enbart ett beslut om skydds jakt på gråhäger under 2018. Det beslutet omfattade fyra fåglar. Då det av ansökningarna till länsstyrelsen att döma inte förekommer något större behov av skydds jakt på gråhäger föreslår Naturvårdsverket att gråhäger inte införs i JF bilaga 4. Naturvårdsverket avser att tillsvidare följa utvecklingen av såväl viltskador som de beslut som länsstyrelsen fattar.

68.4. Korp

Korp <i>Corvus corax</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	LC (livskraftig)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	32 000 häckande par, stabil på kort sikt, ökande på lång sikt.
Populationsstatus och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Status: säkerställd. 259 000 – 496 000 häckande par. Ökande på kort och lång sikt.
Listning i FD	Inte listad i FD bilaga 1, dvs inte fågel vars livsmiljö ska skyddas. Inte listad i FD bilaga 2, dvs allmän jakt kan inte tillåtas.
Avskjutning enligt HABIDES-rapportering 2019	Under 2018 fattade länsstyrelsen 5 st beslut om skydds jakt på korp. Totalt omfattade dessa beslut 27 fåglar.

Det har framkommit förslag under jaktöversynen om att utöka möjligheterna till skydds jakt på enskilds initiativ på korp. Korpen ökar i antal. Ett skäl som har anförts har varit att ytterligare tillgodose lantbrukets behov av att exempelvis skydda foder för boskap. Ett annat skäl har varit att tillgodose viltvården då arten är en betydande predator av småvilt och fågelungar. Förslag har inlämnats om att lägga till korp till JF bilaga 4 punkt 1 första stycket i syfte att skydda foder för lantbruket. Detta är inte möjligt eftersom korp inte återfinns i 23 § JL.

Korp kan skyddsjagas på enskilds initiativ med stöd av JF bilaga 4 punkterna 2, 6, 9 och 18. Skydds jakt kan också beviljas av länsstyrelsen efter ansökan eller på länsstyrelsens initiativ. Allmän jakt är inte möjlig p.g.a. artens listning i FD. Naturvårdsverket har i övrigt inte funnit skäl att utöka möjligheterna till skydds jakt på enskilds initiativ på korp utan gör bedömningen att gällande bestämmelser omfattar tillräckliga skadesituationer.

68.5. Kråkfåglar

I remissyttranden på Naturvårdsverkets förslag att tidigarelägga jakt slutet för den allmänna jakten på flera kråkfåglar har det inlämnats förslag på att möjliggöra skydds jakt på enskilds initiativ på dessa fåglar under motsvarande period i syfte att främja viltvården. De skäl som har anförts är att kråkfåglarna är betydande predatorer på småvilt, ägg och fågelungar, i vissa fall skyddsvärda arter och att jakt på kråkfågel kan ha en mycket positiv påverkan på markhäckande fåglar, småfåglar och övrigt fåltvilt. Vidare lyfts att den borttagna jakt tiden på våren i synnerhet skulle ha en stark negativ effekt på fågelbestånden.

Kråkfåglar kan idag skydds jagas på enskilds initiativ med stöd av JF bilaga 4 följande punkter:

Punkt 2: kråka, råka, kaja, skata som kommer in på gård eller i trädgård

Punkt 7: årsunge av råka får jagas i Skåne län om det behövs för att förhindra sanitär olägenhet (*Naturvårdsverket föreslår att punkten tas bort*)

Naturvårdsverket delar uppfattningen att kråkfåglarna är betydande predatorer på småvilt och markhäckande fåglar och att jakt på dessa är ett sätt att främja annat vilt. Det finns andra arter som är tillåtna för skydds jakt på enskilds initiativ i syfte att tillgodose viltvården, exempelvis får årsunge av rödräv jagas i detta syfte med stöd av JF bilaga 4 pkt 10. Därför kan det te sig naturligt att även andra arter som är predatorer av samma dignitet skulle kunna få skydds jagas av samma skäl.

För fåglarna gäller dock striktare villkor. Naturvårdsverket anser inte att syftet kan tillgodose viltvården, gynna vissa skyddsvärda arter eller generellt uppfyller rekvisiten för skydds jakt i FD. En förutsättning enligt FD är att det tydligt ska framgå vilka arter som ska skyddas och i vilket område. Att villkora skydds jakten till vissa skyddsvärda biotoper som till exempel strandängar skulle vara en möjlighet, men sådana biotoper är oftast under någon form av skydd och ofta bedrivs redan predator kontroll eller så är jakt förbjuden.

Eftersom den allmänna jakt tiden på kråkfåglarna begränsas på våren och Naturvårdsverket inte ser möjlighet att införa skydds jakt på enskilds initiativ, kommer möjligheten att bedriva predator kontroll att minska. Detta kan medföra ökad predation av fågel och fåltvilt och minskade bestånd av skyddsvärda arter.

68.6. Sparvhök

Sparvhök <i>Accipiter nisus</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	LC (livskraftig)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	44 000 häckande par, stabil på kort sikt, ökande på lång sikt
Avskjutning enligt HABIDES-rapportering 2019	Inget beslut under 2018.

Det har inlämnats förslag under jaktöversynen om att möjliggöra skyddsjakt på enskilda initiativ på sparvhök med stöd av JF bilaga 4. Förslagen har avsett att lägga till arten till punkt 2 i denna bilaga, första stycket som har en koppling till 23 § JL. Förslag har även inlämnat om att lägga arterna till punkt 18.

Det skäl som har angivits har varit att skydda tamfågel. Behovet anges finnas hos såväl kommersiella aktörer som utsättningsuppfödare (som idag endast får tillstånd att flytta duvhök), ekologiska äggproducenter med frigående höns och små hobbybesättningar av höns.

Länsstyrelserna får i varierande grad in ansökningar om skyddsjakt på sparvhök. Under 2018 fattade länsstyrelsen inget beslut om skyddsjakt på sparvhök. Enligt de riktlinjer som tagits fram inom jaktöversynen ska skyddsjakt på enskilda initiativ övervägas i de fall när länsstyrelsen fattar beslut i någon större omfattning. Baserat på ovanstående tas inte förslagen vidare. Skadedrabbade får fortsatt vända sig till länsstyrelsen för ansökan och beslut.

68.7. Utter

Utter <i>Lutra lutra</i>	
Rödlistning (2015, 2020)	NT (nära hotad)
Populationsstorlek och – utv i Sverige (AHD art 17, 2019)	ALP: 200. Ökande kort och lång sikt. Ej GYBS. BOR: 3 700. Ökande på kort och lång sikt. Ej GYBS. CON: 125. Ökande på kort och lång sikt. Ej GYBS.
Bilagor i AHD	Bilaga 2 och bilaga 4
Avskjutning enligt HABIDES-rapportering	Under 2018 fattades inget beslut om skyddsjakt på utter av någon länsstyrelse.

Det har inkommit förslag till jaktöversynen om att möjliggöra skyddsjakt på utter på enskilda initiativ. Det skäl som anförts har varit att underlätta möjligheten för skadedrabbade att påverka sin skadesituation och samtidigt minska länsstyrelsens administration. Utter orsakar skador för fiskodlingar och andra typer av fiskeverksamhet.

Inom ramen för AHD finns uttern med i bilaga 2 som innefattar avsättandet av naturområden (inom Natura 2000) som har specifika naturtyper, växt- och djurliv. Uttern finns även med i AHD bilaga 4, där de djur- och växtarter innefattas som är av ett gemensamt intresse och som även kräver ett noggrant skydd. Utterns bevarandestatus har rapporterats som ogynnsam men med ökande populationsutveckling.²⁶⁵

²⁶⁵ Sveriges rapportering i enlighet med FD artikel 12 2019

Länsstyrelserna fattar få beslut om skydds jakt på uttrar. Besluten är ofta strikt villkorade och begränsade vad gäller antalet uttrar som får fällas. Enligt HABIDES-rapporteringen fattades inte ett enda beslut av länsstyrelsen avseende skydds jakt på uttrar under 2018.

Sammantaget gör ovanstående att Naturvårdsverket inte tar förslaget om att införa uttrar i JF bilaga 4 vidare utan följer tills vidare utvecklingen av såväl viltskador som de beslut som länsstyrelsen fattar. Skadedrabbade får vända sig till länsstyrelsen för ansökan och beslut.

68.8. Vildsvin

Förslag har inkommit till jaktöversynen om att möjliggöra skydds jakt på enskilda initiativ på vildsvin, även på annan del av fastigheten än exakt där skada kan uppkomma. Förslaget skulle införas i JF bilaga 4 enligt följande:

Vildsvin får jagas, om det behövs för att förhindra skada i lantbruket den 1 juli–den 30 juni.

Skydds jakt på vildsvin på enskilda initiativ är tillåtet under hela året enligt villkor i JF bilaga 4 punkt 2. I denna punkt ingår exempelvis följande lantbruksrelaterade skadesituationer:

- Den som bor på gård eller i en trädgård kan skydds jaga vildsvin som kommer in på gården eller in i trädgården och där kan orsaka skada eller annan olägenhet.
- Jakträttshavare får under samma tid bedriva jakt efter vildsvin:
 - i en anläggning för att där förhindra skada eller annan olägenhet,
 - på mark med jordbruksgrödor eller som används till yrkesmässig trädgårdsodling om djuren där orsakar skada på grödor och odling.

Vildsvin är det vilt som orsakar störst skada i jordbruket. Naturvårdsverket delar uppfattningen att det finns skäl för väl tilltagen skydds jakt i syfte att förebygga skador orsakade av denna art. Verket anser dock att gällande bestämmelse för skydds jakt på enskilda initiativ i huvudsak redan omfattar de skadesituationer som kan uppstå i lantbruket.

Förväntad effekt av att tillåta ytterligare skydds jakt ska vägas mot risken att orsaka viltet onödigt lidande, exempelvis genom att vuxna djur skjuts under tidsperioden från födsel till dess ungarna kan förväntas vara självständiga. Skillnaden i möjlighet till skydds jakt enligt förslaget jämfört med gällande bestämmelse bedöms som marginell. Samtidigt skulle förslaget medföra en ökad risk att sugor skjuts under sin huvudsakliga period för nedkomst, vilket bör undvikas.

Utöver den djuretiska aspekten bör även andra negativa effekter beaktas vid en bedömning om utökad skydds jakt. Om sugan skjuts kan de moderlösa kultingarna eller ungrisarna orsaka problem. Utökad skydds jakt kan därmed riskera att få mer negativa konsekvenser än skadorna man avsåg att förebygga.

Enligt *strategi för svensk viltförvaltning* ska populationsreglerande jakt särskilt främjas på arter som orsakar stora skador. Den nuvarande tiden för allmän jakt

medger att vildsvin som art får jagas året om och dygnet runt. Allmän jakt är enligt gällande bestämmelse tillåten på årsunge av vildsvin året runt och på övriga vildsvin mellan den 16 april och den 15 februari. Uppehållet på två månader är förlagt till tidpunkten då huvudparten av vildsvinssuggorna föder och ger di åt kultingar. Det innebär att det är möjligt att bedriva populationsreglerande jakt på vuxna individer under tio av årets tolv månader. Det har nyligen tillåtits ett flertal hjälpmedel²⁶⁶ vid vildsvinsjakt för att öka avskjutningen. Innan ytterligare ändringar genomförs, som kan vara tveksamma ur etisk synvinkel, bör nuvarande lättnader med avseende på hjälpmedel få genomslag i jaktutövningen och effekterna av införandet analyseras.

Synpunkter har framförts att skydds jakt på vildsvin är mer begränsad än skydds jakt på andra arter som inte orsakar skada i lantbruket av samma ekonomiska dignitet. Årsunge av grävling är till exempel tillåten för skydds jakt året runt, om det behövs för att tillgodose lantbrukets behov. Ur ett djuretiskt perspektiv är det dock skillnad mellan skydds jakt på årsunge och samma jakt på en vuxen individ som kan ha ungar. Årsunge av vildsvin är också tillåten året runt under allmän jakt, utan begränsande villkor som vid skydds jakt.

²⁶⁶ Elektronisk bildförstärkare, elektronisk bildomvandlare, värmekamera eller rörlig belysning i nära anslutning till jaktvapnet.

69. Förstörelse av bävrars dammbyggnad

69.1. Gällande bestämmelse

29 § jaktförordning (1987:905) fjärde stycket

Utan sådant tillstånd som avses i tredje stycket första meningen och trots att jakt med andra medel inte är tillåten får bävrars dammbyggnad, men däremot inte boplats, förstöras under tiden den 1 maj-den 31 augusti inom områden med allmän jakttid för bäver.

69.2. Naturvårdsverkets förslag

29 § jaktförordning (1987:905)

Utan sådant tillstånd som avses i tredje stycket första meningen och trots att jakt med andra medel inte är tillåten får bävrars dammbyggnad, med undantag av boplats och dammbyggnad som har betydelse för boplatsen, förstöras under tiden den 1 maj-den 30 september.

Förändringen innebär ett förtydligande av förutsättningen för förstörelse av dammbyggnad. Sluttidpunkten senareläggs med en månad över hela landet. Skrivningen om att bestämmelsen gäller i områden med allmän jakttid för bäver tas bort.

69.3. Motivering

Information om arten populationsstatus och -utveckling framgår av kapitel *Allmän jakttid, bäver*. Bävern har en viktig roll i ekosystemet och artens trädfällning och dammbyggen skapar variationsrika miljöer och bidrar på så sätt till den biologiska mångfalden genom att bland annat skapa död ved och våtmarker. Bäverns trädfällning och bo- och dammbyggen orsakar också skador på bland annat vägar, invallningar, fastigheter, tomter, skog och åkermark.

Ett revir kan innehålla flera dammbyggnader. Normalt finns ett primärdämme som reglerar vattennivån i hyddan och dess ingång. Vilken av alla dammbyggnader som reglerar vattennivån och vilka som är av mer sekundär betydelse för bävrarna kan vara svårt för den enskilde att avgöra. Boplatser kan många gånger vara nästintill omöjliga att hitta och det är svårt att förutse om en rivning av dammbyggnad får konsekvenser för boplatsen.

Enligt 29 § tredje stycket JF får länsstyrelsen ge tillstånd till att bävrars boplats och dammbyggnad förstörs. Tillstånd till sådan förstörelse under tiden den 1 september–30 april får dock bara lämnas om det är absolut nödvändigt för att förhindra allvarliga skador. Ett myndighetsbeslut anses vara motiverat eftersom sådan förstörelse medför risk ur djurvälståndssynpunkt. Naturvårdsverket anser inte att det finns skäl att ändra detta.

Enskild har enligt 29 § fjärde stycket JF möjlighet att utan myndighetsbeslut förstöra dammbyggnad men däremot inte boplats under del av årets varmare halva. Att förstöra en dammbyggnad som har betydelse för boplatsen kan indirekt men påtagligt förstöra boplatsen och kan orsaka bävrarna onödigt lidande. Enskild bör iaktta stor försiktighet inför en rivning och enbart göra detta om det är uteslutet att dammbyggnaden har påverkan på boplatsen. Naturvårdsverket är därför av uppfattningen att det inte heller enligt gällande bestämmelse är tillåtet att förstöra en dammbyggnad som har betydelse för boplatsen och föreslår därför ett förtydligande av nuvarande skrivning.

Naturvårdsverket gör bedömningen att det är möjligt att förlänga sluttidpunkten i hela landet utan negativ påverkan på bävrarna. På så sätt kan problem med dammbyggnad hanteras av enskild under den varmare tiden på året fram till den allmänna jakttiden börjar den 1 oktober. Förlängningen kommer att minska antalet ansökningar om rivning som skickas in till länsstyrelsen där många vanligtvis brukar komma in mellan 31 augusti och 30 september.

Om primärdämnet förstörs tidigt på våren kan det medföra risk för nyfödda bäverungars liv, då hyddans ingång kan exponeras för såväl hårt väder som rovdjur.²⁶⁷ I syfte att minska denna risk har Naturvårdsverket övervägt att föreslå senareläggning av tillåten starttidpunkt för enskild att förstöra sekundärdämme i de nordligaste länens strängare klimatförhållanden. Ett sådant förslag behöver utredas vidare avseende behov, effekt och konsekvens.

Skrivningen *inom områden med allmän jakttid* för bäver kan utgå eftersom det finns allmän jakttid på bäver i hela landet.

Bävern är listad i bilaga till AHD och därför ska hänsyn vid vissa tillfällen tas till undantagskriterierna i AHD artikel 16.1, se kapitel *Undantagsregler i AHD och FD* och kapitel *Rapportering vid skydds jakt på enskilds initiativ*. Eftersom denna bestämmelse avser dammbyggnad som saknar betydelse för bäverns boplats gör Naturvårdsverket bedömningen att sådan hänsyn inte behöver tas i detta fall.

69.4. Konsekvens

Förtydligandet bör innebära minskad risk för rivning av dammbyggnad om den har påverkan på boplatsen och därmed minskat lidande för bävern.

Några länsstyrelser delar inte Naturvårdsverkets uppfattning att det idag inte är tillåtet för enskild att riva en dammbyggnad som har betydelse för boplatsen, utan anser att skrivningen innebär en skärpning av lagtexten. För dessa länsstyrelser kommer förtydligandet därmed i praktiken innebära högre krav från länsstyrelserna sida på sökanden att redogöra för olika delar av bäverns aktiviteter i vattendraget, samt omöjliggöra en rivning om inte hyddan kan lokaliseras. Det kommer i dessa fall också innebära en ökad administration för länsstyrelserna jämfört med idag, eftersom tillsynsbesök behöver göras i fler ansökningsärenden.

September är en av de mest arbetsintensiva månaderna i lantbruket i övrigt samtidigt som översvämningar orsakade av bäver ofta kan uppstå. Förslaget om senarelagd sluttidpunkt för enskild att fatta beslut om förstörelse av bävrars dammbyggnad innebär därmed lättnader för denna näringsverksamhet.

²⁶⁷ Pers. Komm. Göran Hartmann

70. Källförteckning / referenser

AEWA. **2015** Alfågel. *International Single Species Action Plan for the Conservation of the Long-tailed Duck*. https://www.unep-aewa.org/sites/default/files/publication/aewa_ts57_issap_ltd.pdf

AEWA. **2015** Sädgås. *International Single Species Action Plan for the Conservation of the Taiga Bean Goose*. https://www.unep-aewa.org/sites/default/files/publication/ts56_issap_tbg_0.pdf

AEWA. **2017**. *An Interim Harvest Strategy for Taiga Bean Geese Technical Progress Summary II*. https://egmp.aewa.info/sites/default/files/download/population_status_reports/E_GMP_003_Taiga%20Bean%20Goose_Interim%20Harvest%20Strategy_Technical%20Summary%20II.pdf

AEWA. **2018** *Agreement Text and Annexes*. Bilaga 3, punkt 2.1.2 https://www.unep-aewa.org/sites/default/files/basic_page_documents/agreement_text_english_final.pdf

AEWA. **2018** Grågås. *International Single Species Management Plan for the Greylag Goose*. https://www.unep-aewa.org/sites/default/files/publication/ts71_issmp_greylag%20goose_complete.pdf

AEWA. **2018** Vitkindad gås. *International Single Species Management Plan for the Barnacle Goose*. https://www.unep-aewa.org/sites/default/files/publication/ts70_issmp_barnacle%20goose_complete.pdf

AEWA. **2019**. 22-23 maj. Ad-Hoc Meeting on national commitments for nature. *12th Meeting, 22-23 May 2019 Document N° Ad Hoc 19-05-AOB AEWA*

AEWA. **2019**. *Report of the 4th meeting of the AEWA European goose management international working group*. https://egmp.aewa.info/sites/default/files/meeting_files/reports/AEWA_EGM_I_WG_4_final_report.pdf

AHD artikel 17 rapportering **2019** (2012-2018) <https://cdr.eionet.europa.eu/se/eu/art17>

Artfakta. 2020 *Alfågel*. <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/clangula-hyemalis-102108>

Artfakta. 2020 *Bläsgås*. <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/anser-albifrons-103058>

Artfakta. 2020 *Enkelbeckasin*. <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/gallinago-gallinago-102954>

Artfakta. 2020 *Fjällgås*. <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/100008>

Artfakta. 2020 *Grävling*. <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/meles-meles-206036>

Artfakta. 2020 *Iller*. <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/mustela-putorius-206032>

Artfakta. 2020 *Järpe*. <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/tetrastes-bonasia-102612>

Artfakta. 2020 *Kronhjort Cervus elaphus elaphus*.
<https://artfakta.se/artbestamning/taxon/cervus-elaphus-elaphus-102103>

Artfakta. 2020 *Orre*. <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/tetrao%20urogallus-100138>

Artfakta. 2020 *Skogshare*. <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/lepus-timidus-206004>

Artfakta. 2020 *Skogsmård*. <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/martes-martes-206033>

Artfakta. 2020 *Sädgås*. <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/anser-fabalis-100009>

Artfakta. 2020 *Tjäder*.
<https://artfakta.se/artbestamning/taxon/tetrao%20urogallus-100138>

Artfakta. 2020 *Rapphöna*. <https://artfakta.se/naturvard/taxon/100099>

Artfakta. 2020 *Ringduva*. <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/columba-palumbus-102971>

Artfakta. 2020 *Rådjur*. <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/capreolus-capreolus-206045>

Artfakta. 2020 *Rödräv*. <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/vulpes-vulpes-206026>

Artfakta. 2020 *Vigg*. <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/aythya-fuligula-102934>

Bergqvist G, Bergström R, Essen von C, Jensen P-E, Karlsson B. och Widemo F. 2009. *Viltvårdsboken*. Utgivare: Stockholm: Svenska jägareförbundet.

Bet. 2018/19:MJU9. 2019. *Naturvård och biologisk mångfald, Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2018/19 MJU9*. Stockholm: Riksdagen. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/vattenvard_H601MJU9

Boman M, Mattsson L, Ericsson G, Kriström B. 2011. *Moose hunting values in Sweden now and two decades ago: The Swedish hunters revisited*. Environmental and Resource Economics, 515–530. DOI.ORG/10.1007/s10640-011-9480-z.

Brittas R & Karlbom M. 1990. *A field evaluation of the Finnish 3-man chain: a method for estimating forest grouse numbers and habitat use*. Department of Zoophysiology, Uppsala University

Carlsson N & Jarnemo A. 2019. *Regional förvaltningsplan för kronhjort (kronvilt), nominatunderarten 2019–2022*. Länsstyrelsen: Skåne. ISBN: 978-91-7675-175-6

Chamagnon J, Guillemain, M, Mondain-Monval J-Y, Souchay G, Legagneuz P, Bretagnolle V, Ingen van L, Bourguemestre F & Lebreton J-D. 2016. *Contribution of released captive-bred Mallards to the dynamics of the natural population*. *Ornis Fennica*, 93(1)

Cervantes M, Antoine D, Valle J A, Vásquez N, Camacho RI, Bernal H, Morales A. 2018. *Effect of feed intake level on the body temperature of pigs exposed to heatstress conditions*. *Journal of Thermal Biology* 76 (2018) 1–7

EG nr 1007/2009. 16 september 2009 om handel med sälprodukter. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32009R1007>

Eliassen S & Wegge P. **2007**. *Ranging behaviour of male capercaillie Tetrao urogallus outside the lekking ground in spring*. Journal of Avian Biology. 37-43.

Elmberg J & Månsson J. (red.) **2018**. *Fakta för förvaltare: gäss och svanar. Kunskapssammanställning om bete, övergödning, smittspridning och skydds jakt*. Naturvårdsverket. ISBN: 978-91-620-8793-7

EU nr 737/2010. 19 augusti 2010. *Om genomförandet för Europaparlamentets och rådet förordning (EG) nr 1007/2009 om handel med sälprodukter*.
<https://www.regeringen.se/49bba4/contentassets/8173a48b91374aaeb27f62f42bb1fb55/kompletterande-bestammelser-till-eus-forordning-om-handel-med-salprodukter-del-3-av-3-bilaga-2-ds-201038>

European Commission. **2009**. *Key Concepts document on Period of Reproduction and prenuptial Migration of huntable bird Species in the EU*.
http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/key_concepts_en.htm

European Union. **2013**. *Great cormorant - Applying derogations under Article 9 of the Birds Directive 2009/147/EC*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. ISBN 978-92-79-28416-8
http://ec.europa.eu/environment/nature/pdf/guidance_cormorants.pdf

FD artikel 12 rapportering **2018** – Sverige nivå, (period 2012-2018) http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=se/eu/art12/envxuagoa/SE_birds_reports_20190730-142955.xml&conv=612&source=remote

FD artikel 12 rapportering **2013** – aggregerad EU nivå, (period 2002-2012) <https://nature-art12.eionet.europa.eu/article12/summary?period=1&subject=A153>

FIFS 2004:36. 2004. *Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön*.
<https://www.kustbevakningen.se/globalassets/notisum/fiva4036.pdf>

Frank J, Månsson J, Höglund L. **2019**. *Viltskadestatistik 2018 Skador av fredat vilt på tamdjur, hundar och gröda*. Viltskadecenter, Institutionen för ekologi, Sveriges lantbruksuniversitet. ISBN: 978-91-984194-7-4

Fog M. **1989**. *Lär känna rapphönan*. Stockholm: Svenska jägareförbundet.
Göransson G & Frylestam B. **1983**. *Fältviltet - 1. Biologi och miljö - hot och skydd*. Stockholm: Svenska Jägareförbundet. ISBN: 91-970275-1-0

Jansson G & Pehrson Å. **2006**. *Forskning kring skogsharens tillbakagång i Syd- och Mellansverige* (nr. 5863). Utgivare: Grimsö forskningsstation, Institutionen för Naturvårdsbiologi, Sveriges lantbruksuniversitet. Finansierat av Svenska Jägareförbundet 2003 – 2005

Ericsson G, Danell K, Bergström R. **2009**. *Vilt och Fisk Fakta. Aktuell forskning om vilt, fisk och förvaltning. Nr 4 2009*. Sveriges lantbruksuniversitet: Umeå.

Haas F & Nilsson L. **2019**. *Counts of staging and wintering waterfowl and geese in Sweden. Annual report 2018/19*. Department of Biology, Lund University.

HABIDES 2018

Art- och habitatdirektivet - <http://cdr.eionet.europa.eu/se/eu/colroogh/>

Fågeldirektivet - <http://cdr.eionet.europa.eu/se/eu/colqg2zug/>

Havs- och vattenmyndigheten rapport 2019:24. **2019**. *Nationell förvaltningsplan för gråsäl (*Halichoerus grypus*) i Östersjön*.

[https://www.havochvatten.se/hav/uppdrag--](https://www.havochvatten.se/hav/uppdrag--kontakt/publikationer/publikationer/2019-12-02-reviderad-forvaltningsplan-for-grasal.html)

[kontakt/publikationer/publikationer/2019-12-02-reviderad-forvaltningsplan-for-grasal.html](https://www.havochvatten.se/hav/uppdrag--kontakt/publikationer/publikationer/2019-12-02-reviderad-forvaltningsplan-for-grasal.html)

Hale B J, Hager C L, Seibert J T, Selsby J T, Baumgard L H, Keating A F, Ross J W. **2017**. *Heat stress induces autophagy in pig ovaries during follicular development*. Biology of Reproduction.

HELCOM. **2013**. *Species information sheet, *Clangula hyemalis**.

<http://www.helcom.fi/Red%20List%20Species%20Information%20Sheet/HELCOM%20Red%20List%20Clangula%20hyemalis.pdf>

IUCN Red List. **2018**. *Long-tailed Duck*.

<https://www.iucnredlist.org/species/22680427/132528200>

Jakttider i Danmark <https://www.jaegerforbundet.dk/jagt/regler-og-sikkerhed/jakttider/>

Jakttider i Finland <https://riista.fi/sv/jakt/jakttider/>

Jakttider i Norge <https://www.miljodirektoratet.no/verktoy/>

Jakttider på Åland

https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/page/landskapsforordning_om_jakt.pdf

Jensen P.-E. & von Essen C. **2019**. *Fältvilt*. Malou K Media i samarbete med Svenska jägareförbundet, Skåne.

Jensen B. **1994**. *Nordens Däggdjur*. Norstedts. ISBN 91-518-4432
Jordbruksdepartementet.

Kunskapssammanställning flytt- och häckningstider. **2020**. Månsson, J. och Jarnemo, A. *Uppdatering av informationen om häcknings-, uppfödning- och flyttperiod i Sveriges del av "Key Concepts Document on Period of Reproduction and Prenuptial Migration of Hunttable Bird Species in the EU" (KCD)*. Ärendenummer: NV-05061-20. Viltskadecenter, Institutionen för ekologi, Sveriges lantbruksuniversitet.

Liljebäck N & Ohlsson T. **2019**. *Classification to subspecies among harvested Bean Geese in Skåne hunting-year 2017/2019*. Naturvårdsverket. ISBN 978-91-620-0000-0

Lindberget M. **2009**. *Användande av avskjutningsstatistik i förvaltning. Påverkar tidigare jakt CPUE?* Sveriges lantbruksuniversitet: Umeå.
Examensarbete i ämnet biologi 2009:1.

Länsstyrelsen. **2018**. *Licensjakt efter lodjur i Jönköpings län*.
<https://www.lansstyrelsen.se/jonkoping/om-lansstyrelsen-i-jonkoping/nyheter-och-press/nyheter---jonkoping/2018-12-10-licensjakt-efter-lodjur-i-jonkopings-lan-2019.html>

Länsstyrelserna. **2020**. <http://www.algdata.se>

MacDonald D & Barrett P. **1993**. *Collins Field Guide Mammals of Britain and Europe*. Harpercollins Pub Ltd. ISBN: 0-00-219779-0.

Malmsten A, Jansson G, Dalin A-M. **2017**. *Postmortem examination of the reproductive organs of female wild boars (Sus scrofa) in Sweden*. *Reproduction in Domestic Animals* 2017;00:1-9.

Malmsten J, Söderqvist L, Thulin C-G, Widén Gavier D, Yon L, Hutchings M R, Dalin A-M. **2014**. *Reproductive characteristics in female Swedish moose (Alces alces), with emphasis on puberty, timing of oestrus, and mating*. *Acta Veterinaria Scandinavica* volume 56, Article number: 23 (2014) fyra studieområden; A: Öland, B: Småland, C: Södermanland and D: Västergötland

Marcström V. **1992**. *Lär känna morkullan som viltart och som resurs: en artmonografi*. Utgivare: Stockholm: Svenska jägareförbundet.

Mark- och miljööverdomstolen, mål nr M 8510-11 **den 10 april 2012** angående *Åtgärder mot störande råkor vid Frösögatan i Rydebäck, Helsingborgs kommun.* <https://databas.infosoc.se/rattsfall/23193/fulltext>

Mullarney K, Svensson L, Zetterström D. **2010.** *Fågelguiden: Europas och medelhavsområdets fåglar i fält.* Bonnier. ISBN: 9789174240399

Månsson J, Levin M, Larsson I, Hake M, Ängsteg I, Wiberg A. **2011.** *Besiktning av viltskador på gröda– med inriktning på fredade fåglar.* Uppsala: Viltskadecenter. ISBN: 978-91-86331-37-5

Månsson J., Risberg P., Ängsteg I. och Hagbarth U. **2015.** *Riktlinjer för förvaltning av stora fåglar i odlingslandskapet – åtgärder, ersättningar och bidrag.* Naturvårdsverket och Viltskadecenter. ISBN: 978-91-86331-86-3

Mörner T. **1990.** *Födelsestid hos svenska bävvar (castor fiber).* Viltensheten. statens veterinärmedicinska anstalt, Uppsala.

Naturhistoriska. **2019.** Dnr 5.1.6-151-. *Naturhistoriska Riksmuseets synpunkter på Naturvårdsverkets skrivelse inför det beslut om licensjakt efter gråsäl och skydds jakt efter knobbsäl och vikare. Ärendenr: NV-00234-20, NV-00235-20, NV-0236-20.* Stockholm: Naturhistoriska riksmuseet.

Naturhistoriska riksmuseet. **2018.** *Rödekorre.* <https://www.nrm.se/faktaomnaturenochrymden/djur/daggdjur/gnagare/ekorre.10705.html>

Nationella Viltolycksrådet. **2020.** *Viltolyckor för respektive viltslag.* <https://www.viltolycka.se/statistik/viltolyckor-for-respektive-viltslag/>

Nationella viltolycksrådet. **2020.** *Viltolyckor de senaste 5 åren.* Tillgänglig: <https://www.viltolycka.se/statistik/viltolyckor-de-senaste-5-aren/>

Naturvårdsverket rapport 6434. **2011.** *Åtgärdsprogram för Fjällgås 2011–2015*

Naturvårdsverket rapport 6568. **2012.** *Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skydds jakt.*

Naturvårdsverket. **2013.** *Jakt på säl.* Ärendenummer: NV-00327-13

Naturvårdsverket. **2013.** *Nationell förvaltningsplan för skarv 2014.* Ärendenummer: NV-08238-14

Naturvårdsverket. **2015**. *Strategi för svensk viltförvaltning*. ISBN 978-91-620-8736-4

Naturvårdsverket. **2015**. *Kronhjort* Ärendenummer: NV-00320-15

Naturvårdsverket. **2015**. 01 Remiss från Näringsdepartementet - Redovisning av regeringsuppdrag om kronhjort och diverse hemställningar avseende jakt efter kron- och dovhjort Ärendenummer: NV 08849-15

Naturvårdsverket. **2015**. *Strategi för svensk viltförvaltning*.
<http://www.naturvardsverket.se/viltstrategi>

Naturvårdsverket. **2016**. *Remiss från Näringsdepartementet - Redovisning av regeringsuppdrag om kronhjort och diverse hemställningar avseende jakt efter kron- och dovhjort*. Ärendenummer: NV-08849-15

Naturvårdsverket rapport 6780. **2017**. *Åtgärdsprogram för fjällräv, 2017–2021*. ISBN: 978-91-620-6780-9

Naturvårdsverket. **2017**. *Förutsättningar för provningar och tillsyn i Natura 2000-områden*. Handbok 2017:1. Utgåva 1. Naturvårdsverket 2017. ISBN 978-91-620-0180-3

Naturvårdsverket **2018**. *Handlingsplan för Naturvårdsverkets arbete med klimatanpassning. Redovisning av regeringsuppdrag i regleringsbrev för 2018*. Ärendenummer: NV-08863-17

Naturvårdsverket rapport 6819. **2018**. Jarnemo A, Neumann W, Ericsson G, Kjellander P, Andrén H. *Hjortvilt i Sverige – En kunskapssammanställning*. ISBN 978-91-620-6819-6

Naturvårdsverket rapport 6889. **2019**. Widemo F, Elmhagen B, Liljebäck N. *Viltets ekosystemtjänster – En kunskapssammanställning till stöd för värdering och förvaltning*. ISBN 978-91-620-6889-9

Naturvårdsverket. **2019**. *Nya föreskrifter om rovdjursförvaltningen*. <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Remisser-och-Yttranden/Remisser/Remisser-2019/Nya-foreskrifter-om-rovdjursforvaltning/>

Naturvårdsverket. **2019**. *Regeringsuppdrag till Naturvårdsverket – Klimatanpassning*. Ärendenummer: NV-08863-17

Naturvårdsverket. **2019**. Ärendenummer: NV-05650-19 *Underlag RK avseende ejder och småskrake*.

Naturvårdsverket. **2019** Ärendenummer: NV-08122-18. *Riktlinjer för utformning av jakttider*. <https://www.naturvardsverket.se/upload/var-natur/jakt/jakttider/riktlinjer-jakttider-2019-2020.pdf>

Naturvårdsverket. **2019**. Ärendenummer: NV-08863-17. *Handlingsplan för naturvårdsverkets arbete med klimatanpassning*. Tillgänglig: <http://www.naturvardsverket.se/upload/miljoarbete-i-samhället/miljoarbete-i-sverige/regeringsuppdrag/2019/handlingsplan-for-naturvardsverkets-arbete-med-klimatanpassning-20190124.pdf>

Naturvårdsverket. **2019**. *Jakttiderna ses över*.
<https://www.naturvardsverket.se/Var-natur/Jakt/jakttid/>

Naturvårdsverket. **2019**. *Naturvårdsverkets preliminära förslag på förändringar av jakttider*. <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Remisser-och-Yttranden/Remisser/Remisser-2019/Naturvardsverkets-preliminara-forslag-pa-forandringar-av-jakttider/>

Naturvårdsverket. **2019**. *Remiss om förslag till nya föreskrifter om rovdjursförvaltning*. <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Remisser-och-Yttranden/Remisser/Remisser-2019/Nya-foreskrifter-om-rovdjursforvaltning/>

Naturvårdsverket. **2019**. Ärendenummer: NV-06012-18. *Konsekvensutredning*. <http://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/remisser-och-yttranden/remisser-2019/konsekvensutredning-rovdjursfovaltning-remissversion.pdf>

Naturvårdsverket **2020**. *Naturvårdsverkets preliminära förslag på förändringar av jakttider - paket 2*. <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Remisser-och-Yttranden/Remisser/Remisser-2020/Naturvardsverkets-preliminara-forslag-pa-forandringar-av-jakttider---del-tva/>

Naturvårdsverket **2020**. *Remissammanställning paket 1 & 2*. Ärendenummer: NV-08122-18

Naturvårdsverket. **2017**. *Beredning av jakttidsändringar*. NV-08970-16

Naturvårdsverket. **2020**. *Nationell förvaltningsplan för vildsvin*. ISBN 978-91-620-6921-6.

Naturvårdsverket. **2020**. *Hundar i naturen*.

<https://www.naturvardsverket.se/Var-natur/Allemansratten/Det-har-galler/Hundar-i-naturen/>

Neumann W, Ericsson G, Dettki H. **2011**. *The impact of human recreational activities – moose as case study*. *ALCES* 47: 17-250. Sveriges lantbruksuniversitet. Faculty of Forestry Sciences, Department of Wildlife, Fish, and Environmental Studies

Neumann, W., Ericsson, G. & Dettki, H. **2009**. *The non-impact of hunting on moose *Alces alces* movement, diurnal activity, and activity range*. *European Journal of Wildlife Research* 55:255-265.

Neumann, W. & Ericsson, G. **2018**. *Influence of Hunting on Movements of Moose near Roads*. *Journal of Wildlife Management*

NFS 2002:20. **2002**. *Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om vilthägn och inhägnader för handelsträdgårdar m.m. för att förebygga skador av hare*. ISSN 1403-8234.

<https://www.naturvardsverket.se/Documents/foreskrifter/nfs2002/NFS2002-20.pdf>

NFS 2011:7. **2011**. *Naturvårdsverkets författarsamling, Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt efter älg och kronhjort*. ISSN 1403-8234.

<https://www.naturvardsverket.se/Documents/foreskrifter/nfs2011/nfs-2011-07.pdf>

NFS 2018:5. **2018**. *Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2018:5) om bidrag och ersättningar för viltskador*.

NFS: 2018:5. **2018**. *Naturvårdsverkets författningssamling*. ISSN: 1403-8234

Nilsson L, Haas F. **2016**. *Distribution and numbers of wintering waterbirds in Sweden in 2015 and changes during the last fifty years*. *Ornis Svecica*, 26(1), 3-60. Sveriges ornitologiska förening

Näringsdepartementet. **2016**. *Remiss av redovisning av regeringsuppdrag om kronhjort och diverse hemställningar avseende jakt efter kron- och dovhjort*.

<https://www.regeringen.se/remisser/2016/01/remiss-av-redovisning-av-regeringsuppdrag-om-kronhjort-och-diverse-hemställningar-avseende-jakt-efter-kron--och-dovhjort/>

Näringsdepartementet. **2019**. *Regeringen möjliggör licensjakt på gråsäl*. <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2019/07/regeringen-mojliggor-licensjakt-pa-grasal/>

Ottosson U, Ottvall R, Elmberg J, Green M, Gustafsson R, Haas F, Holmqvist N, Lindström Å, Nilsson L, Svensson M, Svensson S, Tjernberg M. **2012**. *Fåglarna i Sverige – antal och förekomst*. Utgivare: Sveriges ornitologiska förening. ISBN: 9789188124005.

Parker H, Rosell F. **2001**, *Parturition for Eurasian Beaver Castor fiber - when should spring hunting cease?* - Wildl. Biol. 7: 237-241.

Proposition 1997/98:45. **1997**. *Miljöbalk*. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/1997/12/prop.-19979845-/>

Proposition 2009/10:239. *Älgförvaltningen*.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/proposition/algforvaltningen_GX03239

Proposition 2012/13:191. *En hållbar rovdjurspolitik*.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/proposition/en-hallbar-rovdjurspolitik_H003191

Roos S. & Amcoff M. **2010**. *Fågelfaunans utveckling i Uppsala läns skärgård efter införandet av jakt på mink*. Länsstyrelsen Uppsala län. (Länsstyrelsens meddelandeserie, 2010:04). ISSN 1400-4712.
<https://www.lansstyrelsen.se/upsala/tjanster/publikationer/fagelfaunans-utveckling-i-upsala-lans-skargard-efter-inforandet-av-jakt-pa-mink.html>

Rskr. 2014/15:154. *Jakt och viltvård*. Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2014/15: MJU9

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/riksdagsskrivelse/riksdagsskrivelse-201415154_H20K154

Rskr. 2018/19:173. *Natur och biologisk mångfald*. Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2018/19: MJU9.

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/riksdagsskrivelse/riksdagsskrivelse-201819173_H60K173

Rymešová D, Tomášek O, Šálek M. **2012**. *Differences in mortality rates, dispersal distances and breeding success of commercially reared and wild grey partridges in the Czech agricultural landscape*. European Journal of Wildlife Research 2013 Vol. 59, pp.147-158.

Samelius G. Andrén H. Liberg O. Lineel J D.C., Odden J. Ahlqvist P. Segerström P. Sköld K. Glad E. **2012.**, *Spridningsmönster hos lodjur i Skandinavien*, Fakta skog, Sveriges lantbruksuniversitet.

Samråd med intressenter. **2020.** Svenska Jägareförbundet, Viltmästareförbundet, Jordägareförbundet, Wanås, Karsholms, International council for game and wildlife conservation, WE (Gustav Hagemann von Levachoff ordförande Sverige, Danmark, Norge och Island Wildlife Estates Scandinavia/Norden www.wildlife-estates.eu).

Segerström P & Sköld K. **2011.** *Spatial and temporal variation in natal dispersal by Eurasian lynx in Scandinavia*, Journal of zoology.

SFS 2007:845. **2007.** *Artskyddsförordning*.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/artskyddsforordning-2007845_sfs-2007-845

SFS 2010:1491. **2010.** *Förordning (2010:1491) om handel med sälprodukter*.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-20101491-om-handel-med-salprodukter_sfs-2010-1491

SFS 2011:1070. **2011.** *Lag (2011:1070) om handel med sälprodukter*.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-20111070-om-handel-med-salprodukter_sfs-2011-1070

SFS 2018:639. **2018.** *Förordning om ändring i jaktförordningen (1987:905)*. Svensk författarsamling. https://www.lagboken.se/Lagboken/sfs/sfs/2018/600-699/d_3263073-sfs-2018_639-forordning-om-andring-i-jaktforordningen-1987_905

Skogsforsk. **2003.** Bergström R, Bergqvist J, Bergqvist G. *Resultat från Skogsforsk nr 19 2003*.

SOU 2014:54 *Vildsvin och viltskador – om utfordring, kameraövervakning och arrendatorers jakträtt*. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2014/07/sou-201454/>

Strand M, Aronsson M. och Svensson M. **2018.** *Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige – ArtDatabankens risklista*. ArtDatabanken Rapporterar 21. Uppsala: ArtDatabanken Sveriges lantbruksuniversitet.

Svensk fågeltaxering **2019.** Green M., Haas F. och Lindström Å. *Övervakning av fåglarnas populationsstatus - Årsrapport för 2018*. Lunds universitet

Svensk Jakt. **2019**. *Länsstyrelsernas beslut om tider för älgjakt*.
<https://svenskjakt.se/start/nyhet/sa-bli-2019-ars-algjakt-har-ar-besluten-lan-for-lan/>

Svenska Jägareförbundet. **2017**. *Utbredning och förekomst av kron- och dovhjort i Sverige - analys av data från Svenska jägareförbundets viltövervakning 2016*.
<https://www.viltdata.se/wp-content/uploads/2017/04/Bilaga-kron-och-dov.pdf>

Vägledning för jakt enligt rådets direktiv. **2008**. *Vägledning för jakt enligt rådets direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar*.
https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/docs/hunting_guide_sv.pdf

Widemo F. **2008**. Viltforum 1/2008. *Predator kontroll inom viltförvaltning och naturvård - en kunskapsöversikt över predationens betydelse och effekter av predator kontroll*. Utgivare: Svenska Jägareförbundet.

Willebrand T. **1996**. Ripan och småviltsjakten på statens mark ovan odlingsgränsen och på renbetesfjällen. Naturvårdsverket, Stockholm.

Willebrand, T & Hörnell M. **2001**. *Understanding the effects of harvesting willow ptarmigan Lagopus lagopus in Sweden*. Wildlife Biology, 7: 205–212.

Zedrosser A, Steyaert S M J G, Brunberg S, Swenson J E. Kindberg J. **2013**. *The effects of baiting for hunting purposes on brown bears and their behavior*. Scandinavian Brown Bear Research Project. (Report, 2013: 3).

Zedrosser A, Leclerc M, Frank S, Kindberg J, Schneider M. **2020**. *Utvärdering av åteljakt efter björn i Sverige perioden 2014-2019*. From the scandinavian brown bear research project. (Report number 2020:1).

Avskjutningsstatistik

Bergqvist Göran. *Dal- och fjällripa*. Svenska jägareförbundet
Viltdata. *Avskjutningsstatistik*. <https://www.viltdata.se/>

Personliga kommentarer

Bergqvist Göran. Svenska jägareförbundet.

Dalin Anne-Marie. Sveriges lantbruksuniversitet.

Ericson Göran. Sverige lantbruksuniversitet.

Elmberg Johan. Kalmar högskola.

Green Martin. Lunds universitet.

Hartman Göran. Sveriges lantbruksuniversitet.

Jarnemo Anders. Högskolan i Halmstad.

Jensen Paul-Eric. Agrojakt.

Jong de Adriaan. Sveriges lantbruksuniversitet.

Jönsson Annelie. Lunds universitet.

Kalén Christer. Skogsstyrelsen.

Kjellander Petter. Sveriges lantbruksuniversitet.

Lemel Jonas. Naturcentrum AB.

Lindström Åke. Lunds universitet.

Lindskog Alfred. Nordens Ark.

Månsson Johan. Sveriges lantbruksuniversitet.

Olsson Karin. Jordbruksverket.

Ringaby Eric. Pensionär f.d. Sveriges lantbruksuniversitet.

Thulin Carl-Gustaf. Sveriges lantbruksuniversitet.

Thurfjell Henrik. Sveriges lantbruksuniversitet.

Willebrand Maria Hörnell. Högskolan i inlandet (Norge).

71. Bilaga: Naturvårdsverkets riktlinjer för utformning av jakttider

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

1(6)

Ärendenr:
NV-08122-18

Riktlinjer för utformning av jakttider Ramar och principer

I detta dokument beskrivs riktlinjerna för utformning av jakttider vid Naturvårdsverkets översyn 2019/2020.

BESÖK: STOCKHOLM – VALHALLAVÄGEN 193
ÖSTERSUND – FORSKARENS VÄG 5, HUS UB
POST: 106 48 STOCKHOLM
TEL: 010-698 10 00
FAX: 010-698 16 00
E-POST: REGISTRATOR@NATURVARDsverket.SE
INTERNET: WWW.NATURVARDsverket.SE

Innehåll

1.	INLEDNING	3
2.	RIKTLINJER VID UTFORMNING AV JAKTTIDER	3
2.1.	Juridiska jaktidsramar	4
2.1.1.	Förutsättning och villkor för allmän jakttid	4
2.2.	Biologisk jaktidsram	5
2.3.	Principer ur strategi för svensk viltförvaltning	5
2.4.	Övriga principer vid utformning av jakttider	6
2.5.	Skydds jakt på enskilds initiativ	6

1. Inledning

Bestämmelserna om jakttider är centrala verktyg i viltförvaltningen. Med hjälp av bland annat jakttiderna uppnås syftet att långsiktigt hålla livskraftiga viltbestånd. Jakttiderna regleras i huvudsak genom jaktförordningens bilagor.

Enligt strategin för svensk viltförvaltning innebär en hållbar viltförvaltning att ständigt balansera mellan brukande och bevarande av vilt och att hitta sätt att hantera både möjligheter och problem som viltet orsakar. Viltförvaltningen ska vara lärande – den ska hela tiden utvecklas genom ny kunskap och anpassas till förändringar som sker i naturen och i samhället.

Detta dokument beskriver de riktlinjer som används vid Naturvårdsverkets översyn av jakttider som genomförs under perioden 2019-2020.

2. Riktlinjer vid utformning av jakttider

Riktlinjer för utformning av jakttider baseras på ett antal ramar och principer. Det handlar om biologiska ramar, såsom en arts parnings- och uppfödningssperiod, samt legala ramar såsom förordningar och internationella överenskommelser som Sverige förbundit sig till, vilket bland annat innebär de direktiv som meddelats av EU. Inom dessa ramar kan jakttidernas längd och när under året de gäller utformas utifrån ett antal principer som ska avvägas mot varandra. Principerna är inte rangordnade utan är listade utan inbördes ordning.

Vid översynen av jakttider görs en samlad bedömning för respektive art utifrån följande ramar och principer:

- **Juridisk jaktidsram**
anger styrande ramar för jakttidernas utformning i form av nationell lagstiftning och de internationella överenskommelser som Sverige förbundit sig att följa.
- **Biologisk jaktidsram**
anger de gränser inom vilka jakttiden för varje art kan sättas med hänsyn till biologiska/reproduktionsmässiga faktorer. Den biologiska jaktidsramen kan undantagsvis behöva åsidosättas när det är motiverat utifrån ett samhälleligt perspektiv
- **Principer enligt strategi för svensk viltförvaltning¹**
anger de för jakttidernas utformning mest relevanta vägvalen ur strategi för svensk viltförvaltning.
- **Övriga principer**
anger ett antal viktiga aspekter utöver ovanstående att ta hänsyn till när jakttiderna utformas.

¹ <http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/6400/978-91-620-8736-4.pdf?pid=15944>

2.1. Juridiska jaktidsramar

De juridiska ramarna för jakttidernas utformning utgörs av nationell lagstiftning och de internationella överenskommelser som Sverige förbundet sig att följa, bland annat de direktiv som meddelats av EU. Följande är av stor betydelse att ta hänsyn till när jakttiderna ska utformas:

- Viltet är fredat och får endast jagas om det görs undantag från fredning med stöd av jaktlagstiftningen².
- Viltet ska vårdas i syfte att³
 - bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet, och
 - främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna.
- Jakten skall bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara⁴.
- Markägaren och jakträttshavaren svarar för att jakten anpassas efter tillgången på vilt⁵.

2.1.1. Förutsättning och villkor för allmän jakttid

Jakt efter viltarter vars beståndsstorlek och utbredning så medger kan bedrivas som allmän jakt under allmän jakttid. Allmän jakt på en art innebär att jakt på arten är tillåten utan särskilda villkor under vissa tider av året. Allmän jakttid är grunden i den svenska viltförvaltningen och om någon annan form av jakt tillämpas bör undantaget motiveras. Vissa arter anses så skyddsvärda att jakt endast kan tillåtas undantagsvis, till exempel i syfte att förhindra skador av vilt. Vilka arter som kan vara möjliga att jaga under allmän jakttid regleras i viss mån i EU:s s.k. naturvårdsdirektiv, fågeldirektivet⁶ och art- och habitatdirektivet⁷. I dessa direktiv framgår också vissa villkor för hur jakten får genomföras.

För att en fågel ska kunna tillåtas för allmän jakt förutsätts att arten är listad i fågeldirektivets bilaga 2 del 1 eller del 2 med angivande att arten får jagas i Sverige⁸. Om allmän jakt kan tillåtas ska den utformas i enlighet med fågeldirektivets krav och jaktsäsongen ska fastställas med hänsyn till följande⁹:

- Stannfåglar får inte jagas under uppfödningssäsongen eller under häckningens olika stadier.
- Flyttfåglar får inte jagas under häckningen eller under återvändandet till häckningsplatserna.

Däggdjur som är listade i följande bilagor i art- och habitatdirektivet

- bilaga 2 och som är föremål för Natura 2000-utpekande
- bilaga 4a

kan inte tillåtas för allmän jakt.

² 3 § Jaktlag (1987:259)

³ 4 § Jaktlag (1987:259)

⁴ 27 § Jaktlag (1987:259)

⁵ 4 § Jaktlag (1987:259)

⁶ Rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar

⁷ Rådets Direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter

⁸ "J" i artskyddsförordningen bilaga 1

⁹ Artikel 7.4. Kapitel 2.5 i Vägledning för jakt enligt rådets direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar

Däggdjur som är upptagna i art- och habitatdirektivet bilaga 5a kan tillåtas för allmän jakt.

2.2. Biologisk jaktidsram

Den biologiska jaktidsramen anger tidsramen för när det är möjligt att undanta en art från fredningsbestämmelserna för jakt och jaktränning med hund ur biologiskt, exempelvis reproduktionsmässigt, perspektiv. Skillnaderna i fråga om bland annat naturtyper och klimat är avsevärda i Sverige, vilket till exempel innebär att de biologiska förutsättningarna för en viltart är annorlunda i norra delarna av landet än i södra. Den biologiska jaktidsramen kan också variera med avseende på djurens kön och ålder samt när det gäller vilken jaktmetod som är lämplig.

En utgångspunkt för den biologiska jaktidsramen är att vilt inte ska jagas under parnings- och uppfödningstid. Hundträning och jakt med hund kan påbörjas tidigast när ungjuret klarar en kortvarig separation från föräldradyret. För vissa arter kan hänsyn behöva tas till artens behov av födosök och vila över dygnet när jaktiderna utformas.

En utgångspunkt för fåglarnas biologiska jaktidsram är *Key Concepts document on Period of Reproduction and pre-nuptial Migration of huntable bird Species in the EU*¹⁰.

2.3. Principer ur strategi för svensk viltförvaltning

Följande principer, med utgångspunkt i strategi för svensk viltförvaltning, ska ligga till grund för jaktidernas utformning:

- Viltförvaltningen ska vara adaptiv. Det innebär att den ska hela tiden utvecklas genom ny kunskap och anpassas till förändringar som sker i naturen och samhället.
- Bruket av vilt som resurs ska främjas i hållbar balans med behovet att bevara.
- Beslut ska baseras på bästa tillgängliga kunskap.
- Jakt ska inte begränsas av omotiverade hinder, utgångspunkten är att jakt ska främjas.
- Så många arter som möjligt ska vara föremål för allmän jaktid.
- Förvaltning av vilt ska aktivt bidra till att förebygga skador och andra problem.
- Populationsreglerande jakt på arter som orsakar stora skador bör särskilt främjas.

¹⁰ http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/key_concepts_en.htm

2.4. Övriga principer vid utformning av jakttider

Utöver de juridiska och biologiska ramarna och strategi för svensk viltförvaltning finns ett antal övriga principer att ta hänsyn till när jakttiderna utformas:

- Jakttiderna ska utformas efter normala förhållanden.¹¹
- Jakttiderna bör så långt som möjligt synkroniseras i landet. Det innebär att start och slutdatum bör vara enhetliga över så stora geografiska områden som möjligt.
- Jakttiden ska anpassas om jakt är en kritisk faktor för upprätthållandet av en arts beståndstatus nationellt.
- Hänsyn ska tas om jakt efter en jaktbar art innebär risk för förväxling med annan särskilt skyddsvärd art vars beståndstatus skulle kunna påverkas vid störning eller avskjutning.
- Jakt som syftar till att gynna andra arter ska kunna bedrivas när det är lämpligt.
- Jakttiden ska utformas så att den inte medför stora risker för att jakten orsakar viltet onödigt lidande
- Nyetablering av främmande vilt i Sverige ska förhindras. Artdatabankens lista för risk-klassificering¹² bör vara vägledande. Jakttidens utformning bör baseras på artens ursprung och spridningssätt.
- Hänsyn kan tas till de övriga nordiska ländernas jakttider.
- Om det finns anledning att ändra en jakttid ska konsekvenserna av ändringen vägas mot de nackdelar som kan uppstå till följd av förändringen.

2.5. Skydds jakt på enskilds initiativ

Skydds jakt är jakt som bedrivs under vissa villkor för att förhindra skador som viltet orsakar, till exempel för att hindra gäss att äta stora mängder grödor.

Det finns viss möjlighet för enskild att vid givna villkor fatta beslut om skydds jakt på eget initiativ. Detta framgår i 26 § jaktförordningen samt i bilaga 4. En bedömningsgrund för förändringar, som exempelvis införande av en ny art i bilaga 4, är i vilken omfattning sådan skydds jakt beviljas av länsstyrelsen¹³.

Främmande och invasiva arter ska när det gynnar artens begränsning som regel vara tillåtna för skydds jakt på enskilds initiativ året runt. Bedömning utifrån artspecifika egenskaper avgör lämpligheten för respektive art.

¹¹ Länsstyrelsen har möjlighet att införa tillfälliga begränsningar:

2 § Jaktförordning: Om det behövs med hänsyn till snö-, is- eller temperaturförhållandena får länsstyrelsen besluta om begränsning av den allmänna eller särskilda jakttiden för en viss viltart.

19 § Jaktförordning: Om det behövs till skydd för viltet eller av annat särskilt skäl, får länsstyrelsen besluta om bandar som följder vilt, tillägg och koppling av bandar

¹² http://www.artdatabanken.se/ghsklassificering/indog/indog2_siv-serksamhet/publikationer/29_artdatabankens_risklista/rapport_klassificering_av_främmande_arter.pdf

¹³ För att länsstyrelsen ska kunna bevilja skydds jakt ska villkoren i 23 a § jaktförordningen vara uppfyllda. Naturvårdsverkets riktlinjer <https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/400978-91-620-6568-3.pdf?pid=8515> är vägledande för dessa skydds jaktbeslut

72. Bilaga: Jakttider i jaktförordning

Nedan framgår samtliga jakttider ur jaktförordningen. I förekommande fall framgår också vilken art som avses. Vissa av dessa jakttider har lämnats okommenterade och det beror i så fall på att antingen har inga förslag kommit in om ändring av dessa eller så har inte Naturvårdsverket funnit skäl för översyn.

Jaktförordningen	Lydelse	Art	Kommentar
2 § första st	Jakt efter vilt av olika slag är tillåten under de tider av jaktåret (den 1 juli-den 30 juni) som anges i bilaga 1 till denna förordning (allmänna jakttider). Ingrepp får dock inte göras i fåglarnas bon. Deras ägg får inte heller tas eller förstöras.	Ospecificerad	Central i översynen
2 § andra st	Länsstyrelsen får meddela föreskrifter om en begränsning av den allmänna eller särskilda jakttiden för viss viltart om det behövs med hänsyn till snö-, is- eller temperaturförhållandena.	Ospecificerad	Central i översynen
2 § tredje st	Naturvårdsverket ska minst en gång vart sjätte år se över de jakttider som regleras i denna förordning och vid behov föreslå ändringar till regeringen. Förordning (2018:639).	Ospecificerad	Central i översynen
3 a §	Jakt efter älg är tillåten under de tider som anges i bilaga 2 till denna förordning. Förordning (1991:1770).	Älg	Central i översynen
4 §	Ett område som har sådan storlek och arrondering att det medger vård av en i huvudsak egen kronhjortsstam får av länsstyrelsen registreras som kronhjortsskötselområde. Inom ett sådant område får kronhjort jagas utan licens. För Skåne län gäller dock att länsstyrelsen beslutar om inrättande av kronhjortsområden i länet. Inom ett sådant område får kronhjort jagas endast under särskild jakttid och efter licens av länsstyrelsen. Förordning (1998:1000).	Kronhjort	Översyn jakttid
5 §	Jakt efter kronhjort är tillåten under de tider som anges i bilaga 3 till denna förordning. Förordning (1998:1000).	Kronhjort	Översyn jakttid
8 § första stycket	Inom ett vilthägn som uppfyller de krav som Naturvårdsverket har föreskrivit får djur av den viltart som hägnet är avsett för jagas trots bestämmelserna om fredning .	Hägnat vilt	Frågorna om hägnat vilt kan hanteras samlat i ett annat sammanhang. Därför hanteras inte jaktidsfrågan inom ramen för jaktidsöversynen.
8 § andra stycket	För användning av hund gäller dock bestämmelserna i 16 §.	Hägnat vilt	Se ovan. Hundanvändning ses över regeringsuppdraget Djurvälfärd test i hägn.
9 § första stycket punkt 1	Älg får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till solens nedgång.	Älg	Central i översynen
9 § första stycket punkt 2	Björn får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.	Björn	Central i översynen
9 § första stycket punkt 3	Varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflon får jagas bara fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.	Flera	Central i översynen
9 § andra stycket	Länsstyrelsen får i det enskilda fallet medge undantag från första stycket. Om flera län är berörda, prövas frågan av länsstyrelsen i det län där huvuddelen av marken är belägen.	Flera	Jaktidsöversynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut.
9 b § första stycket punkt 3	I föreskrifter eller beslut som avses i 11, 14 och 15 §§, 20 § 2 samt 21, 23 a-23 d, 24, 24 c, 29 och 31 §§ ska det anges [...] vilken tid och vilket område som avses,	Flera	Jaktidsöversynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut.
16 §	Trots 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, får jakthundar som är lämpade för respektive jaktändamål användas av jakträttshavaren eller av annan person med jakträttshavarens medgivande vid tillåten jakt och vid jaktränning enligt följande:	Flera	Central i översynen.
16 § andra stycket	Hund som förföljer vilt efter...		Central i översynen
16 § andra stycket	(forts) ... älg den 21 aug.-den 31 dec. eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Älg	Central i översynen
16 § andra stycket	(forts)... björn den 21 aug.-den 30 sep. eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Björn	Central i översynen
16 § andra stycket	(forts)... hjort och rådjur den 1 okt. -den 31 jan. eller den tidigare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Hjort och rådjur	Central i översynen

Jaktförordningen	Lydelse	Art	Kommentar
16 § andra stycket	(forts)... vildsvin den 1 aug. -den 31 jan.	Vildsvin	Central i översynen
16 § andra stycket	(forts)... rödräv den 21 aug.-den 15 mars	Rödräv	Central i översynen
16 § andra stycket	(forts)... lo den 1 feb. -den 31 mars eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Lo	Central i översynen
16 § andra stycket	(forts)... grävling, mårhund, tvättbjörn den 1 aug. -den 31 jan.	Grävling, mårhund och tvättbjörn	Central i översynen
16 § andra stycket	(forts)... annat vilt den 21 aug. -den 28 (29) feb. eller den tidigare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Flera	Central i översynen
16 § tredje stycket	Hund som inte förföljer...		Central i översynen
16 § tredje stycket	(forts)... vilt efter fågel den 16 aug.-den 15 apr. , i Värmlands, Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län dock l.o.m. den 30 apr.	Flera	Central i översynen
16 § tredje stycket	(forts)... annat vilt den 21 aug.-den 28 (29) feb. eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad	Flera	Central i översynen
16 § fjärde stycket	Hund som används vid jakt under jord efter...		Central i översynen
16 § fjärde stycket	(forts)... vildkanin mårhund den 1 juli-den 30 juni	Vildkanin och mårhund	Central i översynen
16 § fjärde stycket	(forts)... rödräv mink mårhund grävling allmän jakttid samt jakt enligt bil. 4 till denna förordning	Rödräv, mink, mårhund, grävling	Central i översynen
16 a §	Trots 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, får hundar som är lämpade för ändamålet användas för jaktträning och prov under hela året i gryt som är särskilt iordningställda för ändamålet.	Flera	Hanteras i regeringsuppdraget "uppdrag att utvärdera djurvården vid träning inför prov och vid anlagstest i vilthägn"
17 § första stycket	Vid all jakt får hund användas för spårning eller apportering av skadat eller fällt vilt, om hunden står under förarens kontroll. Trots 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, får en hund som står under sådan kontroll också användas för att söka efter vilt för att hindra att viltet kommer till skada, exempelvis vid slätter , eller för annat viltvårdsändamål.	Flera	Indikerar att detta är tillåtet hela året, obegränsat av när på dygnet. Har ej omfattats av jaktöversynen.
17 § andra stycket	Vid jakt efter björn, varg, järv, lo, älg, hjort, rådjur, mufflonfår eller vildsvin ska en hund som är särskilt tränad i att spåra upp skadat vilt kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen.	Flera	Har ej omfattats av jaktöversynen.
17 § tredje stycket	Vid jakt efter ringduva, gäss eller änder ska en hund som kan apportera eller markera nedskjuten fågel medföras. Vid jakt efter övrig fågel ska en hund som kan apportera eller markera nedskjuten fågel medföras under tiden mellan solens nedgång och en timme före solens uppgång . Skyldigheten att medföra hund gäller inte om jakten sker på snötäckt mark eller från båt i öppet vatten eller vid havskust med hjälp av vettar. Förordning (2011:188).	Fågel	Har ej omfattats av jaktöversynen.
18 §	En hund som vid jakt eller jaktträning under tiden den 21 augusti-30 september driver eller förföljer hjort eller rådjur eller annars jagar på ett olämpligt sätt ska snarast kopplas.	Flera	Central i översynen
19 § första stycket	Om det behövs till skydd för viltet eller av annat särskilt skäl, får länsstyrelsen trots 16 § första stycket lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter och 16 § denna förordning meddela föreskrifter om 1. att hundar som förföljer vilt inte får användas vid jakt efter älg, hjort, rådjur, mufflonfår eller vildsvin, 2. att hundar, i marker där det finns vilt, ska hållas under sådan tillsyn att de hindras från att löpa lösa också under annan tid än den 1 mars-den 20 augusti .	Älg, hjort, rådjur, mufflonfår eller vildsvin	Central i översynen. Observera att det finns en undantagsregel från punkten 2 i andra stycket samma paragraf.
20 § första stycket punkt 1	Jakt får bedrivas från båt försedd med motor under förutsättning att motorn är avstängd och minst en minut förflutit sedan motorn stängts av.	Säl och sjöfågel	Har ej omfattats av jaktöversynen.
20 a §	Trots bestämmelsen i 31 § första stycket jaktlagen (1987:259) får en rullstolsburen person med bestående rörelsehinder jaga däggdjur från ett motordrivet fordon under förutsättning att motorn är avstängd. Om jakten avser björn, varg, järv, lo, utter, mårhund, iller, bäver, skogshare, fladdermöss eller sådant annat vilt som har markerats med	Flera	Rör i första hand rörelsehinder möjlighet att jaga, ej jaktider. Har ej omfattats av jaktöversynen.

Jaktförordningen	Lydelse	Art	Kommentar
	N, n eller F i bilaga 1 till artskyddsförordningen (2007:845) krävs dock att tillstånd i det enskilda fallet har meddelats av Naturvårdsverket eller länsstyrelsen. Sådan jakt får påbörjas när minst fem minuter förflutit sedan motorn stängts av.		
20 b §	Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att en rullstolsburen person med bestående rörelsehinder får jaga vilda fåglar från ett motordrivet fordon med avstängd motor under de tider som anges i bilaga 1 till denna förordning (allmän jakttid). Sådan jakt får påbörjas när minst fem minuter förflutit sedan motorn stängts av. Om flera län är berörda prövas frågan av länsstyrelsen i det län där huvuddelen av marken är belägen. Förordning (2018:632). <i>Rör i första hand rörelsehindrades möjlighet att jaga, ej jakttider.</i>	Flera	Jaktidsöversynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut. Har ej omfattats av jaktidsöversynen.
23 e §	Beslut om licensjakt efter varg får fattas senast den 1 oktober varje år. De år som minimivåer för förekomsten av varg fastställs enligt 5 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn får beslut om licensjakt efter varg i stället fattas senast den 15 oktober . Förordning (2016:556). <i>Rör inte jakttider, reglerar när på året ett beslut om licensjakt på varg ska fattas.</i>	Varg	Jaktidsöversynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut.
24 c §	Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om beslut enligt 24 a §.	Rovdjur	Jaktidsöversynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut.
26 §	För att förebygga skador av vilt får jakträttshavare bedriva jakt under de tider och övriga villkor som anges i bilaga 4 till denna förordning. Vidare får sådan jakt bedrivas av personer som avses i 23 § första stycket jaktlagen (1987:259) under de tider som anges i punkterna 2-4 samt, när det gäller vildkanin, punkten 1 i bilaga 4.	Flera	Central i översynen
28 -- 28 d §§	<i>Skyddsjakt som sker med stöd av dessa bestämmelser är tillåten dygnet runt och året om.</i>	Rovdjur	Har ej omfattats av jaktidsöversynen.
29 § tredje stycket	Länsstyrelsen får med stöd av första stycket ge tillstånd till att bävrars boplats och dammbyggnad förstörs. Tillstånd till sådan förstörelse under tiden den 1 september-den 30 april får dock bara lämnas om det är absolut nödvändigt för att förhindra allvarliga skador.	Bäver	Omhändertats i översynen
29 § fjärde stycket	Utän sådant tillstånd som avses i tredje stycket första meningen och trots att jakt med andra medel inte är tillåten får bävrars dammbyggnad, men däremot inte boplats, förstöras under tiden den 1 maj-den 31 augusti inom områden med allmän jakttid för bäver.	Bäver	Omhändertats i översynen
29 § femte stycket	Tillstånd till jakt på duvhök i syfte att skydda fåglar som är uppfödda för att sättas ut för jakt får endast avse fångst av duvhök för förflyttning till en annan plats för att åter släppas fri.	Duvhök	Jaktidsöversynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut.
31 § första stycket	Även om jakt annars inte är tillåten får genom föreskrifter eller beslut i det enskilda fallet 1. Naturvårdsverket ge tillstånd till jakt om det behövs för forsknings- eller utbildningsändamål, för återinplantering eller återinförande av en art eller för den uppfödning som krävs för detta, och 2. länsstyrelsen ge tillstånd till en selektiv jakt efter ett litet antal djur under strängt kontrollerade förhållanden, om det behövs för att tillgodose viltförvaltningen.	Flera	Jaktidsöversynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut.
31 a §	Naturvårdsverket eller den till vilken myndigheten uppdrar detta får i syfte att åstadkomma en ökad genetisk variation i vargstammen fånga en varg på någon annans jaktområde för att flytta den till en annan plats och efter medgivande enligt 41 § tredje stycket släppa den fri där. Ägaren och jakträttshavaren till det jaktområde där djuret fångas ska underrättas om åtgärden.	Varg	Jaktidsöversynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut.
32 §	Den som har Naturhistoriska riksmuseets uppdrag att ringmärka fåglar får för sådant ändamål fånga fåglar på annans jaktområde. Om ett fångstredskap kan komma att lämnas utan omedelbar tillsyn, skall jakträttshavaren underrättas innan redskapet sätts ut. Ringmärkningen får ske utan hinder av att fåglarna är fredade.	Fågel	Har ej omfattats av jaktidsöversynen.
32 a §	Naturvårdsverket eller den till vilken myndigheten uppdrar detta får för forskningsändamål fånga en varg på någon annans jaktområde i syfte att märka och undersöka djuret. Ägaren och jakträttshavaren till det jaktområde där djuret fångas ska underrättas om åtgärden.	Varg	Jaktidsöversynen omfattar inte jakttider som regleras i föreskrifter eller beslut.

Jaktförordningen	Lydelse	Art	Kommentar
40 c §	Om frilevande vilt anträffas så skadat eller i en sådan belägenhet att det snarast bör avlivas av djurskyddsskäl, får djuret avlivas även om det är fredat eller om avlivningen sker på någon annans mark. Förordning (2018:639). <i>Oreglerad jaktid för avlivning. Inte en jaktidsfråga.</i>	Alla	Har ej omfattats av jaktidsöversynen.
48 §	Jakttillstånd enligt 47 § bör avse en viss tid som inte överstiger tre år. Tillståndet får begränsas till att avse visst område eller vissa djurarter. <i>Detta rör tidsbegränsning av tillstånd att jaga på allmänt vatten.</i>	Flera	Har ej omfattats av jaktidsöversynen.

74. Bilaga: Viltforskare som konsulterats

Under jakttingsberedningen har utlåtanden från forskare för flera viltarter inhämtats rörande arternas reproduktions- och uppfödningstider. Dessutom har vi bitt forskarna kommentera förslagens konsekvens ur biologiskt/ekologiskt perspektiv.

Att forskarna kommenterat ovanstående aspekter innebär inte nödvändigtvis att de ställer sig bakom Naturvårdsverkets förslag, motiveringar och konsekvensbeskrivningar.

Forskare	Art
Johan Elmberg, Kalmar högskola	Änder
Åke Lindström, Martin Green, Lunds universitet	Björktrast, nötskrika, kråka, kaja, skata, råka, gråtrut, havstrut, fiskmås och enkelbeckasin
Göran Ericson, SLU	Älg
Anne-Marie Dalin, SLU	Vildsvin
Göran Hartman, SLU	Bäver
Maria Hörnell Willebrand, Högskolan i innlandet (Norge)	Skogshöns och ripor
Anders Jarnemo, Högskolan i Halmstad	Kronhjort
Adriaan de Jong, SLU	Sädgås
Annelie Jönsson, Lunds Universitet	Rapphöna
Jonas Lemel, Naturcentrum AB	Morkulla
Petter Kjellander, SLU	Rådjur och dovhjort
Jonas Lemel, Naturcentrum AB	Morkulla
Adriaan de Jong, SLU	Sädgås
Åke Lindström, Martin Green, Lunds universitet	Björktrast, nötskrika, kråka, kaja, skata, råka, gråtrut, havstrut, fiskmås och enkelbeckasin
Johan Månsson, SLU	Gäss, sångsvan och trana
Eric Ringaby, pensionär f.d. SLU	Skogshöns
Carl Gustaf Thulin, SLU	Skogshare, fälthare och vildkanin
Henrik Thurfjell, SLU	Iller, mård, grävling, hermelin och ekorre

75. Bilaga: Faktaunderlag för respektive art

För samtliga arter som föreslås vara tillåtna för allmän jakt, samt för vissa andra arter där det är relevant, finns inledningsvis en faktaruta. Uppgifterna i faktarutorna är som regel, om inget annat framgår, hämtade från de källorna som framgår i tabellen.

Artnamn Vetenskapligt namn	
Rödlistning (2015)	Artdatabankens rödlistningsbedömning från 2015 finns för respektive art på artfakta.se eller i sin helhet https://www.artdatabanken.se/publikationer/bestall-publikationer/rodlistan2015/ .
Rödlistning (2020)	Artdatabankens rödlistningsbedömning från 2020 finns för respektive art på artfakta.se eller i sin helhet https://www.artdatabanken.se/publikationer/bestall-publikationer/bestall-rodlista-2020/ .
Populationsstorlek och – utv i Sverige (FD art 12, 2019)	Uppgifterna rapporterades den 31 juli 2019 i enlighet med FD artikel 12. Rapporteringen avser perioden 2013-2018. http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=se/eu/art12/envxuagoo/SE_birds_reports_20190730-142955.xml&conv=612&source=remote
Populationsstat us och – utv i EU (FD art 12, 2013)	Endast fåglar. Uppgifterna visar aggregerade värden på EU-nivå baserat på den rapportering som medlemsländerna gjorde 2013 för perioden 2008-2012 i enlighet med FD artikel 12. Aggregerade värden på EU-nivå och slutsatser från rapporteringen från år 2019 finns tillgängliga först i slutet av år 2020. https://nature-art12.eionet.europa.eu/article12/summary
Populationsstat us och – utv i Sverige (AHD art 17, 2019)	Endast däggdjur som är listade i bilaga till AHD. Uppgifterna rapporterades den 29 april 2019 i enlighet med AHD artikel 17. Rapporteringen avser perioden 2013–2018. https://cdr.eionet.europa.eu/se/eu/art17
AEWA - listning	Endast fåglar. Enligt AEWA:s överenskommelse om listning för ett antal vattenfåglar <i>Agreement Text and Annexes As amended by MOP7 As amended at the 7th Session of the Meeting of the Parties to AEWA 4 - 8 December 2018</i> https://www.unep-aewa.org/sites/default/files/basic_page_documents/agreement_text_english_final.pdf
Tid för vårflytt och häckning	Endast fåglar. Uppgiften kommer från SLU:s kunskaps sammanställning. (Kunskaps sammanställning flytt och häckningstider. 2020)
Förekomst i Sverige	Endast fåglar. Beskriver respektive arts utbredningsområde i Sverige. Källa är som regel Fåglarna i Sverige 2012, (Ottosson, U m.fl. 2012) om inget annat framgår.
Flytt- eller stannfågel	Fågelguiden (Mullarney K m.fl. 2011)
Avskjutningsstatistik (st)	Uppgifterna kommer som regel från viltdata.se, dels aktuella, dels för ett antal år tillbaka i tiden. I de fall avskjutningsstatistik saknats på viltdata.se, har SvJF bistått med uppgifter.
Övrigt	<p>Övriga fakta om arten relevant för jaktöversynen, exempelvis:</p> <p>Grannlänternas jakttider:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jakttider i Norge (https://www.miljodirektoratet.no/verktoy/) • Jakttider i Danmark https://www.jaegerforbundet.dk/jagt/regler-og-sikkerhed/jagttider/ • Jakttider i Finland https://riista.fi/sv/jakt/jagttider/ • Jakttider på Åland https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/page/lands-kapsforordning_om_jakt.pdf <p>Artdatabankens riskklassificering av främmande vilt: https://www.artdatabanken.se/globalassets/ew/subw/artd/2.-var-verksamhet/publikationer/29.-artdatabankens-risklista/rapport_klassifisering_av_frammande_arter2.pdf</p> <p>HABIDES-rapportering Avser rapportering utförd under år 2019 för år 2018 Habitatdirektivet - http://cdr.eionet.europa.eu/se/eu/colroogh/w/ Fågeldirektivet - http://cdr.eionet.europa.eu/se/eu/colqg2zug/</p>
Gällande reglering av jakttid	Referens till reglering av artens övriga jakttider i JF. Jaktförordningen (1987:905)

76. Bilaga: Häcknings- och uppfödningstider samt vårflytt inför häckning (enl KCD)

Enligt EU-kommissionens vägledning för fågeldirektivet artikel 7.4²⁶⁸.
Vägledningen ska uppdateras med tider från kunskapsanmäslningen.

art	häcknings och uppfödningstid	vårflytt inför häckning
Sädgås	10/4-10/8	20/2-20/5
Bläsgås	N/A (icke häckande)	1/3- 31/4
Grågås	10/2- 20/8	20/1- 10/5
Kanadagås	10/3- 31/8	10/2- 20/5
Gräsand	1/3-10/9	1/3-1/6
Kricka	20/3- 31/8	10/3- 10/6
Bläsand	Häcknings och uppfödningstid är inte definierad i EU-kommissionens vägledningsdokument för fågeldirektivet för något land.	20/2- 20/6
Knipa	1/4- 10/9	1/3-10/6
Storskrake	10/4-31/8	10/4-31/5
Sjörre	10/5-20/9	1/4- 20/6
Vigg	10/4-31/8	20/3-20/6
Småskrake	20/5 – 20/9	10/3– 10/6
Alfågel	10/5- 10/9	20/3- 20/6
Ejder	20/3-31/8	10/3-10/5
Dalripa	20/4-10/9	N/A
Fjällripa	20/4-10/9	N/A
Orre	1/3-10/8	N/A
Tjäder	20/3-31/7	N/A
Järpe	1/4 - 10/8	N/A
Rapphöna	20/4-31/7	N/A
Fasan	1/4-10/9	N/A
Morkulla	1/4-20/8	20/2-10/6
Havstrut	10/3-10/8	10/2-20/5
Gråtrut	1/4-20/8	10/2-31/5
Fiskmå	10/4-31/8	10/3-10/6
Ringduva	1/3-30/9	1/3-10/5
Björktrast	1/3-30/9	1/3-10/5
Nötskrika	10/4-20/8	N/A
Kråka	10/3-10/8	N/A
Kaja	10/4-31/7	N/A
Skata	10/3-31/7	N/A
Råka	10/3-30/6	20/2-31/3

²⁶⁸ Key Concepts document on Period of Reproduction and prenuptial Migration of huntable bird Species in the EU

77. Bilaga: AEWA-listning

I denna bilaga återfinns AEWA:s överenskommelse om listning för ett antal vattenfåglar enligt *Agreement Text and Annexes As amended by MOP7 As amended at the 7th Session of the Meeting of the Parties to AEWA 4 - 8 December 2018, Durban, South Africa*

- Kolumn A Populationer får inte jagas. Dock får jakt förekomma på populationer i kategori 2 och 3 (markerade med *) och i kategori 4 om den är hållbar, en internationell åtgärdsplan inkl. principer för adaptiv jaktförvaltning krävs. Undantag kan medges av specificerade skäl.
- Kolumn B Jakt får bedrivas om den är reglerad. Vad som avses med reglering framgår i bilaga 3, punkt 2.1.2. (exempelvis maxuttag där så är lämpligt, kontroll, jaktmetoder, handel) Undantag kan medges av specificerade skäl
- Kolumn C Populationer får jagas.

Ur bilaga 3, tabell 1, för populationer i geografisk region North-west Europe, Western Europé, North Europé och Baltic:

Art	A	B	C	Möjligheter/begränsning av jakt
Tajgasädgås <i>Anser fabalis fabalis</i>	3c*			Jakt får förekomma om den är hållbar. En internationell åtgärdsplan inkl. principer för adaptiv jaktförvaltning krävs. Undantag kan medges av specificerade skäl.
Tundrasädgås <i>Anser fabalis rossicus</i>			(1)	Får jagas.
Bläsgås <i>Anser albifrons albifrons</i>			1	Får jagas.
Grågås <i>Anser anser</i>			1	Får jagas.
Kanadagås <i>Branta canadensis</i>				LISTNING SAKNAS
Vitkindad gås <i>Branta leucopsis</i>			1	Får jagas.
Gräsand <i>Anas platyrhynchos</i>			1	Får jagas.
Kricka <i>Anas crecca</i>			1	Får jagas.
Bläsand <i>Anas penelope / Mareca penelope</i>		2c		Jakt får bedrivas om den är reglerad.
Knipa <i>Bucephala clangula</i>			1	Får jagas.
Storskrake <i>Mergus merganser merganser</i>			1	Får jagas.
Sjöorre <i>Melanitta nigra s. str.</i>		2a		Jakt får bedrivas om den är reglerad.
Vigg <i>Aythya fuligula</i>			1	Får jagas.
Småskrake <i>Mergus serrator</i>	3c			Får inte jagas.
Alfågel <i>Clangula hyemalis</i>	1b			Får inte jagas.
Ejder <i>Somateria mollissima</i>	4			Jakt får förekomma om den är hållbar. En internationell åtgärdsplan inkl. principer för adaptiv jaktförvaltning krävs. Undantag kan medges av specificerade skäl.
Morkulla <i>Scolopax rusticola</i>			1	Får jagas.
Havstrut <i>Larus marinus</i>			1	Får jagas.
Gråtrut <i>Larus argentatus argentatus</i>		2c		Jakt får bedrivas om den är reglerad.
Fiskmås <i>Larus canus</i>			1	Får jagas.
Enkelbeckasin <i>Gallinago gallinago</i>		2c		Jakt får bedrivas om den är reglerad.
Snatterand <i>Anas strepera / Mareca strepera</i>			1	Får jagas.
Storskarv <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>			1	Får jagas.
Sångsvan <i>Cygnus cygnus</i>	2			Får inte jagas.
Trana <i>Grus grus</i>			1	Får jagas.
Gråhäger <i>Ardea cinerea</i>			1	Får jagas.
Svärta <i>Melanitta fusca</i>	1b			Får inte jagas.
Skedand <i>Anas clypeata / Spatula clypeata</i>	1			Får inte jagas.
Årta <i>Anas querquedula / spatula querquedula</i>			1	Får jagas.

78. Bilaga: Jakt på arter vars livsmiljö ska skyddas

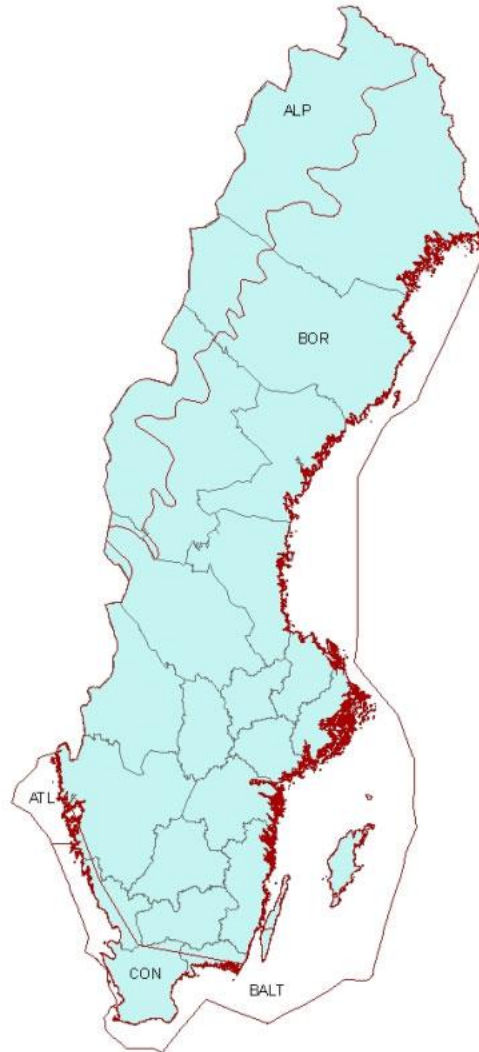
Förslaget omfattar allmän jakt på vissa fågelarter som, utöver att vara listade i FD bilaga 2, även är listade i FD bilaga 1. Speciella åtgärder ska vidtas för att skydda livsmiljöerna för fåglar som är listade i FD bilaga 1. Detta beskrivs i FD artikel 4 som handlar om inrättandet av Natura 2000-områden. Kommissionen anser att socioekonomisk verksamhet – där jakt är ett exempel – inte nödvändigtvis strider mot dessa bestämmelser. Jakt inom Natura 2000-områden som är utpekade för skydd av fåglar, (särskilda skyddsområden) måste dock förvaltas och övervakas på ett lämpligt sätt. Det är således möjligt att jaga dessa arter generellt, men om arten är grund för utpekandet av ett Natura 2000-område kan jakten på arten begränsas inom detta område. Har inte det skett, kan en särskild prövning behövas. Den bör länsstyrelserna göra i bevarandeplansarbetet och jakten regleras vid behov. Om en sådan bedömning och reglering inte har skett kan en särskild Natura 2000-prövning vara nödvändig innan jakt kan tillåtas i området. Naturvårdsverket anser dock att detta bör hanteras i bevarandeplanarbetet.

Förslaget innehåller också förslag på skyddsjakt på enskilda initiativ på vissa fågelarter som är listade i FD bilaga 1. Precis som för fåglar som inte är listade i FD bilaga 1 gäller att kriterierna i FD artikel 9.1 måste vara uppfyllda vid skyddsjakt. Fågelarterna i FD bilaga 1 har inget ytterligare skydd under exempelvis häckningen.

Bedömning av ett behov av att reglera jakt i och i anslutning till Natura 2000-områden bör i första hand ske i samband med bevarandeplansarbetet och arbetet med nödvändiga bevarandeåtgärder.²⁶⁹

²⁶⁹ Naturvårdsverket 2017 Förutsättningar för prövningar och tillsyn i Natura 2000-områden.

79. Bilaga: Sveriges biogeografiska regioner

80. Bilaga: Om kronhjortsförvaltning

Förvaltning av kronhjort

Under 1980 talet bedrevs jakten på kronhjort huvudsakligen på licens. Allmän jakt förekom vid den tiden endast i anslutning till det skånska kronhjortsskötselreservatet, vilket avvecklades 1988. Allmän jakt på kronhjort infördes i hela landet 1991 som ett resultat av en besvärlig skadesituation.²⁷⁰ År 1998 ersattes allmän jakt på kronhjort med införandet av kronhjortsskötselområden (KSO), förutom i Skåne län där kronhjortsområden funnits sedan tidigare.

Dagens kronhjortsförvaltning baserar sig på Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2011:7). Jakt på kronhjort kräver, liksom jakt på älg, krav på registrering av områden för jakt och krav på rapportering av fällda djur, enligt 4 och 5 a §§ JF. Det finns även vissa möjligheter till jakt på kronhjort utanför registrerade områden. Det finns en skyldighet att anmäla jaktresultat både inom och utanför registrerade kronhjortsskötselområden. Det finns idag inte något nationellt rapporteringssystem för fällda kronhjortar hos länsstyrelsen. Rapportering av fällda kronhjortar kan ske frivilligt på viltdata.se som för övrigt vilt.

Särskilt förvaltningssystem i Skåne

Skåne har speciella förutsättningar för förvaltning av kronhjort jämfört med övriga Sverige. I södra delen av länet finns kronhjortsområden med syfte att bevara den ursprungliga svenska nominatunderarten av kronhjort, *Cervus elaphus elaphus* som är rödlistad som nära hotad. Förvaltningsmålet är att hålla nominatunderarten separerad från övriga kronhjortsstammar. Därför bedrivs jakten genom ett licenssystem med tilldelning från länsstyrelsen. På annan mark i länet gäller allmän jakt på samtliga djur, i syfte att skapa en kronhjortsfri zon som förhindrar inblandning av främmande gener i nominatunderarten. Även det sydskånska landskapets särart ger särskilda förutsättningar för förvaltningen.

Kronhjortsskötselområden

I resten av landet finns det möjlighet att, med stöd av JF, registrera ett kronhjortsskötselområde (KSO) om dessa har sådan storlek och arrondering att det medger vård av en i huvudsak egen kronhjortsstam. För att få jaga vuxen kronhjort är förutsättningen därmed att det finns en samverkan över stora områden genom ett medlemskap i ett KSO. KSO har en skötselplan som godkänns av länsstyrelsen. På annan mark bedrivs allmän jakt idag enbart på årskalvar, under en mycket begränsad tid.

Registrerad areal i KSO utgör troligtvis en mindre andel av kronhjortens totala utbredningsområde. Uppskattningsvis finns det idag cirka 300 KSO i landet på totalt cirka fyra miljoner hektar. Markytan är ganska liten jämfört med markytan för ÅSO. I flera län ökar antalet KSO i snabb takt. Det finns inget hinder att i ett tidigt skede av etablering av kronhjort bilda ett KSO under förutsättning att området är tillräckligt stort.

Arbete med nytt förvaltningssystem

²⁷⁰ Allmän jakt på kronhjort infördes år 1991 genom förändringar i jaktlagstiftningen (prop. 1991/92:9) som ett resultat av ökande klövviltstammar och därmed även ökande skador.

Under det senaste fem åren har Naturvårdsverket arbetat för att skapa ett ändamålsenligt förvaltningssystem för kronhjort, men arbetet är inte klart. Det finns ännu inget fullgott system för landet som helhet.

Naturvårdsverket redovisade Regeringsuppdrag Kronhjort den 2 oktober 2015.²⁷¹ I uppdraget redovisas ett antal alternativ för kronhjortförvaltningen. Ett av dessa liknar till sin karaktär delvis allmän jakt: ”Naturvårdsverket anser att möjligheten till jakt efter kalv av kronhjort på oregistrerad mark bör finnas kvar. Utöver den bör en möjlighet för länsstyrelsen att besluta om jakttiden införas, detta utifrån den regionala förvaltningens förutsättningar och behov av att förebygga skador.” Regeringen remitterade Naturvårdsverkets förslag i januari 2016 tillsammans med andra förslag som inkommit avseende kron- och dovhjort.²⁷² Naturvårdsverket lämnade följande yttrande på denna remiss den 23/3 2016: ”Allmän jakt utanför kronhjortskötselområden ligger i linje med Naturvårdsverkets redovisning av uppdraget [Regeringsuppdrag Kronhjort NV-000320-15, redovisat den 2 oktober 2015]. Avseende förslag om jakttid efter kronhjort även i februari och mars kan Naturvårdsverket konstatera att vad gäller kalv finns inga biologiska hinder för detta. För vuxna djur ser Naturvårdsverket skäl att tillåta jakt i februari månad, för hind och spetshjort. Förslaget till längre jakttid för kronhjort gäller även kronskötselområden.”²⁷³

Den 5 juli 2017 hemställde Naturvårdsverket om uppdrag att utreda frågan områdesförvaltning.²⁷⁴ Arbetet med att ta fram författningsförslag utifrån den tidigare redovisningen skulle därmed upphöra. Syftet med uppdraget skulle vara att ta fram ett fördjupat kunskapsunderlag med analys om flerartsförvaltning utifrån ett geografiskt område (områdesförvaltning).

²⁷¹ Naturvårdsverket 2015 Kronhjort

²⁷² Näringsdepartementet 2016

²⁷³ Naturvårdsverkets 2016 NV-08849-15

²⁷⁴ Naturvårdsverket 2017

81. Bilaga: Störningsförbudet och jaktträning med hund

Enligt 4 § 1 st. artskyddsförordningen (AF) är det förbjudet att avsiktligt störa de djur som är listade som N/n i bilaga 1 till förordningen. Detta gäller särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Björn, varg, järv och lo är alla listade som N/n i bilaga 1.

Av 4 § 3 st. AF framgår att första stycket inte gäller jakt efter fåglar och däggdjur. I fråga om jakt finns bestämmelser med motsvarande innebörd i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). Då syftet med jaktträning med hund inte är jakt, vilket enligt 2 § JL definieras som att fånga eller döda vilt och att i sådant syfte söka efter, spåra eller förfölja vilt, ska 4 § AF tillämpas vid jakthundsträning på björn, varg, järv och lo.

Förbudet att avsiktligt störa varg, lo, björn och järv gäller för sådan störning som kan riskera att påverka artens bevarandestatus negativt. Jaktträning med hund efter björn, varg, järv och lodjur sker i huvudsak på ett sådant sätt att kontakten mellan hunden och en enskild rovdjursindivid sker sporadiskt och påverkar inte artens bevarandestatus då det i huvudsak inte sker under artens parnings- och uppfödningperiod. Jaktträning av hund för jakt på rovdjur går i normalfallet till så att hund som ska tränas släpps i områden där rovdjur finns i syfte att hunden ska söka spår och följa dessa i syfte att driva det aktuella rovdjuret eller få det att stanna upp. Tiderna för jaktträning med hund är baserat på respektive arts förutsättningar för att orsaka minsta möjliga påfrestning. Vid jaktträning av hundar för jakt på rovdjur bör även Naturvårdsverkets föreskrifter om licensjakt på de aktuella arterna vara vägledande i fråga om hur jaktträning bör genomföras för att vara lagenlig. Naturvårdsverket menar därför att en störning, som sannolikt kan vara skadligt för arterna ovan, inte uppstår vid jaktträning med hund när jaktträningen bedrivs på det sätt Naturvårdsverket beskrivit.

Även vid jaktträning av hund på fågel gör Naturvårdsverket bedömningen att denna påverkan inte kan utgöra en sådan störning att ett undantag från FD aktualiseras. Jaktträning med hund som inte förföljer vilt efter fågel sker i huvudsak på liknande sätt som ordinarie jakt med hund på dessa arter. Hunden reser fåglarna som därefter fritt kan landa utan vidare förföljelse.

82. Bilaga: Riskklassade främmande viltarter

Artdatabankens riskklassificering av däggdjur och fåglar.²⁷⁵

Svenskt namn	organismgrupp	Riskklassifierad av Artdatabanken	Samlat riskutfall	EU-listad
bisam	däggdjur	etablerad	SE - Högsta risk	Ja
guldfäckig mangust	däggdjur	Dörrknackare	PH	Ja
mårdhund	däggdjur	etablerad	SE	Ja
röd muntjak	däggdjur	Dörrknackare	PH	Ja
rödmagad trädekorre	däggdjur	Dörrknackare	SE	Ja
sibirisk jordekorre	däggdjur	Dörrknackare	HI - Hög risk	Ja
sumpbäver	däggdjur	Dörrknackare	HI	Ja
tvättbjörn	däggdjur	Dörrknackare	SE	Ja
vanlig näsbjörn	däggdjur	Dörrknackare	LO - Låg risk	Ja
östlig gräekorre	däggdjur	Dörrknackare	SE	Ja
östlig rävekorre	däggdjur	Dörrknackare	HI	Ja
amerikansk kopparand	fågel	Dörrknackare	LO	Ja
brun majna	fågel	ej inom 50 år	inget utfall	Ja
helig ibris	fågel	Dörrknackare	SE	Ja
huskråka	fågel	Dörrknackare	LO	Ja
nilgås	fågel	Dörrknackare	SE	Ja
axishjort	däggdjur	Dörrknackare	NK - Okänd risk	Nej
bison	däggdjur	Dörrknackare	NK	Nej
frett	däggdjur	etablerad	LO	Nej
fälthare	däggdjur	etablerad	SE	Nej
guldschakal	däggdjur	Dörrknackare	LO	Nej
mink	däggdjur	etablerad	SE	Nej
mufflonfår	däggdjur	etablerad	HI	Nej
nordamerikansk bäver	däggdjur	Dörrknackare	SE	Nej
rävkusu	däggdjur	Dörrknackare	NK - Okänd risk	Nej
sikahjort	däggdjur	Dörrknackare	SE	Nej
stenmård	däggdjur	etablerad	NK	Nej
strimmig skunk	däggdjur	Dörrknackare	PH	Nej
svartsvansad präriehund	däggdjur	Dörrknackare	LO	Nej
vattenrådjur	däggdjur	ej inom 50 år	inget utfall	Nej
vitsvanshjort	däggdjur	Dörrknackare	HI	Nej
alexanderparakit	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
australisk gravand	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
bahamaand	fågel	Dörrknackare	HI	Nej

²⁷⁵ Strand m.fl. 2018

Forts. Artdatabankens riskklassificering av däggdjur och fåglar

Svenskt namn	organismgrupp	Riskklassifierad av Artdatabanken	Samlat riskutfall	EU-listad
beigekindad and	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
brudand	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
buffelhuvud	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
chilebläsand	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
dvärgkanadagås	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
dvärgsnögås	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
guldfasan	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
gulkindad kricka	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
gulnäbbad kricka	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
halsbandsparakit	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
japansk vaktel	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
kamskrake	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
kanadagås	fågel	etablerad	SE	Nej
kanelårta	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
kapand	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
kejsargås	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
mandarinand	fågel	etablerad	LO	Nej
munkparakit	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
nymfparakit	fågel	Dörrknackare	NK	Nej
palmduva	fågel	Dörrknackare	NK	Nej
paradisgravand	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
praktand	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
silverfasan	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
snögås	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
stripgås	fågel	Dörrknackare	LO	Nej
svangås	fågel	Dörrknackare	HI	Nej
svart svan	fågel	Dörrknackare	LO	Nej